

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרח"ץ שליט"א

פרשת
נשא
ג' – ט' סיון תשפ"ד

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה

של כ"ק אדמו"ר עט"ר

מוהרא"ש

ר' אליעזר שלמה בן

ר' מנחם זאב זי"ע

לזכות מורנו ורבנו הרה"צ

ר' יצחק שמואל אהרן

לעזער שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה
הקדושה מתוך בריאות איתנה ונחת מכל
יצ"ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של

רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה

ולזכות

רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

בְּגוּבְתָּא דְּקָנְיָא. וְחוֹלֶה אוֹתָהּ: **אֲרֵישָׁא.** שׁוֹכֵר מִישָּׂרָאֵל הַוָּה דְּתָנֵיא רֵישָׁא לֹא יִטְּלֶנָּה בְּיָדוֹ וְרֵיצָא: **וְתוּרֵי דְּמַשְׁכִּיר.** דְּבִיוָן דְּלֹא אוֹגְרֵיהּ לֵיהּ מִסְתָּמָא דְּתוּרֵי דְּמַשְׁכִּיר הָווּ בָּהּ: **בְּחָצֵר דְּמַשְׁכִּיר.** שֶׁלֹּא הִשְׁכִּיר אֶת הַחָצֵר: **וְתוּרֵי דְּאָתוּ מֵעֲלְמָא.** וְסִתָּם גְּלָלִים אִפְקְרוּרֵי מִפְקְרִינְהוּ בְּעָלִים וְקָנְיָא לֵיהּ חָצֵרוֹ וַאֲפִילּוּ קֹדֶם הַשּׁוֹכֵר וְהִגְבִּיהָן לֹא זָכָה בָּהֶן: **יָצָא** לוֹ **שָׁם מְצִיאָה**

בְּגוּבְתָּא דְּקָנְיָא ת"ר **הַמַּשְׁכִּיר** בַּיִת לַחֲבֵירוֹ **עַל** **הַשּׁוֹכֵר** לַעֲשׂוֹת לוֹ מְזוּזָה וּכְשֶׁהוּא יוֹצֵא לֹא יִטְלֶנָּה **בְּיָדוֹ** וְיוֹצֵא וּמְנַכְּרֵי נוֹטְלָהּ בְּיָדוֹ וְיוֹצֵא וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁנְּטָלָהּ בְּיָדוֹ וְיָצָא וְקָבַר אִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָּנָיו מֵעֲשָׂה לְחָתוֹר אָמַר רַב שֵׁשֶׁת אַרֵישָׁא: **הַבֶּכֶל** שֶׁל **בַּעַל** **הַבַּיִת** וְאֵין לַשּׁוֹכֵר אֶלָּא הַיּוֹצֵא מִן הַתָּנוּר וּמִן **הַכִּירַיִם** בְּלִבַּד: בְּמַאי עָסְקִינַן אִילֵימָא בְּחָצֵר דְּאָגִיר לֵיהּ לַשּׁוֹכֵר וְתוּרֵי דְּשׁוֹכֵר אַמַּאי שֶׁל בַּעַל"ב אֶלָּא **בְּחָצֵר** דְּלֹא אַגְּרֵיהּ לַשּׁוֹכֵר וְתוּרֵי דְּמַשְׁכִּיר פְּשִׁיטָא **לֹא צְרִיכָא** בְּחָצֵר דְּמַשְׁכִּיר וְתוּרֵי דְּאָתוּ מֵעֲלְמָא קָמוּ **בָּהּ מְסַיַּיע לֵיהּ לְר' יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא דְּא"ר יוֹסֵי** **בְּרַבִּי חֲנִינָא חָצֵרוֹ** שֶׁל אָדָם קוֹנֶה לוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ **מֵיתִיבִי אִם אָמַר כָּל מְצִיאוֹת שֶׁיִּבְאוּ לְתוֹכוֹ הֵיוֹם** **תַּקָּנָה לִי חֲצֵרִי לֹא אָמַר כְּלוּם וְאִם אֵינָהּ לָהֶם** **דְּא"ר יוֹסֵי בְּר' חֲנִינָא חָצֵרוֹ** שֶׁל אָדָם קוֹנֶה לוֹ **שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ אֲפִילּוּ לֹא אָמַר כְּלוּם הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן** **בְּחָצֵר** שֶׁאֵינָהּ מְשַׁתֶּמֶרֶת אִי הָכִי אֵימָא סֵיפָא **יָצָא** **לוֹ שָׁם מְצִיאָה בָּעֲיר דִּבְרֵיהֶן קַיְימִין וְאִי בְּחָצֵר שֶׁאֵינָהּ** **מְשַׁתֶּמֶרֶת כִּי יָצָא לוֹ שָׁם מְצִיאָה בָּעִיר מַאי הֲוֵי עִילָּוֵי מִינַּהּ** **דְּיָצָא לוֹ שָׁם מְצִיאָה בָּעִיר מִיבְּדִל בְּדִילֵי אִינְשֵׁי מִינַּהּ** **וְהָוְיָא לָהּ בְּחָצֵר הַמְשַׁתֶּמֶרֶת מֵיתִיבֵי זֶבֶל הַיּוֹצֵא מִן** **הַתָּנוּר וּמִן הַכִּירַיִם וְהַקּוֹלֶט מִן הָאַוִּיר הֲרֵי הוּא שֶׁלּוֹ** **וְשֶׁבָּרְפָת וְשֶׁבֶּחָצֵר** שֶׁל **בַּעַל הַבַּיִת וְאִם אֵינָהּ לָהֶם** **דְּר' יוֹסֵי בְּר' חֲנִינָא דְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּר' חֲנִינָא חָצֵרוֹ** שֶׁל אָדָם קוֹנֶה **לוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ קוֹלֶט מֵאַוִּיר אֲמַאי הֲרֵי הוּא שֶׁלּוֹ** **אַוִּיר חָצֵרוֹ הוּא אָמַר אַבַּיֵי בְּמַהֲדִּיקִין כְּלִי בְּשׁוּלֵי פָּרָה** **רָבָא אָמַר אַוִּיר שַׁיְּינֵי סוֹפוֹ לְנוּחַ לְאוֹ כְּמוֹנָהּ דְּמֵי** **וּמַי פְּשִׁיטָא לֵיהּ לְרָבָא וְהָא מֵיטְעֵי בְּעֵי לָהּ דְּבָעֵי** **רָבָא זָרָק אַרְנָקִי בְּפָתַח זֶה וַיְיצָאתָה בְּפֶתַח זֶה מַהוּ** **אַוִּיר שֶׁיֵּין סוֹפוֹ לְנוּחַ כְּמוֹנָהּ דְּמֵי אוֹ לָאו כְּמוֹנָהּ דְּמֵי הָתָם לֹא מִיפְסַק וְלֹא מִידֵּי הָכָא** **מִיפְסַק כְּלִי וְשֶׁבָּרְפָת חֲרֵי אִלּוּ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת תַּרְתֵּי אָמַר אַבַּיֵי הָכִי קָאָמַר וְשֶׁבָּרְפָת שֶׁבֶּחָצֵר חֲרֵי אִלּוּ שֶׁל בַּעַל** **הַבַּיִת אָמַר רַב אַשֵׁי זֹאת אוֹמֶרֶת הַמַּשְׁכִּיר חֲצֵירוֹ סְתָם לֹא הִשְׁכִּיר רֶפֶת שֶׁפֵּה מֵיתִיבִי יוֹנֵי שׁוֹבָךְ וְיוֹנֵי עֲלִיָּה חַיָּיבוֹת בְּשִׁילּוּחַ** **וַאֲסוּרוֹת בְּגֵזֶל מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם וְאִם אֵינָהּ לָהֶם דְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּר' חֲנִינָא חָצֵרוֹ שֶׁל אָדָם קוֹנֶה לוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ קְרֵי בֵּאן** **כִּי יִקְרָא פֶּרֶט לִמְזוֹמָּן אָמַר רָבָא בְּיָצָה בִּיצִיאַת רוּבָּהּ הוּא דְּאִיחַיְיבָה לָהּ בְּשִׁילּוּחַ וּמִיקָּנָא לֹא קָנְיָא עַד דְּנָפְלָה לַחֲצֵרוֹ וְכִי** **קָתָנֵי חַיָּיבוֹת בְּשִׁילּוּחַ מַקְמֵי דְּתִיפּוֹל לַחֲצֵירוֹ אִי הָכִי אַמַּאי אֲסוּרוֹת מִשּׁוּם גֵּזֶל אֵאָמַן וְאֵיבָעֵית אֵימָא לְעוֹלָם אַבַּיִים וּמְדַנְפֵיק** **רוּבָּהּ דַּעֲתַיְיהוּ עִילָּוֵיהּ וְהַשְׁתָּא דְּאָמַר רַב אַסִּי רַב יְהוּדָה אָמַר רַב אַסּוּר לְזַכּוֹת בְּבֵיצִים כָּל זְמַן שֶׁהָאֵם רוֹבֶצֶת עֲלֵיהֶם שֶׁנֶּאֱמַר שַׁלַּח** **תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְהַדַּר אֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ אֲפִי' תֵּימָא דְּנָפְלָה לָהּ לַחֲצֵרוֹ כָּל הֵיכָא דְּאִיהוּ מְצֵי זָכֵי לֵיהּ חֲצֵרוֹ וְקָנֵיא לֵיהּ** **וְכָל הֵיכָא דְּאִיהוּ לָא מְצֵי זָכֵי לֵיהּ חֲצֵרוֹ נַמִּי לָא זָכֵיא לֵיהּ א"ה אֲסוּרוֹת בְּגֵזֶל מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם אִי דְּשִׁלּוּחַ גֵּזֶל מְעַלְיָא** **הוּא אִי דְּלֹא שִׁלּוּחַ הָא בְּעֵי שִׁלּוּחַ בְּקָטָן דְּלָאו בַּר שִׁילּוּחַ הוּא קָטָן בַּר דַּרְכֵי שָׁלוֹם הוּא ה"ק אֲבוּהּ שֶׁל קָטָן חַיָּיב** **לְהַחֲזִיר לוֹ מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם: מתני'** הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ לְשָׁנָה נִתְעַבְּרָה הַשָּׁנָה נִתְעַבְּרָה לַמַּשְׁכִּיר מְעֻשֶּׂה בְּצִיפּוֹרִי בְּאֶחָד שֶׁשָּׂכַר מֶרְחָץ מֵחֲבֵירוֹ בִּשְׁנֵים עָשָׂר וְהָב לְשָׁנָה מְדִינַר וְהָב לְחֹדֶשׁ נִתְעַבְּרָה הַשָּׁנָה נִתְעַבְּרָה לַמַּשְׁכִּיר מְעֻשֶּׂה בְּצִיפּוֹרִי בְּאֶחָד שֶׁשָּׂכַר מֶרְחָץ מֵחֲבֵירוֹ בִּשְׁנֵים עָשָׂר וְהָב לְשָׁנָה מְדִינַר וְהָב לְחֹדֶשׁ

ובא

ובא

בְּגוּבְתָּא דְּקָנְיָא. מִכָּאן נִרְאֶה כְּמוֹ שֶׁפֵּירֵשׁ רש"י בְּמַתָּנוֹת (דף ל"ג) שֶׁמְּנִיחִין הַמְּזוּזָה מֵעִמָּד לְכָן צָרִיךְ גּוּבְתָּא דְּקָנְיָא שֶׁלֹּא תִּפּוֹל לְפָנֶיהָ וְאֵינָהּ מִיחָה בְּמִי שֶׁמַּנִּיחַ אוֹתָהּ מִיחָה כְּמוֹ סֵפֶר תּוֹרָה מוּנָּח בָּאָרוֹן וְלֹא מֵעִמָּד וּבְמַתָּנוֹת (שם) נַמִּי עֲשִׂיָּה כְּמִין גַּגּוֹן פְּסוֹלָה וְהֵיכִי מֵעִמָּד דִּשְׁלֹהֵי הַמּוֹכֵר פֵּירוֹת (ב"ב דף קא. ושם) אָמַר עַל כְּמִין גַּגּוֹן הֵיכִי קָבוּרת חָמוֹר מִשְׁמַע בְּמַעֲמָד קָאָמַר וְאִם כֵּן גּוּבְתָּא דְּקָנְיָא לְמָּה לִי וְיֵשׁ לוֹמַר שֶׁלֹּא תִּבְלֶה מִלַּחֲוִירוֹת הַבּוֹתֶלֶת:

מְסַיַּיע לֵיהּ לְרַבִּי יוֹסֵי בְּר' חֲנִינָא. פִּירְשְׁתִּי בְּפ"ק (דף י"א.):

קוֹלֶט מִן הָאַוִּיר אֲמַאי הֲרֵי אִלּוּ שֶׁלּוֹ. תִּימְהִי וְאִי לֵיתָא דְּרַבִּי יוֹסֵי אֲמַאי שֶׁבְּחָצֵר שֶׁל בְּעַל"ב:

תַּרְתֵּי. פֵּי׳ דִּסְתַּרְתֵּי אַהֲדָדֵי דְּהָאי שֶׁבָּרְפָת לֹא אִירְצְרִיךְ לְמֵימְנֵי לְגוּפֵיהּ דִּפְשִׁיטָא הוּא דְּשׁוֹכֵר בַּיִת בְּחָצֵר שֶׁאֵין לוֹ בָּרְפָת כְּלוּם וְלֹא תָּנָא אֶלָּא לְמִידֵּךְ שֶׁבָּרְפָת לְבַעַל הַבַּיִת לְפִי שֶׁאֵין (בָּהּ) לְשׁוֹכֵר כְּלוּם אֲבָל בְּחָצֵר שַׁיָּיךְ לְשׁוֹכֵר בָּהּ הִילּוֹךְ כְּנִיסָה וִיצִיאָה לְבֵיתוֹ לָא חָזֵי לְבַעַל הַבַּיִת וְהָדֵר תָּנֵי שֶׁאַף שֶׁבְּחָצֵר לְבַעַל הַבַּיִת:

פָּרָט לְמִזּוֹמָּן. (ר"ת וְאַמַּאי לֹא פָּרִיךְ נַמִּי מִסֵּיפָא אַמַּאי אֲסוּרִין מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם גֵּזֶל מִשּׁוּם דְּדַרְכֵי שָׁלוֹם גֵּזֶל מִשּׁוּם גֵּזֶל. דְּאִפְּי' מִשּׁוּם פֵּי׳ וְלֹא אַבִּיצִים וְא"ת אַמַּן נַמִּי הָא צְרִיךְ שִׁלּוּחַ וי"ל כִּי לֵיקָא בְּבֵיצִים תַּחְתֵּיהָ וְה"ה דְּה"מ לְמִימַר בְּסִ"ד מְעִיקָּרָא אֲבִיצִים שֶׁנִּפְלוּ יֵשׁ גֵּזֶל מִגּוֹ וְאַאַמַּן יֵשׁ דַּרְכֵי שָׁלוֹם:

אי הָכִי אַמַּאי אֲסוּרִים מִשּׁוּם גֵּזֶל. דְּאִפְּי' מִשּׁוּם דַּרְכֵי שָׁלוֹם לֵיקָא וּמִשְּׁנֵי אַאַמַּן פֵּי׳ וְלֹא אַבִּיצִים וְא"ת אַמַּן נַמִּי הָא צְרִיךְ שִׁלּוּחַ וי"ל כִּי לֵיקָא בְּבֵיצִים תַּחְתֵּיהָ וְה"ה דְּה"מ לְמִימַר בְּסִ"ד מְעִיקָּרָא אֲבִיצִים שֶׁנִּפְלוּ יֵשׁ גֵּזֶל מִגּוֹ וְאַאַמַּן יֵשׁ דַּרְכֵי שָׁלוֹם:

לֹא צְרִיכָא בְּקָטָן. וְל"ג דְּשִׁלּוּחַ קָטָן דְּאִי שִׁלְּחָהּ קָטָן בְּעַל הַשּׁוֹבָךְ אֵינוֹ מַפְסִיד מִדְּאוֹרַיְיתָא וְאָטוּ מִשּׁוּם דְּלָקְחוֹ קָטָן יְהֵא שֶׁלּוֹ אֶלָּא הַקָּטָן לָקַח הַבֵּיצִים בְּלֹא שִׁילּוּחַ שֶׁעַדַיִין לֹא זָכָה בְּעַל הַשּׁוֹבָךְ בְּבֵיצִים וְתִימְהִי דְּאַפִּי' בְּגָדוֹל ה"מ לְאוֹקְמֵי וּכְגוֹן שֶׁנָּתַן יָדוֹ אוֹ בְּגִדּוֹ תַּחַת הַבֵּיצִים בְּשָׁעָה שֶׁאֵם רוֹבֶצֶת עֲלֵיהֶם וְלֹא נִתְפַּזְּרוּ לְזַכּוֹת בְּבֵיצִים עַדַיִין דְּאַסּוּר הוּא אֶלָּא עֲשָׂה כֵּן כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכָּבֵד בְּעַל הַשּׁוֹבָךְ בַּבֵּצִים אח"כ וְשִׁילַּח אֶת הָאֵם וְנִטְּלוּ עַכְשָׁיו וְהוֹכָּה בָּהֶן:

וְנָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְלִפְנֵי ר' יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה וְאָמְרוּ יַחְלוֹקוּ אֶת חֹדֶשׁ הָעִיבּוּר: **גמ'** מַעֲשֶׂה לְסִתּוֹר חַסִּידֵי מְחַסְּרָה וְהֶכֵי קָתָנֵי וְאִם אָמַר לוֹ בְּשִׁנַּיִם עָשָׂר וְהוֹבִים לְשָׁנָה מְדִינָר זָהָב לְחֹדֶשׁ יַחְלוֹקוּ וּמַעֲשֶׂה נָמֵי בְּצִיפּוֹרִי בְּאֶחָד שֶׁשָּׁכַר מֻרְחָץ מֵחֲבֵרוֹ בְּשִׁנַּיִם עָשָׂר וְהוֹבִים לְשָׁנָה מְדִינָר זָהָב לְחֹדֶשׁ וּבָא לְהַקְדִּישׁ לְפָנֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן ב"ג וְלִפְנֵי ר' יוֹסֵי וְאָמְרוּ יַחְלוֹקוּ וּמַעֲשֶׂה נָמֵי הָעִיבּוּר אָמַר רַב אִי הָוַאי הָתָם הָוָה יְהִיבְנָא לֵיהּ כּוּלֵּיהּ לְמַיְשַׁכַּר מַאי קָא מַשְׁמַע לָן תְּפוֹס לְשׁוֹן אַחֲרוֹן הָא אָמַר רַב חָדָא וּמְנָא דְּאָמַר רַב הוּנָא אָמְרֵי בֵּי רַב אִסְתִּירָא מַאי קָא מַשְׁמַע לָן תְּפוֹס לְשׁוֹן אַחֲרוֹן אִסְתִּירָא אִי מֵהָתָם הָוָה אָמֵינָא מַעֲשֶׂה פָּרִישׁ קָא מְפָרֵשׁ קָמַשְׁמַע לָן דְּאָמַר אַבָּא בְּבָא בְּאֶמְצַע אַחֲרוֹן וְהָא רַב וּשְׁמוּאֵל דְּאָמְרֵי תַּרְוַיְיהוּ כּוּר בְּשִׁלְשִׁים אֲנִי מוֹכֵר לָךְ יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ אֲפִילּוּ בְּסָאָה אַחֲרוֹנָה כּוּר בְּשִׁלְשִׁים סָאָה בְּסֶלַע אֲנִי מוֹכֵר לָךְ רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן קָנָה הָתָם מַעֲמָא מַאי מִשּׁוּם דְּהָפְסֵי הָכָא נָמֵי קָא הָפְסֵי וְרֵב נַחְמָן אָמַר קַרְקַע בְּחֶזְקַת בְּעָלֶיהָ קַיְימָא מַאי קְמַ"ל תְּפוֹס לְשׁוֹן אַחֲרוֹן הֵיינוּ דִּרְב אַ"ג דְּאַפֵּיף מֵיפַּךְ בָּעוּ מִינֵּיהּ מֵרַבִּי יַנַּאי שׁוֹבֵר אָמַר נָתַתִּי מִשְׁכִּיר אוֹמֵר לֹא נָמַלְתִּי עַל מִי לְהָבִיא רְאָיָה אֵימַת אִי בְּתוֹךְ זְמַנּוֹ תְּנִינָא אִי לְאַחַר זְמַנּוֹ תְּנִינָא דְּתָנֵי מַת הָאָב בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם בְּחֶזְקַת שֶׁלֹּא נִפְרַע עַד שֶׁיָּבִיא רְאָיָה שֶׁנִּפְרַע לְאַחַר שְׁלֹשִׁים בְּחֶזְקַת שֶׁנִּפְרַע עַד שֶׁיֹּאמְרוּ לוֹ שֶׁלֹּא נִפְרַע וּבְבַכּוֹרוֹת תְּנֵי לָהּ גַּבֵּי בְּכוֹר דִּכְתִיב בֵּיהּ (במדבר יח) מִבֶּן חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה הַלְכָךְ מִסְתַּמָּא בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם לֹא פָּדָאוּ אֲבִיו הַלְוַאי שֶׁיִּפְרַע אָדָם חוֹבוֹ בִּזְמַנּוֹ וְתַיְיבִי הָבֵן פִּקְדוֹת עַצְמוֹ: **וְעַד לְאַחַר שְׁלֹשִׁים.** סְתָמָיְיהוּ פְּדֵי דְּפָדֵאי הָאָב בִּזְמַנּוֹ: **עַד שֶׁיֹּאמְרוּ.** הַשְׁכִּינִים יְדִידִי לָנוּ שֶׁלֹּא פָּדָאָךְ אֲבִיךָ שֶׁהוּא צְוָאָה בְּשָׁעָה מוֹתוֹ וּגְבֵי כֹהֵן לֹא שַׁיָּיךְ לְמֵימַר לְשׁוֹן יְבִיא רְאָיָה דְּכֹהֵן לָאו בְּעַל דִּינוֹ הוּא דְּאִי בָּעֵי אָמַר לֵיהּ לְדִידָךְ לָא יְהִיבְנָא אֶלָּא לְכֹהֵן אַחֵר וּלְהָכֵי תָּנֵי עַד שֶׁיֹּאמְרוּ לוֹ וּמַשְׁמַע מִדְּהָכִי דְּלֹא מְשַׁכִּיר לוֹ מִשְׁכִּיר הוּא עַצְמוֹ: **לֹא צְרִיכָא שֶׁהֶבְעִיל לְרֵיחַ בִּימָּה דְּמַשְׁלֵם וְמִנַּיהּ.** וְהוּא אוֹמֵר לוֹ נָתַתִּי בְּבַקָּר:

גמ' מַעֲשֶׂה לְסִתּוֹר. רִישָׁא תָּנָא אוֹ כּוּלֵּיהּ דְּשׁוֹבֵר אוֹ כּוּלֵּיהּ דְּמַשְׁכִּיר וּמַיְיתֵי מַעֲשֶׂה דְּיַחְלוֹקוּ: **וְאִם אָמַר** לוֹ וְכוּ'. דְּאֵיכָא תַּרְתֵּי לִישְׁנֵי לְשָׁנָה וְלַחֲדָשִׁים: יַחְלוֹקוּ. דִּלְא יָדְעִינַן אִי תְּפוֹס לְשׁוֹן רִאשׁוֹן אוֹ לְשׁוֹן אַחֲרוֹן: **אִסְתִּירָא מֵאָה מָעֵי מֵאָה מָעֵי.** אִם אֶחָד אוֹמֵר לְחֲבֵירוֹ בְּכַמָּה חֻפָּץ זֶה אָמַר לוֹ אִסְתִּירָא מֵאָה מָעֵי וְנִתְרַצּוּ מֵאָה מָעֵי חִיַּיב לוֹ: **וְאִם אָמַר מֵאָה מָעֵי אִסְתִּירָא.** חַיָּיב לוֹ אִסְתִּירָא מִשּׁוּם דְּהָוֵה לְהוּ כְּמַאן דְּאָמְרִי מֵאָה מָעֵי אִסְתִּירָא. **אִי מֵהָתָם.** הֵיכָא דְּאָמְרִינַן מַעֲשֶׂה לָאו מִשּׁוּם דְּאִית לֵיהּ תְּפוֹס לְשׁוֹן אַחֲרוֹן אֶלָּא דְּאִי מֵהָתָם הָוֵה אָמֵינָא מַעֲשֶׂה פָּרִישׁ קָא מְפָרֵשׁ קָמַשְׁמַע לָן דְּאָמַר אַבָּא בְּבָא בְּאֶמְצַע פָּרִישׁ קָא מְפָרֵשׁ וְלָא מִשּׁוּם דְּאִית לֵיהּ תְּפוֹס לְשׁוֹן אַחֲרוֹן אִסְתִּירָא מֵאָה מָעֵי אִסְתִּירָא מַאי מִשּׁוּם דְּהָפְסֵי הָכָא נָמֵי קָא הָפְסֵי וְרֵב נַחְמָן אָמַר קַרְקַע בְּחֶזְקַת בְּעָלֶיהָ קַיְימָא מַאי קְמַ"ל תְּפוֹס לְשׁוֹן אַחֲרוֹן הֵיינוּ דְּרַב אַ"ג דְּאַפֵּיף מֵיפַּךְ בָּעוּ מִינֵּיהּ מֵרַבִּי יַנַּאי שׁוֹבֵר אָמַר נָתַתִּי מִשְׁכִּיר אוֹמֵר לֹא נָמַלְתִּי עַל מִי לְהָבִיא רְאָיָה אֵימַת אִי בְּתוֹךְ זְמַנּוֹ תְּנִינָא אִי לְאַחַר זְמַנּוֹ תְּנִינָא דְּתָנֵי מַת הָאָב בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם בְּחֶזְקַת שֶׁלֹּא נִפְרַע עַד שֶׁיָּבִיא רְאָיָה שֶׁנִּפְרַע לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם בְּחֶזְקַת שֶׁנִּפְרַע עַד שֶׁיֹּאמְרוּ לוֹ שֶׁלֹּא נִפְרַע וּבְבַכּוֹרוֹת תְּנֵי לָהּ גַּבֵּי בְּכוֹר דִּכְתִיב בֵּיהּ (במדבר יח) מִבֶּן חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה הַלְכָךְ מִסְתַּמָּא בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם לֹא פָּדָאוּ אֲבִיו הַלְוַאי שֶׁיִּפְרַע אָדָם חוֹבוֹ בִּזְמַנּוֹ וְתַיְיבִי הָבֵן פִּקְדוֹת עַצְמוֹ: **וְעַד לְאַחַר שְׁלֹשִׁים.** סְתָמָיְיהוּ פְּדֵי דְּפָדֵאי הָאָב בִּזְמַנּוֹ: **עַד שֶׁיֹּאמְרוּ.** הַשְׁכִּינִים יְדִידִי לָנוּ שֶׁלֹּא פָּדָאָךְ אֲבִיךָ שֶׁהוּא צְוָאָה בְּשָׁעָה מוֹתוֹ וּגְבֵי כֹהֵן לֹא שַׁיָּיךְ לְמֵימַר לְשׁוֹן יְבִיא רְאָיָה דְּכֹהֵן לָאו בְּעַל דִּינוֹ הוּא דְּאִי בָּעֵי אָמַר לֵיהּ לְדִידָךְ לָא יְהִיבְנָא אֶלָּא לְכֹהֵן אַחֵר וּלְהָכֵי תָּנֵי עַד שֶׁיֹּאמְרוּ לוֹ וּמַשְׁמַע מִדְּהָכִי דְּלֹא מְשַׁכִּיר לוֹ מִשְׁכִּיר הוּא עַצְמוֹ: **לֹא צְרִיכָא שֶׁהֶבְעִיל לְרֵיחַ בִּימָּה דְּמַשְׁלֵם וְמִנַּיהּ.** וְהוּא אוֹמֵר לוֹ נָתַתִּי בְּבַקָּר:

שכיר

שְׁכַר: **אע"ג דְּאַפֵּיף מֵיפַּךְ.** וְאָמַר לֵיהּ מֵעִיקָּרָא דִּינָר לְחֹדֶשׁ מִשְׁנֵים עָשָׂר וְהוֹבִים לְשָׁנָה קָאָמַר רַב נַחְמָן כּוּלֵּיהּ לְמַשְׁכִּיר דְּשַׁמְעְנָא לָאו מִשּׁוּם דְּאִית לֵיהּ תְּפוֹס לְשׁוֹן אַחֲרוֹן הוּא אֶלָּא סִפּוּקָא מִסְפְּקָא לֵיהּ וְסִפּוּקָא שָׁדֵי לֵיהּ אַתְּחִילַת הַחֹדֶשׁ וְקַרְקַע בְּחֶזְקַת בְּעָלֶיהָ תַּעֲמֹדְנָה: **שׁוֹבֵר אוֹמֵר נָתַתִּי.** שְׁכַר שָׁנָה: **בְּתוֹךְ זְמַנּוֹ.** שֶׁכִּירוּת אֵינָהּ מִשְׁתַּלֶּמֶת אֶלָּא לְבַסּוֹף וְהוּא בְּיוֹם אַחֲרוֹן שֶׁל שָׁנָה: **הֵכִי גָּרְסִינַן דְּתָנֵן מֵת הָאָב בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם בְּחֶזְקַת שֶׁלֹּא נִפְרַע עַד שֶׁיָּבִיא רְאָיָה שֶׁנִּפְרַע לְאַחַר שְׁלֹשִׁים בְּחֶזְקַת שֶׁנִּפְרַע עַד שֶׁיֹּאמְרוּ לוֹ שֶׁלֹּא נִפְרַע וּבְבַכּוֹרוֹת תְּנֵי לָהּ גַּבֵּי בְּכוֹר דִּכְתִיב בֵּיהּ (במדבר יח) מִבֶּן חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה הַלְכָךְ מִסְתַּמָּא בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם לֹא פָּדָאוּ אֲבִיו הַלְוַאי שֶׁיִּפְרַע אָדָם חוֹבוֹ בִּזְמַנּוֹ וְתַיְיבִי הָבֵן פִּקְדוֹת עַצְמוֹ: **וְעַד לְאַחַר שְׁלֹשִׁים.** סְתָמָיְיהוּ פְּדֵי דְּפָדֵאי הָאָב בִּזְמַנּוֹ: **עַד שֶׁיֹּאמְרוּ.** הַשְׁכִּינִים יְדִידִי לָנוּ שֶׁלֹּא פָּדָאָךְ אֲבִיךָ שֶׁהוּא צְוָאָה בְּשָׁעָה מוֹתוֹ וּגְבֵי כֹהֵן לֹא שַׁיָּיךְ לְמֵימַר לְשׁוֹן יְבִיא רְאָיָה דְּכֹהֵן לָאו בְּעַל דִּינוֹ הוּא דְּאִי בָּעֵי אָמַר לֵיהּ לְדִידָךְ לָא יְהִיבְנָא אֶלָּא לְכֹהֵן אַחֵר וּלְהָכֵי תָּנֵי עַד שֶׁיֹּאמְרוּ לוֹ וּמַשְׁמַע מִדְּהָכִי דְּלֹא מְשַׁכִּיר לוֹ מִשְׁכִּיר הוּא עַצְמוֹ: **לֹא צְרִיכָא שֶׁהֶבְעִיל לְרֵיחַ בִּימָּה דְּמַשְׁלֵם וְמִנַּיהּ.** וְהוּא אוֹמֵר לוֹ נָתַתִּי בְּבַקָּר:

שכיר

וְנָא מַעֲשֶׂה שֶׁהִקְדִּישׁ בְּאַרְבַּע פָּרוּטוֹת לְיֵה"ר שֶׁיִּפָּדוּ בְּאַרְבַּע פָּרוּטוֹת וְכוּ'. תֵּימַהּ דְּלִשְׁמוּאֵל מִשְׁמַע דְּמַקְדֵּשׁ לֵיהּ לְר' יוֹסֵי אִי תָּפֵיס לְשׁוֹן רִאשׁוֹן אוֹ אַחֲרוֹן וּבְתוֹסְפְתָא (דף ה"ה: ושם) גַּבֵּי תְּמוּרָה עוֹלָה וּשְׁלָמִים מ"ר יוֹסֵי דִּבְרֵיהֶן קַיְימִים וְהֵיינוּ תְּפוֹס לְשׁוֹן שְׁנֵיהֶם וּבְגֵּיזֶר ס"ב (דף ט. ושם) וּבִבְהֵמוֹת (דף ל. ושם) וּבִבְהֵמוֹת (דף נג. ושם) וּבְמַנְחוֹת (דף קג. ושם) אִית לֵיהּ לְרַבִּי יוֹסֵי דְּבִגְמַר דְּבָרֶיהָ אָדָם נִתְפָּס וְ"ל דְּהָכָא מְסַפְּקָא לֵיהּ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹמַר דַּעַת שֶׁל שְׁנֵיהֶם שֶׁהֲרֵי סוֹתְרִים זֶה אֶת זֶה אֶבָל בְּתְמוּרָה שֶׁאִינָם סוֹתְרִים זֶה אֶת זֶה אַ"ר יוֹסֵי תָּפוֹס לְשׁוֹן שְׁנֵיהֶם וְהוּא"ו דְּנָזִיר מִן הַגְּרוֹגְרוֹת וְהָרֵי עָלַי מִנְחָה מִן הַשְּׂעוֹרִים קָאָמַר דְּבִגְמַר דְּבָרֶיהָ אָדָם נִתְפָּס:

הָוֵה אָמִינָא פָּרִישׁ קָא מְפָרֵשׁ. פֵּי' בְּקִצְרוֹ: אִסְתִּירָא מֵאָה מָעֵי מֵאָה מָעֵי לֹא מְשׁוּם דְּתָפוֹס לְשׁוֹן אַחֲרוֹן אֶלָּא מְשׁוּם דְּמַקְדֵּשׁ לְשׁוֹן אִסְתִּירָא וְהָכִי קָתָנֵי אִסְתִּירָא כִּי אֲמַר מֵאָה מָעֵי אִלְמָא כִּי פָּרִישׁ מְפָרֵשׁ אִזְלִינַן בְּתַר פְּחוּת שֶׁבְּלְשׁוֹנוֹת לְמֵימַר דְּאִינְהוּ יְהַלְתִּין גְּרוֹעֵי דְּלֵיכָּא לְמֵימַר דְּהָתָם לֹא מְפָרֵשׁ אע"ג דְּאָמַר אִינוּן סַיְּין שַׁרְחוֹקִין כָּל כָּךְ זֶה מִזֶּה מֵאָה מִהֲלִתְּין אֶלָּא מְחֻדָּר קָא הָדַר בֵּיהּ דְּא"כ הֵיכָא הוֹלֵךְ אַחַר הַתַּחְתוֹן כְּדַתְנַן הָתָם כְּתַב לְמַעְלָה מֵנָה וּלְמַטָּה מֵאתַיִם הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַתַּחְתוֹן וְנִרְאֶה לר"י לְפָרֵשׁ דְּאִי מֵהָתָם הָוֵה אָמֵינָא הָכָא פָּרִישׁ קָמְפָרֵשׁ ר"ב דְּיַנְּרִים לְשָׁנָה אַף שְׁתֵּי שְׁלִשׁוֹת לִי דְּיַנְּר בְּכָל חֹדֶשׁ לֹא אָמְתִּין עַד סוֹף שָׁנָה כְּמוֹ שִׁכִּירוּת שֶׁאֵינָהּ מִשְׁתַּלֶּמֶת אֶלָּא לְבַסּוֹף וּבִי הַאי גְּוָונָא אָמַר פֶּרֶק בֵּית כּוֹר (שם דף קה. ושם) גַּבֵּי יְהוֹיָקִים עָלָיו חֲבֵירָיו עַל בֶּן נָנָס וְאִי הָוֵה אָמַר הָכָא מוֹכֵר כּוּלֵּיהּ לְמַשְׁכִּיר גְּרִידָא ה"א בְּהֵיכִי דְּאִסְתִּירָא פָּרִישׁ קָמְפָרֵשׁ וְנִיזִיל בָּתַר פְּחוּת שֶׁבְּלְשׁוֹנוֹת כִּי הֵיכִי דְּגַבֵּי גּוּ פְּשׁוּט אַף ע"ג דְּלֹא אָמַר דְּאִינוּן מֵאָה מָעֵי דְּקָאָמַר הָתָם נָמֵי הָכִי אֲמִינָא הַאי דְּכוּלֵּיהּ לְמַשְׁכִּיר לָאו מִשּׁוּם תְּפוֹס לְשׁוֹן אַחֲרוֹן אֶלָּא מִשּׁוּם דְּקַרְקַע בְּחֶזְקַת בְּעָלֶיהָ קַיְימָא לְמַשְׁכִּיר וְאַפֵּיף מֵיפַּךְ בְּדַאֲמַר רַב נַחְמָן דְּבֵית כּוֹר בְּ"א אִי מֵהָתָם דְּמַקְדֵּשׁ ה"א פָּרִישׁ קָמְפָרֵשׁ שֶׁמְּסוּפָּק הָיָה וְקָאָמַר ר"ב דִּינָרִים לְשָׁנָה אִם הִיא פְּשׁוּטָה וְדִינָר זָהָב לְחֹדֶשׁ אִם הִיא מְעֻבֶּרֶת וְלֹכֵן כּוּלֵּיהּ לְמַשְׁכִּיר וְלָאו מִשּׁוּם תְּפוֹס לְשׁוֹן אַחֲרוֹן וְהַשְׁתָּא לָא הֲוֵי פָּרִישׁ קָא מְפָרֵשׁ בְּהֵיכִי דְּתָפֵיס לְשׁוֹן אַחֲרוֹן הֲוֵי פָּרִישׁ קָא מְפָרֵשׁ הָכִי דְּמַרְחֵץ אֵין צָרִיךְ לְדָרוֹת בְּחֶזְקַת בְּעָלֶיהָ עוֹמֶדֶת וְאַפֵּיף מֵיפַּךְ וְכַדְפֵּירֵשׁ ר"י נִיתְּא אֶלָּא דִּבְבֵית כּוֹר אֵינוּ מְיוּשָׁב לְשׁוֹן אִי מֵהֵיכָא דְּמַשְׁמַע דְּקָאֵי אֲמַרְתֵּין דְּהַרְבֵּה יֵשׁ כִּיוֹצֵא בָּזֶה בְּגֵמָרָא וּלְפֵירוּשׁ רַבֵּינוּ שְׁמוּאֵל אֵינוּ מְיוּשָׁב בְּשִׁמְעַתְיִן אִי מֵהֵיכָא דְּמַשְׁמַע כִּי הֵיכָא דְּלָא אָמַר הָכָא הָתָם שָׁם בְּפִי' רַבֵּינוּ שְׁמוּאֵל וְכֵן בְּפֵירוּשׁ הַקּוּנְטְרֵס וְ"ס דל"ג אִי מֵהֵיכָא אֶלָּא גֵּרְס מֵהוּ דְּתֵימָא וְהוּ לֹא וְנֵיתְיָא מִשְׁנָה לוֹ **בָּחֶזְקַת** שֶׁלֹּא נִפְרַע. וְא"ת לְאַבַּיֵי דְּאָמַר בְּפֶרֶק הַשּׁוּתָפִים (ב"ב דף ה. ושם ד"ה ובא) עֲבֵיד אִינִישׁ דְּפָרַע בְּנוֹ וְמִנְיָה אַמְאנֵי דְּלָא נִפְרַע וְ"ל דְּהָתָם הֲוֵי שְׁטָעָא כִּי הֵיכִי דְּלֹא לְטָרְדֵן וְהָא לָא שַׁיְיךְ בְּפִדְיוֹן הַבֵּן שֶׁיִּכּוֹל לוֹמַר לְאִישָׁה כֹּהֵן שִׁיְּרָצָה אֲבָל קָשֶׁה דְּא"כ הֵיכִי מַיְיתֵי הָכָא מִינֵּיהּ רְאָיָה לְשׁוֹנֵיהּ דְּלֹא טָרְדֵן אֶלָּא יֵשׁ לוֹמַר דְּלְהָכֵי הֲוֵי בְּחֶזְקַת שֶׁלֹּא נִפְרַע לְפִי שֶׁיָּרֵא שֶׁיִּמָּשְׁכוּ הַמְּעוֹת תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים דְּאִין בְּנוֹ פָּדְאִי דְּאִמְעַת רָבָא בְּפֶרֶק יֵשׁ בְּכוֹר (בכורות דף מט. ושם) וְשׁוֹכֵר נָמֵי יָרֵא לְהַקְדִּים הַשְׂכֵּר פֵּן יִפּוֹל בֵּיתוֹ שֶׁל מַשְׂכִּיר עַצְמוֹ וְיוֹצִיאֶנּוּ דְּאָמַר לֵיהּ לֹא עֲדִיפָת מִנָּאֵי דְּכַאֲמַרִינַן לְעֵיל (דף קא:):

נקיטת

שָׁכִיר בִּזְמַנּוֹ נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל. אִם בְּיוֹם שְׁיָצָא מִמְּלַאכְתּוֹ חֲבֵרוֹ נִשְׁבָּע שֶׁלֹּא קִיבֵּל וְנוֹטֵל
שִׁזָּה אֶחָד מִן הַנִּשְׁבָּעִים וְנוֹטְלִין הָאֻמָּרִים בְּמַסֶּכֶת שְׁבוּעוֹת (דף מד:) שֶׁתִּקְּנוּ לוֹ חֲכָמִים
דִּשְׁקִלְהוּ לִשְׁבוּעָה מִבַּעַל הַבַּיִת וְשַׁדְיֵהּ אִשְׁכְּיֵר מִשּׁוּם דְּבַעַל הַבַּיִת טָרוּד בִּפּוֹעֲלָיו
וְכִבְרוֹ שֶׁנִּתְּנוּ לְזֶה כְּשֶׁנִּתְּנוּ לַחֲבֵרוֹ: **אֲבָל.** בְּעִלְמָא אֲפִי' בְּיוֹם זְמַנּוֹ נֵאֱמָן לוֹמַר פַּרְעִתִּיךָ
כְּבָר וּבִשְׁבוּעַת הַיְסוֹת שֶׁהִטִּילוּ חֲכָמִים עַל מִי

שָׁכִיר בִּזְמַנּוֹ נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל שָׁכִיר הוּא דְּרְמוּ רַבָּנָן שְׁבוּעָה עֲלֵיהּ מִשּׁוּם דְּבַעַל הַבַּיִת טָרוּד בְּפוֹעֲלָיו אֲבָל
הָכָא שׁוֹכֵר מֵהֵימְנִן בִּשְׁבוּעָה אָמַר רָבָא אָמַר רַב נַחְמָן
הָאי מַאן דְּאוֹגַר לֵיהּ בֵּיתָא לְחַבְרֵיהּ לְעֵשֶׂר שָׁנִין
וְכָתַב לֵיהּ שְׁטָרָא וְאַ"ל נְקִיטָת חֲמֵשׁ שָׁנִין מֵהֵימְנִן א"ל
רַב אַחָא מְדַפְּתֵי לְרַבִּינָא אֶלָּא מַעֲתָּה מָאֵה זוּזֵי בִּשְׁטָרָא וְא"ל פָּרַעְתִּיךְ פַּלְגָא ה"נ דְּמֵהֵימְנִן א"ל
הָכִי הַשְׁתָּא הָתָם שְׁטָרָא לְגוּבְיָנָא קָאֵי אִם אֵיתָא
דְּפָרַעְתָּ אֵיבָּעֵי לֵיהּ לְמִכְתְּבָא אַגֵּבֵיהּ א"נ מֵיכְתַּב
עֲלֵיהּ תַּבְרָא אֲבָל הָכָא אָמַר לֵיהּ הַאי דִּכְתִיבְתֵּי לָךְ
שְׁטָרָא כִּי הֵיכִי דְּלֹאתְחֵזֵק עָלָיְהוּ אָמַר רַב נַחְמָן שׁוֹאֵל
אָדָם בְּטוּבוֹ לְעוֹלָם אָמַר רַב מָרִי בְּרֵהּ דְּבַת שְׁמוּאֵל
וְהוּא דְּקָנֵי מִינַּיהּ אָמַר רַב מָרִי בְּרֵהּ דְּרַב אַשֵׁי
וּמַהֲדַר לֵיהּ קָתָנֵי אָמַר רָבָא הַאי מַאן דְּאָמַר לֵיהּ
לְחַבְרֵיהּ אוֹשְׁלֵן מָרָא לְמִירְפַּךְ בֵּיהּ הַאי פְּרִדֵיסָא רָפֵיק
בֵּיהּ הָהוּא פְּרִדֵיסָא פְּרִדֵיסָא רָפֵיק בֵּיהּ כָּל פְּרִדֵיסָא
דְּבָעֵי פְּרִדֵיסִי רָפֵיק וְאָזֵיל כָּל פְּרִדֵיסִי דְּאִית לֵיהּ
וּמַהֲדַר לֵיהּ קָתָנֵי אָמַר רַב פָּפָּא הַאי מַאן דְּאָמַר לֵיהּ
לְחַבְרֵיהּ אוֹשְׁלֵן הַאי גַּרְגּוּתָא וְנָפְלָה לֹא בָנֵי לֵהּ
גַּרְגּוּתָא וְנָפְלָה בָּנֵי לֵהּ בֵּי גַּרְגּוּתָא כֵּרֵי וְאָזֵיל כַּמָּה
גַּרְגּוּתֵי בְּאַרְעָיָא עַד דְּמִתְרַמֵּי לֵיהּ וְצָרִיךְ לְמֵיקְנֵי
מִינַּיהּ: **מתני'** הַמַּשְׁפִּיר בֵּית לַחֲבֵירוֹ וְנָפַל חַיָּב
לְהַעֲמִיד לוֹ בַּיִת הָיָה קָטָן לֹא יַעֲשֶׂנּוּ גָּדוֹל גָּדוֹל לֹא
יַעֲשֶׂנּוּ קָטָן אֶחָד לֹא יַעֲשֶׂנּוּ שְׁנַיִם שְׁנַיִם לֹא יַעֲשֶׂנּוּ
אֶחָד לֹא יִפְחוֹת מִן הַחֲלוֹנוֹת וְלֹא יוֹסִיף עֲלֵיהֶם אֶלָּא
מַדַּעַת שְׁנֵיהֶם: **גמ'** הֵיכִי דָּמֵי אִי דְּאָמַר לֵיהּ בֵּית זֶה
נָפַל אָזֵל לֵיהּ אִי דְּאָמַר לֵיהּ בֵּית סְתָם אֶחָד אֵמְאֵי
לֹא יַעֲשֶׂנּוּ שְׁנַיִם קָטָן אֵמְאֵי לֹא יַעֲשֶׂנּוּ גָּדוֹל אָמַר רֵישׁ
לָקִישׁ דְּאָמַר לֵיהּ בֵּית שֶׁאֲנִי מְשַׁכִּיר לְךָ מִדַּת אֲרָכּוֹ
כְּפִי זְכוּ אִי הֵכִי מַאי לְמֵימְרָא אֶלָּא כִּי אֲתָא רַבִּין
אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ דְּאָמַר לֵיהּ בַּיִת סְתָם אֲנִי מַשְׁכִּיר לְךָ
וְאַבַּתֵּי מַאי לְמֵימְרָא לֹא צְרִיכָא דְּקָיְימָא אַגּוּדָּא דְּנַהֲרָא
מַהוּ דִּתֵימָא מַאי כְּזֶה דְּקָיְימָא אַגּוּדָּא דְּנַהֲרָא קמ"ל:

הַדָּרָן עֲלָךְ הַשּׂוֹאֵל

הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְקַצּוֹר יְקַצּוֹר
לַעֲקוֹר יַעֲקוֹר לַחֲרוֹשׁ אַחֲרָיו יַחֲרוֹשׁ הַכֹּל כְּמִנְהָג
הַמְּדִינָה כֻּשֵּׁם שֶׁחוֹלְקִין בַּתְּבוּאָה כָּךְ חוֹלְקִין בַּתֶּבֶן
וּבְצַּשֵׁם כֻּשֵּׁם שֶׁחוֹלְקִין בַּיַּיִן כָּךְ חוֹלְקִין
בומורות

נְקִיטַת חֲמֵשׁ שְׁנִין. פֵּר"ח לְשׁוֹן אֶחָד וְכֵן בְּקוּנְטְרֵס שֶׁאֵין כְּתוּב בְּשָׁטָה לֹא תְּחִילַּת הַשָּׁנִים וְלֹא
סוֹפָן וְהַשְׁתָּא בְּיַד הַשּׂוֹכֵר וְאוֹמֵר מִשְּׁכִירִי לְשׁוֹכֵר כְּבָר דַּרְתָּ ה' שָׁנִים וּפָרַיְרַ בְּשָׁטָה
מִלְּוָה מִי נֵאֱמָן לוֹמַר פָּרַעְתִּי פְּלָגָא וּמִשְּׁנֵי הָכָא א"ל הַאי דִּכְתִיבְתֵּי לָךְ שְׁטָרָא בְּיַד הַיְתוֹם
פִּירוּשׁ עִיקַּר הַשְׁטָר נִכְתַּב בְּשְׁבִילִי שֶׁלֹּא הַאֲמִין לְקוֹחַ הוּא בְּיָדִי אֶלָּא הַשְׁטָר בְּיָדְךָ אֲבָל כְּדֵי שֶׁלֹּא

אַכְחֵשׁ לָךְ חִשְׁבּוֹן הַשָּׁנִים כַּמָּה הָיוּ מִכָּל מָקוֹם עִיקַּר
הַשְׁטָר בְּשְׁבִילִי נִכְתַּב שֶׁיְּיָ כֵּן יֵשׁ קוֹל שֶׁבַּמְשֻׁכְנָתָא
הוּא אֲצָלָךְ אַע"פ שֶׁהַשְׁטָר בְּיָדְךָ וְלָשׁוֹן שֵׁנִי פֵּר"ח
וְזֶה לְשׁוֹנוֹ יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁכְּתוּב בְּשָׁטָר בְּזמן כָּךְ וְכָךְ
שֶׁכָּרַתִּי חֲצֵרוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי עֶשֶׂר שָׁנִים בְּקִ' דֵּינָרִים ר'
דֵּינָרִים בְּכָל שָׁנָה וְאַחַר ה' שָׁנִים טוֹעֵן הַשּׂוֹכֵר וְאָמַר
לְמַשְׁכִּיר נְקִיטָה שְׁכִירוּת חָמֵשׁ שָׁנִין כו' וְאִסְקִיבָא
דְּהַשּׂוֹכֵר נֵאֱמָן וּבִשְׁבוּעָה וּמִסְתַּבְרָא כִּי הַאי פִּירוּשָׁא
בְּתַרְאָה עֵ"כ וְלִשּׁוֹן זֶה נִרְאֶה עִיקָּר חָדָא
דְּבָאֳמְנוּת הַשּׂוֹכֵר הָאוֹמֵר שֶׁפָּרַע הַשְׁכִּירוּת אַיְירֵי
נַמֵּי לְעִיל מִינֵּיהּ בְּסָמוּךְ וּמִשְּׁמַע דְּבִדְבָרָיו נַמֵּי אַיְירֵי
וְעוֹד דְּהַשְׁתָּא נִיחָא טְפֵי מַה שֶׁאָמַר בְּמַסֶּכְתָּא שֶׁלֹּא
נַעֲשָׂה הַשְׁטָר לְגוּבְיָנָא אֶלָּא כְּדֵי שֶׁלֹּא יְחַזִּיק
הַשּׂוֹכֵר בְּיַד הַמַּשְׁכִּיר:

שואל אָדָם בְּטוּבוֹ. בְּעֵרוּךְ בְּעֵרֶךְ שׁוֹאֵל
מִפָּרָשׁ בְּטוּבוֹ בְּטוּבָה שֶׁמְּחַזִּיק
הַשּׁוֹאֵל לְהַמַּשְׁאִיל יָכוֹל הַשּׁוֹאֵל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ
לְעוֹלָם בִּכְלִיו שֶׁל מַשְׁאִיל וְאֵין נִרְאֶה
פְּרִדֵיסִי רָפֵיק בֵּיהּ כָּל פְּרִדֵיסִי דְּאִית לֵיהּ.
וְאִ"ת דְּאָמַר בְּרֵישׁ הַמּוֹכֵר אֶת הַבַּיִת (ב"ב דף
סא: ושם ד"ה ארעתא) אַרְעָתָא תַּרְתֵּי מִשְׁמַע
וְאֵין לוֹמַר דְּהָתָם נַמִּי אִי אָמַר אַרְעָאי הָוֵה
מִשְׁמַע כּוּלְּהוּ כְּמוֹ פְּרִדֵיסִי דְּהָכָא אָמַר הָתָם
בְּסוֹף פֶּרֶק (דף סט:) דְּיָקֵי לֵיהּ תְּרֵי דְּיָקֵי
וְתוּ לֹא וְ"ל דְּהֵיינוּ דְּזֶה גַּבֵּי מֶכֶר דְּאֵין לָנוּ
לוֹמַר שֶׁמֹּכֵר כָּל קַרְקָעוֹתָיו אֶלָּא הַפֵּחוֹת אֲבָל
בְּשֹׁאֵלָה אֵינוּ מַקְפִּיד דְּמִשְׁאִיל לְכָל צַרְכּוֹ וְעוֹד
כ"ל דְּהָתָם יֵד לוֹקֵחַ עַל הַתַּחְתּוֹנָה שֶׁהַמּוֹכֵר
מוֹחֵזֵק וּתְכִיבָא יַד הַמְּשַׁאיל עַל הַתַּחְתּוֹנָה
שֶׁהַשּׁוֹאֵל מוֹחֵזֵק וְכ"ת לֹא מִקְּרֵי שׁוֹאֵל מוֹחֵזֵק
כֵּיוָן שֶׁסּוֹפוֹ לְהַחֲזִיר וְאֵין נִשְׁאָר בְּיָדוֹ דְּאָמַר
לְעֵיל קַרְקַע בְּחֶזְקַת עוֹמְדָת וְאַפִּ' בְּסוֹף
הַחֹדֶשׁ לֹא דָּמֵי דְּדוֹקָא קַרְקַע שֶׁאֵין יְכוֹל
לְהִצְנִיעַ לְשָׁמְטוֹ מִיַּד בְּעִלָּה אֲזִילִין בָּתַר מָאן דְּחָזֵק
קָמָא אֲבָל מִטַּלְטְלֵי אֲזִילִינַן בָּתַר מָאן דְּחָזֵק
הַשְׁתָּא הֵיכָא דְּלֵיכָא חֶזְקַת קַרְקַע בְּנִגְדָּהּ:

הַדָּרָן עֲלָךְ הַשּׂוֹאֵל

הַמְקַבֵּל. בְּתֵבֶן וּבְקַשׁ. אוֹתוֹ שְׁנִקְצָץ עִם
הַשִּׁבּוֹלֶת קְרוֹי תֶּבֶן וְהַנִּשְׁאָר בָּאָרֶץ
קְרוֹי קַשׁ שִׁקּוֹרִין אִישְׁטוּבְל"א בְּדִבְרֵיהֶם (בראשית
כד) גַּם תֶּבֶן גַּם מִסְפּוֹא רַב עִמָּנוּ וְאוֹתוֹ שֶׁנִּשְׁאָר
בְּקַרְקַע אֵין נוֹתְנִין לְבַהֲמוֹת לָאֲבוּל וּבְתִיב נַמִּי
(שמות ה) לִקּוֹשׁשׁ קַשׁ לְתֶבֶן שֶׁהָיוּ מְלַקְּטִים
בְּשָׂדוֹת הַקַּשׁ הַנִּשְׁאָר שָׁם תַּחַת הַתֶּבֶן כִּי הַתֶּבֶן
בְּכָר הוֹלִיכוּהוּ הַבְּעָלִים אִישׁ לְבֵיתוֹ וְכֵן אָמְרִינַן
בְּפֶרֶק שׁוֹאֵל (שבת דף קנ:) בְּשִׁלְמָא קַשׁ מִשְׁכַּחַת
לֵהּ בְּמִחְבַּר אֶלָּא תֶּבֶן בְּמוּחְבָּר הֵיכִי מִשְׁכַּחַת לֵהּ
וּבְגְמָרָא דִּקְאָמַר בְּעִינָא דְּתֵיתְבוּ אַרְעֵאי דְּהָוֵה לֵיהּ
לְמֵימַר דְּתֵתְקֵשׁ אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁרְגִילוּת הוּא
לַעֲשׂוֹת אִשָּׁפָה מִן הַתֶּבֶן וּלְזַבֵּל הַשָּׂדֶה וּלְהָבֵי
קָאָמַר דְּתֵיתְבוּ בְּלוּמַר הָעוֹשִׂין מִן הַתֶּבֶן וְהָא דְּקָאָמַר נַמִּי בְּעִינָא
תֵּיתְבוּ הָתָם לְפִי שֶׁעוֹקֵר הַכֹּל וְדֵשׁ אֶת הַכֹּל בְּמוֹרִיגִים וּמוֹתְרָךְ נִקְרָא הַכֹּל תֶּבֶן: וְע"ע
תוספות שבת לו: ד"ה כי כירה:

ואזל

וְאַזַל הוּא וְיָהִיב בְּרִיבְעָא. תֵּימַה דְּהָכָא מִשְׁמַע דְּבַעַל הַבַּיִת שָׁקִיל פְּחוֹת מִן הָאָרִיס וּבָכָל דּוּכְתֵי מִשְׁמַע שֶׁהָאָרִיס נוֹטֵל פְּחוֹת בְּדַאֲמַרִינַן בְּמֵי שֶׁאִחֲזוּ (גיטין דף עז:) ב"ע דְּלוֹ תְּלַת וְשִׁקְלֵי רִיבְעָא וְאֶת דִּלֵי אַרְבָּעָה וְשִׁקְלֵי תִּילְתָא וּלְקַמָּן בְּפֵירְקִין (דף קי.) נַמִּי אָמְרִינַן אָרִיס אוֹמֵר לְמָחֳרָתוֹ יְרַדְתִּי וּבַעַל הַבַּיִת אוֹמֵר לִשְׁלִישׁ הוֹרַדְתִּיו מִשְׁמַע שֶׁאָרִיס רַגִּיל לִיטּוֹל פְּחוֹת וְלֹא יוֹתֵר וְ"ל דְּהָכָא אִיירֵי שֶׁהָאָרִיס נוֹתֵן זֶרַע אֲבָל בְּכָל דּוּכְתֵי אִיירֵי שֶׁבַּעַל הַבַּיִת נוֹתֵן זֶרַע אוֹ בְּבָרִמִּים וּפְרִדֵסִים שֶׁאֵין צָרִיךְ זֶרַע דְּאִיכָּא אַתְרָא דְּעָבְדֵי הָכֵי דְּאִיכָּא יְהִיב בְּזִיזָא וְאִיכָּא אַתְרָא דְּעָבְדֵי הָכֵי דְּמָרֵי אִיכָּא יְהִיב בְּזִיזָא כְּדַאֲמַר לְעֵיל בְּסוֹף אֵיזֶהוּ נָשָׁךְ (דף עד:):

בּוֹבְרָא וְטִפְּחָא. פֵּרוֹחַ חָרִיץ וְגַב חָרִיץ שֶׁכָּךְ רְגִילִים לַעֲשׂוֹת סְבִיבוֹת הַשָּׂדֶה מֵחוּץ לְגָדֵר כְּדַאֲמַרִינַן בְּסוֹף פֶּרֶק בַּיִת כּוֹר (ב"ב דף קח.) וּבְעֲרוּךְ (וערך ארבבתא) פֵּי׳ בְּפֵרוּשׁ הַקּוֹנְטְרֵס:

בַּלְמָא. פֵּרוּשׁ שְׁמִירָה כְּמוֹ פִּיו בְּלוּם (בכורות דף מג:) פֵּרוּשׁ סְגוֹר וְכֵן בּוֹלֵם עַצְמוֹ בְּשִׁעַת מְרִיבָה שֶׁיִּלְהֵי כְּסוּי הַדָּם (חולין דף פט.), אֲבָל אוֹצָר בְּלוּם דְּסוֹף פֶּרֶק הַחֲלָבִים (גיטין דף סז. ושם ד"ה בלום) הוּא בְּסָמֶ"ך כְּמוֹ עִיסָּה בְּלוּחָה מְעוּלֶה בְּפֶרֶק בְּכָל גָּדוֹל (שבת דף עג) וְאוֹצָרוֹת בְּלוּסִין בב"ר (פרשה ט) :

מְנָבָּה לוֹ מֻחְבָּרוֹת. בֵּין בַּחֲבִירוּת בֵּין בְּקִבְלָנוּת אִיירֵי כְּדַאֲמַר בְּגֶמָרָא וְאַ"ג דְּתִנַּן לְקַמָּן (דף קח) הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ וְאִבְּלָהּ חָגָב אִם מִכַּת מְדִינָה הִיא מְנַבֶּה לוֹ מֵחֲבִירוֹ וְלֹא אֲיִירֵי אֶלָּא בַּחֲבִירוּת דְּבְקִבְלָנוּת אֵינוֹ מְנַבֶּה לוֹ אֶלָּא נוֹטֵל שְׁלִישׁ אוֹ רְבִיעַ כְּמוֹ שֶׁהִתְנָה כְּדִפְרֵישׁ לְקַמָּן בְּקוּנְטְרֵס מ"מ הָכָא בְּסִפְּיָא מְנַבֵּין לוֹ כֵּיוָן דְּא"ל בֵּית הַשְּׁלְחִין דְּלֹא אֲיִיבְעֵי לֵיהּ לְמֵימַר כֵּיוָן דְּקָאֵי בְּגוּדְיָה מִדְּאָמַר זֹאת כְּדַאֲמַר בְּגֶמָרָא אַ"מ שְׁרוּדָה לוֹמַר כָּל זְמַן שֶׁתְּהֵא בֵּית הַשְּׁלְחִין כְּמוֹ שֶׁהִיא עַכְשָׁיו שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מְעַט:

דַּאפְשַׁר

בַּזְמוֹרוֹת. הַקְּצִירָן מִן הַגְּפָנִים: **בַּקָּנִים.** מִקְּנֵי הַמַּעֲמִידִים אֶת הַגְּפָנִים שֶׁקּוֹרִין פוּרְשׁ"ל: **וְשִׁנֵּיהֶם מְסַפְּקִין אֶת הַקָּנִים.** הַחֲדָשִׁים בְּכָל שָׁנָה שֶׁאֵין עוֹל לָאָרִיס אֶלָּא לַעֲבוֹד וְלִשְׁמוֹר אֲבָל שְׁאָר דְּבָרִים עַל שְׁנֵיהֶן וְסֵיפָא דְּמַתְנִיתִין לֵיתָא אֶלָּא בְּקִבְלָנוּת דְּאִי בְּחֲבֵרוּת לֹא שַׁייְכָא חִלּוּקָה: **גמ' וְשִׁנֵּיהֶן מְעַבְּדִין.** לְשׁוֹנוֹת מִן הַמִּנְחָה: **דְּאִי אָמַר.** בְּעַל הַקַּרְקַע אִי אַפְשַׁר שֶׁתִּתְעַקֵּר דְּבִינְתָן דְּתִיתְבֵּן אַרְעָא שֶׁיִּשְׁאֲרוּ בָּהּ מִן הַקַּשִּׁין וְיֹאכַל לָהּ לְבֶהֱמוֹתָיו וְאִי אָמַר לֹא מְצִינָא לְמֵימַר לִי. כֵּיוָן דְּתִתֵּן בְּתַרְוַיְיהוּ מְעַבְּדִין זֶה עַל זֶה לָמָּה לִי. אֵינוֹ רָשַׁאי מִכֹּחַ דְּזִימְנִין דְּנִיחְיֵא לֵיהּ לְמַר בְּהֵבֵי וּלְמַר בְּהֵבֵי וְזִימְנִין אִיפְּכָא: **מִשּׁוּם דְּשִׁנֵּיהֶם מְעַבְּדִין.** כְּלוֹמַר מִפְּנֵי שֶׁשִּׁנֵּיהֶן יֵשׁ לָהֶם טְעָנָה לְכַאן וּלְכָאן: **וְאֵיזֶל אֵיהוּ וְנִבֵּיס.** בְּעוֹד שֶׁהַתְּבוּאָה מְחוּבֶּרֶת וְתָלוּשׁ מְמֻנָּה עֲשָׂבִים רָעִים אֶלָּא שֶׁלְּאַחַר מִכֵּאן חָזְרוּ וְגָדְלוּ בְּתֵן קְצָת מִתֵּן: **דִּילְמָא בְּרֵיבְנָא לֵיהּ.** שֶׁלֹּא אֶחֱרוֹשׁ עוֹד אַחֲרֵיכֶם שֶׁהַנִּיכּוּשׁ בְּמָקוֹם חֲרִישָׁה שֶׁלְּאַחַר הַקְּצִירָה הִיא לְמִנְעַ שֶׁעֲשָׂבִים הָרָעִים: **שֶׁנָּהֲגוּ לְהַשְׁכִּיר אִילָנוֹת.** עִם שָׂדֶה לָבֶן שֶׁיִּשּׁוֹט הָאָרִיס חֶלְקוֹ בְּפֵרוֹת הָאִילָן אוֹ עִ"פ שֶׁאֵינוֹ טוֹרֵחַ בָּהֶן שֶׁאֵינָן צְרִיכִין לְעֲבוֹדָה: **מִשְׁפִּירִין.** כְּלוֹמַר מְסַתְּמָא הֵן מוּשְׁכָּרִין: **יָהֵבִי בִּיתְיָקָא.** נוֹתְנִין קַרְקָעוֹת לְאָרִיסִין ע"מ שֶׁיִּשְׁלוֹ הֵן חֵלֶק שְׁלִישִׁי לְאָרִיס שְׁנֵי חֲלָקִים: **וְאֵזֵל אִיהוּ וְיָהֵיב בְּרִיבְעָא.** שֶׁלֹּא יִטּוֹל הוּא אֶלָּא רְבִיעַ וְהָאָרִיס שְׁלֹשָׁה חֲלָקִים: **דְּבַצְרֵי לָךְ.** שֶׁאֵנִי נוֹטֵל פְּחוֹת מִשְּׁאָר בַּעֲלֵי בָּתִּים: **מִקַּבְלֵי בְּרֵיבְעָא.** ע"מ לִיתֵּן לְבַעַל הַקַּרְקַע רְבִיעַ בְּתִבּוּאָה: **בּוֹבְרָא וְטַפְּחָא וְאַרְכַּבְתָּא וְקָנֵי דְּחִיזְרָא דְּבַעַל הַבַּיִת.** סְבִיבוֹת הַשָּׂדֶה עוֹשִׂין חָרִיץ וּנוֹתְנִין הָעֲפָר עַל הַמִּיצַר לְהַגְבִּיהַּ סְבִיבוֹתָיו וּלְאַחַר זְמַן כְּשֶׁנִּידָּשׁ חוֹזֵר הוּא וּמוֹסִיף עָלָיו עָפָר שֵׁנִית וְכֵן שְׁלִישִׁית רִאשׁוֹן קָרֵי בּוֹבְרָא וְהַשֵּׁנִי לְשׁוֹן רִיבּוּי דְּמַטְפֵּי לֵהּ וְהַשְּׁלִישִׁי קָרֵי אַרְכַּבְתָּא: **קָנֵי דְּחִיזְרָא.** קָנִים שֶׁנּוֹעֲצִים בָּאָרֶץ לָאֲרוֹג בּוֹ קוֹרוֹת אוֹ נְטָרִים סְבִיבוֹת הַשָּׂדֶה: **דְּבַעַל הַבַּיִת.** עָלָיו יְגִיעָה זֹאת לְעַצְמוֹ: **חִיזְרָא גּוּפֵיהּ.** הַקּוֹצִים שֶׁאוֹרְגִין בּוֹ סָבִיב בְּקָנִים דְּאִיכָּא: **עִיקַּר בַּלְמָא.** עִיקַּר שְׁמִירָה שֶׁאִי אֶפְשָׁר בְּלֹא הִיא: **נְטִירוּתָא יְתֵירְתָא דְּאִיכָּא.** עָלָיו לְהוֹצִיא שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה אֶלָּא לְהַקֵּל מֵעָלָיו שֶׁלֹּא יִתְעָרֵב לְטָרוֹחַ בְּכָל בְּשִׁמְירָתָהּ: **בָּרָא.** פוּרְשׁ"י בְּלֹעַ"ז: **וּזְבִילָא.** פא"ש: **וְזִוּוּקָא.** דְּלִי לְהַשְׁקוֹת שָׂדֶה: **וְזִוְּנִיקָא.** נוֹד לְמַלֹּאות בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִין לְדָלוֹת בִּנְודוֹת: **אֲרִיכָא עֲבִיד בֵּי יְאוֹרֵי.** עָלָיו לַעֲשׂוֹת חֲרִיצִין מִשָּׁפָת הַנָּהָר עַד סוֹף הַשָּׂדֶה חֲרִיצִין הַרְבֵּה שֶׁכְּשֶׁדּוֹלִין הַמַּיִם מִתְּגָבְּרִין שׁוֹפְכִין בַּחֲרִיצִין וְהַחֲרִיצִין מוֹלִיכִין עַד סוֹף הַשָּׂדֶה וְהִיא שׁוֹתָה מֵאֵילֶיהָ: **טוּחְלָקִין.** שֶׁנִּיטְּלָה קְלִיפָּתָן מֵחֲשׁוּף הַלֵּבָן שֶׁעַל־גַּבָּיו: **שְׁנֵיהֶם מְסַפְּקִין לָמָּה לִי.**

בַּזְמוֹרוֹת וּבַקָּנִים וְשִׁנֵּיהֶם מְסַפְּקִין אֶת הַקָּנִים: גמ' תָּנָא מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְקַצֵּר אֵינוֹ רַשַּׁאי לַעֲקוֹר לַעֲקוֹר אֵינוֹ רַשַּׁאי לְקַצֵּר וְשִׁנֵּיהֶם מְעַבְּדִין זֶה עַל זֶה לָמָּה לִי לְקַצֵּר אֵינוֹ רַשַּׁאי לַעֲקוֹר דְּאִי אָמַר לֹא מְצִינָא לַעֲקוֹר אֵינוֹ רַשַּׁאי לְקַצֵּר וְהָאי אָמַר בְּעִינָא דְּתִתְנֵי אַרְעָאי וְהָאי אָמַר בְּעִינָא תִּיבְנֶא וְשִׁנֵּיהֶם מְעַבְּדִין זֶה עַל זֶה לָמָּה לִי מַה טַּעַם קָאָמַר מֵה טַּעַם לְקַצֵּר אֵינוֹ רַשַּׁאי לַעֲקוֹר לַעֲקוֹר אֵינוֹ רַשַּׁאי לְקַצֵּר מִשּׁוּם דְּשִׁנֵּיהֶם מְעַבְּדִין זֶה עַל זֶה: לַחֲרוֹשׁ אַחֲרָיו יַחֲרוֹשׁ: פְּשִׁיטָא לֹא צְרִיכָא בְּאַתְרָא דְּלֹא מְנַכְּשִׁי וְאָזַל אִיהוּ וְנַכֵּישׁ מַהוּ דְּתֵימָא אָמַר לֵיהּ הָאי דְּנַכֵּישְׁנָא אַדַּעְתָּא דְּלֹא בְּרֵיבְנָא לָהּ קָמ"ל דְּאֵיבָעֵי לֵיהּ לְפָרוּשֵׁי לֵיהּ: הַכֹּל בְּמִנְהָג הַמְּדִינָה: הַכֹּל לְאַחַוּיֵי מֵאי לַאֲחַוּיֵי הָא דְּת"ר מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַשְׁכִּיר אִילָנוֹת עַל גַּבֵּי קַרְקַע מַשְׁכִּירִין מָקוֹם שֶׁאֵין נוֹהֲגוּ לְהַשְׁכִּיר אֵין מַשְׁכִּירִין מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַשְׁכִּיר מַשְׁכִּירִין פְּשִׁיטָא לֹא צְרִיכָא דְּכ"ע יָהֲבֵי בִּיתְיָקָא וְאָזַל אִיהוּ וְיָהֵיב בְּרֵיבְעָא מַהוּ דְּתֵימָא אָמַר לֵיהּ הָאי דְּבַצְרֵי לָךְ אַדַּעְתָּא דְּלֹא בְּרֵיבְנָא לָךְ בְּאִילָנוֹת קָמ"ל דְּאֵיבָעֵי לֵיהּ לְפָרוּשֵׁי לֵיהּ: מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַשְׁכִּיר אֵין מַשְׁכִּירִין פְּשִׁיטָא לֹא צְרִיכָא דְּכ"ע מְקַבְּלֵי בְּרֵיבְעָא וְאָזַל אִיהוּ וְקִיבְּלָהּ בִּתְילְתָא מַהוּ דְּתֵימָא א"ל הַאי דְּטִפְאֵי לָךְ אַדַּעְתָּא דִּיהְבַתְּ לִי בְּשֵׁם שֶׁחוֹלְקִין בְּתִבּוּאָה כָּךְ חוֹלְקִין בְּתֶבֶן וּבַקַּשׁ: אָמַר רַב יוֹסֵף בְּבָבֶל נָהֲגוּ לַאֲרִיסָא לְמֵאי נַפְקָא מִינַּהּ דְּאִי אִיכָּא אִינִישׁ דְּיָהֵיב עַיִן יָפָה הוּא וְלֹא גְּמִרִינַן מִינַּיהּ אָמַר רַב יוֹסֵף בּוֹכְרָא וְטַפְּחָא וְאַרְכַּבְתָּא וְקָנֵי דְּחִיזְרָא דְּבַעַל הַבַּיִת גּוּפֵיהּ דְּאִיכָּא בְּלָלָא דְּמִילְתָא כָּל עִיקַּר בַּלְמָא דְּנִטְרוּתָא יְתֵירְתָא דַּאֲרִיסָא וְאָמַר רַב יוֹסֵף מָרָא וְזִבְילָא וְזִוְּנִיקָא דְּבַעַל הַבַּיִת אֲרִיסָא עָבִיד בֵּי יְאוֹרֵי: כְּשֵׁם שֶׁחוֹלְקִין בַּיַּיִן כָּךְ חוֹלְקִין בְּזַגְוֵתוֹ וּבַקָּנִים: קָנִים מַאי עֲבִידְתַּיְיהוּ אָמְרֵי דְּבֵי רַבִּי יַנַּאי קָנִים הַמּוּחְלָקִין שֶׁבָּהֶן מְעַמְּדִין אֶת הַגְּפָנִים: וְשִׁנֵּיהֶם מְסַפְּקִין אֶת הַקָּנִים: לָמָּה לִי מַה טַּעַם קָאָמַר מֵה טַּעַם שְׁנֵיהֶם חוֹלְקִין בְּקָנִים מִשּׁוּם דְּשִׁנֵּיהֶם מְסַפְּקִין אֶת הַקָּנִים: **מתני'** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ וְהִיא בֵּית הַשְּׁלְחִין אוֹ בֵּית הַמַּעְיָן וְנִקְצַץ הָאִילָן אֵינוֹ מְנַבֶּה לוֹ מִן חֲכוּרוֹ אִם אָמַר לוֹ חֲכֹר לִי שָׂדֶה בֵּית הַשַּׁלְחִין זוּ אוֹ שָׂדֶה בֵּית הָאִילָן זֶה יָבֵשׁ הַמַּעְיָן וְנִקְצַץ הָאִילָן מְנַבֶּה לוֹ מִן חֲכוּרוֹ: **גמ'** הֵיכִי דָּמֵי אִילֵימָא דְּיָבֵשׁ נַהֲרָא רַבָּה אַמַּאי אֵינוֹ מְנַבֶּה לוֹ מִן חֲכוּרוֹ נֵימָא לֵיהּ מַכַּת מְדִינָה הִיא אָמַר רַב פָּפָּא דְּיָבֵשׁ נַהֲרָא זוּטָא דְּאָמַר לֵיהּ

איבעי

פְּשִׁיטָא בֵּין דְּתָנָא דִּלְשִׁנֵּיהֶן הַן וְחוֹלְקִין בְּהֶן מִמֵּילָא שֶׁמִּשְׁעִינַן דְּשִׁנֵּיהֶן מְסַפְּקִין אֶת הַחֲדָשִׁים דְּאִי לָא יְהִיב מִעִיקָּרָא אַמַּאי פְּלִיג בִּישִׁנֵּיהֶם: **מתני'** בֵּית הַשְּׁלְחִין. קַרְקַע יְבִישָׁה דְּלֹא דַּיְיהּ בְּמֵי הַגְּשָׁמִים וּמִמַּעְיָן שֶׁבָּהּ מִשְׁקֶה אוֹתָהּ: **אוֹ בֵּית הָאִילָן.** וּבִשְׁבִיל הָאִילָן הָהוּא חֲבִיבָה עַל הָאָרִיס שֶׁנּוֹטֵל חֵלֶק בְּפֵירוֹת בְּלֹא טוֹרֵחַ: **מִן חֲכוּרוֹ.** אִם קִיבְּלָהּ מִמֶּנּוּ בְּחֲכִירוּת בְּכֶסֶף וְכֵן פּוֹרֵשׁ לְשׁוֹנָהּ דְּמַעְיְקֵרָא לֹא גָּלֵי דַּעְתֵּיהּ דְּמִשּׁוּם מַעְיָן אוֹ אִילָן טָפֵי לֵהּ בְּחֲבִירוּתָהּ: **חֲכוֹר לִי בֵּית הַשַּׁלְחִין זוּ.** גָּלֵי דַּעְתֵּיהּ דִּבְשֵׁבִיל שֶׁהוּא בֵּית הַשְּׁלְחִין טָפֵי לֵהּ וְחָכְרָהּ מִמֶּנּוּ: **גמ' נַהֲרָא רַבָּה.** שֶׁהִכֹּל מִשְׁקֶה מִמֶּנּוּ: **נֵימָא לֵיהּ מַכַּת מְדִינָה הִיא.** וְתִנַּן לְקַמָּן בְּפֵירְקִין (דף קח) הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ וְאִבְּלָהּ חָגָב אוֹ שְׁנִשְׁדְּפָה אִם מִכַּת מְדִינָה הִיא מְנַבֶּה מִן הַחֲבִירוּת: **נַהֲרָא זוּטָא.** אַמַּת הַמַּיִם שֶׁהִמְשִׁיכוּ מִן הַנָּהָר הַגָּדוֹל אֵצֶל הַבְּקָעָה לְהַשְׁקוֹת מִמֶּנָּה:

משכחת

מַשְׁכַּחַת לָהּ בֵּין בַּחֲבִירוּת וּבֵין בְּקַבְּלָנוּת. בְּבוֹלֵן יֵשׁ לוֹמַר לְקַבּוֹר יְקִבּוֹ לְעֵיקוּר שֹׁרֶשׁ דֶּבֶק מֵהּ שֵׁיּשׁ לוֹ לִטְעוֹן בְּקַבְּלָנוּת יֵשׁ לוֹ לִטְעוֹן בַּחֲבִירוּת וְגַבֵּי יֵשׁ הַמַּעְיָן מִנְּכֵה אִם אָמַר חָבוֹר לִי שְׁדֶה (בַּיִת) שֶׁלְּחֵן זוּ כְּדֵי הֵיכִי דְּבַחֲבִירוּת בֵּי יֵשׁ הַמַּעְיָן מִנְּכֵה לוֹ. הֵכִי נָמֵי בְּקַבְּלָנוּת אִם קִבְּלָהּ בִּשְׁלִישׁ וּלְמֻחְצָה. הֵכִי לְפִי מַה שֶּׁנִּפְסַד: **מַתְנִי' שָׂמָא בַּעֲלָמָא.** כָּךְ הִיא נִקְרֵאת אֲבָל לֹא בְּמִקּוֹמָהּ: בְּשִׁבּוּל הַמַּעְיָן הָעֶלְיוֹנִי בְּחֲבִירוּתָהּ: לְחָבְּ. חֲצִי כּוֹר לְפִי חֻשְׁבּוֹן קָאתַיִם בַּחֲצִר הַמִּשְׁכָּן חֲמִשִּׁים עַל חֲמִשִּׁים הָיוּ סְאָה: אע"פ שֶׁאֵין בּוֹ גְּפָנִים גַּרְסִינַן וְגַבֵּי פְּרָדֵס אע"פ שֶׁאֵין בּוֹ רִמּוֹנִים גַּרְסִינַן: **אִמַּר** לוֹ **מַחֲבִיר לְחוֹבָר.** שָׂדֶה בֵּית הַשֶּׁלְחָן אֲנִי מַחְבִּיר לְךָ יְכוֹל לוֹמַר שִׁמְא בְּעַלְמָא אָמַרְתִּי: **מתני' הוֹצִיאָה.** שֶׁלֹּא חָרְשָׁה וְלֹא זָרְעָה: שָׁמִין **אוֹתָהּ.** כְּגוֹן בְּקַבְּלָנוּת שֶׁקִּבֵּל לְמֻחְצָה וּלְשָׁלִישׁ וְלִרְבִיעַ אֲבָל בְּחֲבִירוּת לֹא שַׁיָּיכָא הָא דְּמַאי שָׁמִין אֵיכָא חֲבִירוּתוֹ יֵתֵן לוֹ: **אם אוֹבִיר.** אֲעֲשֶׂנָּה בּוֹרָה: **וְלֹא אֶעֱבִיר.** וְלֹא אֶעֱשֶׂה בָּהּ פְּעֻלָּה הַרְאוּיָה לָהּ: **גמ' דּוֹרֹשׁ לְשׁוֹן חֲדָיוֹט.** שֶׁהַרְגִּילוּ חֲדָיוֹטוֹת לִכְתּוֹב שֶׁלֹּא בְּתַקָּנַת חֲכָמִים הָיָה דּוֹרֵשׁ הַלָּשׁוֹן לְפִסּוֹל הַדִּין אַחֲרָיו: **אָדָם מבִיא** קָרְבָּן **עָשִׁיר עַל אִשְׁתּוֹ.** שֶׁהוּא חַיָּיב בְּקָרְבַּן לִידָתָהּ וְצָרְעָתָהּ וְאִם הוּא עָשִׁיר אֵין יָכוֹל לוֹמַר הִיא אֵין לָהּ כֹּחַ וְתִיפְּטֵר בְּקָרְבָּן עָנִי: כָּל הַקָּרְבָּנוֹת **שְׁחִיָּה חֲיִיבֶת.** שֶׁלֹּא בְּגָדָה וּנְבָלָה כְּגוֹן קָרְבַּן זִיבָתָהּ וְאִשָּׁה וְחַטָּאת שֶׁעֲלֶיהָ: ה"ג בָּת ע"ר יְהוּדָה לְפִיכָךְ אִם פְּטָרָהּ אֵינוֹ חַיָּיב בְּקָרְבַּן שֶׁכֵּן הִיא כּוֹתֶבֶת לוֹ בְּתוֹךְ הַשּׁוֹבָר שֶׁכּוֹתֶבֶת לוֹ עַל קַבָּלַת כְּתוּבָּתָהּ הִתְקַבַּלְתִּי כְּתוּבָּתִי וְאֵתְרָאֵין דְּאִית לִי עָלָךְ מִן קַדְמַת דְּנָא וְכָל אֵתְרָאֵין דְּאִית לִי עָלָיךְ מִלְּפָנֵי הַיּוֹם הַזֶּה וּלְשׁוֹן הַסְּפָרִים אֵינִי יוֹדֵעַ לְפָרְשׁוֹ בְּרַאוּי: **כְּתוּבַּת אִמָּן.** שֶׁכּוֹתְבִין לָהֶן בְּיוֹם אֵירוּסִין: **לְכִשְׁתִּבָּנְכִי לְחוּפָּה.** וְקִדּוּשִׁיהֶן עַ"מ כֵּן וְלֹא חָלוּ קִדּוּשִׁין בָּהּ עַד שֶׁתִּכָּנֵס לְחוּפָּה וְהָרֵי חֻפָּה קוֹדֶם לְכֹךְ: **לא יִמְשַׁכְּנֵנוּ.** ע"י שֶׁלֹּחַ בֵּית דִּין בְּמִשְׁכּוֹן שֶׁהוּא יָתֵר עַל חוֹבוֹ: **שֶׁכָּךְ הוּא כּוֹתֵב** לוֹ **תַּשְׁלוּמֶיהָ דְּאִית לָךְ עָלַי כָּל קֻבָּל דְּיֵיכוּ.** אִם מְשִׁיב לוֹ אֶת הָעֲבוֹט לְזמַן מְרוּבֶּה שֶׁמִּין אֶת הַמִּשְׁכּוֹן וְכוֹתֵב לוֹ זֶה בְּשֶׁטֶר יְהִי לְךָ כָּל תַּשְׁלוּמִין עָלַי לִיפָּרַע מִמִּנֵּי דְּמֵי מִשְׁכּוֹן זֶה וְאִם מִשְׁכּוֹנוֹ יוֹתֵר עַל חוֹבוֹ. נִמְצָא גּוֹבֶה שֶׁלֹּא בְּדִין: **שֶׁנִּמְצָא דְּבָרָם** שֶׁלֹּא **הָיוּ הֵכִי.** כְּלוֹמַר לָמָּה לִיהּ לְמֵימְרַהּ לִיהּ וְהָאֲמַר ר' יוֹחָנָן מִשְׁכּוֹנוֹ הַשִּׁיב לוֹ אֶת הָעֲבוֹט וּמת הַלְוֹה שׁוֹמְעוֹ הַמַּלְוֶה מֵעַל בָּנָיו וְלֹא הַוּוּ בְּשִׁאר מְטַלְטְלֵי דְּיִתְמֵי דְּלֹא מִשְׁתַּעְבְּדֵי לְבַעַל חוֹב דִּכְיוָן דְּמִשְׁכְּנֵי קְנִיָּיה כְּיוֹרְשִׁיו לְגוֹבְיָיהוּ:

אהני

דְּאָפְשָׁר לְאַתּוּיֵי בְּדוּוְלָא. וְא"ת אֲפִילּוּ לֹא אֶפְשָׁר נַמִּי אַמַּאי מְנַבְּיָן לוֹ דִּכְיוָן דְּלֹא יָכֹל נְהָרָא רַבָּה תּוֹ לֹא הַוֵי מִכַּת מְדִינָה וי"ל דְּנִקְט הָאי טַעְמָא לְאַשְׁמוּעִינָן דְּאֲפִילּוּ יָכְלוּ נַמִּי שָׁאר יְאוֹרֵי שֶׁדּוֹת אֲחֵרִים דְּהַשְׁתָּא הַוֵי מִכַּת מְדִינָה אֲפִילּוּ הָכֵי אֵינוֹ מְנַבֵּה לוֹ כְּיוָן דְּאֶפְשָׁר לְאַתּוּיֵי בְּדוּוְלָא חָבֵב אָדָם עַל נִשְׁדָּפָה שֶׁאֵין יָכוֹל לְהַחֲזִיק בְּדוּוְלָא וְלִמְחָצָה. כָּךְ הִיא נִקְרֵאת אֲבָל לֹא בְּמִקּוֹמָהּ: **מַבּוּל** וְאֵילָךְ **בו'.** כָּל אַחַת אֲפִילּוּ לֹא נִשְׁדְּפָה:

1 **אִיבְּעֵי לָךְ לְאַתּוּיֵי בְּדוּוְלָא אֲמַר רַב פָּפָּא הָנֵי תַּרְתֵּי**
2 **מַתְנְיָתָא קַמְיֵיתָא מְשַׁמַּע לָהּ בֵּין בְּחַבְרַנּוּתָא בֵּין**
3 **בְּקַבְּלָנוּתָא מִכְּאן וְאֵילָךְ דְּאִיתָא בְּקַבְּלָנוּתָא לֵיתָא**
4 **בְּחַבְרַנּוּתָא וּדְאִיתָא בְּחַבְרַנּוּתָא לֵיתָא בְּקַבְּלָנוּתָא:**
5 **אִם אָמַר לוֹ חָכוֹר לִי שָׂדֶה בֵּית הַשֶּׁלְחָן זֶה [וְכוּ']:**
6 **וְאַמַּאי לֵיתָא שְׁמָא בַּעֲלָמָא אֲמָרֵי לָךְ מִי לֹא**
7 **תַּנְיָא הָאוֹמֵר לַחֲבֵירוֹ בֵּית כּוֹר בְּרָמָא אֲנִי מוֹכֵר לְךָ**
8 **אע"פ שֶׁאֵין בּוֹ אֶלָּא לֶתֶךְ הִנִּיעוֹ שֶׁלֹּא מָכַר לוֹ אֶלָּא**
9 **שְׁמָא וְהוּא דְּמִתְקָרֵי בֵּית כּוֹר בְּרָמָא אֲנִי מוֹכֵר לְךָ**
10 **אע"פ שֶׁאֵין בּוֹ גְּפָנִים הִנִּיעוֹ שֶׁלֹּא מָכַר לוֹ אֶלָּא שְׁמָא**
11 **וְהוּא דְּמִתְקָרֵי בְּרָמָא פַּרְדֵּם אֲנִי מוֹכֵר לְךָ אע"פ שֶׁאֵין**
12 **בּוֹ רִמּוֹנִים הִנִּיעוֹ שֶׁלֹּא מָכַר לוֹ אֶלָּא שְׁמָא וְהוּא**
13 **דְּמִתְקָרֵי פַּרְדֵּסָא אַלְמָא אָמַר לֵיהּ שְׁמָא בַּעֲלָמָא**
14 **אֲמָרֵי לָךְ הָכָא נַמִּי נֵימָא לֵיהּ שְׁמָא בַּעֲלָמָא אֲמָרֵי לָךְ**
15 **אֲמַר שְׁמוּאֵל לֹא קַשְׁיָא הָא דְּאָמַר לֵיהּ מַחְבִּיר לְחוֹבֵר**
16 **הָא דְּאָמַר לֵיהּ חוֹבֵר לְמַחְבִּיר אָמַר לֵיהּ מַחְבִּיר**
17 **לְחוֹבֵר שְׁמָא בַּעֲלָמָא א"ל א"ל חוֹבֵר לְמַחְבִּיר קַפְּדָּא**
18 **רְבִינָא אָמַר אִידִי וְאִידִי דְּא"ל מַחְבִּיר לְחוֹבֵר**
19 **מִדְּקָאָמַר זֶה מִכְּלָל דְּקַאי בְּגַוֵּיהּ עַסְקִינַן בֵּית הַשֶּׁלְחָן**
20 **לָמָּה לֵיהּ לְמֵימַר דְּקָאָמַר לֵיהּ בֵּית הַשֶּׁלְחָן בְּדְקַיְימָא**
21 **הַשְׁתָּא: מתני' הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ וְהוֹבִירָהּ שָׁמִין**
22 **אוֹתָהּ כַּמָּה רְאוּיָה לַעֲשׂוֹת וְנוֹתֵן לוֹ שֶׁפַע כּוֹתֵב לוֹ**
23 **אִם אוֹבִיר וְלֹא אֶעֱבִיד אֲשַׁלֵּם בְּמִיטְבָּא: גמ'** ר"מ
24 **הָיָה דּוֹרֵשׁ לְשׁוֹן חֲדָיוֹט תַּנְיָא ר"מ אוֹמֵר אִם אוֹבִיר**
25 **וְלֹא אֶעֱבִיד אֲשַׁלֵּם בְּמִיטְבָּא רַבִּי יְהוּדָה הָיָה דּוֹרֵשׁ**
26 **לְשׁוֹן חֲדָיוֹט תַּנְיָא ר' יְהוּדָה אוֹמֵר אָדָם מֵבִיא קָרְבָּן**
27 **עָשִׁיר עַל אִשְׁתּוֹ וְכֵן כָּל קָרְבָּן וְקָרְבָּן שֶׁהִיא חַיֶּבֶת**
28 **שֶׁכָּךְ כּוֹתֵב לָהּ אַחֲרָיוּת דְּאִית לִיךְ עָלַי מִן קַדְמַת דְּנָא**
29 **הַלֵּל הַזָּקֵן הָיָה דּוֹרֵשׁ לְשׁוֹן חֲדָיוֹט דְּתַנְיָא (אֲנָשֵׁי**
30 **אַלְכְּסַנְדְּרִיָא הָיוּ מְקַדְּשִׁין אֶת נְשׁוֹתֵיהֶם וּבְשָׁעַת**
31 **כְּנִיסָתָן לְחוּפָּה בָּאִין אֲחֵרִים וְחוֹתְמִים אוֹתָם מֵהֶן**
32 **וּבְקֹשִׁי חֲכָמִים לַעֲשׂוֹת בְּנֵיהֶם מַמְזֵרִים אָמַר לָהֶן הַלֵּל**
33 **הַזָּקֵן רַבָּאוּ לִי כְּתוּבַּת אִמְּכֶם הֲבִיאוּ לוֹ כְּתוּבַּת אִמָּן**
34 **וּמָצָא שֶׁכָּתוּב בָּהֶן לְכִשְׁתִּבָּנְכִי לַחוּפָּה הֲיֵי לִי לְאִינְתּוּ**
35 **וְלֹא עָשׂוּ בְּנֵיהֶם מַמְזֵרִים ר"ו בֶּן קָרְחָה הָיָה דּוֹרֵשׁ**
36 **לְשׁוֹן חֲדָיוֹט דְּתַנְיָא ר"ו בֶּן קָרְחָה אוֹמֵר תַּלְמִיד שֶׁלֹּא יִמְשַׁכְּנֶנּוּ יוֹתֵר מֵחוֹבוֹ שֶׁכָּךְ**
37 **כּוֹתֵב לוֹ תַּשְׁלוּמֶיהָ דְּאִית לָךְ עָלַי כָּל קֻבָּל דְּיֵיכוּ טַעֲמָא דְּכָתַב לֵיהּ הָכֵי הָא אִי לֹא כָּתַב**
38 **לֵיהּ הָכֵי לֹא קָנֵי וְהָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשְׁכּוֹנוֹ הַשִּׁיב לוֹ הַמַּשְׁכּוֹן וּמֵת שׁוֹמְטוֹ מֵעַל גְּבֵי בָּנָיו**

אהני

שְׁתִּדּוּר וּתְפִסְדוּ וּבְנִדָּרוֹת וּבִנְדָבוֹת נַמִּי אִם הָיָה חַיָּיב לְשַׁלֵּם הָיְתָה מְפֻקֶּדֶת לוֹ כְּמוֹ וּכְמָה דַּאֲפִילּוּ יוּכַל לְהַקְדִּישׁ דְּחִשּׁוּב כְּדָבָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינָהּ מִשּׁוּם יֵשׁ לְחוּשׁ שֶׁמָּא תִּדּוֹר וְתִפָּדֶה קֹדֶם שֶׁיִּשְׁמַע וַאֲפִילּוּ יִשְׁמַע יִזְמִינֶנָּ דְּמִיתְּרֵי בִּדְאָמַר בִּנְדָרִים בְּפ' נֶעֱרָה (דף עג.) וְדִלְא כְּרַב אַחָא שְׁהוֹרֹה שֶׁהַבַּעַל חַיָּיב לְפָרֵעַ חוֹבַת אִשְׁתּוֹ מִכֹּחַ דר' יְהוּדָה דְּהָכָא:

לא יִמְשַׁכְּנֶנּוּ יוֹתֵר מֵחוֹבוֹ. רְאֵה עַל גַּב דְּאִין מְשַׁלֵּם לוֹ הַנִּיעָרוֹן אֶלָּא בְּכֹחַ מָקוֹם לֹא יִמְשַׁכְּנֶנּוּ יוֹתֵר מֵחוֹבוֹ: **טַעֲמָא** דְּכָתַב לֵיהּ הָכֵי הָא כְּיָון דְּאִיתָא לְתַקָּנַת חֲכָמִים שֶׁיִּכְתּוֹב כֵּן. וְתִימְהָה וְהָא פֵּיוָן דְּדָרְשִׁי לְשׁוֹן חֲדָיוֹט אֲפִילּוּ לֹא כָּתַב נַמִּי בְּדִפְרִישִׁית לְעֵיל וּמִאי פָּרִיךְ לְרַבִּי יוֹחָנָן וי"ל דְּאִם אִיתָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר שׁוֹמְטוֹ מֵעַל גְּבֵי בָּנָיו דְּמִכֹּחַ לְשׁוֹן חֲדָיוֹט קָאָמַר הָיָה לוֹ לְפָרֵשׁ:

אהני

אַהֲנֵי כתיבה לגירעון. וא"ת היכי משמע לומר מה שקבה לו השלומין דראית לית ליה עלי כל קבל דיכי שייהא מהני לשלומו מע"ג בניו שייהא נוטעה המקשה לומר שלכך קבה לו כן ויש לומר דהכי משמע השלומין דראית ליה למקשה תשלומין דראית ליך עלי לא מכח תחילת המולה שכבר נפרעת בנתינת המשכון כי הקניתיו לך והשאלתו לי ועל שאילה זו יש לך תשלומין עליו וע"כ מקשה למה צריך לכתוב לו כך בדי לשומטו מע"ג בניו בלאו הכי נמי הוא שומטו דמשמיקא קני ליה המשכון ואפילו לא יקנה לו הלוה וא"ת וכיון שאם לא כתב לו הוא פטור מן הגירעון א"כ מצוה הוא שלא יקחנו והיאך הוא מותר על ידי כתיבה זו ר"ל שמודעתו מקנה לו הלוה לפי שראה שהיו נמנעים מלהלוות (שביעית פ"י מ"ג):

סבר רב כהנא למימר מנכה ליה כחשא דארעא. ומתני' דקתני אומדין כמה היתה ראויה ליעשות גבי מקבל שדה והוזירה היינו בר מכחשא דארעא א"נ הכא דזוקא גבי שומשמי דמכחיש יותר קבר דמנכה לו ואפילו מאן דחייש לכחש גופא בפ' הכונס (ב"ק דף נט). הכא מודה לרב אשי דלא חייש:

האי עיסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון. מפתני' דאיתהו נשך (לעיל דף סח.) דאין מושיבין חנוני למחצית שכר אע"ב נותן בו לא שמעינן דהתם פלגא מלוה ופלגא פקדון דה"א דטפי מפלגא פקדון חיי ואפ"ה בעי שכר עמלו ביון דלא כיבא תרי תילתי פקדון: **דלא** למשתי ביה שכרא. שכשמוציאה מפסיד המלוה שאין קרן שלו קיים ואין לו על מה למסמוך: **הני**

אַהֲנֵי כְּתִיבָה לְגִירְעוֹן. הַשְׁתָּא מוֹעִיל לְפִרְעוֹן דְּמֵיו אִם יִפָּחֲתוּ דְּמֵי הַמַּשְׁכוֹן שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ הַלּוֹוֶה יִפְרַע מִשֶּׁאָר נְכָסָיו בְּכָל הַכְּתוּב בַּשְּׁטָר: **מִקּוֹם שֶׁנָּתְנוּ לָעֲשׂוֹת כְּתוּבָּה מְלוּיָה.** שֶׁכָּל מָה שֶׁכָּתוּב כְּאִילּוּ הִלְוָהוּ: **מִקּוֹם שֶׁנָּתְנוּ לִכְפּוֹל.** לְשׁוֹן אֶת מָה שֶׁמְּנֻכָּסֶת לוֹ כְּפֶלַיִם בְּדָמִיו בְּשָׁבִיל בְּבוּד וְלִכְתּוֹב כְּפֶלַיִם בִּכְתוּבָּתָהּ וְכִשֶּׁהִיא יוֹצְאָה אֵינָהּ נוֹפֶלֶת אֶלָּא הַחֵצִי: **נוֹבֶה.** הַחֵנָּן מְחַמְּיוּ מְחַנָּה: **מַצְבֵי שֶׁבָּאתָ.** כָּל מָה שֶׁהָיָה כּוֹתֵב וְכוֹפֵל הָיָה נוֹבֶה מַאֲבֵי הַבּוֹר: **הָא דְּקָנֵי מִינַּיה.** מַאֲבִי הַבּוֹר: **הָהוּא דְּאָמַר לְהוֹ.** מִצָּתָה מְחַמֵּת מִיתָה הָיְתָה: **שָׁלַח רַב אַחָא בַּר.** הָאי לְכִתּוּבָתָהּ אִכְּתוּבָתָהּ קָאֵי אוֹ אַגּוּבֵיהּ מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְכַפּוֹל הָיְתָה: **חֲבוֹ לָהּ אַרְבַּע מֵאָה.** קָאָמַר שִׁיכְתְּבוּ אוֹתָן תְּמֵנֵי מֵאָה בִּכְתוּבָּתָהּ אוֹ ד' מֵאָה דִּכְתוּבָתָהּ קָאָמַר דְּאִינָן מְאתַיִם לְגַבְיֵיהּ: **אִי אָמַר לְכִתּוּבָתָהּ.** לְגוּבֵיהּ קָאָמַר: **וְאִי אָמַר בִּכְתוּבָתָהּ.** לְכִתּוּב לָהּ בְּשִׁטָר כְּתוּבָּה קָאָמַר: **לֹא נָיְיס.** אֵינוֹ מַקְבֵּל עָלָיו דְּבַר גְּזוּמָּא אֶלָּא כְּמִשְׁפָּט וְלֹאו אִסְכִּמְכָא לוֹ וְהָכִי דְּאָמְרִי אִפְסְדִירָה: **דְּקָבֵל אַרְעָא לִשּׁוּמְשְׁמֵי.** קַבְּלָנוּת הָיְתָה לְזוֹרְעָהּ שׁוּמְשְׁמִין וְהֵן יְקָרִין מִן הַחִטִּין וּמִכְחִישִׁין הַקַּרְקַע יוֹתֵר מִן הַחִטִּין: **וְעָבְדָה חֵטִין בְּשׁוּמְשְׁמֵי.** הִצְלִיחָה זְרִיעָתוֹ וְאַף הַחִטִּין הוֹקְרוּ וְנִמְצָא שֶׁלֹּא הִפְסִיד בַּעַל הַבַּיִת בְּמָה שֶׁשִּׁינָּה זֶה וְנִשְׁתַּכֵּר בְּחֵטִּים הַקַּרְקַע נִכְחַשׁ בְּשׁוּמְשְׁמִין יוֹתֵר מִן הַחִטִּין: **מַגְבֵּה לֵיהּ.** בַּעַל הַקַּרְקַע מְחַלְּקוֹ דְּמֵי בְּחֶשְׁבּוֹן דְּאַרְעָא מַה שֶּׁזּוֹרְעָה מִכְחֶשֶׁת אִם הָיְתָה זוֹרְעָה שׁוּמְשְׁמִין יוֹתֵר מִשֶּׁזּוֹרְעָה חִטִּין וְלֹא יִטּוֹל בָּהּ חִטִּין שֶׁיִּיטֹר שׁוּמְשְׁמִין שֶׁהֲרֵי לֹא הַבְּחִישָׁה כָּל כָּךְ מִחֲמַת הַחִטִּין: **אֲמַר לֵיהּ אַבַּיֵי אִינְשֵׁי כְּחוּשׁ אַרְעָא הוּ.** כְּלוֹמַר הָיָה לוֹ לְזוֹרְעָהּ שׁוּמְשְׁמִין אֲפִילּוּ הָיְתָה מַכְחֶשֶׁת קַרְקַע יוֹתֵר וְלֹא יִבְחוֹשׁ מֵרָעָה לִיטּוֹל עַכְשָׁיו פְּחוֹת וְיִרְעֶה הוּא וּבְיתוֹ: **טִפֵּי מְשׁוּמְשְׁמִין.** הוֹקְרוּ הַחִטִּין וְהִצְלִיחָה אוֹתָהּ שָׁנָה זְרִיעַת חִטִּין יוֹתֵר מִשֶּׁל שׁוּמְשְׁמִין: **יְהִיב לֵיהּ.** בְּעַל הַקַּרְקַע מַגְבֶּה לוֹ מֵחֶבְרְתּוֹ וְלֹא יִטּוֹל אֶלָּא כְּדֵי שִׁעוּר דְּמֵי הַשְּׁבוּרָה שֶׁהִיא רְאוּיָה לְהֵעָשׂוֹת לְפִי שָׁנָה גָּרוּם זֶה הַשְּׁבוּרָה: **הָאי עִיסְקָא פַּלְגָא מַלְוֶה וּפַלְגָא פִּקָּדוֹן.** הַמְקַבֵּל פַּרְגְּמָטְיָא מִבְּעַל הַבַּיִת וְשָׁמָּה לָהּ כְּפִי דְּמֵיהָ שֶׁהִיא שָׁוָה כֵּאן וְהוּא מוֹלִיכָהּ לְמָקוֹם הַיּוֹקֵר לְמַחֲצִית הַשָּׂכָר חֲצִי אַחֲרָיוּת אוֹנְסִים עָלָיו כְּמַלְוֶה וַחֲצִי אַחֲרָיוּתָהּ עַל בְּעָלִים כְּפִקָּדוֹן: **תֵּיקוֹ דִּידֵיהּ רַבָּנַן הַךְ תַּקַּנְתָּא.** דְּיִנְיָהּ לְהוֹ לְתַרְוַיְיהוּ: **וְאִי בָּעֵי לְמִשְׁתֵּי בֵּיהּ שִׁכְרָא.** אִם רָצָה לְהוֹצִיא חֲצִיָּה בְּהוֹצָאַת בֵּיתוֹ מוֹצִיא שֶׁהֲרֵי מַלְוֶה עָלָיו הִיא: **לְאַעֲמוֹדֵי בֵּיהּ.** דְּמִתּוֹךְ שֶׁתִּשְׁתַּכֵּר בְּשָׁלָךְ תִּטְרַח וְתַעֲמוֹד בָּהּ יָפֶה: **וְאִם** בָּהּ כְּמוֹ שֶׁאָנוּ כּוֹתְבִין אַחֲרָיוּת דְּנָא קַבִּילַת עֲלָאךְ: **נוֹבֶה מַלְוֶה.** בַּעַל גּוֹבֶה מֵאֵבִי הַבּוֹר שֶׁכָּתוּב בּוֹ הַלְוָה יִפְרַע מִשִּׁאָר נְכָסָיו בְּכָל הַכְּתוּב בַּשְּׁטָר: **מִקּוֹם שֶׁנָּתְנוּ לַעֲשׂוֹת כְּתוּבָּה מְלוּיָה.** שֶׁכָּל מָה שֶׁכָּתוּב כְּאִילּוּ הִלְוָהוּ: **מִקּוֹם שֶׁנָּתְנוּ לִכְפּוֹל.** לְשׁוֹן אֶת מָה שֶׁמְּנֻכָּסֶת לוֹ כְּפֶלַיִם בְּדָמָיו בְּשָׁבִיל בְּבוּד וְלִכְתּוֹב כְּפֶלַיִם בִּכְתוּבָּתָהּ וְכִשֶּׁהִיא יוֹצְאָה אֵינָהּ נוֹפֶלֶת אֶלָּא הַחֵצִי: **נוֹבֶה.** הַחֵנָּן מְחַמְּיוּ מְחַנָּה: **מַצְבֵי שֶׁבָּאתָ.** כָּל מָה שֶׁהָיָה כּוֹתֵב וְכוֹפֵל הָיָה נוֹבֶה מַאֲבֵי הַבּוֹר: **הָא דְּקָנֵי מִינַּיה.** מַאֲבִי הַבּוֹר: **הָהוּא דְּאָמַר לְהוֹ.** מִצָּתָה מְחַמֵּת מִיתָה הָיְתָה: **שָׁלַח רַב אַחָא בַּר.** הָאי לְכִתּוּבָתָהּ אִכְּתוּבָתָהּ קָאֵי אוֹ אַגּוּבֵיהּ מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְכַפּוֹל הָיְתָה: **חֲבוֹ לָהּ אַרְבַּע מֵאָה.** קָאָמַר שִׁיכְתְּבוּ אוֹתָן תְּמֵנֵי מֵאָה בִּכְתוּבָּתָהּ אוֹ ד' מֵאָה דִּכְתוּבָּתָהּ קָאָמַר דְּאִינָן מְאתַיִם לְגַבְיֵיהּ: **אִי אָמַר לְכִתּוּבָתָהּ.** לְגוּבֵיהּ קָאָמַר: **וְאִי אָמַר בִּכְתוּבָּתָהּ.** לְכִתּוּב לָהּ בְּשִׁטָר כְּתוּבָּה קָאָמַר: **לֹא נָיְיס.** אֵינוֹ מַקְבֵּל עָלָיו דְּבַר גְּזוּמָּא אֶלָּא כְּמִשְׁפָּט וְלֹאו אִסְכִּמְכָא לוֹ וְהָכִי דְּאָמְרִי אִפְסְדִירָה: **דְּקָבֵל אַרְעָא לִשּׁוּמְשְׁמֵי.** קַבְּלָנוּת הָיְתָה לְזוֹרְעָהּ שׁוּמְשְׁמִין וְהֵן יְקָרִין מִן הַחִטִּין וּמִכְחִישִׁין הַקַּרְקַע יוֹתֵר מִן הַחִטִּין: **וְעָבְדָה חֵטִין בְּשׁוּמְשְׁמֵי.** הִצְלִיחָה זְרִיעָתוֹ וְאַף הַחִטִּין הוֹקְרוּ וְנִמְצָא שֶׁלֹּא הִפְסִיד בַּעַל הַבַּיִת בְּמָה שֶׁשִּׁינָּה זֶה וְנִשְׁתַּכֵּר בְּחִטִּים הַקַּרְקַע נִכְחַשׁ בְּשׁוּמְשְׁמִין יוֹתֵר מִן הַחִטִּין: **מַגְבֵּה לֵיהּ.** בַּעַל הַקַּרְקַע מְחַלְּקוֹ דְּמֵי בְּחֶשְׁבּוֹן דְּאַרְעָא מַה שֶּׁזּוֹרְעָה מִכְחֶשֶׁת אִם הָיְתָה זוֹרְעָה שׁוּמְשְׁמִין יוֹתֵר מִשֶּׁזּוֹרְעָה חִטִּין וְלֹא יִטּוֹל בָּהּ חִטִּין שֶׁיִּיטֹר שׁוּמְשְׁמִין שֶׁהֲרֵי לֹא הַבְּחִישָׁה כָּל כָּךְ מִחֲמַת הַחִטִּין: **אֲמַר לֵיהּ אַבַּיֵי אִינְשֵׁי כְּחוּשׁ אַרְעָא הוּ.** כְּלוֹמַר הָיָה לוֹ לְזוֹרְעָהּ שׁוּמְשְׁמִין אֲפִילּוּ הָיְתָה מַכְחֶשֶׁת קַרְקַע יוֹתֵר וְלֹא יִבְחוֹשׁ מֵרָעָה לִיטּוֹל עַכְשָׁיו פְּחוֹת וְיִרְעֶה הוּא וּבְיתוֹ: **טִפֵּי מְשׁוּמְשְׁמִין.** הוֹקְרוּ הַחִטִּין וְהִצְלִיחָה אוֹתָהּ שָׁנָה זְרִיעַת חִטִּין יוֹתֵר מִשֶּׁל שׁוּמְשְׁמִין: **יְהִיב לֵיהּ.** בְּעַל הַקַּרְקַע מַגְבֶּה לוֹ מֵחֶבְרְתּוֹ וְלֹא יִטּוֹל אֶלָּא כְּדֵי שִׁעוּר דְּמֵי הַשְּׁבוּרָה שֶׁהִיא רְאוּיָה לְהֵעָשׂוֹת לְפִי שָׁנָה גָּרוּם זֶה הַשְּׁבוּרָה: **הָאי עִיסְקָא פַּלְגָא מַלְוֶה וּפַלְגָא פִּקָּדוֹן.** הַמְקַבֵּל פַּרְגְּמָטְיָא מִבְּעַל הַבַּיִת וְשָׁמָּה לָהּ כְּפִי דְּמֵיהָ שֶׁהִיא שָׁוָה כֵּאן וְהוּא מוֹלִיכָהּ לְמָקוֹם הַיּוֹקֵר לְמַחֲצִית הַשָּׂכָר חֲצִי אַחֲרָיוּת אוֹנְסִים עָלָיו כְּמַלְוֶה וַחֲצִי אַחֲרָיוּתָהּ עַל בְּעָלִים כְּפִקָּדוֹן: **תֵּיקוֹ דִּידֵיהּ רַבָּנַן הַךְ תַּקַּנְתָּא.** דְּיִנְיָהּ לְהוֹ לְתַרְוַיְיהוּ: **וְאִי בָּעֵי לְמִשְׁתֵּי בֵּיהּ שִׁכְרָא.** אִם רָצָה לְהוֹצִיא חֲצִיָּה בְּהוֹצָאַת בֵּיתוֹ מוֹצִיא שֶׁהֲרֵי מַלְוֶה עָלָיו הִיא: **לְאַעֲמוֹדֵי בֵּיהּ.** דְּמִתּוֹךְ שֶׁתִּשְׁתַּכֵּר בְּשָׁלָךְ תִּטְרַח וְתַעֲמוֹד בָּהּ יָפֶה: **וְאִם**

אַהֲנֵי כְּתִיבָה לְגִירְעוֹן ר' יוֹסֵי הָיָה הוֹרֵס לְשׁוֹן הֲדְיוֹט דְּתָנְיָא רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת כְּתוּבָּה מְלוּיָה הִלְוָה גּוֹבֶה מְלוּיָה לְכִפּוֹל גּוֹבֶה מֻחְצָה נִרְבָּעְלֵי נָבוּ תִּילְתָּא מְרֵימַר מַגְבֵּי נְמֵי שְׁבָחָא אַ"ל רָבִינָא לְמֵרֵימַר וְהָתַנְיָא לְכִפּוֹל גּוֹבֶה מֻחְצָה לֹא קַשְׁיָא הָא דְּקָנֵי מִינֵּיהּ הָא דְּלֹא קָנֵי מִינֵּיהּ רָבִינָא מְשַׁבַּח וְכָתִיב לְבַרְתֵּיהּ אָמְרוּ לֵיהּ נִקְנֵי מִינֵּיהּ דְּמַר אָמַר לְהוֹ אִי מִקְנָא לֹא מִיכְפַּל אִי מִיכְפַּל לֹא מִיקְנָא הָהוּא גַּבְרָא דְּאָמַר לְהוֹ חֲבוֹ לָהּ אַרְבַּע מֵאָה וְזִיז לְבָרְתֵּי בִּכְתוּבְתָּהּ שָׁלַח רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרַב אַוְיָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב אַשֵׁי אַרְבַּע מֵאָה דְּאִינָּון תַּמְנֵי מֵאָה אוֹ אַרְבַּע מֵאָה וְזִיז דְּאִינָּון מְאתַיִם אָמַר רַב אַשֵׁי חֲזִינָן אִי אָמַר רַב הָבוֹ לָהּ אַרְבַּע מֵאָה וְזִיז דְּאִינָּון תַּמְנֵי מֵאָה אִי אָמַר בִּכְתוּבְתָּהּ אַרְבַּע מֵאָה וְזִיז דְּאִינָּון מָאתָן אָמַר רַב אַשֵׁי חֲזִינָן אִי אָמַר לְכִתּוּבְתָּהּ אַרְבַּע מֵאָה וְזִיז דְּאִינָּון מָאתָן וְלָא הִיא לֹא שָׁנָא דְּאָמַר לְכִתּוּבְתָּהּ אַרְבַּע מֵאָה וְזִיז דְּאִינָּון מָאתָן וְלָא שָׁנָא דְּאָמַר בִּכְתוּבְתָּהּ אַרְבַּע מֵאָה וְזִיז דְּאִינָּון מָאתָן עַד דְּאָמַר הָבוֹ לָהּ סְתָמָא הָהוּא גַּבְרָא דְּקִבֵּל אַרְעָא מֵחַבְרֵיהּ אָמַר אִי מוֹבְרָנָא לָהּ יְהָבְנָא לָךְ אֲלָפָא וְזִיז אוֹבִיר תִּילְתָא אֲמָרֵי נְהַרְדָּעֵי דִּינָא הוּא דִּיהֵיב לֵיהּ תִּלַּת מֵאָה וְתִלְתִין וְתִלְתָא וְתִילְתָא רָבָא

אָמַר אַסַּמְכְתָּא הִיא וְאַסַּמְכְתָּא לֹא קָנְיָא וּלְרָבָּה מ"ש מֵהָא דְּתַנַּן אִם אוֹבִיר וְלֹא אֶעֱבִיד **אַלְּמָא בְּמִיטְבְּהָ** הָתָם לֹא קָא גָּזִים הָכָא גָּזִים דְּקָאָמַר מִילְתָא יְתִירְתָּא גּוּזְמָא בְּעַלְמָא **הוּא דְּקָגָזִים הָהוּא גַּבְרָא דְּקִבֵּל אַרְעָא לְשׁוּמְשְׁמֵי זְרָעָהּ חִטֵּי עֲבָדָא חִטֵּי כִּשּׁוּמְשְׁמֵי סַבַר רַב כַּהֲנָא לְמֵימַר מְנֵכֵי לֵיהּ כַּחֲשָׁא דְּאַרְעָא אָמַר לֵיהּ רַב אַשֵׁי לְרַב כַּהֲנָא אֲמַרִי אִינְשֵׁי כַּחֲשָׁא דְּאַרְעָא וְלָא לְכַחוֹשׁ מָרֵהּ הָהוּא גַּבְרָא דְּקִבֵּל אַרְעָא לְשׁוּמְשְׁמֵי זְרָעָא חִטֵּי עֲבָדָא חִטֵּי מִן שׁוּמְשְׁמֵי סַבַר רָבִינָא לְמֵימַר יָהִיב לֵיהּ שְׁבָחָא דְּבֵינֵי בֵּינֵי אָמַר לֵיהּ רַב אַחָא מִדְּתָפֵי לְרָבִינָא אִטּוֹ הוּא אַשְׁבָּחָה אַרְעָא לֹא אַשְׁבָּחָה אֲמַרִי נְהַרְדָּעֵי הָאי עִיסְקָא פַּלְגָא מַלְוֶה וּפַלְגָא פִּקָּדוֹן עָבוּד רַבָּנָן מִילְתָא לֵיהּ לְלָוֶה וְנִיחָא לֵיהּ לַמַּלְוֶה הַשְׁתָּא דְּאָמְרִינָן פַּלְגָא מַלְוֶה אִי בָּעֵי לְמִשְׁתֵּי בֵּיהּ שִׁכְרָא דְּמֵי רָבָא אָמַר לְהָכֵי קָרוּ לֵיהּ עִיסְקָא דְּאָמַר לֵיהּ כִּי יָהֲבִינָא לָךְ לְאֵיעָסוּקֵי בֵּיהּ וְלֹא לְמִשְׁתֵּי בֵּיהּ שִׁכְרָא אָמַר רַב אִידִי בַּר אָבִין וְאִם מֵת נַעֲשֶׂה מְטַלְטְלִין אֵצֶל בָּנָיו רָבָא אָמַר לְהָכֵי קָרוּ לֵיהּ עִיסְקָא דְּאִם לֹא יַעֲשֶׂה מְטַלְטְלִין אֵצֶל בָּנָיו אָמַר רָבָא חָדָא עִיסְקָא וּתְרֵי שְׁמָרֵי פְּסִידָא דְּמַלְוֶה

תרי

תְּרֵי עִסְקֵי וְחַד שְׁטָרָא פְּסִידָא דִּילּוֹת. קַבֵּל הַיּוֹם מִמֶּנּוּ בְּמֵנָה וְלִמְחָר בְּמֵנָה וְכָתַב שְׁטָר עַל מֵאתַיִם דְּפִסְדֵּת הִלּוֹה בְּמֵה דְּפָרִישְׁית שֶׁאִם יָבֹא הַפְסֵד בְּזֶה וְשָׁכַר בָּזֶה לֹא יַחְשֹׁבוּ כָּל אֶחָד לְבַדּוֹ אֶלָּא הַשָּׂכָר יְמֻלָּא הַקָּרֶן תְּחִילָּה וְאוֹ"ב יְחִלּוֹקוּ הַמּוֹתָר וְאִם כָּתַב ב' שְׁטָרוֹת בְּמִשְׁפָּט הַזֶּה מְחֻשָּׁב הַפְסֵד שֶׁל זֶה לְבַד וְהַשָּׂכָר שֶׁל זֶה לְבַד וְיִקַּבֵּל הַבַּעֲלִים עָלָיו בְּהַפְסֵד הַחֹתֵי וּבְשָׂכָר לְבַתּוֹ חַד שְׁטָרָא וּבְתְרֵי עִסְקֵי נִכְתּוֹב ב' שְׁטָרֵי וְיִהְא הַדָּבָר שָׁקוּל: **וְלֹא** בָּצֵי לְמֵימַר לֵיהּ. בְּבוּלְהוֹן הָוֵה מָצֵי לְמֵימַר בְּהוּ הָכִי אֶלָּא דַּעֲדִיפָא מִינַּיהּ קָאָמַר בְּהוּ: **ר"ח** גֵּירֵשׁ מָנָאי גִּיטָּא אוֹ מָנָאי גִּיטָּא פִּירוּשׁ כְּדֵי לְהַזְמִין לוֹ זְכוּת וְהַשְׁלִיטוֹ לְהִשְׁתַּמֵּר בּוֹ עַד הַזְּמַן וְזֶה לֹא הָיָה שׁוּם חִידּוּשׁ לְהַשְׁמִיעֵנוּ דְּמִעִכּוּב הַמְקַבֵּל דִּסְעִנַּת פְּשׁוּט כִּדְפָרִישִׁית וְלִכְאוֹרָה לֹא נָקַט בְּכִי הַאי גְּוֹנָא: **מַזָּלָא** דְּבֵי תְּרֵי עָדִיף. בְּבוּלְהוֹן הָוֵה מָצֵי לְמֵימַר בְּהוּ הָכִי אֶלָּא דַּעֲדִיפָא מִינַּיהּ קָאָמַר בְּהוּ: **רַ"ח** גֵּירֵשׁ מָנָאי גִּיטָּא אוֹ מָנָאי גִּיטָּא פִּירוּשׁ כְּדֵי לְהַזְמִין לוֹ עֵדִים שֶׁיְּהֵא עִמּוֹ בְּשׁוּתָּפוּת שֶׁיִּמְכְּרוּהוּ וְיִסְתַּרֵס בְּמָעוֹת עַד זְמַן פְּלוֹנִי וְיִחְלְקוּ בֵּינֵיהֶם וּבֵין בְּעוֹ"ב כְּמִשְׁפָּט וְנִשְׁתַּמְשׁוּ חֲצִי הַזְּמַן וְנִשְׁתַּכֵּר: **דְּמָנֵעַב.** עֲלֵיהּ עַד שֶׁיִּגְיַע הַזְּמַן שֶׁקִּבֵּל עָלָיו בְּלָעוֹ"ב שֶׁיַּזְהִירוּ לוֹ אֶת שֶׁלּוֹ וְהַמּוֹתָר יְחֻלּוֹקוּ: **אִי אָמַר לֵיהּ נִיטְּלוֹג רְוִיחָא.** הַשְׁתָּא מְפָרֵשׁ וְאָזֵיל מ"ס אִית לֵיהּ דְּנִיעֵבֵד אִי א"ל הַאי פְּלוֹג רְוִיחָא וְהֵקֵּרֶן נִתְפּוֹסֶת עֲדַיִן לְהַרְוִיחַ בּוֹ עַד הַזְּמַן מְצִי א"ל אִידָךְ רְוִיחָא לְקָרֵן מִשְׁתַּעְבֵּד שָׁמָּא מִשְׁתַּעְבֵּד בְּחוֹרָה שֶׁנַּעֲשֶׂה עוֹד נָפֵסִיד וְצָרִיךְ שֶׁיְּהֵא הֶיְרֵעוֹת קַיָּים לְהִשְׁתַּבֵּר בּוֹ עוֹד כְּדֵי לְמַלְאוֹת הַקֶּרֶן: **וְאִי אָמַר נִיטְּלוֹג.** תַּרְוַיְיהוּ מְצֵי א"ל עִסְקָא לְחָדְדֵי מִשְׁתַּעְבֵּד וְאִם נִפְלוֹג שָׁמָא אֲנִי אֶפְסִיד בְּסִחוֹרָה שֶׁאֶקְנֶה שֶׁהֲרֵי קִבַּלְתִּי עָלַי לְהַתְעִסֵּק בָּהּ עַד אוֹתוֹ הַזְּמַן וְאִם אֶפְסִיד שָׁמָּא חֵלֶק הַשֵּׁנִי יִשְׁתַּבֵּר וְיִמָּלֵא הַחָסְרוֹן וְאָנוּ יָחַד קִבַּלְנוּ וְנִשְׁתַּעְבֵּד הַחֶלְקִים זֶה לָזֶה: **מתני'** **וְלֹא רָצָה לְנַעֵב.** הִתְבּוֹנְנוּ: אִתֵּן לְךָ חֲבִירְךָ. כָּךְ וְכָךְ בְּזִרְן שֶׁפְּסָקְתִּי עִמּוֹ וּמֵה שֶׁהִכְפִּית לְךָ אִם יֵחָסֵר חֶלְקִי שֶׁהִשְׁבַּעְתִּי מִבְּחִישַׁת הַשְּׁבָלִים. אֵין זֶה אֶלָּא עָלַי: **אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ.** וְהָא לֵיתָא אֶלָּא בְּחַבְרַנוּתָא דְּאִי שׁוֹמְעִין לוֹ. פְּשִׁיטָא מִי מָצֵי א"ל מֵאִי אִיכְּפִית לָךְ: **גמ'** **וְאִי** א"ל בְּרֵיבְנָא וכו'. הַשְׁתָּא מְפָרֵשׁ אֲמַאי אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ אִי אָמַר לוֹ אֲנִי אֶתְרַוֵּיחַ אֶחָד הַקְּצִירָה וְאַהֲפוֹךְ שְׁרָשִׁי הֶעְשָׂבִים שֶׁנּוֹתְרוּ בָּהּ וְיִמְּותוּ וְלֹא תַּעֲלֶה לְפָנֶיךָ עֲשָׂבִים. מֵאי מְהַדַּר לֵיהּ: **א"ל אֲנָא חַבּי מֵעֲלָא בְּעִינָא.** אוֹתוֹ חֲבִירוּת שֶׁפְּסָקָת לִי אֲנִי רוֹצֶה שֶׁיִּהְיוּ בְּרֵיאִים וְלֹא כִּחוּשִׁים: **מִנְּכָרָא שֵׁם רַע לְאַרְעָאי.** הָרוֹאִים סְבוּרִים שֶׁנִּיכְּשָׁתָ וְאַעפ"כ הִיא מְלֵאָה עֲשָׂבִים וְאַתָּה מוֹצִיא שֵׁם רַע לְאַרְעָאי וּמְהַר אִם בְּאתַי לְמכּר אוֹ לְהוֹרִיד לְזֶה אֵרִיס אַחֵר לֹא יִהְיֶה יוֹרֵד: **וְהָא** תָּנֵן וכו'. הֲרֵי לֹא שָׁנָה בְּמַתְנִי' אֶלָּא טַעֲנָה אַחַת וּבִשְׁבִילָהּ קָאָמַר אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ ע"כ בְּהָא תְּלִיא כּוּלָּהּ: **אֶלָּא מִשּׁוּם דְּאִי בְּזִרְא דָּנָפֵל.** כָּל טַעֲנָתוֹ אֵינָהּ אֶלָּא שֶׁמִּעֲלַת עֲשָׂבִים יִשָּׁנָה הַבָּאָה וְטַעֲנָתוֹ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת דְּכִי א"ל בְּרֵיבְנָא לְאַחַר הַקְּצִירָה א"ל הַאי נַהֲדִי דְּעָקְרַת לְשָׁרָשִׁים סוֹף סוֹף הָעֲשָׂבִים שֶׁתִּנְּתֵשׁ בָּהּ עוֹד עֲשָׂבִים יִפְלוּ הַזְּרָעִים לְאָרֶץ וְיִצְמְחוּ לְשָׁנָה הַבָּאָה וְלוֹ לֹא תּוֹעִיל הַהַרְשָׁה: **מתני'** **הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵרוֹ וְלֹא עֲשָׂתָהּ.** הַבּוֹאֵה אֶלָּא מֵעט וּבָא לוֹ הָאֹרֶס לִמְנוֹעַ מִלְּהַתְעִסֵּק בָּהּ עוֹד כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכָּנֵס לְאַחֲרָיו: **אם** יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי לַעֲשׂוֹת. מִתְּבוּאָתָהּ כְּרֵי וּבְגִמְרָא מְפָרֵשׁ מַאי שִׁיעוּרֵיהּ: **חַיָּב לְשַׁלֵּם בָּהּ.** בְּעֵל כָּרְחוֹ וְהָא לֵיתָא אֶלָּא בְּקַבָּלָנוּתָא דְּאִי בְּחַבְרַנוּתָא מָה לוֹ לְבַעֵל הַשָּׂדֶה אִם יִחְדֵּל לוֹ סוֹף סוֹף חֵכִירוֹ הוּא נוֹתֵן לוֹ: **מַה קַּבָּצָה בִּכְרֵי.** מַה קַּבָּצָה יֵשׁ אִם קְצָבָהּ לוֹ כְּרֵי לְשִׁיעוּר חִיּוּב טִיפּוֹל שָׂדֶה גְּדוֹלָה לְשִׁיעוּר כְּרֵי וְשָׂדֶה קְטַנָּה לְשִׁיעוּר כְּרֵי: **אֶלָּא אִם** יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי נְפִילָה. שֶׁיְּכוֹל לְחַזֵּר וּלְהוֹרִיעָהּ לְשָׁנָה הַבָּאָה שִׁנָּה זוֹ: **נְפִילָה.** זֶרַע שֶׁמְּפַזְּרִים לָהּ בְּמְפוֹלֶת יד: **גמ'** אֵיקוּם וְאֵירֵי. אֶעֱמוֹד וְאֶחָרֵשׁ: וְאֵירֵי. אוֹרֵה הַמּוֹרֵץ בְּרֶפֶת אוֹ בַּגֹּפָה: **בְּעַכְּלֵאי וּבִנְפִיקוֹת יָד.** בְּהוֹצָאוֹת: **חֲרֵיתָא.** פל"א שׁוֹזֵרִין הַמּוֹרֵץ בְּרוּחַ מְתוּךְ הַתְּבוּאָה: **שֶׁתִּשָּׁמֵד בָּהּ.** כְּשֶׁתּוֹחֲבִין אוֹתָהּ בְּתוֹכוֹ: **מַהאי נִיקָּא וּמַהאי נִיקָּא.** אִם נִרְאִין חוֹדֵיהֶן מִשְּׁנֵי צְדָדִין: **כּוּנַּס שָׁלֵּי.** פלדי"ו בְּלַע"ז הַרְחֵת שֶׁמְּכַנִּיסִין אוֹתָהּ לְגַבּוֹת הַתְּבוּאָה עָלֶיהָ לְזֹרוֹת שֶׁאֵין רוֹאָה פְּנֵי הַחַמָּה וְעִדְּרִין נְמִי בְּכָלֵל כּוּנַּס הִם: **תְּנַן הָתָם.** בְּמַסֶּ' עוּקְצִין וכו' מְשׁוּם אֲמֹרֵי דְּבֵי ר' יַנַּאי דְּמַסְקֵינַן שֶׁיְּעוּרָא בְּבוּלְהוֹ הָנֵי מִילֵּי לְאֲכִילָה: **וְכַמָּה** דְּמַרְשֵׁי בָּהּ דְּבֵי ר' יַנַּאי שִׁיעוּרָא: **פְּרִיצֵי יְתֵירֵי.** מִן טוּמְאַת אוּכְלִין דִּלְא חֲזֵי לְאֲכִילָה: **כַּמָּה** הֵן מְבוּשָׁלִין וְעֲדַיִן פְּרִיצִין הֵן: **אַרְבָּעַת קַבִּין** לְכוֹרֶה. שֶׁמְּכַנִּיסִין בְּבֵית הַבַּד מֵהֶן כְּדֵי שִׁיעוּר טִינְיָא הַקּוֹרֶה בְּפַעַם אַחַת וְאֵין מוֹצִיאִין אֶלָּא אַרְבָּעָה קַבִּין שָׁמָּן: **בְּאוּלָּא.** בְּתִפּוּחָה אַחַת שְׁקוּרִין שֹׁק וְיֵשׁ מָקוֹם שֶׁבַּתִּי בַּד שֶׁלָּהֶן גְּדוֹלִין וּמְכַנִּיסִין שְׁלֹשָׁה כּוֹרִים יַחַד וְיֵשׁ מָקוֹם שֶׁאֵין מְכַנִּיסִין אֶלָּא כּוֹר וְעוֹד זֵיתִים בְּטִינְיָא קוֹרֶה וְיֵשׁ עֲשָׂרָה רִבֵּי אֶלְעָזָר בְּקַטְנִיּוֹת וְרִבֵּי יַנַּאי בְּגִדּוֹלִים וְקַאָמְרִי הָנֵי תְּלָתָא זֵיתֵי אַרְבָּעָה קַבִּין:

עלו

תְּרֵי עִסְקֵי וְחַד שְׁטָרָא פְּסִידָא דִּילּוֹת וְאָמַר רָבָא הָאי מַאן דְּקַבִּיל עִסְקָא מִן חֲבֵרֵיהּ וּפְסִיד טָרָח וּמַלְיֵיהּ וְלֹא אוֹדְעֵיהּ לֹא מְצֵי אָמַר לֵיהּ דְּרֵי מֵהֵיאָךְ פְּסִידָא בַּהֲדֵי פְּסִידָא הָנֵי תְּרֵי דְּעַבְדֵי עִסְקָא בַּהֲדֵי הֲדָדֵי וְרָווּחָא וְאִ"ל חַד לְחַבְרֵיהּ תָּא לִיפְלוֹג אִי א"ל אִידָךְ נָרְווּחָא טְפֵי דִּינָא הוּא דִּמְעַבֵּד וְאִי א"ל הַב לִי פַּלְגָּא דְּרְווּחָא אָמַר לֵיהּ רְווּחָא לְקָרְנָא מִשְׁתַּעְבֵּד וְאִי א"ל הַב לִי פַּלְגָּ' רְווּחָא דְּפַלְגָּא קָרְנָא אָמַר לֵיהּ עִסְקָא לַהֲדֵי מִשְׁוַּעְבֵּד וְאִי א"ל נִפְלוֹג רְווּחָא וְנִפְלוֹג קָרְנָא וְאִי מָטֵי לָךְ פְּסִידָא דִּידְנָא בַּהֲדָךְ א"ל לֹא מְזָלָא דְּבֵי תְּרֵי עָדִיף: **מתני'** **הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵרוֹ וְלֹא רָצָה לְנַעֵב וְאָמַר לוֹ מָה אִיכְּפַת לָךְ הוֹאִיל וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ אֶת חֶכְירְךָ אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ מִפְּנֵי שֶׁיָּכוֹל לוֹמַר לוֹ לְמֵחָר אַתָּה יוֹצֵא מִמֶּנָּה וּמַעֲלַת לְבָנֶיךָ עֲשָׂבִים: **גמ'** אִי א"ל לְבַתַּר הָכִי בְּרֵיבְנָא לָהּ אָמַר לֵיהּ חֲטֵי מְעַלְּיֵיתָא בְּעִינָא וְאִי א"ל קָא מַנְסְבַת שֵׁם רַע לְאַרְעָאי וְהָתְנַן מִפְּנֵי שֶׁמַּעֲלַת לְבָנֶיךָ עֲשָׂבִים אֶלָּא מִשּׁוּם דְּאִי בְּזִרְא דָּנָפֵל: **מתני'** **הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵרוֹ וְלֹא עֲשָׂתָהּ אִם יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי לְהַעֲמִיד פְּרֵי חַיָּב לְטַפֵּל בָּהּ שֶׁכָּךְ כּוֹתֵב לוֹ אֲנָא אוֹקִים וְאָנִיר וְאֶזְרַע וְאֶחֱצוֹד וַאֲעַמֵּר וְאָדוּשׁ וְאֵידֵי וְאוֹקִים בְּרֵיָא וְאֵירֵי וְתִיתֵי אַנְתְּ וְתִיטּוֹל פַּלְגָּא וַאֲנָא בַּעֲמָלֵי וּבְנִפְקוּת יָדַי פַּלְגָּא וְכַמָּה כְּדֵי לְהַעֲמִיד בָּהּ כְּרֵי א"ר יוֹסֵי בְּר' חֲנִינָא כְּדֵי שֶׁהֶעָמוֹד בּוֹ הָרֵחַת הֵיצֵיעָא לְהוֹ רַחַת הֵיוֹצֵי מֵהַאי גִּיסָּא לְהַאי גִּיסָּא מַאי ת"ש א"ר אַבָּהוּ לְיִדִידִי מְפָרֵשׁ לִי מִינֵּיהּ דִּר' יוֹסֵי בְּר' חֲנִינָא כָּל שֶׁאֵין כּוֹנֵס שָׁלּוֹ רוֹאֶה פְּנֵי הַחַמָּה אֵיתְמַר לֵיהּ אָמַר שְׁלֹשׁ מֵאִין דְּבֵי רַבִּי יַנַּאי אָמְרֵי מָאתַיִם אָמַר ר"ל מָאתַיִם שֶׁאָמְרוּ חוּץ מִן הַהֹוָצָאָה תְּנַן הָתָם פְּרֵיצֵי יְתֵירִים וַעֲנָבִים ב"ש מִמַּמְּאִין וּב"ה מְטַהֲרִין מַאי פְּרֵיצֵי יְתֵירִים אָמַר רַב הוּנָא רִשְׁעֵי יְתֵירִים אָמַר רַב יוֹסֵף וּמַאי קְרָאָה [וּבְנֵי] פְּרִיצֵי עַמְּךָ יִנַּשְּׂאוּ לְהַעֲמִיד חָזוֹן וְנִכְשְׁלוּ ר"נ בַּר יִצְחָק אָמַר מְהֻכָּא וְהוֹלִיד בֵּן פָּרִיץ שׁוֹפֵךְ דָּם וְכַמָּה פְּרֵיצֵי יְתֵירִים ר' אֶלְעָזָר אָמַר אַרְבַּעַת קַבִּין לְקוֹרֶה דְּבֵי ר' יַנַּאי אָמְרֵי מָאתַיִם לְקוֹרֶה וְלֹא פְּלִיגִי הָא בְּאַתְרָא דְּמַעֲיֵילִי כּוּרָא בְּאוּלָּא הָא בְּאַתְרָא דְּמַעֲיֵילִי תְּלָתָא כּוּרִין בְּאוּלָּא תְּנוּ רַבָּנָן

עלו

הָנֵי בי תרי דְּקַבְּלוּ עִסְקָא בַּהֲדֵי הֲדָדֵי. מֵאֲדָם אֶחָד וְא"ת וַאֲמַאי נָקֵט בְּכִי הַאי גְּוֹנָא וְלֹא נָקֵט הַאי מאן דְּקַבִּיל עִסְקָא מֵחֲבֵרֵיהּ ר"י לְפִי שֶׁהַמְקַבֵּל יָכוֹל לְחַזֵּר קוֹדֵם הַזְּמַן וְלוֹמַר לֹא אֶטְרַח עוֹד וְאָטוֹל מָה שֶׁיֵּגִיעַ לְיָדִי עַד הֵנָּה דְּפוּלָא יָכוֹל לְחַזֵּר אֲפִילּוּ בְּחֲצִי הַיּוֹם אֲבָל בַּעַל הָעִסְקָא יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁאִין יָכוֹל לְחַזֵּר שֶׁהֲרֵי פְּלָגָא הֲוָה מְלוֹגָה בִּידֵי הַמְקַבֵּל וְגַם פְּלָגָא דְּפִקְדוֹן הַחֹתֵי נָתַן לוֹ זְכוּת וְהִשְׁלִיטוֹ לְהִשְׁתַּמֵּר בּוֹ עַד הַזְּמַן וְזֶה לֹא הָיָה שׁוּם חִידּוּשׁ לְהַשְׁמִיעֵנוּ דְּמִעִכּוּב הַמְקַבֵּל דִּסְעִנַּת פְּשׁוּט כִּדְפָרִישִׁית וְלִכְאוֹרָה לֹא נָקַט בְּכִי הַאי גְּוֹנָא: **מַזָּלָא** דְּבֵי תְּרֵי עָדִיף. בְּבוּלְהוֹן הָוֵה מָצֵי לְמֵימַר בְּהוּ הָכִי אֶלָּא דַּעֲדִיפָא מִינַּיהּ קָאָמַר בְּהוּ: **רַ"ח** גֵּירֵשׁ מָנָאי גִּיטָּא אוֹ מָנָאי גִּיטָּא פִּירוּשׁ כְּדֵי לְהַזְמִין לוֹ עֵדִים שֶׁיְּהֵא עִמּוֹ בְּשׁוּתָּפוּת שֶׁיִּמְכְּרוּהוּ וְיִסְתַּרֵס בְּמָעוֹת עַד זְמַן פְּלוֹנִי וְיִחְלְקוּ בֵּינֵיהֶם וּבֵין בְּעוֹ"ב כְּמִשְׁפָּט וְנִשְׁתַּמְשׁוּ חֲצִי הַזְּמַן וְנִשְׁתַּכֵּר: **דְּמָנֵעַב.** עֲלֵיהּ עַד שֶׁיִּגְיַע הַזְּמַן שֶׁקִּבֵּל עָלָיו בְּלָעוֹ"ב שֶׁיַּזְהִירוּ לוֹ אֶת שֶׁלּוֹ וְהַמּוֹתָר יְחֻלּוֹקוּ: **אִי אָמַר לֵיהּ נִיטְּלוֹג רְוִיחָא.** הַשְׁתָּא מְפָרֵשׁ וְאָזֵיל מ"ס אִית לֵיהּ דְּנִיעֵבֵד אִי א"ל הַאי פְּלוֹג רְוִיחָא וְהֵקֵּרֶן נִתְפּוֹסֶת עֲדַיִן לְהַרְוִיחַ בּוֹ עַד הַזְּמַן מְצִי א"ל אִידָךְ רְוִיחָא לְקָרֵן מִשְׁתַּעְבֵּד שָׁמָּא מִשְׁתַּעְבֵּד בְּחוֹרָה שֶׁנַּעֲשֶׂה עוֹד נָפֵסִיד וְצָרִיךְ שֶׁיְּהֵא הֶיְרֵעוֹת קַיָּים לְהִשְׁתַּבֵּר בּוֹ עוֹד כְּדֵי לְמַלְאוֹת הַקֶּרֶן: **וְאִי אָמַר נִיטְּלוֹג.** תַּרְוַיְיהוּ מְצֵי א"ל עִסְקָא לְחָדְדֵי מִשְׁתַּעְבֵּד וְאִם נִפְלוֹג שָׁמָּא אֲנִי אֶפְסִיד בְּסִחוֹרָה שֶׁאֶקְנֶה שֶׁהֲרֵי קִבַּלְתִּי עָלַי לְהַתְעִסֵּק בָּהּ עַד אוֹתוֹ הַזְּמַן וְאִם אֶפְסִיד שָׁמָּא חֵלֶק הַשֵּׁנִי יִשְׁתַּבֵּר וְיִמָּלֵא הַחָסְרוֹן וְאָנוּ יָחַד קִבַּלְנוּ וְנִשְׁתַּעְבֵּד הַחֶלְקִים זֶה לָזֶה: **מתני'** **וְלֹא רָצָה לְנַעֵב.** הִתְבּוֹנְנוּ: אִתֵּן לְךָ חֲבִירְךָ. כָּךְ וְכָךְ בְּזִרְן שֶׁפְּסָקְתִּי עִמּוֹ וּמֵה שֶׁהִכְפִּית לְךָ אִם יֵחָסֵר חֶלְקִי שֶׁהִשְׁבַּעְתִּי מִבְּחִישַׁת הַשְּׁבָלִים. אֵין זֶה אֶלָּא עָלַי: **אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ.** וְהָא לֵיתָא אֶלָּא בְּחַבְרַנוּתָא דְּאִי שׁוֹמְעִין לוֹ. פְּשִׁיטָא מִי מָצֵי א"ל מֵאִי אִיכְּפִית לָךְ: **גמ'** **וְאִי** א"ל בְּרֵיבְנָא וכו'. הַשְׁתָּא מְפָרֵשׁ אֲמַאי אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ אִי אָמַר לוֹ אֲנִי אֶתְרַוֵּיחַ אֶחָד הַקְּצִירָה וְאַהֲפוֹךְ שְׁרָשִׁי הָעֲשָׂבִים שֶׁנּוֹתְרוּ בָּהּ וְיִמּוֹתוּ וְלֹא תַּעֲלֶה לְפָנֶיךָ עֲשָׂבִים. מֵאי מְהַדַּר לֵיהּ: **א"ל אֲנָא חַבּי מֵעֲלָא בְּעִינָא.** אוֹתוֹ חֲבִירוּת שֶׁפְּסָקְתָּ לִי אֲנִי רוֹצֶה שֶׁיִּהְיוּ בְּרֵיאִים וְלֹא כִּחוּשִׁים: **מִנְּכָרָא שֵׁם רַע לְאַרְעָאי.** הָרוֹאִים סְבוּרִים שֶׁנִּיכְּשָׁתָ וְאַעפ"כ הִיא מְלֵאָה עֲשָׂבִים וְאַתָּה מוֹצִיא שֵׁם רַע לְאַרְעָאי וּמְהַר אִם בְּאתַי לְמכּר אוֹ לְהוֹרִיד לְזֶה אֵרִיס אַחֵר לֹא יִהְיֶה יוֹרֵד: **וְהָא** תָּנֵן וכו'. הֲרֵי לֹא שָׁנָה בְּמַתְנִי' אֶלָּא טַעֲנָה אַחַת וּבִשְׁבִילָהּ קָאָמַר אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ ע"כ בְּהָא תְּלִיא כּוּלָּהּ: **אֶלָּא מִשּׁוּם דְּאִי בְּזִרְא דָּנָפֵל.** כָּל טַעֲנָתוֹ אֵינָהּ אֶלָּא שֶׁמִּעֲלַת עֲשָׂבִים יִשָּׁנָה הַבָּאָה וְטַעֲנָתוֹ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת דְּכִי א"ל בְּרֵיבְנָא לְאַחַר הַקְּצִירָה א"ל הַאי נַהֲדִי דְּעָקְרַת לְשָׁרָשִׁים סוֹף סוֹף הָעֲשָׂבִים שֶׁתִּנְּתֵשׁ בָּהּ עוֹד עֲשָׂבִים יִפְלוּ הַזְּרָעִים לְאָרֶץ וְיִצְמְחוּ לְשָׁנָה הַבָּאָה וְלוֹ לֹא תּוֹעִיל הַהַרְשָׁה: **מתני'** **הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵרוֹ וְלֹא עֲשָׂתָהּ.** הַבּוֹאֵה אֶלָּא מֵעט וּבָא לוֹ הָאֹרֶס לִמְנוֹעַ מִלְּהַתְעִסֵּק בָּהּ עוֹד כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכָּנֵס לְאַחֲרָיו: **אם** יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי לַעֲשׂוֹת. מִתְּבוּאָתָהּ כְּרֵי וּבְגִמְרָא מְפָרֵשׁ מַאי שִׁיעוּרֵיהּ: **חַיָּב לְשַׁלֵּם בָּהּ.** בְּעֵל כָּרְחוֹ וְהָא לֵיתָא אֶלָּא בְּקַבָּלָנוּתָא דְּאִי בְּחַבְרַנוּתָא מָה לוֹ לְבַעֵל הַשָּׂדֶה אִם יִחְדֵּל לוֹ סוֹף סוֹף חֵכִירוֹ הוּא נוֹתֵן לוֹ: **מַה קַּבָּצָה בִּכְרֵי.** מַה קַּבָּצָה יֵשׁ אִם קְצָבָהּ לוֹ כְּרֵי לְשִׁיעוּר חִיּוּב טִיפּוֹל שָׂדֶה גְּדוֹלָה לְשִׁיעוּר כְּרֵי וְשָׂדֶה קְטַנָּה לְשִׁיעוּר כְּרֵי: **אֶלָּא אִם** יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי נְפִילָה. שֶׁיְּכוֹל לְחַזֵּר וּלְהוֹרִיעָהּ לְשָׁנָה הַבָּאָה שִׁנָּה זוֹ: **נְפִילָה.** זֶרַע שֶׁמְּפַזְּרִים לָהּ בְּמְפוֹלֶת יד: **גמ'** אֵיקוּם וְאֵירֵי. אֶעֱמוֹד וְאֶחָרֵשׁ: וְאֵירֵי. אוֹרֵה הַמּוֹרֵץ בְּרֶפֶת אוֹ בַּגֹּפָה: **בְּעַכְּלֵאי וּבִנְפִיקוֹת יָד.** בְּהוֹצָאוֹת: **חֲרֵיתָא.** פל"א שׁוֹזֵרִין הַמּוֹרֵץ בְּרוּחַ מְתוּךְ הַתְּבוּאָה: **שֶׁתִּשָּׁמֵד בָּהּ.** כְּשֶׁתּוֹחֲבִין אוֹתָהּ בְּתוֹכוֹ: **מַהאי נִיקָּא וּמַהאי נִיקָּא.** אִם נִרְאִין חוֹדֵיהֶן מִשְּׁנֵי צְדָדִין: **כּוּנַּס שָׁלֵּי.** פלדי"ו בְּלַע"ז הַרְחֵת שֶׁמְּכַנִּיסִין אוֹתָהּ לְגַבּוֹת הַתְּבוּאָה עָלֶיהָ לְזֹרוֹת שֶׁאֵין רוֹאָה פְּנֵי הַחַמָּה וְעִדְּרִין נְמִי בְּכָלֵל כּוּנַּס הִם: **תְּנַן הָתָם.** בְּמַסֶּ' עוּקְצִין וכו' מְשׁוּם אֲמֹרֵי דְּבֵי ר' יַנַּאי דְּמַסְקֵינַן שֶׁיְּעוּרָא בְּבוּלְהוֹ הָנֵי מִילֵּי לְאֲכִילָה: **וְכַמָּה** דְּמַרְשֵׁי בָּהּ דְּבֵי ר' יַנַּאי שִׁיעוּרָא: **פְּרִיצֵי יְתֵירֵי.** מִן טוּמְאַת אוּכְלִין דִּלְא חֲזֵי לְאֲכִילָה: **כַּמָּה** הֵן מְבוּשָׁלִין וְעֲדַיִן פְּרִיצִין הֵן: **אַרְבָּעַת קַבִּין** לְכוֹרֶה. שֶׁמְּכַנִּיסִין בְּבֵית הַבַּד מֵהֶן כְּדֵי שִׁיעוּר טִינְיָא הַקּוֹרֶה בְּפַעַם אַחַת וְאֵין מוֹצִיאִין אֶלָּא אַרְבָּעָה קַבִּין שָׁמָּן: **בְּאוּלָּא.** בְּתִפּוּחָה אַחַת שְׁקוּרִין שֹׁק וְיֵשׁ מָקוֹם שֶׁבַּתִּי בַּד שֶׁלָּהֶן גְּדוֹלִין וּמְכַנִּיסִין שְׁלֹשָׁה כּוֹרִים יַחַד וְיֵשׁ מָקוֹם שֶׁאֵין מְכַנִּיסִין אֶלָּא כּוֹר וְעוֹד זֵיתִים בְּטִינְיָא קוֹרֶה וְיֵשׁ עֲשָׂרָה רִבֵּי אֶלְעָזָר בְּקַטְנִיּוֹת וְרִבֵּי יַנַּאי בְּגִדּוֹלִים וְקַאָמְרִי הָנֵי תְּלָתָא זֵיתֵי אַרְבָּעָה קַבִּין:

כָּל שֶׁנִּתְבָּאֵת בְּחֶזְיוֹנָהּ. תִּימְהּ אַמַּאי קָרֵי אֵין כְּתוֹ רַע לִפְנֵי שֶׁאֵינָהּ נִתְבָּאֵת בְּאֵגֵרוֹפוֹ וְהָלָא הִיא רוֹתַת הַתַּחְתִּין: **עַל** אָדָם שֶׁכִּתּוֹ רַע שֶׁיִּכּוֹל לְהַכִּיסוֹ טָמֵא. תִּימְהּ אֵפִילּוּ אֵין כִּתּוֹ רַע שֶׁאֵין יָכוֹל לְהַכִּיסוֹ אַמַּאי טָהוֹר הָלָא יָטְמֵא הַתַּחְתּוֹן לְעֶלְיוֹן וְעוֹד הַטּוּמְאָה בְּחִיבּוּרִים הוּא וְיָטְמֵא טוּמְאַת שִׁבְעָה כִּדְאָמַר בְּפֶרֶק אֵין מַעֲמִידִין (ע"ז דף ל:) וְי"ל כְּגוֹן שֶׁהַתַּחְתּוֹן נִכְרִי שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טוּמְאָה וְהָעֶלְיוֹן מְטוּמְאָה דְּאוֹרַיְיתָא א"נ אֲפִילּוּ הַתַּחְתּוֹן יִשְׂרָאֵל וּכְגוֹן שֶׁלּוֹבְשִׁין הַרְבֵּה בְּגָדִים דְּטוּמְאָה בְּחִיבּוּרִים לֹא מִטַּמֵּא אֶלָּא אָדָם אֶחָד אוֹ בֶּגֶד אֶחָד אֲבָל שְׁנֵי א�ֵין טָמֵא אֶלָּא טוּמְאַת עֶרֶב וְאֵין מְטַמֵּא אָדָם וְכֵלִים וְאֲפִילּוּ טוּמְאָה מִדְּרַבָּנָן כְּמוֹ שְׁפֵי' ר"י בְּפ"ק דְּשַׁבָּת (דף יז.) גַּבֵּי מְרַדֶּע מ"מ שְׁלִישִׁי לֹא הֲוֵי אֶלָּא רִאשׁוֹן וְלֹא יְטַמֵּא אָדָם:

מִטְפַּחַת שֶׁלָּהֶן. ר"ח גְּרִיס שֶׁל לֶחֶם וְכֵן נִרְאֶה דְּלֹא אִשְׁכְּחַן שְׁנוֹתְנִין תְּפִילִּין בְּמִטְפַּחַת כִּי אִם בְּכִיס אוֹ בְּתִיק:

אַרְבָּעָה סְאִין לְכוֹר. פִּי' בְּמָקוֹם שֶׁרָאוּי לְצָמוּחַ כּוֹר וְלֹא גָּדֵל רַק אַרְבַּע סְאִין דְּהַיְינוּ כְּדֵי נְפִילָה דִּבְמָקוֹם שׁוֹרְעִים ד' סְאִין רְגִילוּת לְצָמוּחַ כּוֹר וּבִשְׁנֵי דֹּר' אָמֵי צָרִיךְ לְזָרוֹעַ ח' סְאִין לְצָמוּחַ כּוֹר וּבְסָמוּךְ גַּבֵּי לֶקֶט מְיַירֵי בְּכוֹר זֶרַע:

אי

עָלוּ בְּאֵילָן שֶׁכּוֹתוֹ רַע וּבְכוֹתָהּ שֶׁכּוֹתָהּ רַע מְטַמֵּא הֵיכִי דָּמֵי אֵילָן שֶׁכּוֹתוֹ רַע אַמְרֵי דְּבֵי ר' יַנַּאי כָּל שֶׁאֵין בְּעִיקָּרוֹ לְחוֹלֶק רוֹבַע הֵיכִי דָּמֵי סוֹכָה שֶׁכּוֹתָהּ רַע אָמַר ר"ל כָּל שֶׁנֶּחְבָּאת בְּחֶזְיוֹנָהּ תְּנַן הָתָם הַמְּהַלֵּךְ בְּבֵית הַפְּרָס עַל גַּבֵּי אֲבָנִים שֶׁיָּכוֹל לְהָכִיסוֹ עַל הָאָדָם וְעַל הַבְּהֵמָה שֶׁכּוֹתָן רַע מְטַמֵּא ה"ד רַע אָמַר ר"ל כָּל שֶׁרוֹכְבוֹ וְאַרְכְּבוֹתָיו נוֹקְשׁוֹת ה"ד בִּבְהֵמָה שֶׁכּוֹתָהּ רַע אָמְרֵי דְּבֵי ר' יַנַּאי כָּל שֶׁרוֹכְבָהּ מַטִּילָה גְּלָלִים אָמְרֵי דְּבֵי ר' יַנַּאי לְתַפְלָּה וְלִתְפִלִּין ד' קָבִין לְתַפְלָּה מַאי הִיא דְּתָנְיָא הַנּוֹשֵׂא מַשָּׂאוֹ עַל כְּתֵיפוֹ וְהִגִּיעַ זְמַן תְּפִלָּה פָּחוֹת מִדַּי קָבִין מְפַשְׁפְּשִׁין לַאֲחוֹרָיו. שֶׁאִין כּוֹבְדָן מוֹנֵעַ מִלְּהִתְכַּוֵּין לִבּוֹ: **רוֹצְצוֹת**. מִתְמַעֲכוֹת תַּחַת הַמִּשָּׂא. **וְאִם** לָאו. שֶׁהוּא קַל אוֹ שֶׁאֵינוֹ תַּחַת מַשָּׂאוֹ עָלָיו: **בְּאֵיזֶה מַשָּׂאוֹ**. הֲרֵי רְצִיעָה: **בִּמְקוֹם תְּפִילִּין**. אֲצַל תְּפִילִּין שֶׁל יָד: **אֲפִילּוּ מִטְפַּחַת** שֶׁלָּהֶן. שֶׁכּוֹרְכִין בָּהּ תְּפִילִּין בַּלַּיְלָה: **אֲכוֹר**. לְתִנּוּחַ לֶחֶם מִשְׂאוֹתָיו עַל הָרֹאשׁ בְּשָׁעָה שֶׁתְּפִילִּין בִּמְקוֹמָן מוּנָּחִין: **וְכַמָּה**. יְהֵא בְּמִשְׂאוֹתָיו וְיֵהָא אָסוּר לְהָנִיחוֹ עַל הָרֹאשׁ אֲלִיבָּא דְּר' שִׁילָא: **רִיבְיָא רִיבְיָא**. רְבִיעַ לְיִטְרָא דְּבָר מוּעָט הוּא: **ד' סְאִין זְרָע**ִים לְכוֹר. לְבֵית קַרְקַע כּוֹר הוּא אֶלָּא וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת אַמָּה אוֹרֶךְ שֶׁל נ' אַמָּה רוֹחַב דְּחֲצַר הַמִּשְׁכָּן הָוֵי סְאָתַיִם וְהוּא מֵאָה עַל נ' וְכוֹר ל' סְאִין וּבֵין מְרוּבָּע וּבֵין אָרוֹךְ וְקָצָר לְפִי חֶשְׁבּוֹן זֶה שִׁיעוּרוֹ: **אִסְבְּרָא** לֵיהּ. לְאוֹ דְּרַבִּי אַמֵּי פְּלִיג אַדְּרַבִּי יוֹחָנָן רַבֵּיהּ אֶלָּא שֶׁהִטְעוּתָן מִתְקַלְקֵל וְהוֹלֵךְ: **בֵּיצִי** ר' יוֹחָנָן הָיוּ שִׁבְּיָנָה **אַרְעָא**. וְדִי"ת לְבֵית כּוֹר בד' סְאִין וּבִשְׁנֵי דֹּר' אָמֵי כִּבֵּר הוּכְחָשָׁה וְצָרִיכָה ח' סְאִין: **הֵרוּחַ** שֶׁפִּיזְּרָה אֶת הָעוֹמָרִים. בְּשָׁדֶה הַלָּקֻט שֶׁל עֲנִיִּים הַמְּפוּזָּר בְּשָׂדֶה וְאֵין יָדוּעַ כַּמָּה לָקְטוּ הֵימֶנּוּ מִן הָעוֹמָרִים שָׁמַע אוֹתוֹ ב"ד הוֹלְכִין עָלָיו וְשָׁמַע כַּמָּה לָקְטוּ שָׂדֶה זוּ רְאוּיָה לְהֵעָשׂוֹת בְּכָל שָׁנָה: **רשב"ג אוֹמֵר**. אֵין הַדָּבָר צָרִיךְ אוֹמֶד כְּבָר קָצוּב כְּדֵי נְפִילָה וְעוֹמֵד וְנוֹתֵן לָעֲנִיִּים כְּדֵי נִיפּוּל לֶקֶט הַקָּצוּב וּלְקָמָן מְפָרֵשׁ לְהוּ: **לְכוֹר זָרַע**. לְשָׂדֶה שֶׁזָּרְעוּ בָּהּ כּוֹר אוֹ לְשָׂדֶה שֶׁלּוֹקֵט בָּהּ כּוֹר הַבּוֹאֶה וְאִם תִּמְצָא לוֹמַר לְכוֹר זָרַע: **לְמַפּוֹלֶת יַד** אוֹ **לְמַפּוֹלֶת** שָׁוִּירִים. יֵשׁ מְקוֹם שֶׁזּוֹרְעִין אֶת הַתְּבוּאָה בְּיַד וְיֵשׁ מְקוֹם שֶׁנּוֹתְנִין הַזֶּרַע בָּעֲגָלָה מְנוּקֶבֶת וּמוֹלִיכִין הַמַּהֲלֵךְ **בְּבֵית הַפְּרָס**. שָׂדֶה שֶׁנַּחֲרַשׁ בָּהּ קֶבֶר חָשׁוּ לְעִצְעֵם כְּשׁוּעָרָה שֶׁמִּטַּמֵּא בְּמִגְּעָ וּבְמַשָּׂא וְאֵינוֹ מִטַּמֵּא בְּאֹהֶל וְהָיוּ שָׁם אֲבָנִים שֶׁאֵינָן תִּקְרוּעוֹת וּקְבוּרוֹת בְּאֶרֶץ וְהֵן נִסְטוֹת מֵחֲמַת הָעוֹבֵר עֲלֵיהֶן וְעִצְּמָם כְּשְׂעוֹרָה נִיסְט מִכֹּחוֹ אוֹ רֶכֶב מִי שֶׁרוֹצֶה לֵאָבֵל כְּשְׂעוֹרָה עַל אָדָם אוֹ בְּהֵמָה שֶׁכּוֹתָן רַע וְהוֹלִיכוּהוּ עֲלֵיהֶן טָמֵא הָרוֹכֵב לֹא מִיבָּעֵיָא נָרְכָּב דְּטָמֵא הַיְינוּ טָמֵא הַמְּהַלֵּךְ בְּבֵית הַפְּרָס אֶלָּא אַף הָרוֹכֵב טָמֵא דְּבֵיתָן דִּכּוּי הַתַּחְתּוֹן רַע מַחֲמַת מַשָּׂא הָעֶלְיוֹן נִיסּוֹט וְהָרֵי כְּאִילּוּ מִסְּיטוֹ הוּא וְכוֹתָן הַתַּחְתּוֹן אֵינוֹ מוֹעִיל לְהַצִּילוֹ אֵא"כ כּוֹתוֹ רָפֶה אֲבָל אִם הָיָה כּוֹתוֹ רָפֶה לֹא מְטַמֵּא כְּמִסְּיטוֹ: **נוֹקְשׁוֹת**. זוֹ לוּז: **אַרְבָּעָה** קָבִין. הֲוֵי שִׁיעוּר מִשּׂוֹי: **מְפַשְׁפְּשִׁין לַאֲחוֹרָיו**. שֶׁאִין כּוֹבְדָן מוֹנֵעַ מִלְּהִתְכַּוֵּין לִבּוֹ:

אָסוּר וְאִם לָאו מוּתָּר בְּאֵיזוֹ מַשָּׂאוֹ אָמְרוּ בְּמִשָּׂאוֹ שֶׁל אַרְבָּעָה קַבִּין תָּנֵי רַבִּי חִיָּיא הַמּוֹצִיא נוֹתֵן בָּהֶן מִנְהָג בֵּיצָן אֲבָל קוֹשְׂרָם עַל זְרוֹעוֹ בִּמְקוֹם תְּפִילִּין מִשּׁוּם דְּבֵי שִׁילָא אָמְרוּ אֲפִילּוּ מִטְפַּחַת שֶׁלָּהֶן אָסוּר לְהָנִיחַ עַל הָרֹאשׁ שֵׁיָּשׁ בּוֹ תְּפִילִּין וְכַמָּה אָמַר אַבָּיֵי אֲפִילּוּ רְבָעָא דְּרְבָעָא דְּפוּמְבְּדִיתָאֵי: אָמַר ר' יְהוּדָה מַאי קַצָּבָה בִּכְרֵי אֶלָּא אִם יֵשׁ בּוֹ כְּדֵי נְפִילָה: **וְכַמָּה** כְּדֵי נְפִילָה ר' אַמֵּי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אַרְבָּעָה סְאִין לְכוֹר רַבִּי אַמֵּי דְּיָלְיהּ אָמַר שְׁמוֹנָה סְאִין לְכוֹר אָמַר אַבָּיֵי הָהוּא קָבָא לְרַב חָמָא בְּרֵיהּ דְּרַבָּה בַּר אֲבוּהּ אַסְבְּרֵהּ לָךְ בִּשְׁנֵי דְּרַבִּי יוֹחָנָן הָוֶה שְׁמִינָה בִּשְׁנֵי דְּרַבִּי אַמֵּי הָוֶה בְּחִישָׁא אַרְעָא תְּנַן הָתָם הָרוֹחַ שֶׁפִּיזְּרָה אֶת הָעוֹמָרִין אוֹמְרִים אוֹתָהּ כַּמָּה לָקֵט רְאוּיָה לַעֲשׂוֹת וְנוֹתֵן לָעֲנִיִּים רשב"ג אוֹמֵר נוֹתֵן לָעֲנִיִּים כְּדֵי נְפִילָה וְכַמָּה כְּדֵי נְפִילָה כִּי אָתָא רַב דִּימִי אָמַר ר' אֶלְעָזָר וְאִיתֵימָא ר' יוֹחָנָן אַרְבָּעַת קַבִּין לְכוֹר בְּעֵי רַבִּי יְרְמְיָה לְכוֹר זָרַע אוֹ לְכוֹר תִּבְואָה לְמַפּוֹלֶת יַד אוֹ לְמַפּוֹלֶת שְׁוִירִים ת"ש דְּכִי אָתֵי רַבִּין א"ר אֲבוּהּ א"ר אֶלְעָזָר וְאָמְרֵי לָהּ אָמַר ר' יוֹחָנָן אַרְבָּעַת קַבִּין לְכוֹר וְרַע וַעֲדַיִין תִּיבָּעֵי לָךְ לְמַפּוֹלֶת יַד אוֹ לְמַפּוֹלֶת שְׁוִירִים תִּיקּוּ: **מתני'** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ וְאָבְלָה חָגָב אוֹ נִשְׁדְּפָה אִם מֵאַת מְדִינָה הִיא מְנַכֶּה לוֹ מִן חֲכוּרוֹ אִם אֵינָהּ מֵאַת מְדִינָה אֵין מְנַכֶּה לוֹ מִן חֲכוּרוֹ ר' יְהוּדָה אוֹמֵר אִם קִיבְּלָהּ הַיְמֵנוּ בְּמָעוֹת בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ אֵינוֹ מְנַכֶּה לוֹ מִן חֲכוּרוֹ: **גמ'** ה"ד מֵאַת מְדִינָה אָמַר רַב יְהוּדָה כְּגוֹן דְּאִישְׁתְּוִיף רוּבָּא דְּבָאגָא עוּלָּא אָמַר כְּגוֹן שֶׁנִּשְׁתַּדְּפוּ אַרְבַּע שָׂדוֹת מֵאַרְבַּע רוּחוֹתֶיהָ אָמַר עוּלָּא בָּעוּ בְּמַעֲרְבָא נִשְׁדַּף חֲלָם אֶחָד חֲלָם אֶחָד. וְלֹא יוֹתֵר מִשְּׂדוֹת שֶׁהֵן סְבִיבוֹתֶיהָ וְאוֹתוֹ חֲלָם כָּל סְבִיבוֹת שָׂדֶה זוּ: חֲלָם. שׁוֹרוֹת הַמַּעֲנָה: נִשְׁתַּיֵּיר חֲלָם אֶחָד. כָּל סְבִיבוֹתֶיהָ שֶׁלֹּא שֶׁנִּשְׁדַּף וְאַרְבַּע שָׂדוֹת שֶׁסְּבִיבוֹתֶיהָ נִשְׁדְּפוּ וְגַם זוּ נִשְׁדְּפָה: **מְהוּ**. מִי אָמְרִינַן דְּכִיוָן דִּנְשְׁתַּיֵּיר חֲלָם אֶחָד עַל פְּנֵי כּוּלָּהּ שֶׁלֹּא לְקָרְתָּהּ אֵין זוּ מִכְּת מְדִינָה אֶלָּא מְעַלּוּ אוֹ דִלְמָא הָאי שִׁיוּרָא לָאו כְּלוּם הוּא: **אִיפְּסִיק בֵּירָא מְהוּ**. אִם הָיוּ אַרְבַּע שָׂדוֹת שֶׁהֵן סְבִיבוֹתֶיהָ בּוֹרוֹת וְשֹׁאֵר שָׂדוֹת סָבִיב נִשְׁדְּפוּ מִי אָמְרִינַן ד' שָׂדוֹת שֶׁסְּבִיבוֹתֶיהָ לֹא נִשְׁדְּפוּ אֵא"כ אָמַר לֵיהּ אִם הָיוּ זְרוּעוֹת אַף הֵם נִשְׁדְּפוּ: **אִיפְּסִיק בֵּירָא**. שָׂדֶה בּוֹר הַפְּסִיק בֵּין הַשְּׂדוֹת לוֹ: **אִסְפַּסְקָא**. הֵיוּ אוֹתָן שֶׁסְּבִיבוֹתֶיהָ זְרוּעוֹת שַׁחַת לְמֵאבֵל בְּהֵמָה וְלֹא נִשְׁדְּפוּ וְהֵן הַפְּסִיקוּ בֵּין הַשְּׂדוֹת לוֹ:

מאי

הַשְּׁוִירִים אֶת הָעֲגָלָה עַל הַמְּדַרֵּשָׁה וְהַזֶּרַע הוּא נוֹפֵל וְהוֹלֵךְ וְהִרְבֶּה זֶרַע צָרִיךְ לְמַפּוֹלֶת שְׁוִירִים יוֹתֵר מִמַּפּוֹלֶת יַד וְקָא מִיבָּעְיָא לָן לְשָׂדֶה שֶׁל זֶרַע כּוֹר לְמַפּוֹלֶת יַד שֶׁלָּהּ שִׁיעוּרָהּ בְּלֶקֶט שִׁלְּשָׁה אַרְבָּעַת קַבִּין אוֹ לְכוֹר לְמַפּוֹלֶת שְׁוִירִים: **מַצַּת בְּנֵמוֹ**. מִפְּרָשׁ בַּגְּמָ' וְהָא לֵיתָא אֶלָּא בְּחִסְרוֹנוֹתָא דְּאִי בְּקִבְלַנוּתָא מַאי מַצָּה אִיכָּא מַה שֶּׁיִּמְצְאוּ אִיכָּא לְחִלּוּקָּהּ: **אִינוֹ מַנִּיחַ**. דְּאָמַר לוֹ מְזַלְזֵל בָּרְמִּי: **בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ**. אֲפִילּוּ הִיא מִכַּת מְדִינָה אֵינוֹ מְנַכֶּה שֶׁעַל הַמָּעוֹת לֹא נִגְזְרָה גְּזֵירָה הַלְכָךְ לֹא עָלְיָה הָיְתָה פּוֹרְעָנוּת זוּ: **גמ' רוּבָּא דְּבָאגָא**. רוּב הַבִּקְעָה שֶׁזּוּ בְּתוֹכָהּ: **נִשְׁדַּף חֲלָם אֶחָד**. כָּל סְבִיבוֹתֶיהָ אֵינוֹ מְנַכֶּה שֶׁעַל הַמָּעוֹת לֹא נִגְזְרָה גְּזֵירָה הַלְכָךְ לֹא עָלְיָה הָיְתָה פּוֹרְעָנוּת זוּ: **חֲלָם אֶחָד**. שׁוֹרוֹת הַמַּעֲנָה: **נִשְׁתַּיֵּיר חֲלָם אֶחָד**. כָּל סְבִיבוֹתֶיהָ שֶׁלֹּא שֶׁנִּשְׁדַּף וְאַרְבַּע שָׂדוֹת שֶׁסְּבִיבוֹתֶיהָ נִשְׁדְּפוּ וְגַם זוּ נִשְׁדְּפָה: **מְהוּ**. מִי אָמְרִינַן דְּכִיוָן דִּנְשְׁתַּיֵּיר חֲלָם אֶחָד עַל פְּנֵי כּוּלָּהּ שֶׁלֹּא לְקָרְתָּהּ אֵין זוּ מִכַּת מְדִינָה אֶלָּא מְעַלּוּ אוֹ דִלְמָא הָאי שִׁיוּרָא לָאו כְּלוּם הוּא: **אִיפְּסִיק בֵּירָא מְהוּ**. אִם הָיוּ אַרְבַּע שָׂדוֹת שֶׁהֵן סְבִיבוֹתֶיהָ בּוֹרוֹת וְשֹׁאֵר שָׂדוֹת סָבִיב נִשְׁדְּפוּ מִי אָמְרִינַן ד' שָׂדוֹת שֶׁסְּבִיבוֹתֶיהָ לֹא נִשְׁדְּפוּ אֵא"כ אָמַר לֵיהּ אִם הָיוּ זְרוּעוֹת אַף הֵם נִשְׁדְּפוּ: **אִיפְּסִיק בֵּירָא**. שָׂדֶה בּוֹר הַפְּסִיק בֵּין הַשְּׂדוֹת לוֹ: **אִסְפַּסְקָא**. הֵיוּ אוֹתָן שֶׁסְּבִיבוֹתֶיהָ זְרוּעוֹת שַׁחַת לְמֵאבֵל בְּהֵמָה וְלֹא נִשְׁדְּפוּ וְהֵן הַפְּסִיקוּ בֵּין הַשְּׂדוֹת לוֹ:

מאי

מאי מי אמרינן ארבע שדות שסיבבוה׳ לא נשדפו או דלמא אמר ליה היכי דרועות תבואה אף הן נשדפו: **ורע אחד מאי.** אם תמצא לומר אספסקה לאו אספסקה היא משום דלאו בכלל גזירת פורענות התבואה הוא דאמר ליה אילו תבואה חראי אידנו נמי אישתדופי ורע אחר מי הוי אספסקה: **ותנוך אומר.** מה שתבקש מן היוצר יעשה ואני לא בקשתי מן השמים בתחילת השנה שיצליחני בשעורים אלא בחטין: **כל שידיחני.** בכל מקום שהן: **נתה.** מנלך: **בוקיו ארעתיה.** ואפי׳ ישנן בבקעה אחרת: **היתה שנת שדפון.** נמי מוכר בזמן שהיובל נוהג שאינו מוחר לו לגאול פחות משתי שנים תנן בערכין (דף כט:): **או שנים בשני אילנו.** שלא ירדו גשמים: **אינו עולה לו מן המנין.** שתי שנים: **הא איכא תבואה בדיוקיא אחריתי.** אע״ג דהדהוא בקאנא אישתדופ אמרינן להא דידידיה (מגל דידידיה) גרם דסלקינן ליה מגרע מדמים מה שמגיע לשנה אחת באילו היו בה פירות: **שיש בהן תבואה.** בשום מקום בארץ: **אפקעתא דסלבא.** המלך ביטלו מלזוזרעה והרי היא כמו שאינה ולא קראה הכתוב לישראל שנת התבואה: **אלא מעתה.** אי במאן דליתיה: **לא תעלה לו בניירות.** מקדיש שדהו וכא לפדותו שנתן לו הכתוב פדיון בתחילת היובל חמשים שקל בסף (ויקרא כז) ואם אחר היובל וחשב לו הכהן וגו׳ ונגרע מערכך (שם) שנים שעברו הוא מגרע מן החשבון כמה שמגיע להם ונותן כמה שמגיע לשנים הבאות וכיון דבשביעית כמאן דליתנהו לגמה הן נמנות לפרות את הפדיון דתנן נותן סלע ופונדיון לשנים הבאות שזהו החשבון למ״ט שנים נמצאו שביעיות מועילות לגרע הפדיון דאי מדלית שבע שמשות ותחלק חמשים שקלים למ״ב שנה מגיע לכל שנה קרוב לסלע ודיינו: **למשפה ביה פירי.** הלכך סלקא ליה דגבי פדיון שדה אחוזה לא כתיב שני תבואות: **לא שנו.** אם מכת מדינה היא מנכה לו: **אבל לא ורעה.** ואשתדופי רוקבא דבקאנא לא מנכה ליה: **רבי חנינא בן דוסא.** במסכת תענית: **פעם**

מאי זרע אחד מאי חיטי לגבי שעורים בורע אחר דמי או לא כל העולם כולו בשדפון ושלו ביריקון אי נמי כל העולם כולו בירקון ושלו בשדפון מאי תיקו אמר ליה ורעה חיטי ואזל הוא ורעה שערי ואשתדופ רוקא דבקאנא ואשתדופ נמי הנך שערי דיליה מאי מי אמרינן דאמר ליה אילו ורעתה חיטי הוה נמי משתדפא או דלמא מצי אמר ליה אילו ורעתה חיטי הוה מקיים בי ותנור אומר ויקם לך ממתברא דאמר ליה אי ורעתה חיטי הוה מקיים בי ותנור אומר ויקם לך ועל דרכיך נגה אור נשתדפו כל שדותיו שלי מחכיר ואשתדופ נמי הא בהדייהו ולא אשתדופ רוקא דבקאנא מאי מי אמרינן ביון דלא אשתדופ רוקא דבקאנא לא מנכי ליה או דלמא ביון דאשתדופ כולהו ארעתיה מצי אמר ליה האי משום לתתך דידך הוא דהא משתדפו כל שדותיך מסתברא דאמר ליה אי משום להאי דידי הוה משתייר לי פורתא כדרבינ כי נשארנו מעט מהרבה נשתדפו כל שדותיו שלו חוכר ואשתדופ רוקא דבקאנא מאי מי אמרינן ביון דאשתדופ רוקא דבקאנא מנכי ליה או דלמא ביון דאשתדופ כולהו ארעתיה מצי אמר ליה משום לתתך דידך הוא דהא משתדפו כל שדותיך מסתברא דאמר ליה אי משום להאי דידי הוא הוה אמאי הכא נמי נימא ליה אי משום להאי דידי הוא הוה משתייר לי פורתא דהוה מקיים בי כי נשארנו מעט מהרבה משום דאמר ליה אי ליה חזית לאישתייורי לך מידי הוה משתייר לך מדבנפשך מיתיבי היתה שנת שדפון וירקון או שביעית שהרי שנים כשני אליהו אינו עולה לו מן המנין קתני שדפון וירקון הוי ושביעית כשני אליהו מה שני אליהו בכלל אף הכא נמי דלא תיי תבואה כלל אבל דאיכא תבואה סלקא ליה ולא קאמרינן מכת מדינה היא אמר רב נחמן בר יצחק שאני התם דאמר קרא במספר שני תבואות ימכר לך שנים ששים בהן תבואה בעולם אמר ליה רב אשי לרב כהנא אלא מעתה שבעית תעלה לו מן המנין דהא איכא תבואה בחיצה לארץ אמר ליה שבעית אפקעתא דסלבא היא אמר ליה מר זוטרא ברייה דרב מרי לרבינא אלא מעתה שביעית לא תעלה לו מן הגרוגרות אלמה תנן סלע ופונדיון לשנה אמר ליה שאני התם דחיוניא למישתטחא בה פירי אמר שמואל לא שנו אלא שזרעה וצמחה ואכלה חגב אבל לא זרעה כלל לא דאמר ליה אילו ורעתה חיטי הוה מקיים בי לא ישבו בעת רעה ובימי רעבון ישבעו מתיב רב ששת רועה שהיה ורעה והניח עדרו ובא לעיר ובא ואב וטרף ובא ארי ודרס אין אומרים אילו היה שם היה מציל אלא אומדין אותו אם יכול להציל חייב ואם לאו פטור ואמאי נימא ליה אי חיית התם הוה מקיים בי גם את הארי גם הוא ישיזך לך ניקא הוה איתרחיש לך ניקא בר׳ חנינא בן דוסא דמתין עיזי דובי בקרנייהו וניתא ליה נחי דלינקא רבה לא הוה חזנא לינקא וזוטא

חזינא

אי יפטור אותו המוכיח מליתן חבירותו חרי לא נשתייר בלום דבשדפה כל השדה אירי והא דקתני מנכה לו לישנא קלילא נקט אי נמי נשאר קצת בשדה לא חשיב שיור המעט הנמצא לענין שיהא קורא כי נשארנו מעט מהרבה בין שדפה מרובה לא נשתייר לאשתיורי לך חזי משתייר לך מדנפשך. גבי חוכר איכא למימר הכי דאפילו חבירותו דאמר לעיל מארעאי קבענינא יכול המוכיר לומר לחוכר כי נשארנו מעט מהרבה חבירי נשאר לי חבירותי מה שקבעתי עמך בבך וכך בורין: **אלא** מעתה שביעית תעלה רבי. תימה מאי אלא מעתה בלאו הכי תקשה אברייתא אמאי אין שביעית עולה מן המנין ביון דלא דמי לשני אליהו ור״ל דשפיר קאמר אלא מעתה דאי אמרת דמכת מדינה לא חשיב אלא דומיא דשני אליהו אתי שפיר דהדה תלינן טעמא במה שזו השדה אינה ראויה לתבואה לא מיקרי שני תבואות והיינו כי ליקא תבואה בעולם כגון שני אליהו אבל יש תבואה בעולם חשיב שדה זו ראויה לתבואה אף על גב דאישתדופ רוקא דבקאנא אבל שביעית ודאי אף על גב דאיכא תבואה בחו״ל שדה זו אינה ראויה לתבואה ביון שהיא בארץ אבל השתא דאמר כי אישתדופ רוקא דבקאנא הוה מכת מדינה ולא חשיבה שדה זו ראויה לתבואה ואפי׳ הכי בזירת הכתוב הוא ביון דאיכא תבואה בעולם עולה לו מן המנין א״כ אפי׳ שביעית נמי ומשני שביעית אפקעתא דמלבא הוא ואי אפשר להיות תבואה בארץ בהיתר בלל ולהכי לא מקרי שנת תבואה אבל שנת שדפון דאע״ג דדמי מכת מדינה אי אשתדופ רוקא דבקאנא חשיבא אפשר להיות בה תבואה ביון שיש בחו״ל בשום מקום בעולם כי באפשר להיות בה תבואה מיקרי שנת תבואה ובשני אליהו חשב בלא אפשר להיות בה תבואה ביון דבשום מקום ליקא:

מתיב רב ששת רועה שהיה רועה עדרו כו׳. תימה אמאי לא פריך ממתניתין דהפועלים (לעיל דף צג:) דתנן הארי והדוב חרי זה אונס ואמאי נימא אילו נלחם בהם הזה מקיים ביה גם את הארי ור״ל דהתם ביון שהיה שם ולא בא לו רוח גבורה אין יכול לומר הזה מקיים ביה אבל הכא שלא היה שם דלמא אי הזה החם היה בו רוח גבורה ודעת להלחם והזה מקיים ביה גם את הארי כו׳:

לינקא זוטא מיקא חזנא. תימה מאי קשיא הא אמרן לעיל דבי אמר ליה זרעה חטין וזרעה שערי ואשתדופ רוקא דבקאנא אי זרעתה חטין הזה מקיים בי ותנור אומר ויקם לך וכ״ש כשלא זרעה כלל דליקא דהוכחה שהיתה ראוי להשתדף ור״ל דשמואל מיירי בגון שאמר ליה זרע כל מה שתרצה דהשתא לא מצי למימר הזה מקיים בי ותנור אומר ויקם לך דבסתמא לא היה מקבל הקדוש ברוך הוא תפלתו של זה שיזיקו כל מה שיזרע אם לא שיעשה לו נס ולא קאמר לעיל הזה מקויים בי ותנור אומר אלא לפי שמתפלל על מין אחד של חטין:

וקיימא

וְכֵיוָן כַּמָּה יְתֵירָא. פֵּי' בְּקוֹנְטְ' דְּכִימָה זַבְ טְלָה דְּאָמַר בְּבְרכוֹת (דף נח:) וְלֹא דִּק אֶלָּא אַמַּרְיָן הָתָם דְּעָשׂוּ זַבְ טְלָה שֶׁכִּימָה כְּסוּכָּה לָהּ וְאוֹמֵר הֵב לִי בְּנֵי וּמַה שְׁפֵּי דְּקוֹנְטְרָס דִּבְיוֹם רִאשׁוֹן לֹא אָדָר בְּסוּכָּה שָׁעָה עֲשִׂירִית כְּיָמִים בְּאֶמְצַע דְּרָקִיעַ קְשֶׁה דְּפְּעָלִים לֹא אָתוּ מִדְּבָרָא עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים בְּדִפְ' בְּרֵישׁ הַפּוֹעֲלִים (לעיל דף פג:) וְתוּ דְּבְסוּף י' שָׁעוֹת הַן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל וְאֵין נִרְאִין הַכּוֹכָבִים וּמִשְּׁמַע שֶׁבָּא לֵיתֵן סִימָן לְאַרְיסִין לְהַבִּיר שָׁעָה שֶׁיָּבוֹא מִן הַשָּׂדֶה וְזֶה דּוֹחֵק לוֹמַר דְּה"ק כְּשֶׁיַּחְשׁךְ לֵילָה אֲז רוֹאִין לְמִפְרַע שֶׁבְּשָׁעָת הַלֵּילְיָתָן הָיְתָה כִּימָה לְהַדֵּי רִישְׁיהוּ וְנִרְאֵה לְפָרָשׁ דְּאָתוּ אֲרִיסֵי מִדְּבָרָא בְּתְחִילַּת הַלֵּילָה וְקַיְימָא כִּימָה לְהַדֵּי רִישְׁיהוּ הֵיינוּ בְּתְחִילַּת שְׁבָט וְאִי בָּלָה זְמַן הַזֶּרַע וְהָא דְּאָמַר בְּפ' כָּל הַקְּרְבָּנוֹת (מנחות דף פה. ושם ד"ה חורש) שֶׁהָיוּ זוֹרְעִים קוֹדֶם הַפֶּסַח ע' יוֹם וְזֶהוּ חֲמִשָּׁה יְמֵי תְּחִילַּת שְׁבָט הָתָם שֶׁקָּרְקַע חֲשׁוּבָה הִיא שֶׁזּוֹרְעִין בָּהּ לְצוֹרֶךְ הָעוֹמֵר נִמְשָׁךְ שָׁם יְמֵי הַזֶּרַע יוֹתֵר מ"ג דִּבְתְחִילַּת שְׁבָט שֶׁל חֲמָה הוּא דְּקַיְימָא כִּימָה לְהַדֵּי רִישְׁיהוּ וְאֵין תְּחִילַּת שֶׁל שְׁבָט שֶׁל חַמָּה מִתְחִיל בְּרוֹב שָׁנִים יוֹתֵר מֵע' יוֹם לִפְנֵי הַפֶּסַח:

שָׂדֶה בְּיַיִן אִסְפַּסְתָּא וְעִבְּדָא. לֹא הָוֶה צָרִיךְ לְמֵימַר דְּשָׂדֶה בְּיַיִן אִסְפַּסְתָּא הָוֶה וְזֶרַע אִסְפַּסְתָּא הָוֶה עִבְּדָא אֶלָּא מַעֲשֶׂה הָוֶה הָכִי:

הֵאי

חֲזִינָא קַשְׁיָא תְּנֵי חָדָא פַּעַם רִאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה זוֹרֵעַ וְשִׁלְשִׁית אֵינוֹ זוֹרֵעַ וְתָנֵיָא אִידָךְ שְׁלִישִׁית זוֹרֵעַ רְבִיעִית אֵינוֹ זוֹרֵעַ לֹא קַשְׁיָא הָא כְּרַבִּי הָא כְּרַבָּנַן. הָא כְּרַבִּי דְּאָמַר בְּתְרֵי יוֹמֵי חֲזֵי חֲזָקָה הָא כְּרַבָּנַן. דְּאָמַר בְּתְלַת יוֹמֵי חֲזֵי חֲזָקָה אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁזֹּרְעָה וְצָמְחָה וְאָכְלָה חֲנָב אֲבָל זֹרֵעַ וְלֹא צָמְחָה מִצִּי אָמַר לֵיהּ בַּעַל הַקַּרְקַע כָּל יְמֵי זֶרַע זֹרֵעַ לָהּ וְאַזִיל וְעֵד אֵיתַי אָמַר רַב פָּפָּא עַד דְּאָתוּ אֲרִיסֵי מִדְּבָרָא וְקַיְימָא כִּימָה אֲרִיסַיְיהוּ מִיתְיְבִי רשב"ג מְשׁוּם ר"מ אוֹמֵר וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר כְּדִבָּרָיו חֲצִי תִּשְׁרֵי מַרְחֶשְׁוָן וַחֲצִי כִּסְלִיו זֶרַע חֲצִי כִּסְלִיו טֵבֵת וַחֲצִי שְׁבָט חָרֵף חֲצִי שְׁבָט אֲדָר וַחֲצִי נִיסָן קוֹר חֲצִי נִיסָן אִייר וַחֲצִי סִיוָן קָצִיר חֲצִי סִיוָן תַּמּוּז וַחֲצִי אָב קֵיץ חֲצִי אָב אֱלוּל וַחֲצִי תִּשְׁרֵי חוֹם רַבִּי יְהוּדָה מוֹנֶה מִתִּשְׁרֵי ר"ש מוֹנֶה מִמַּרְחֶשְׁוָן מַאן מֵיקֵל בְּכוּלְּהוּ ר' שִׁמְעוֹן וְכוּלֵי הַאי לֹא קָאָמַר לֹא קַשְׁיָא הָא דְּקִבְּלָהּ מִינַּיהּ בְּחָרֵבִי הָא דְּקִבְּלָהּ מִינַּיהּ בְּאַפֵּלִי: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם קִבְּלָהּ מִמֶּנּוּ בְּמֶעוֹת: הֲהוּא גַּבְרָא דְּקִבֵּיל אַרְעָא לְמִיזְרְעָה בְּהוּ תּוּמֵי אַגּוּדָא דַּהֲנָה מַלְּכָא סָבָא בְּזוּזֵי אִיסְתַּבַּר נָהַר מַלְכָּא סָבָא אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרָבָא אָמַר לֵיהּ נָהַר מַלְכָּא סָבָא לֹא עָבִיד דְּמֵיסַּפַּר מַפַּת מְדִינָה הִיא זִיל נַפֵּי לֵיהּ אָמְרוּ לֵיהּ רַבָּנַן לְרָבָא הָא אֲנַן תָּנֵן ר' יְהוּדָה אוֹמֵר אִם קִבְּלָהּ הַיְמֵנוּ בְּמֶעוֹת בֵּין כַּךְ וּבֵין כַּךְ אֵינוֹ מְנַכֶּה לוֹ מִן חֲבוּרוֹ אָמַר לְהוּ לֵית דָּחֵק לָהּ לְדִידְ' יְהוּדָה: **מתני'** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבִירוֹ בַּעֲשָׂרָה כּוֹר חִטִּים לִשְׁנָה וְלִקָּתָה נוֹתֵן לוֹ מִתּוֹכָהּ הָיוּ חִטֶּיהָ יָפוֹת לֹא יֹאמַר לוֹ הֲרֵינִי לוֹקֵחַ מִן הַשּׁוֹק אֶלָּא נוֹתֵן לוֹ מִתּוֹכָהּ: **גמ'** הַהוּא גַּבְרָא דְּקִבֵּיל אַרְעָא לְאַסְפַּסְתָּא בְּכוּרֵי דְּיַשְׂעֲרֵי עֲבָרָא אַסְפַּסְתָּא וְחַרְשָׁה וְזָרְעָה שַׂעֲרֵי וְלָקוּ הֲנֵי שַׂעֲרֵי שְׁלָחָה רַב חֲבֵיבָא מִסּוּרָא דִּפְרָת לְקַמֵּיהּ דְּרָבִינָא כִּי הַאי גַּוְונָא מַאי כִּי לָקְחָה נוֹתֵן לוֹ מִתּוֹכָהּ דְּמֵי אוֹ לֹא אָמַר לֵיהּ מִי דָּמֵי הָתָם לֹא עֲבָדָא אַרְעָא שְׁלִיחוּתָא דְּמָרָהּ הָכָא עֲבָדָא אַרְעָא שְׁלִיחוּתָא דְּמָרָהּ הַהוּא גַּבְרָא דְּקִבֵּל פְּרָדֵּי מֵחֲבֵרֵיהּ בְּעֶשֶׂר דְּנֵי חַמְרָא תְּקִיף הַהוּא חַמְרָא סָבַר רַב כַּהֲנָא לְמֵימַר הֵיינוּ מַתְנִי' לָקְחָה נוֹתֵן לוֹ מִתּוֹכָהּ אָמַר לֵיהּ רַב אַשִׁי מִי דָּמֵי הָתָם לֹא עֲבָדָא אַרְעָא שְׁלִיחוּתָא הָכָא עֲבָדָא אַרְעָא שְׁלִיחוּתָא וּמוֹדֶה רַב אַשִׁי בְּעִינְבֵי דְּכוּמֵּי וּבְשָׂדֶה בְּעוֹמֶרֶת: **מתני'** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבִירוֹ לְזֹרְעָהּ שְׁעוֹרִים לֹא יִזְרָענָּה חִטִּים וְלֹא יִזְרָענָּה שְׁעוֹרִים רשב"ג אוֹמֵר תְּבוּאָה לֹא יִזְרָענָּה קְטָנִית קְטָנִית יִזְרָענָּה תְּבוּאָה וְרשב"ג אוֹמֵר: **גמ'** א"ר חִסְדָּא מ"ט דְּרשב"ג דְּכְתִיב שְׂאֹרִית יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עַוְלָה וְלֹא יְדַבְּרוּ כָזָב וְלֹא יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תַּרְמִית מֵיתִיבִי מִנְּבֵלַת פְּגָרִים וְאֵין מְדַקְדְּקִין בְּדָבָר וְאֵין הָעֲנִי רָשָׁאי לִיקַּח מֵהֶן רְצוּעָה לְסַנְדָּלוֹ אֲפִ"ל הַתְּנָה בְּמַעֲמַד אַנְשֵׁי הָעִיר דִּבְרֵי רַבִּי יַעֲקֹב שֶׁאָמַר מְשׁוּם ר"מ רשב"ג מִיקֵל

דְּרָךְ מְצִילִין אֲלָא בְּקַרְקַע נִרְבֶּצֶת בָּאָרֶץ לְחִמָּה: **מַפַּת מְדִינָה.** לֹא עָלְיָא לְבַדּוֹ בְּעִבּוּרָה וּלְאִסּוּקֵי אַדַּעְתַּיְיהוּ נְמִי לֹא הָוֶה לֵיהּ דִּלְמָא הָנֵי עֲבִיד לְמִיסְתַּבַּר: **מתני'** וְלִקָּתָה. שֶׁהָיוּ חִטִּין שֶׁרּוּפוֹת וְגַם בְּחִטִּישׁוֹת וּבְחֲבִילוֹת הִוּרְכְּבָה לְשָׁנוֹתָהּ וְלֹא בְּקִבְּלָנוּת דְּאִי בְּקִבְּלָנוּת פְּשִׁיטָא דְּכָל אֶחָד זוֹכֶה וּמִתְחַיֵּיב בְּחֶלְקוֹ: **גמ'** א"ר חִסְדָּא יוֹם כְּדְאָמַר בְּרֵישׁ ח"ה (ב"ב כה:) וְחָזַר וְזָרְעָה שְׂעוֹרִים: **עֲבָדָא אַרְעָא שְׁלִיחוּתֵיהּ.** בְּעֶלְיָה לֹא חֲבֵרָה אֶלָּא לְאִסְפַּסְתָּא וְאִילּוּ זָרַע לָהּ אִסְפַּסְתָּא הָוֶה מְצִילִין בְּתוֹרָה עִמּוֹ לִיקּוֹח שְׂעוֹרִין מִן הַשּׁוּק: **פְּרֵדֵּי.** כֶּרֶם: תְּקוֹן. הַחֲמִיר: **עֲבָדָא אַרְעָא שְׁלִיחוּתָא.** הָעֲבָדִים לֹא לָקוּ אֶלָּא מִשֶּׁנִּשְׁעֲנָה יַיִן בְּחֲבִיוֹתָיו בְּבֵיתוֹ לָקָה וְאָמַר בְּבָבָא בְּתְרָא (דף צו:) חֲמָרָא אִבְּתָּאָה דְּגַבְרָא שָׁוֶה זֶה קוֹנֶה מִזֶּה טוֹב וּמַלֵּא גּוֹרֵם לְהַחְמִיץ: **עִנְבֵי דְּכוּמֵּי.** עֲנָבִים שֶׁהִתְלִיעוּ: **בְּעוֹמֶרֶת.** בְּעוֹדָן בְּשִׁבּוּלֶת לְיַבֵּשׁ בִּימוֹת הַקַּיִץ דָּבָר וְזִמְנוֹ זֶה עוֹדָן צְרִיכִין לְקַרְקַע וְכֵן הָעֲנָבִים שֶׁהִתְלִיעוּ בֵּין בְּצִיר לְדְרִיכָה וּכְגוֹן דְּלֹא אִיתְּרוּ יוֹתֵר מִן הַמִּנְהָג: **מתני'** הַמְקַבֵּל שָׂדֶה לְזָרְעָהּ שְׂעוֹרִין. וּבַחֲבִירוּת כָּךְ וְכָךְ חִטִּין אוֹ שְׂעוֹרִין אוֹ מְעוֹת: **לֹא יִזְרָענָּה חִטִּין.** שֶׁהַחִטִּין מַכְחִישׁוֹת אֶת הַקַּרְקַע יוֹתֵר מִן הַשְּׂעוֹרִין וְהָא לֹא מִיהוֹלְקָמָא אֶלָּא בְּחָרֵבִי אוֹסֵר. וְטַעֲמָא מִפָּרָשׁ בַּגְּמָרָא: **תְּבוּאָה לֹא יִזְרָענָּה קְטָנִית.** שֶׁהַקְּטָנִית מַכְחִישָׁה הַקַּרְקַע יוֹתֵר מִן הַתְּבוּאָה: **גמ'** וְהָנֵי הוּא נֶהֱנֶה בִּשְׁינּוּי שֶׁל זֶה : וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹסֵר. וְטַעֲמָא מִפָּרָשׁ בַּגְּמָרָא: **תְּבוּאָה לֹא יִזְרָענָּה קְטָנִית.** שֶׁהַקְּטָנִית מַכְחִישָׁה הַקַּרְקַע יוֹתֵר מִן הַתְּבוּאָה: **גמ'** מיקל

מיקל. אע"ג דמשמי לא סבר דמקפיד איניש מידי דלא חסר בה: **האמר** טר. רבה בר נחמני רבי' דאביי דרבה גידלו בביתו: **דתתבור.** שתעשה בורה שלא יצמחו זרעוניה: **ליזרע** [שקא] **חטין וכו'.** ה"נ פסק עמו חטין שמא הוא זרעה חטין בשנה השביעית ואם יזרענה זה שערין נמצא הן מקלקלה: **דילא בריב וחני.** חרשה לאחר קצירה ושינה בשעת הזרע:

פתני' לח רב יהודה לרבין. במתני' תבואה יזרענה קטנית: **תא** לן **והא** לחו. מתני' בא"י קאי שהיא מקום חרים ואיכא למיחש לכחשא דארעא אגן השתא בבבל קיימינן שהיא מצולה וטובעה בבצעי המים ולכיבא למיחש לכחשא דארעא הלכך משנה בבל מקום שיזרענה מקטנית לתבואה ומתבואה לקטנית ור"ש אוסר כדאמרן:

תחלי דבי ביתינא. שחלים שקורין ברישון הגדילים בין הפשתן: **אין בהם משום** גזל. לכל הבא ועוקרן לפי שהוא משבית את הבעלים שמפסידים פשתן יותר על דמיה: **ואם עומדת על** גבול. הערוגה שאין עומדין בתוכה: **יש בהם** משום גזל. דלא למפסד: **הוקשו לזרע.** אותן שחלים שעמדו בפשתן ימים רבים עד שנגמר גידולינהו. שוב אין עקירתן מועלת לפשתן ויש בהם משום גזל: **דילי דילך דילך דילי.** יש באילנותי שהפירות שלך ובאילנותיך שהפירות שלי ששתותינו לו לזו מזותות המעריב גבוהים ואילנות נטועין בהם יש מהן נטועין בשלי ששערשיהן בפפיו ונטו בולן לתוך שדך ויונקים משלך ויש בשלך שנוטין לתוך שלי ויונקים מארעי: **ונתנו בני מערא וכו' נוסה לבאן ולכאן.** נוטין שערשין לשדה זו לזו מזותות המעריב גבוהים שלו: **במפלא** כל **המצר.** שנוטין שרשין לכאן ולכאן: **דתלי טוניה.** משא פירותיו ועענפיו נוטה לצד האחד: **פלוג חבי.** טול אתה חציו שאני בלך ואני חציו שאני בלי: **פלוג חבי.** לעבר רוחב השדה לחלוק האילן אם עומדת השדה מזרח ומערב יחלוק אותו האילן צפון ודרום: **לא תיובו.** לא תקנה שדה המסוכה לעיר שעין בני האיתם שולטת בה תמיד: **אכור לאתם** בו'. שלא יפסידנה בעין הרע. **קרויכו לעיר.** שלא יהא טורח להכניס פירות: **פקק נדיה.** וכ"ש וראי: **אמר** להו. ר' אבא רבי יוחנן לא אמר רבי: **סמוך לשולחנך.** בלומר סמוך לביתך שלא תעצרך להרהרך בשדות והאי דקתני שולחנך שתוכל לבדוק עצמך לפני אכילה ולאחר אכילה כדאמר בשבת (דף מא.) כדתניא הנצרך לנקביו ואוכל דומה לתנור שהסיקוהו על גבי אפרו ואחר אכילה שהמאכל דוחק ומוציא את המעובל ואם יהא צריך להרהיק פעמים שהעמוד חוזר ובא לידי הדרוזקן אבל בית הכנסת סמוך לביתו לר' יוחנן לאו מעליותא היא: **ר' יוחנן למעטיה.** דאמר במסכת סוטה (דף כב.) שכר פסיעות יש דאמר למדנו יראת חטא מבתואה וקיבול שכר מאלמנה שאמרה לו ולא שכר פסיעות יש אם יש בית הכנסת בשכונתי ואני באה לבית מדרשך להתפלל: **משולשין.** שיש שנה שלוקה בגפנים ובזיתים ואין לוקה בתבואה ויש שנה שלוקה ולא בזו ולא בזו ותהי לו פלישתה:

לא

האי מאן דבעי דתתבור וארעיה. פי' בקונטי שדה ונקשה דאדרבה כך הוא רגילות של עובדי אדמה שזורעים שנה חטין ושנה שעורין וכשזורעין אותה ב' שנים חטין רצופין או שעורין מתקלקלת וכן נמי משמע בשילהי חזקת הבתים (ב"ב דף נו:) גבי אחד אמר אבלה חטין ואחד אמר אבלה שעורין בדפי' רבינו שמואל התם לכך י"ל האי מאן דבעי שתתבור ואח"כ יזרענה חטין שלא יצמחו זרעוניה: **ואי** לא

מיקל אמר אביי טעמא דרבן שמעון דבדמר אמר מר האי מאן דניחא ליה דתתבור ארעיה ליזרעה שתא חטי ושתא שערי שתא שתי ושתא ערב ולא אמרן אלא דלא בריב וחני אבל בריב וחני לית לן: **פתח:** תבואה לא יזרענה קטנית [וכו']: **מתני' ליה רב** יהודה לרבין תבואה יזרענה קטנית א"ל והא אנן תנן תבואה לא יזרענה קטנית א"ל לא קשיא הא לן והא להו א"ל רב יהודה לרבין בר ר"נ רבין אחי בני תחלי דבי ביתינא אין בהן משום גזל עומדות על גבולין יש בהן משום גזל ואם הוקשו לזרע אפילו דבי ביתינא נמי יש בהם משום גזל מ"ט מאי דאפסיד אפסיד א"ל רב יהודה לרבין בר ר"נ רבין אחי הני דילי דילך ודילך דילי נהוג בני מצרא אילן הנוטה לבאן לבאן והנוטה לבאן לבאן דאומר אילן העומד על המיצר אמר רב הנוטה לבאן לבאן והנוטה לבאן לבאן ושמואל אמר מיתיבי אילן העומד על המיצר יחלוקו מיתבתא דרב תרגמא שמואל אלימא דרב במפלא כל המיצר כולו אי הכי מאי למימרא לא צריכא דתלי טוניה לחד גיסא ואבתי מאי למימרא מהו דתימא דא"ל פלוג חבי קמ"ל דאמר ליה מאי חזית דפלגת חבי פלוג חבי א"ל רב יהודה לרבין בר ר"נ רבין אחי לא תובני ארעא דסמיכא למתא דא"ר אבהו אמר רב הונא אמר רב אסור לו לאדם שיעמוד על שדה חבירו בשעה שעומדת בקמטיה דרב אמר רב יהודה אתה בעיר וברוך אתה בשדה ברוך קראי ברוך אתה בעיר וברוך אתה בצאתך ואמרו ליה הכי אתה בבואך וברוך אתה בצאתך ואמרו ליה הכי אמר רב ברוך אתה בעיר שיהא ביתך מסוך לבהכ"נ ברוך אתה בשדה שיהו נכסיך קרובים לעיר ברוך אתה בבואך שלא תמצא אשתך מפלת נדה בשעת ביאתך מן הדרך ברוך אתה בצאתך שיהו צאצאי מעיך כמותך ואמר להו ר' יוחנן לא אמר הכי אלא ברוך אתה בעיר שיהא בית הכפא סמוך לשולחנך אבל בהכ"נ לא ורבי יוחנן לטעמיה דאמר שכר פסיעות יש ברוך אתה בשדה שיהו נכסיך משולשין ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך שתהא יציאתך מן העולם כביאתך לעולם מה ביאתך לעולם בלא חטא אף יציאתך מן העולם בלא חטא

לא

לָאָרֶץ הוא בִּרְשׁוּת הַתַּחְתּוֹן אֲבָל בִּשְׁמִעְתִּין רוֹב הַנּוֹטֶה עַל הַמֵּיצַר רַק מְעַט מִן הָעֲנָפִים נוֹטִים לְכָאן וּלְכָאן חוֹץ לְרוֹחַב הַמֵּיצַר:

תשעין

תשעין וט' מתו בעין הרע ואחד בדרך ארץ. וא"ת א"כ בני יוסף שלא שלטה בהן עין הרע

היה להן לחיות הרבה מכל השבטים וי"ל שמתו מדרך ארץ יותר מאחרים

בשהקב"ה היה רוצה להמיתן היה שולחן להם חלאים אחרים. **צנים.** קור כדמוכח הכא

פחים חום כדמוכח ברישׁ מסכ' ע"ז (דף ו: ושם ד"ה הכל) ומיירי הכא במאורעות הבאים על

האדם דאיתו במדות אמר בפ' כל היד (נדה דף

טז: ושם ד"ה הכל) הבל בידי שמים חוץ מיראת

שמים: **שיתין** יהיישי ירהוט. יש מפרשים דקטן

שיתיין לפי שימי החורבן היה שולחן להם חלאים אחרים. **צנים פחים.** קור הנופף

כדאמר לעיל (דף קו) ופח שחרית מצלת מן

החמה ומן הצנה א"נ כן דרך למינקט בכל מקום

שיתיין כדאמר בהחובל (ב"ק דף צב:) שיתיין תבלי

מטייה לכבא דקל חברייה שמע כו': **ארבע**

גרמידי דאניגרי זלזל בהו. פירוש ארבע אמות

שאתה מודד לבני אניגרא שדולים משם להשקות

שדותיהם זלזל פירוש מדוד אותם שהוקות ולא

מצומצמות בידי שיוכיחו לעמוד שם ברירה ולא

בפי' הקונט' דעל נהרא שמניחין מקום גם למושכי

ספינות לא תמשה כלל שצריכין ריוח הרבה שלא

יפלו במים אלא בלא מדידה יתנו שיהא ניברת

ונראה לעיניהם:

בתרי עברי נהרא קתני. פי' שנעמי אילונות היער

קרצו שצריכין להטות בתפיהם לצד

היער שלא יפלו במים וא"ת דאמרינן בסוף פרק

המוכר פירות (ב"ב דף צט: ושם ד"ה ואמה) אמה

בית השלחין אני מוכר לך נותן לו ב' אמות

לתובה אמה מכאן ואמה מכאן לאגפיה ור"ל

דהתם מיירי באמת המים שהוא לאדם אחד

שהוא עושה חריץ תוך שדהו להשקות ממנה

ואין צריך לאגפיים רק אמה מכאן ואמה מכאן

והכא אניגרא הוא יאור גדול להשקות כל אותה

בקעה לכך צריך ארבע אמות לאגפיה תדע

דהתם מזיירי שנותן אמות ונוטעין שם אילנות

כדאמר התם אבל הכא אין זורעין ונוטעין בלל

שכל העם הולכים שם להשקות שדותיהם והא

דקאמר דאניגרא לב"ע לאו משום דאניגרא

ליתהוו כולהו דאדם אחד אלא אינו דב"ע אלא

לאותן המשקין שדותיהם לבד אי נמי ארבע

אמות דהכא היינו ב' אמות של תוכה ואמה

מכאן ואמה מכאן:

ליקוט

לא קשיא הא דמהדר ליה שורא ורתקא הא דלא מהדר ליה שורא ורתקא והסיר ה' ממך כל חולי

אמר רב זו עין רב לעמיתו דרב קליט לבי קברי

עבד מאי דעבד אמר תשעין ותשעה בעין רעה

ואחד בדרך ארץ ושמואל אמר זה הרוח שמואל

למעמיה דאמר שמואל הכל ברוח ולשמואל הא

איכא הרוגי מלכות הנך נמי אי לאו עקבי להו

סמא וחיי ר' חנינא אמר זו ציצה דא"ר חנינא הכל

בידי שמים חוץ מצנים פחים שנאמר צנים פחים

בדרך עקש שומר נפשו ירחק מהם ר' יוסי בר

חנינא אמר זו צואה דאמר מר צואת החוטם וצואת

האוזן רוגז קשה ומיעוטן יפה ר' אלעזר אמר זו

מרה תניא נמי הכי מהלה זו מרה ולמה נקרא שמה

מהלה שהיא מהלה כל גופו של אדם דבר אחר

מהלה שמשמונים ושלשה חלאים תלוין במרה וכולן

פח שחרית במלח וקיתון של מים מבטלתן ת"ר ר"ג

דברים נאמרו בפח שחרית מצלת מן החמה ומן

הצנה ומן היזקין ומן המזיקין ומחכימת פתי וזוכה

בדין ללמוד תורה וללמד ודברי משמעין ותלמודו

מתקיים בידו ואין בשרו מעלה הבל ונזקק לאשתו

ואינו מתאוה לאשה אחרת והורגת כינה שבבני

מעים וי"א אף מוציא את הנקבה ומכנים את

האהבה א"ל רבה לרבך בר מרי מנא הא מילתא

דאמרי אינשי שיתין רהיטי רהוט ולא טמו לנברא

דמצפרא ברך ואמרו רבנן השכם ואכול בקיץ מפני

החמה ובחורף מפני הצינה א"ל דכתיב לא יירעו

ולא יצטאו ולא יכם שרב ושמש לא יכם שרב

ושמש כיון דלא ירעבו ולא יצמאו א"ל את אמרת

לי מהתם ואנא אמינא לך מהכא ועברתם את ה'

אלהיכם וברך את לחמך ואת מימיך ועברתם את ה' אלהיכם וברך את לחמך ואת מימיך זו פת במלח וקיתון של מים מבאן ואילך והסירותי מחלה

מקרבך א"ל רב יהודה לרב אדא משוחאה לא תזלזל במישחאה דכל פורתא ופורתא

חזי לכורכמא רישקא א"ל רב יהודה לרב אדא משוחאה ד' אמות דאניגרא וזלזל בהו

דאנהרא לא תמשחנהו כלל רב יהודה למעמיה דאמר רב יהודה ארבע אמות דאניגרא

לבני אניגרא דאנהרא דכולי עלמא מכריז רבי אמי מלא כתפי נגרי בתרי עברי נהרא

קוצו רב נתן בר הושעיא קץ שיתסר אמתא אתו עליה בני משארניא דפנוהו הוא סבר

פרשות הרבים ולא היא התם בענין כולי האי הכא משום אמתוחי אשלהיהן הוא כמלא

כתפי נגדי סגי רבה בר רב הונא היה להוא אבא אגודא דנהרא אמרו ליה ניקוץ מר

אמר להו קוצו עילאי ותהאי והדר ניקוץ אנא היכי עבד הכי והכתיב התקוששו וקשו

ואמר ריש לקיש קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים התם אבא דבי פרנק רופילא הוה

ואמר אי קייצנא קייצנא ואי לא קייצו אמאי איקוץ דאי ממתחי להו אשלהיהו ממתני להו

ואי

אשלהיהו ממתני להו. אם יזכלו למתוח חבלם ולבא ממקע למקע או מכפר לכפר לילך ממקה למערב ילכו:

ואם

וְאִם לְאו לא מִסְתַּבְרָא לְהוּ. אין לָהֶם מְהֻלָּךְ בְּעֵבֶר זֶה וְהוֹלְכִין עַל דֶּרֶךְ שְׁתֵּי הַשִּׁנְּיָה שֶׁהֲרֵי עַל כָּרְחָן כְּשֶׁהוֹלְכִין בְּגַבֵּי הַיֵּאוֹר שֶׁל עִבּוּר יֵלְכוּ בְּשִׁפּוּעַ הַשִּׁנְּיָה וּלְבַשְּׁנִיעוּ בְּגַבֵּי הַקְּצִירָה: **וְלִיקוֹץ** עַנְפֵּיהּ. שֶׁזֶּה הָיָה אוֹתוֹ יֵאוֹר עַצְמוֹ שֶׁל פְּרִיקָא רוּפֵילָא וְלֹא הָיְתָה יָדוֹ בְּמַעַל בְּכָל לְבָךְ קִילּוּל: **הָאי** מָאן דְּאַחֲזִיק בְּרֹקְתָא דְּנַהֲרָא. קִיבּוּל בְּטִסְקָא מִן הַמְּהֻלָּךְ בִּדְפֵּי בְּקוּנְטְרֶס וּלְהֲכֵי קָאָמַר דְּאַחֲזִיק וְלֹא קָאָמַר דְּזָבִין בְּדְאָמְרִינַן לְקַמָּן זָבִין בְּמֵאתַיִם זָבִין מֵעַכּוֹ״ם וְכֵן הָאי מָאן דְּאַחֲזִיק בֵּינֵי אַחֵי דִּבְסָמוּךְ מִפֶּרֶשׁ דְּזוֹקָא בְּאַחֲזִיק שְׁהָיְתָה קַרְקַע הַפֹּכֵר וְקִבְּלָה מִן הַמְּהֻלָּךְ

וְאִי לָא מִסְתַּבְרָא לְהוּ רַבָּה בַּר רַב נַחְמָן הָוָה
קָא אָזִיל בְּאַרְבָּא חָוָא דַּהֲוָה אַבָּא דְּקָאֵי אַגַּדְּתָא
דְּנַהֲרָא אָמַר לְהוּ דְּמַאן אָמְרוּ לֵיהּ דְּרַבָּה בַּר רַב
הוֹנָא אָמַר וַיְד הַשָּׁרִים וְהַסְּגָנִים הָיְתָה בַּמַּעֲל הַזֶּה
רְאִשּׁוֹנָה אָמַר לְהוּ קוּצוֹ קוּצוֹ אָתָא רַבָּה בַּר רַב
הוֹנָא אַשְׁכְּחֵיהּ דְּקָיְימָ אָמַר מַאן קָצֵייהּ תִּקּוּן עֲנָפֵיהּ
אָמְרֵי כּוּלְּהוּ שֶׁנֵּי דְּרַבָּה בַּר רַב הוֹנָא לֹא אַקַּיְּים
לֵיהּ זַרְעָא לְרַבָּה בַּר רַב נַחְמָן אָמַר רַב יְהוּדָה
הַכֹּל לְאֵילֵּי נַפָּא וַאֲפִילּוּ מֵיתְמֵי אֲבָל רַבָּנָן לֹא
מ״ט רַבָּנָן לֹא צָרְכֵי נְטִירוּתָא לְבָרְיָא דְּפַתְיָא וַאֲפִילּוּ
מֵרַבָּנָן וְלֹא אָמְרָן אֶלָּא דְּלָא נַפְקָא בְּאוֹכְלוֹזָא אֲבָל
לְאוֹכְלוֹזָא לֹא דְּרַבָּנָן לַאו בְּנֵי מֵיפַּק בְּאוֹכְלוֹזָא נִינְהוּ
אָמַר רַב יְהוּדָה לְבָרְיָא דְּנַהֲרָא תַּתָּאֵי מְסַיְּיעֵי עֵילָּאֵי
עֵילָּאֵי לָא מְסַיְּיעֵי תַּתָּאֵי וְחִילּוּפְקָא בְּמַיָּא דִּימְטָרָא
תַּנָּיָא נְמֵי הָכֵי חֲמֵשׁ גְּוֹוֹת הַמִּסְתַּפְּקוֹת מַיִם מִמְּעָיַן
אֶחָד וְנִתְקַלְקֵל הַמַּעְיָן כּוּלָּם מִתְקַנּוֹת עִם הָעֶלְיוֹנָה
מְצִיאַת הַתַּחְתּוֹנָה מִתְקַנֶּת עִם כּוּלָּן וּמִתְקַנֶּת לָעֲצָמָהּ
וְכֵן חֲמֵשׁ חֲצֵרוֹת שֶׁהָיוּ מְקַלְּחוֹת מַיִם לְבֵית אֶחָד
וְנִתְקַלְקֵל הַבֵּית כּוּלָּן מִתְקַנּוֹת עִם הַתַּחְתּוֹנָה נִמְצֵאת
הָעֶלְיוֹנָה מִתְקַנֶּת עִם כּוּלָּן וּמִתְקַנֶּת לָעֲצָמָהּ אָמַר
שְׁמוּאֵל הָאי מַאן דְּאַחֲזִיק בְּרֹקְתָא דְּנַהֲרָא חֲצֵיפָא חֲיֵי סַלּוּקֵי לֹא מְסַלְּקִינַן לֵיהּ וְהָאִידָנָא
דְּקָא כָּתְבֵי פַּרְסָאֵי קְנֵי לָךְ עַד מָלֵי צַוָּארֵי סוּסְיָא מַיָּא סַלּוּקֵי נְמֵי מְסַלְּקִינַן לֵיהּ אָמַר רַב
יְהוּדָה אָמַר רַב הָאי מַאן דְּאַחֲזִיק בֵּינֵי אַחֵי וּבֵינֵי שׁוּתְּפֵי חֲצֵיפָא הֲיֵי סַלּוּקֵי לֹא מְסַלְּקִינַן
לֵיהּ וְרַב נַחְמָן אָמַר נְמֵי מְסַלְּקִינַן וְאִי מִשּׁוּם דְּאָמְרָא דְּבַר מְצָרָא לֹא מְסַלְּקִינַן לֵיהּ נְהַרְדְּעֵי
אָמְרֵי אֲפִילּוּ מִשּׁוּם דְּאָמְרָא דְּבַר מְצָרָא מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר וְעָשִׂיתָ הַיָּשָׁר וְהַטּוֹב
בְּעֵינֵי ה׳ אָתָא אֵימִילְךְ בֵּיהּ אָמַר לֹא צָרִיךְ לֵיהּ זִיל זְבוֹן צָרִיךְ לְמִיקְנֵא מִינֵּיהּ אוֹ לֹא רְבִינָא אָמַר לֹא צָרִיךְ לְמִיקְנֵא מִינֵּיהּ נְהַרְדְּעֵי אָמְרֵי צָרִיךְ לְמִיקְנֵא מִינֵּיהּ
וְהִלְכְתָא צָרִיךְ לְמִיקְנֵא מִינֵּיהּ הַשְׁתָּא דְּאָמְרַתְּ צָרִיךְ לְמִיקְנֵא מִינֵּיהּ אִי לֹא קָנוּ מִינֵּיהּ
אֵיקּוּר וְזוּל בְּרִשְׁתֵּיהּ זְבֹן בְּמֵאָה וְשָׁוֶה מֵאָתַן חֲזִינֵיהּ אִי לְכוּלֵּי עָלְמָא קָא מְזַלְּזֵיל וּמְזַבֵּין
וְהַב לֵיהּ מֵאָה וְשָׁקֵיל לֵיהּ וְאִי לֹא יְהַב לֵיהּ מֵאָתַן וְשָׁקֵיל לֵיהּ זְבֹן בְּמֵאָתַן וְשָׁוֶה מֵאָה
סְבוּר מִינָּהּ מְצִי אָמַר לֵיהּ לְתַקּוֹנֵי שַׁדַּרְתִּיךְ וְלֹא לְעַוּתֵי אָמַר לֵיהּ מַר קַשְׁיָא בְּרִיהּ
דְּרַב חִסְדָּא לְרַב אַשִׁי הָכֵי אָמְרֵי נְהַרְדְּעֵי מְשׁוּם דְּרַב נַחְמָן אִין אוֹנָאָה לְקַרְקָעוֹת זַבִּין
לֵיהּ גְּרִיוָא דְּאַרְעָא בְּמֵיצְעָא נִכְסֵיהּ חֲזִינֵן אִי עֲדִידִית הִיא אִי זִיבּוּרִית הִיא זִבְנֵיהּ זְבֵנֵי

וְאִי

בְּטִסְקָא לָא מְסַלְּקִינַן לֵיהּ וּלְרַב נַחְמָן דְּזוֹקָא בֵּינֵי אַחֵי מְסַלְּקִינַן לֵיהּ שֶׁעֻשְׁקָן יוֹתֵר מִדַּאי שֶׁלֹּא בְּהוֹגֶן לְהַחֲזִיק בֵּינֵי אַחֵי אֲבָל מִשּׁוּם מְצָרְנוּת לֹא מְסַלְּקִינַן לֵיהּ דִּלְא אָמְרִינַן לְקַמָּן זָבִין בְּמֵאתַיִם זָבִין מֵעַכּוֹ״ם וְכֵן הָאי מָאן דְּאַחֲזִיק בֵּינֵי אַחֵי אֲבָל מִשּׁוּם מְצָרְנוּת לֹא מְסַלְּקִינַן שֶׁיְּכוֹלוֹ לְקַבֵּל מִן הַמְּהֻלָּךְ וְלֹא חָשׁוּ אֲבָל בְּמֶכֶר מוֹדִים הֵם כ״ע דְּשַׁיֵּיךְ דִּינָא דְּבַר מְצָרָא דְּלָא הָוֵה לֵיהּ לְאִסּוּוֹקֵי אַדַּעְתֵּיהּ דְּמִצְרָן שֶׁהָיוּ הַבְּעָלִים רוֹצִים לְמִכּוֹר וּנְהַרְדְּעֵי סְבְרֵי דְּאִפִּילּוּ הָכֵי שַׁיְּיךְ וְעֹשִׂית הַיָּשָׁר וְהַטּוֹב וְחִשְׁתָּא אֲתֵי שַׁפִּיר הָא דְּאָמְרֵי נְהַרְדְּעֵי מְשׁוּמָּה דְּרַב נַחְמָן בִּשְׁמַעְתָּתָא אֵין אוֹנָאָה לְקַרְקָעוֹת דְּאָמְרִינַן קָאָמַר בְּדַמּוּכֹת בְּבַתּוּבוֹת בַּפ׳ אֵלְמָנָה (דף צט: ע״ש רשם ד״ה ה״ג) דְּקָאָמַר רָבָא גְּבֵי טָעָה הַשְּׁלִיחַ וְהָאָמַר מַר אֵין אוֹנָאָה לְקַרְקָעוֹת גְּבֵי מִצְרָנוּת שְׁהוּא בְּעֵין שְׁלִיחַ שֶׁהַמּוֹקֵח לֹא יְהֵיה שָׁלוֹ וְאֵין צָרִיךְ לְדַחוֹק בִּפּ׳ הַקּוֹנְטְרֶס דְּרַב נַחְמָן לֵית לֵיהּ דְּיָהֵא דָּבָר מֻצְרָא.

וְהָאִידָנָא דְּכָתְבֵי פַּרְסָאֵי. לֹא כְּפֵירוּשׁ הַקּוֹנְטְרֶס דְּמִפּ׳ דְּמִסְלְּקִינַן לֵיהּ שֶׁהָרִאשׁוֹן קָנָאוּ מִן הַמְּהֻלָּךְ אֲבָל דְּמִסְלְּקִינַן לֵיהּ לִבָּא לְהַחֲזִיק לְכַתְּחִילָּה מִשּׁוּם דְּרִבּוּי דְּכָתְבֵי פַּרְסָאֵי כו׳ חַיִּישִׁינַן שֶׁלֹּא יָבֹא לְהַחֲזִיק עַד תּוֹךְ הַנָּהָר כְּמוֹ שֶׁכּוֹתֵב לוֹ הַמְּלָךְ וְעִבֵּב הַיְלוֹךְ הַסְּפִינוֹת וּבִיאָתָן לְגַמְּל וְקִנְסִינַן לֵיהּ מִשּׁוּם הַכִּי לְהַסְתַּלֵּק מִכּוֹחָהּ רַקָּתָא אֲפִילּוּ מִמַּה שְׁחוּץ לַנָּהָר:

מזבנינן

מְזַבְּנִין בלא אברזתא. אין לְפָרֵשׁ כָּל הַנִּי מִילֵּי לְצוּרָךְ יְתוֹמִים דְּא"כ הַוָה מַשְׁמַע דִּלְשָׁאר צוּרְכֵי יְתוֹמִים אֵין מוֹכְרִים אֶלָּא בְּאִבְרְזָתָא כִּי הַנְהוּ דְּחָשִׁישׁ בִּי הִנְנִי הִנְנִי (ניעיין דף נב. ושם) מוֹכְרִים שְׁדוֹתֵיהֶן לִקְנוֹת לָהֶן מְגִלָּה וְצִיצִית וְשׁוֹפָר כו' וְא"כ בְּפָרָק שׁוּם הַיְתוֹמִים (ערכין דף כב. ושם) דְּפָרֵשׁ לְרַב אַשִׁי דְּאָמַר אֵין נִזְקָקִין כו' מִדְּהָנֵי שׁוּם הַיְתוֹמִים שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמִכְּרִיזִין בְּבוֹקֶר וּבְעֶרֶב לוֹקְמָה בְּמִילֵּי דְּיִתְמֵי שְׁצְרִיכֵי הַכְרָזָה אֶלָּא וְדַאי לְכָל מִילֵּי דְּיִתְמֵי אֵין צְרִיכִין הַכְרָזָה וּבִשְׁמִעְתִּין מְיֵירִי בְּכַרְנָא וּמוֹזְנֵי וּקְבִירָה דְּאִשָּׁה וּבְנוֹת וְאִם תֹּאמַר לְקַבּוֹרָה בְּפָשִׁיטָא דְּמְזַבְּנִינַן בְּלֹא אִבְרְזָתָא דְּאִטּוּ יְהִיבָה מַת מוּטָל בְּאִשְׁפָּה כָּל יְמֵי הַכְרָזָה וי"ל דְּאִם לָוֶה לְצוּרָךְ קְבוּרָה קָאָמַר דְּמְזַבְּנִינַן בְּלֹא אִבְרְזָתָא כְּדֵי לְפָדוֹת אֵי נָמֵי דְּה"א שְׁמְמַשְׁכְּנִין מֵחֲפְצֵי יְתוֹמִים עַד שֶׁמַּכְרִיזִין כְּמ"ל:

מְשַׁמְּתִינַן לֵיהּ עַד דְּמִקַּבֵּל כו'. דְּוַקָּא שֶׁיִּשְׂרָאֵל רוֹצֶה לִיקַּח בְּדָמִים שְׁנָתַן הָעַכּוּ"ם:

שְׁכִינֵי הָעִיר כו'. הָא מִילְתָא בְּדִין הַקְּדָמָה קַמְיירִי כְּשֶׁשְּׁנֵיהֶם מִצְרָנִים וְשָׁכַן עִיר מִצְרָן מִצַּד הָעִיר שֶׁיֵּשׁ לוֹ שָׂדֶה אֲחוֹרֵי בֵּיתוֹ הַסְּמוּכָה לוֹ וְשָׁכַן שָׂדֶה שֶׁיֵּשׁ לוֹ שָׂדֶה רִאשׁוֹנָה מִן הָעִיר הַסְּמוּכָה לוֹ הוּא:

אַרְעָא דַּחֲבֵי דַּחֲה. שֶׁהַבַּיִת בְּנוּיִי עַל גַּבֵּי קַרְקַע מְרֵי אַרְעָא מֵעִבּוּר שֶׁלֹּא יִמְכּוֹר הָלְכָּה עֶצְיו וְאַבְנָיו כִּי אִם לוֹ אֲבָל בְּבֵית אֲצֵל בַּיִת אוֹ קַרְקַע שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד לְזִירְיָה לֹא שַׁיֵּךְ דִּינָא דְּבַר מְצָרָא לְפִי שֶׁהֵם הֶעֱמִיד בְּשָׁוֶה לְאַחִין בְּשָׁוֶה אוֹ בְּשָׁוֶה לְשֻׁתָּפִין אֲבָל לֹא בְּשָׁוֶה לְאִישׁ וְאִשָּׁה וְלֹא בְּשָׁוֶה לְאָב וּבְנוֹ וְלֹא בְּשָׁוֶה לְרַב וְתַלְמִיד וְלֹא בְּשָׁוֶה לְרַבּוֹ וְלֹא בְּשָׁוֶה לְחָתָן וְכַלָּה וְלֹא בְּשָׁוֶה לְאָחִיו הַגָּדוֹל וְלֹא בְּשָׁוֶה לְאָחִיו הַקָּטָן וְלֹא בְּשָׁוֶה לְאָחִיו מִן הָאֵם וְלֹא בְּשָׁוֶה לְאָחִיו מִן הָאָב

הֲלָכָה ג' מַתְנִי' – בֵּיצַד מַפְרִישִׁין חַלָּה בְּטָמְאָה בְיוֹם טוֹב? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, לֹא תִקְרָא לָהּ שֵׁם, עַד שֶׁתֵּאָפֶה. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר: תַּטִּיל בַּצּוֹנֵן. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, לֹא זֶה הוּא חֻמֵּין שֶׁמַּזְהָרִים עָלָיו בְּ"בַל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא", אֶלָּא מַפְרִשַׁתָּהּ וּמַנִּיחַתָּהּ עַד הָעֶרֶב, וְאִם הֶחֱמִיצָה – הֶחֱמִיצָה.

גְּמָרָא – מַתְנִיתָא בְּשֶׁנִּטְמֵאת לְאַחַר גְּלִגּוּלָהּ,

[דף כ"א ע"ב]

אֲבָל אִם נִטְמֵאת קֹדֶם לְגִלְגּוּלָהּ – יַעֲשֶׂנָּה קְבִין. וּבְשֶׁלָּשָׂה בְיוֹם טוֹב, אֲבָל אִם לָשָׂה מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, כְּהֲדָא דְתָנֵי: הַלָּשׁ עִסָּה בְיוֹם טוֹב – מַפְרִישׁ חַלָּתָהּ בְיוֹם טוֹב. לָשָׂה מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, וְשָׁכַח לְהַפְרִישׁ חַלָּתָהּ – אָסוּר לְטַלְטְלָהּ, אֵין צָרִךְ לוֹמַר לְטוֹל מִמֶּנָּה.

'עִירֵם' לֹא אָמַר, אֶלָּא לָשׁ! הָא עִירֵם לֹא. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל אָחִיו דְּרַבִּי בֶּרֶכְיָה: תִּפְתֵּר בְּעִסָּה טְמֵאָה שֶׁאֵינוֹ מַפְרִישׁ חַלָּתָהּ אֶלָּא בַּסּוֹף. אָמַר רַבִּי יוֹסָה בֵּי רַבִּי בוֹן: בְּדִין הָיָה בְּעִסָּה טְהוֹרָה שֶׁלֹּא יַפְרִישׁ חַלָּתָהּ אֶלָּא בַּסּוֹף, תַּקָּנָה תִּקְנוּ בָהּ שֶׁיַּפְרִישֶׁנָּה תְּחִלָּה, שֶׁלֹּא תִטַּמֵּא אֶת הָעִסָּה. מַתְנִיתָא בְיוֹם טוֹב שֶׁל פֶּסַח, הָא בַּעֲצֶרֶת וּבְחַג מַתָּר. רַבִּי יוֹסָה בֵּי רַבִּי בוֹן, רַבִּי חוּנָא בְּשֵׁם רַבִּי אַחָא: אֲפִילוּ בַּעֲצֶרֶת וּבְחַג אָסוּר עַל שֵׁם: "כָּל מְלָאכָה לֹא יֵעָשֶׂה בָּהֶם". מַה בֵּינָהּ לְקִנִּיבַת יֶרֶק? שֶׁל תְּרוּמָה זוֹ רְאוּיָה לַאֲכִילָה וְזוֹ אֵינָהּ רְאוּיָה לַאֲכִילָה. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין בָּעֵיִין: מַה בֵּינָהּ לְבוֹרֵר קְטָנִית בְּיוֹם טוֹב?

בֵּיצַד יַעֲשֶׂה? עַל דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר – מַעֲרִים וְאוֹמֵר: 'זוֹ אֲנִי רוֹצֶה לוֹכַל, וְזוֹ אֲנִי רוֹצֶה לֶאֱכוֹל' וְאוֹפֶה אֶת כֻּלָּהּ. וּכְשֶׁהוּא רוֹדֶה, מַעֲרִים וְאוֹמֵר: זוֹ אֲנִי רוֹצֶה לְיַשֵּׁן זוֹ אֲנִי רוֹצֶה לְיַשֵּׁן, וּמְשַׁיֵּר אַחַת. אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹשׁוּעַ:

[דף כ"ב ע"א]

לֹא נִמְצֵאתָ בְּשׁוֹרֵף קָדָשִׁים בְּיוֹם טוֹב? אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: מֵאֵלֵיהֶן הֵן נִשְׂרָפִין. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹשׁוּעַ: לֹא נִמְצֵאתָ עוֹבֵר עַל "בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא"?! אָמַר לוֹ: מַטָּב לַעֲבוֹר מִצְוָה בְּלֹא תַעֲשֶׂה שֶׁלֹּא בָּאתָ לְפָנָיו מִמִּצְוָה בְּלֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבָּאתָ לְפָנָיו.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס: אָתְיָין אִילֵּין פְּלוּגְוָותָא כְּאִילֵּין פַּלְגְוָותָא, דְּתָנֵינַן תַּמָּן: הַנִּתָּנִין בְּמַתָּנָה אַחַת וְכוּ'. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: וְלֹא נִמְצֵאתָ עוֹבֵר עַל "בַּל תִּגְרַע"? אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: וְלֹא נִמְצֵאתָ עוֹבֵר עַל בַּל תּוֹסִף? אָמַר לוֹ: מַטָּב לַעֲבוֹר עַל מִצְוַת בְּלֹא תַעֲשֶׂה שֶׁלֹּא בָּאתָ לְפָנַי, מִמִּצְוָה בְּלֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבָּאתָ לְפָנַי.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר – יִקְרָא לָהּ שֵׁם וְיֵרֵדֶנָּה. אֲסוּרָה לְטַלְטֵל וְיֵרֵדֶנָּה? וְיִקְרָא לָהּ שֵׁם, שָׁמָּא יִשְׁכַּח וְיֹאכַל. וְיֵרֵדֶנָּה וְיִקְרָא לָהּ שֵׁם וְיוֹלֵךְ עִמָּהּ אַחֶרֶת לְקֶרֶן זָוִית, כְּהִיא דְּתָנֵינַן תַּמָּן: מְטַלְטְלִין תְּרוּמָה טְהוֹרָה עִם הַטְּמֵאָה עִם הַחַלִּין. וְלֹא דָמְיָא, תַּמָּן טְמֵאָה לְצֹרֶךְ טְהוֹרָה, כְּרַם הָכָא חַלִּין לְצֹרֶךְ טְמֵאָה.

חַבְרַיָּא בָּעֵיי, וַיְשַׁלִּיכֶנָּהּ לָאֲשָׁפָה וִיקַדְּשֶׁנָּהּ! וְיֵשׁ אָדָם מַקְדִּישׁ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ? וַיְקַדִּישֶׁנָּה וַיְשַׁלִּיכֶנָּהּ לָאֲשָׁפָה! וְיֵשׁ אָדָם מַבְקִיר דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ?

רַבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי: וַיִּפְרְיֶדֶנָּהּ וַיְשַׁלִּיכֶנָּהּ לָאֲוִיר הַבַּיִת וְיִקְרָא לָהּ שֵׁם? תַּמָּן אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי זְעֵירָה: שְׁנֵי חֲצֵיי זֵיתִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת – אֵין הַבַּיִת מְצָרֵף. בִּכְלִי – הַכְּלִי מְצָרֵף, וְהָכָא הוּא אוֹמֵר הָכֵין? אָמַר רַבִּי יוֹסָה:

[דף כ"ב ע"ב]

עַד שֶׁהוּא בָּאֲוִיר הַבַּיִת יִקְרָא לָהּ שֵׁם. אֲוִיר הַבַּיִת מְצָרֵף לְחַלָּה, אֵין קַרְקַע הַבַּיִת מְצָרֵף לָחֻמִּין.

אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ שֶׁנִּפְלוּ לַבּוֹר, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יַעֲלֶה אֶת הָרִאשׁוֹן עַל מְנָת לִשְׁחוֹט וְיִשְׁחֹט וְהַשֵּׁנִי עוֹשִׂין לוֹ פַּרְנָסָה שֶׁלֹּא יָמוּת. רַבִּי יוֹשׁוּעַ אוֹמֵר: יַעֲלֶה אֶת הָרִאשׁוֹן עַל מְנָת לִשְׁחוֹט וְלֹא יִשְׁחֹט, וְיַעֲרִים וְיַעֲלֶה אֶת הַשֵּׁנִי, אַף עַל פִּי שֶׁחִשֵּׁב שֶׁלֹּא לִשְׁחוֹט אֶחָד מֵהֶן – מֻתָּר.

רַבִּי בּוֹן בַּר חִיָּה בָּעֵי: מְחַלְּפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, תַּמָּן הוּא אָמַר אָסוּר לְהַעֲרִים, וְהָכָא הוּא אָמַר מֻתָּר לְהַעֲרִים. הָכָא מִשּׁוּם "בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא", תַּמָּן מַה אִית לָךְ?

מְחַלְּפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, תַּמָּן הוּא אָמַר מֻתָּר לְהַעֲרִים, וְהָכָא הוּא אָמַר אָסוּר לְהַעֲרִים. אָמַר רַבִּי אַדִּי: כָּאן שְׁבוּת וְכָאן חִיּוּב חַטָּאת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי בּוֹן: תַּמָּן כְּדֵי לָחוּם עַל נִכְסֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הָכָא מַה אִית לָךְ? רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יֹאשִׁיָּה, חַד כְּהָדֵין וְחַד כְּהָדֵין.

דָּרַשׁ רַבִּי בֶּרֶכְיָה כַּהֲדָא דְּבָן בְּתֵירָה. מַתְנִיתָא אָמְרָה בֵּן: תַּפַּח תִּלְטֹשׁ בְּצוֹנֵן. מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין פְּלִיגִין, דְּאָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר: כָּל מָקוֹם שֶׁשָּׁנָה רַבִּי מַחֲלוֹקוֹת וְחָזַר וְשָׁנָה סְתָם הֲלָכָה כְּסְתָם.

הֲלָכָה ד' מַתְנִי' – רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שְׁלֹשׁ נָשִׁים לְשׁוֹת בְּאַחַת וְאוֹפוֹת בְּתַנּוּר אֶחָד זוֹ אַחַר זוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: שְׁלֹשׁ נָשִׁים עוֹסְקוֹת בְּבָצֵק. אַחַת לָשָׁה וְאַחַת עוֹרֶכֶת וְאַחַת אוֹפָה. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: לֹא כָּל הַנָּשִׁים וְלֹא כָּל הָעֵצִים וְלֹא כָּל הַתַּנּוּרִין שָׁוִין. זֶה הַכְּלָל, תְּפַח – תִּלְטֹשׁ בְּצוֹנֵן.

גְּמָרָא – תָּנֵי, הָרִאשׁוֹנָה כְּדֵי שֶׁיְּהֵא כְּדֵי הֶסֵּיקָה וְהַשְּׁנִיָּה כְּדֵי שְׁנֵי הֶסֵּיקִין וַאֲפִיָּה אַחַת. וְהַשְּׁלִישִׁית כְּדֵי שְׁלֹשָׁה הֶסֵּיקִין וּשְׁתֵּי אֲפִיּוֹת. אִם עָשָׂת כִּסֵּר רִאשׁוֹן אַחֲרוֹן כְּדֵי שְׁלֹשָׁה הֶסֵּיקִין וְשָׁלֹשׁ אֲפִיּוֹת.

תָּנֵי, גְּמָרָא זֶה לִישָׁתָהּ, וְגְּמָרָא זֶה קִיטּוּפָהּ, וְגְּמָרָא זֶה הֶסֵּיקָה, הָרִאשׁוֹנָה שֶׁיְּהֵא כְּדֵי הֶסֵּיקָה, וְהַשְּׁנִיָּה כְּדֵי הֶסֵּיקָה וַאֲפִיַּת חֲבֵרְתָּהּ, וְהַשְּׁלִישִׁית כְּדֵי שְׁנֵי הֶסֵּיקִין וַאֲפִיָּה אַחַת. אִם עָשָׂת כִּסֵּר רִאשׁוֹן אַחֲרוֹן –

[דף כ"ג ע"א]

כְּדֵי שְׁנֵי הֶסֵּיקִין וּשְׁתֵּי אֲפִיּוֹת.

רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: שָׁלֹשׁ נָשִׁים לָשׁוֹת כְּאַחַת וְאוֹפוֹת בְּתַנּוּר אֶחָד זוֹ אַחַר זוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: שָׁלֹשׁ נָשִׁים עוֹסְקוֹת בְּבָצֵק. אַחַת לָשָׁה וְאַחַת עוֹרֶכֶת וְאַחַת אוֹפָה. תָּנֵי רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: אַחֶרֶת בָּאָה וְלָשָׁה תַּחְתֵּיהֶן. אִית תַּנַּיי תָּנֵי, בְּחִיטִּין – שְׁלֹשֶׁת קַבִּין, וּבִשְׁעוֹרִין – אַרְבַּעַת קַבִּין. אִית תַּנַּיי תָּנֵי, בְּחִיטִּין אַרְבַּעַת קַבִּין וּבִשְׁעוֹרִין שְׁלֹשֶׁת קַבִּין. מַאן דְּאָמַר בְּחִטִּין שְׁלֹשֶׁת קַבִּין – בְּשֶׁיֵּשׁ בָּהֶן שַׁמְנוּנִית. בִּשְׁעוֹרִין אַרְבַּעַת קַבִּין – בְּשֶׁאֵין בָּהֶן שַׁמְנוּנִית. מַאן דְּאָמַר בְּחִיטִּין אַרְבַּעַת קַבִּין – דְּאִינּוּן חִטִּין, וּבִשְׁעוֹרִין שְׁלֹשֶׁת קַבִּין – דְּאִינּוּן רְטִישִׁין.

הֲלָכָה ה' מַתְנִי' – שִׁיאוּר יִשָּׂרֵף, וְהָאוֹכְלוֹ פָּטוּר. סְדוּק יִשָּׂרֵף, וְהָאוֹכְלוֹ – חַיָּב כָּרֵת. וְאֵי זֶהוּ שֶׁיאוּר? כְּקִרְנֵי חָגָבִים. סְדוּק שֶׁנִּתְעָרְבוּ סְדָקָיו זֶה בָּזֶה; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: זֶה וְזֶה הָאוֹכְלוֹ חַיָּב כָּרֵת. אֵיזֶהוּ שִׁיאוּר? כָּל שֶׁהִכְסִיפוּ פָּנָיו, כְּאָדָם שֶׁעָמְדוּ שַׂעָרוֹתָיו.

גְּמָרָא – רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַב: מֻתָּר לְהַאֲכִילוֹ לְכַלְבּוֹ. תָּנֵי בַּר קַפָּרָא, אֵין לְךָ סָדָק מִלְּמַעְלָן שֶׁאֵין תַּחְתָּיו כַּמָּה סְדָקִין.

הֲלָכָה ו' מַתְנִי' – אַרְבָּעָה עָשָׂר שָׁחַל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת – מְבַעֲרִין אֶת הַכֹּל מִלִּפְנֵי הַשַּׁבָּת; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּזְמַנָּן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: תְּרוּמָה מִלִּפְנֵי הַשַּׁבָּת וְחַיִּין בְּזְמַנָּן.

גְּמָרָא – אָתְיָא דְּרַבִּי מֵאִיר כְּרַבִּי לִיעֶזֶר וְרַבָּה מִן דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי "בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא". רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: שֶׁלֹּא יָבוֹא לְסָפֵק "בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא". אַתְיָה דְּרַבָּנִין כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבָּה מְרַבִּי יוֹשׁוּעַ, דְּרַבִּי יוֹשׁוּעַ אוֹמֵר: אֵין שׁוֹרְפִין אֶת הַקֳּדָשִׁים בְּיוֹם טוֹב. וְרַבָּנִין אָמְרִין: אֲפִילּוּ בַּחוֹל אֵין שׁוֹרְפִין אֶת הַקֳּדָשִׁים.

תָּנֵי, אָמַר רַבִּי יוּדָה: לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל תְּרוּמָה טְהוֹרָה שֶׁאָסוּר לְשׂוֹרְפָהּ, עַל מַה נֶּחְלְקוּ? עַל הַתְּלוּיָה, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אֵין שׂוֹרְפִין, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: שׂוֹרְפִין. אָמְרוּ בֵּית שַׁמַּאי לְבֵית הִלֵּל:

[דף כ"ג ע"ב]

כְּלוּם אַתֶּם אוֹמְרִים בִּטְהוֹרָה שֶׁלֹּא תִשָּׂרֵף? אֶלָּא שֶׁאֲנִי אוֹמֵר: שֶׁמָּא כֹּהֵן אֶחָד שָׁבַת בְּתוֹךְ הַתְּחוּם, וְהוּא בָּא וְאוֹכְלָהּ בַּשַּׁבָּת. אַף תְּלוּיָה לֹא תִשָּׂרֵף, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר: שֶׁמָּא אֵלְיָהוּ שָׁבַת בְּהַר הַכַּרְמֶל, וְהוּא בָּא וּמֵעִיד עָלֶיהָ בַּשַּׁבָּת שֶׁהִיא טְהוֹרָה.

אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הִלֵּל: מוּכְטָחִין אָנוּ שֶׁאֵין אֵלְיָהוּ בָּא לֹא בַּשַּׁבָּתוֹת וְלֹא בְּיָמִים טוֹבִים.

רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אָתְיָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֵּי רַבִּי צָדוֹק כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל, כַּמָּה דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: מַה שְׁנֵי בֵּין חַיִּין לִתְרוּמָה, כֵּן רַבִּי אֶלְעָזָר בֵּי רַבִּי צָדוֹק אָמַר: מַה שְׁנֵי בֵּין חַיִּין לִתְרוּמָה. כְּמָה דְּתֵימַר הָלְכָה כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל, וּדְכְוָתֵהּ הָלְכָה כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צָדוֹק.

הֲלָכָה ז' מַתְנִי – הַהוֹלֵךְ לִשְׁחוֹט אֶת פִּסְחוֹ, וְלָמוּל אֶת בְּנוֹ, וְלֶאֱכֹל סְעֻדַּת אֵרוּסִין בְּבֵית חָמִיו וְנִזְכַּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ חָמֵץ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, אִם יָכוֹל לַחֲזוֹר וּלְבָעֵר וְלַחֲזוֹר לִמְצִוָּתוֹ – יַחֲזוֹר, וְאִם לֹא – יְבַטֵּל בְּלִבּוֹ.

לְהַצִּיל מִיַּד הַגַּיִס, וּמִיַּד הַנָּהָר, וּמִן הַדְּלֵקָה, וּמִן הַמַּפֹּלֶת – יְבַטֵּל בְּלִבּוֹ, וְלִשְׁבּוֹת שְׁבִיתַת הָרִשׁוּת – יַחֲזוֹר מִיָּד.

גְּמָרָא – אָמַר רַבִּי יוֹסָה בֵּי רַבִּי בוֹן: בּוֹא וּרְאֵה מַה גָּדוֹל הוּא הַשָּׁלוֹם, שֶׁהוּקַּשׁ לִשְׁנֵי דְּבָרִים שֶׁחַיָּבִין עֲלֵיהֶן כָּרֵת: מִילַת בְּנוֹ וּשְׁחִיטַת פִּסְחוֹ.

מִי קֹדֶם? אָמַר רַבִּי פִּינְחָס: מִן מַה דִּכְתִיב "הִמּוֹל לוֹ כָּל זָכָר וְאָז יִקְרַב לַעֲשׂתוֹ". הֲדָא אָמְרָה שֶׁמִּילַת בְּנוֹ קוֹדֶמֶת לִשְׁחִיטַת פִּסְחוֹ,

אֲפִילּוּ יָכוֹל לַחֲזוֹר וּלְבָעֵר וְלֵילֵךְ וּלְהַצִּיל.

[דף כ"ד ע"א]

אֲפִילּוּ יָכוֹל לֵילֵךְ וְלִשְׁבּוֹת לַחֲזוֹר וּלְבַטֵּל,

שֶׁאֵין שְׁבִיתַת הָרְשׁוּת אֶצֶל רַבּוֹ אוֹ אֶצֶל מִי שֶׁהוּא גָּדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחָכְמָה. כָּךְ שָׁנָה רַבִּי: הַמַּעֲשֶׂה קוֹדֶם לַתַּלְמוּד. נִמְנוּ בַּעֲלִיַּת בֵּית אָרִים בְּלוֹד: הַתַּלְמוּד קוֹדֶם לְמַעֲשֶׂה.

רַבִּי אַבָּהוּ שָׁלַח לְרַבִּי חֲנִינָה בְּרֵיהּ יְזַכֵּי בְּטִיבְרְיָה. אַתּוּן וְאָמְרִין לֵיהּ: 'גְּמַל הוּא חָסָד'. שָׁלַח וּמַר לֵיהּ: 'הֲמִבְּלִי אֵין קְבָרִים בְּקֵיסָרִין שְׁלַחְתִּינְךְ לְטִבֶּרְיָא?!' שֶׁכְּבָר נִמְנוּ וְגָמְרוּ בַּעֲלִיַּת בֵּית אָרִים בְּלוֹד: שֶׁהַתַּלְמוּד קוֹדֶם לַמַּעֲשֶׂה.

רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין אָמְרִין: הָדָא דְּתֵימַר בְּשֶׁיֵּשׁ שָׁם מִי שֶׁיַּעֲשֶׂה, אֲבָל אִם אֵין שָׁם מִי שֶׁיַּעֲשֶׂה – הַמַּעֲשֶׂה קוֹדֶם.

דִּלְמָא : רַבִּי חִיָּא רַבִּי יוֹסֵי רַבִּי אֵימֵי עָלוֹן לְמֵיתֵי גַּבֵּי רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲמַר לוֹן: אַן חֲוִיתוּן? אָמְרִין לֵיהּ: גְּמַל חֶסֶד. אֲמַר לוֹן: וְלֹא הֲוָה תַּמָּן חוֹרָנִין? אָמְרִין לֵיהּ: מָגוֹר הָיָה:

הֲלָכָה ח' מַתְנִי' – וְכֵן מִי שֶׁיָּצָא מִירוּשָׁלַם וְנִזְכַּר שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ בְּשַׂר קוֹדֶשׁ, אִם עָבַר הַצּוֹפִים – שׁוֹרְפוֹ בִּמְקוֹמוֹ, וְאִם לָאו – חוֹזֵר וְשׁוֹרְפוֹ בִּפְנֵי הַבִּירָה מֵעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה. עַד כַּמָּה הֵן חוֹזְרִין? רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: זֶה וָזֶה בְּכְזַיִת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: זֶה וָזֶה בְּכַבֵּיצָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּשַׂר קוֹדֶשׁ בְּכְזַיִת וְחֶמֶץ בְּכֵיצָה.

גְּמָרָא – רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹשׁוּעַ בֶּן לֵוִי: כְּתִיב (זְכַרְיָה יד, כ): "בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה עַל מְצִלּוֹת הַסּוּס קֹדֶשׁ" וְגוֹ'. עַד מָקוֹם שֶׁהַסּוּס רָץ וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה צֵל. רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בָּעֵי: אִם קֹדֶשׁ הוּא יִשְׂרְפֶנּוּ בִּמְקוֹמוֹ! שֶׁכֵּן אֲפִילוּ בִּירוּשָׁלַם שׂוֹרְפִין אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה מֵעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה.

[דף כ"ד ע"ב]

הָהֵן יוֹצֵא מַה אַתְּ עָבֵד לֵיהּ? כִּי מְטַמֵּא בַּחוּץ אוֹ כִּי מְטַמֵּא בִּפְנִים? אָמַר רַבִּי יוֹסָה: מִכַּיוָן שֶׁנִּמְצָא פָּסוּל מֻחְמַת מְקוֹמוֹ נַעֲשֶׂה כִּמְטַמֵּא בַּחוּץ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי בוֹן: טָהוֹר הוּא דְּבַר תּוֹרָה, אַתְּ הוּא שֶׁגָּזַרְתָּ עָלָיו טַמְאָה, לֹא דַיְּךְ שֶׁגָּזַרְתָּ עָלָיו טַמְאָה, אֶלָּא שֶׁאַתְּ מְבַקֵּשׁ לַעֲשׂוֹתוֹ כִּמְטַמֵּא בַּחוּץ? אֶלָּא כִּמְטַמֵּא בִּפְנִים.

אִית תַּנַּיי תָּנֵי וּמַחְלָף, רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי יֵסֵי כְּמַתְנִיתִין.

אָמַר רַבִּי יוּדָן: סִימָנָא מִן הַהִיא דִּבְרָכוֹת – עַד כַּמָּה מְזַמְּנִין? עַד כַּזַּיִת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד כַּבֵּיצָה. תָּנֵי, פָּחוֹת מִיכֵּן – אֵין מַטְרִיחִין עָלָיו שֶׁיַּחֲזִיר,

מַה בֵּין זֶה לָזֶה? זֶה יֵשׁ לוֹ בְּטוּל.

עַד בְּדוּן בְּשַׂר קֹדֶשׁ, חָמֵץ מִנַּיִן? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי בּוֹן: מִן מַה דְתָנֵינַן: ׳וְכֵן מִי שֶׁיָּצָא מִירוּשָׁלַם׳ – הֲדָא אָמְרָה: מַה דְּנָפַל לְדִין נָפַל לְדִין.

הדרן עלך ואילו עוברן

פֶּרֶק רְבִיעִי

הֲלָכָה א׳ מַתְנִי׳ – מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּעַרְבֵי פְּסָחִים עַד חֲצוֹת – עוֹשִׂין. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת – אֵין עוֹשִׂין.

הַהוֹלֵךְ מִמָּקוֹם שֶׁעוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁאֵינָן עוֹשִׂין, אוֹ מִמָּקוֹם שֶׁאֵינָן עוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁעוֹשִׂין – נוֹתְנִין עָלָיו חוּמְרֵי הַמָּקוֹם שֶׁיָּצָא מִשָּׁם וְחוּמְרֵי הַמָּקוֹם שֶׁהָלַךְ לְשָׁם,

[דף כ״ה ע״א]

וְאַל יְשַׁנֶּה אָדָם מִפְּנֵי הַמְּחַלֶּלֶת.

גְּמָרָא – כְּתִיב ״שָׁם תִּזְבַּח אֶת הַפֶּסַח בָּעֶרֶב״. אֵין לִי אֶלָּא הוּא, שְׁלוּחוֹ מִנַּיִן? תַּלְמוּד לוֹמַר ״וּבִשַּׁלְתָּ וְאָכַלְתָּ״. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר ״שָׁם תִּזְבַּח אֶת הַפֶּסַח בָּעֶרֶב״? אֵינוֹ בַדִּין שֶׁתְּהֵא עָסוּק בִּמְלַאכְתְּךָ וְקָרְבָּנְךָ קָרֵב, אֲבָל אָסְרוּ מִלַּעֲשׂוֹת מְלָאכָה, כְּהָא דְתָנֵי: לְהֶן כָּל אֵינִישׁ דְּיֶהֱוֵי עֲלוֹהִי אָעִין וּבִיבּוּרִין. הָאוֹמֵר ׳חֲרֵי עָלַי עֲצִים לַמִּזְבֵּחַ וְגִיזוּרִים לַמַּעֲרָכָה׳ – אָסוּר בְּהַסָּפֵק וּבְתַעֲנִית וּמְלַאכְתָּן מְלָאכָה בּוֹ בַּיּוֹם.

אָמַר רַב יוֹנָה: אִילֵּין תְּמִידִין קָרְבְּנוֹתֵיהֶן שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל אִינּוּן, אִם יֶהֱוּוּ כָּל יִשְׂרָאֵל עוֹלִין לִירוּשָׁלַם לֵית כְּתִיב אֶלָּא ״שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל זְכוּרְךָ״. אִם יִהְיוּ כָּל יִשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִין וּבְטֵלִין. וְהָכְתִיב ״וְאָסַפְתָּ דְּגָנֶךָ״, מִי אוֹסֵף לְהֶן אֶת הַדָּגָן? אֶלָּא שֶׁהִתְקִינוּ הַנְּבִיאִים הָרִאשׁוֹנִים עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע מִשְׁמָרוֹת, עַל כָּל מִשְׁמָר וּמִשְׁמָר הָיָה עוֹמֵד בִּירוּשָׁלַם שֶׁל כֹּהֲנִים וְשֶׁל לְוִיִּם וְשֶׁל יִשְׂרְאֵלִים.

תָּנֵי, עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אֶלֶף עַמּוּד מִירוּשָׁלַם וְחַצִי עַמּוּד מִירִיחוֹ. אַף יְרִיחוֹ הָיְתָה יְכוֹלָה לְהוֹצִיא עַמּוּד שָׁלֵם, אֶלָּא בִּשְׁבִיל לְחַלֵּק כָּבוֹד לִירוּשָׁלַם הָיְתָה מוֹצִיאָה חֲצִי עַמּוּד. הַכֹּהֲנִים לַעֲבוֹדָה וְהַלְוִיִּם לַדּוּכָן וְיִשְׂרְאֵל מוֹכִיחִין עַל עַצְמָן שֶׁהֵן שְׁלוּחֵיהֶן שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל.

תָּנֵי, רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כֹּהֲנִים וּלְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים וְשִׁיר מְעַכְּבִין אֶת הַקָּרְבָּן. רַבִּי אָבוֹן בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר: טַעֲמָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר, כָּל הַקָּהָל מִשְׁתַּחֲוִים – אֵלּוּ יִשְׂרְאֵל. וְהַשִּׁיר מְשׁוֹרֵר – אֵלּוּ הַלְוִיִּם. וַחֲצֹצְרוֹת מַחְצְצְרִים – אֵלּוּ הַכֹּהֲנִים. הַכֹּל עַד לִכְלוֹת הָעֹלָה – הַכֹּל מְעַכְּבִין אֶת הַקָּרְבָּן.

רַבִּי תַּנְחוּמָא בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר שְׁמַע לָהּ מִן הֲדָא: וָאֶתְּנָה אֶת הַלְוִיִּם נְתִנִים לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – אֵלּוּ הַלְוִיִּם. לַעֲבֹד אֶת עֲבֹדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֹהֶל מוֹעֵד – אֵלּוּ הַכֹּהֲנִים.

[דף כ"ה ע"ב]

וּלְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – זֶה הַשִּׁיר. וְלֹא יִהְיֶה בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נֶגֶף בְּגֶשֶׁת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הַקֹּדֶשׁ – אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל. מִנַּיִן שֶׁהַשִּׁיר קָרוּי כַּפָּרָה? חִנְּנָה אֲבוֹי דְּרַב יִנְטַח בְּשֵׁם רַבִּי בְּנָיָה: וּלְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – זֶה הַשִּׁיר. מִנַּיִן שֶׁהַשִּׁיר מְעַכֵּב? רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא רַבִּי שִׁמְעוֹן בּוֹלוֹטָה בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָה: וּלְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – זֶה הַשִּׁיר.

חֲרִי פְּסָחִים חֲרִי קָרְבָּנָן שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל הוּא וְתָלוּ אוֹתוֹ מִנְהָג. אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ: שַׁנְיָא הוּא שֶׁאֵין הַפֶּסַח קָרֵב אֶלָּא מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעְלָן.

רַבִּי אַבָּהוּ בָּעֵי: אָמַר ׳חֲרִי עָלַי עוֹלָה מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַעְלָן׳ – מַתָּר, לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה מִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וּלְמַטָּן. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: פֶּסַח שֶׁהִקְרִיבוּ בְּשַׁחֲרִית – אֵינוֹ פֶּסַח. עוֹלָה שֶׁהִקְרִיבוּהָ בְּשַׁחֲרִית – עוֹלָה הוּא,

כָּל הַדְּבָרִים תָּלוּ אוֹתָן בְּמִנְהָג. נָשֵׁי דִּנְהִיגִין דְּלָא לְמֶיעֲבַד עוֹבָדָא בַּאֲפוּקֵי שׁוּבְתָא – אֵינוֹ מִנְהָג. עַד יִפַּנֵי סִדְרָהּ – מִנְהָג.

בָּתְרֵייתָא. וּבַחֲמִשְׁתָּהּ – אֵינוֹ מִנְהָג, עַד יִתְפַּנֵי תַּעֲנִיתָא – מִנְהָג.

יוֹמָא דַּעֲרוּבְתָהּ – אֵינוֹ מִנְהָג. מִן מִנְחָתָהּ וּלְעֵיל – מִנְהָג.

יוֹמָא דְּיַרְחָא – מִנְהָג.

אָמַר רַבִּי זְעֵירָה: נְשַׁיָּא דְּנָהֲגָן דְּלָא לְמִישְׁתַּיָיה מִן דְּאָב עָלִיל – מִנְהָג. שָׁבוּ פָּסְקָה אֶבֶן שְׁתִיָּה – מַה טַעַם? "כִּי הַשָּׁתוֹת יֶהֱרְסוּן".

אָמַר רַבִּי חִינְנָא: כָּל הַדְּבָרִים מִנְהָג. אָעִין דְּשִׁיטִין הָווּ בְּמִגְדָּל צִבְעֵיה, אַתּוּן וְשָׁאֲלוֹן לְרַבִּי חֲנִינָא חַבְרִיהוֹן דְּרַבָּנָן: מַהוּ מִיעֲבַד בָּהֶן עֲבוֹדָה? אָמַר לָהֶן: מִכֵּיוָן שֶׁנָּהֲגוּ בָּהֶן אֲבוֹתֵיכֶם בְּאִפּוּר – אַל תְּשַׁנּוּ מִנְהָג אֲבוֹתֵיכֶם נוֹחֵי נֶפֶשׁ.

רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בְּשֵׁם רַבִּי אָבוֹן: כָּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁהוּא מֻתָּר וְטוֹעֶה בּוֹ בְּאִפּוּר – נִשְׂאַל וְהֵן מַתִּירִין לוֹ. וְכָל דְּבַר שֶׁהוּא יוֹדֵעַ בּוֹ שֶׁהוּא מֻתָּר, וְהוּא נוֹהֵג בּוֹ בְּאִפּוּר נִשְׂאַל – אֵין מַתִּירִין לוֹ.

יוֹשְׁבִין עַל סַפְסָלוֹ שֶׁל עַכּוּ״ם בַּשַּׁבָּת. מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל שֶׁיָּשַׁב לוֹ עַל סַפְסָל שֶׁל עַכּוּ״ם בַּשַּׁבָּת בְּעַכּוֹ, אָמְרוּ לוֹ: לֹא הָיוּ נוֹהֲגִין בֵּן לִהְיוֹת יוֹשְׁבִין עַל סַפְסָלוֹ שֶׁל עַכּוּ״ם בַּשַּׁבָּת, וְלֹא רָצָה לוֹמַר לָהֶן מֻתָּר לַעֲשׂוֹת כֵּן, אֶלָּא עָמַד וְהָלַךְ לוֹ.

מַעֲשֶׂה בִּיהוּדָה וּבְהִלֵּל בָּנָיו שֶׁל רַבָּן גַּמְלִיאֵל לִרְחֹץ בַּפֻּרְחָץ בַּכְּבוּל. אָמְרוּ לָהֶן: לֹא נָהֲגוּ כָּאן

[דף כ״ו ע״א]

לִהְיוֹת רוֹחֲצִין שְׁנֵי אַחִים כְּאַחַת, וְלֹא רָצוּ לוֹמַר מֻתָּר כֵּן, אֶלָּא נִכְנְסוּ זֶה אַחַר זֶה. וְעוֹד שֶׁיָּצְאוּ לְטַיֵּל בְּקוֹרְקַדָּקְיוֹת שֶׁל זָהָב בְּלֵילֵי שַׁבָּת בְּבֵירוּ. אָמְרוּ לָהֶן: לֹא נָהֲגוּ כָּאן לִהְיוֹת מַטִּילִין בְּקוֹרְקַדָּקְיוֹת שֶׁל זָהָב בַּשַּׁבָּת, וְלֹא רָצוּ לוֹמַר לָהֶן מֻתָּר כֵּן, אֶלָּא שָׁלְחוּ בְיַד עַבְדֵיהֶן.

וְלֹא סוֹף דָּבָר פֶּסַח, אֶלָּא אֲפִלּוּ מִנְהָג קִבְּלוּ עֲלֵיהֶן חֲרֵמֵי טִיבֶּרְיָה וְגָרוֹסֵי צִפּוֹרִין. דְּשׁוֹשֵׁי עַכּוֹ. שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּחַלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד. נִיחָא גְּרוֹסֵי צִפּוֹרִין דְּשׁוֹשֵׁי עַכּוֹ. חֲרֵמֵי טִיבֶּרְיָה וְאֵינָן מְמַעֲטִין בְּשִׁמְחַת שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּחַלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד. נִיחָא גְּרוֹסֵי צִפּוֹרִין דְּשׁוֹשֵׁי עַכּוֹ. חֲרֵמֵי טִיבֶּרְיָה וְאֵינָן מְמַעֲטִין בְּשִׁמְחַת הָרֶגֶל. צָד הוּא בְּחַבָּה, צָד הוּא בְּמִכְמֹרֶת, אֲפִילּוּ כֵּן אֵינָן מְמַעֲטִין בְּשִׁמְחַת הָרֶגֶל. רַבִּי אֵימֵי מֵקֵל לוֹן שֶׁהֵן מְמַעֲטִין בְּשִׁמְחַת הָרֶגֶל.

גָּלוּ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וּבִקְּשׁוּ לַחֲזוֹר בָּהֶן, ״יָבָא כַּהֲדָא דְּאָמַר רַבִּי בָּא: בְּנֵי מְיִישָׁא קִבְּלוּ עֲלֵיהֶן שֶׁלֹּא לְפָרֵשׁ בַּיָּם הַגָּדוֹל. אָתוּן שָׁאֲלוֹן לְרַבִּי, אָמְרִין לֵיהּ: אֲבוֹתֵינוּ נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְפָרֵשׁ בַּיָּם הַגָּדוֹל, אָנוּ מַה אָנוּ? אָמַר לָהֶן: מִכֵּיוָן שֶׁנָּהֲגוּ בָּהֶן אֲבוֹתֵיכֶם בְּאִפּוּר – אַל תְּשַׁנּוּ מִנְהָג אֲבוֹתֵיכֶם נוֹחֵי נֶפֶשׁ. וְאֵין אָדָם נִשְׂאַל עַל נִדְרוֹ? תַּמָּן מִשֶּׁנֶּהְדַּר נִשְׂאַל, בְּרַם הָכָא – אֲבוֹתֵיכֶם נָדְרוּ. כָּל שֶׁכֵּן יְהוּ מַתָּרוֹת! אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה: לֹא מִן הָדָא אֶלָּא מִן הָדָא. רַבִּי תַּלְמִידֵיהּ דְּרַבִּי יוּדָה הָוָה, דְּרַבִּי יוּדָה אָמַר: אָסוּר לְפָרֵשׁ בַּיָּם הַגָּדוֹל.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ שָׁאַל לְרַבִּי יוֹחָנָן: וְאֵינוֹ אָסוּר מִשּׁוּם בַּל תִּתְגּוֹדְדוּ? אָמַר לֵיהּ: בְּשָׁעָה שֶׁאֵלּוּ עוֹשִׂין כְּבֵית שַׁמַּאי וְאֵלּוּ עוֹשִׂין כְּבֵית הִלֵּל. בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל – אֵין הֲלָכָה כְּבֵית הִלֵּל. אָמַר לֵיהּ: בְּשָׁעָה שֶׁאֵלּוּ עוֹשִׂין כְּרַבִּי מֵאִיר וְאֵלּוּ עוֹשִׂין כְּרַבִּי יוֹסֵה. רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יוֹסֵי אֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ: תְּרֵי תַּנָּיֵי אִינּוּן עַל דְּרַבִּי מֵאִיר, וּתְרֵין תַּנָּיֵי אִינּוּן עַל דְּרַבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ: חֲרֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים בִּיהוּדָה נָהֲגוּ כְּרַבִּי עֲקִיבָא

[דף כ"ז ע"ב]

וּבַגְּלִיל נָהֲגוּ כְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. אָמַר רַבִּי: שַׁנְיָיה הוּא שֶׁאִם עָבַר וְעָשָׂה בִּיהוּדָה בַּגְּלִיל, וּבַגְּלִיל בִּיהוּדָה – יָצָא.

חֲרֵי פוּרִים, חֲרֵי אִילּוּ קוֹרִין בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר וְאִילּוּ קוֹרִין בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר. אָמַר לֵיהּ: מִי שֶׁפִּרֵּר אֶת הַמִּשְׁנָה סָמְכָה לְמִקְרָא – "מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וְעִיר".

נִיחָא מִמָּקוֹם שֶׁעוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין. מִמָּקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁעוֹשִׂין. וִיבַטֵּל! שֶׁחֲרֵי כַּמָּה בְּטֵלִין יֵשׁ לוֹ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם. רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: בְּמַתְמִיהַּ.

הֲלָכָה ב' מַתְנִי' – כַּיּוֹצֵא בּוֹ הַמּוֹלִיךְ פֵּרוֹת שְׁבִיעִית מִמָּקוֹם שֶׁפָּלוּ לְמָקוֹם שֶׁלֹּא כָּלוּ אוֹ מִמָּקוֹם שֶׁלֹּא כָּלוּ לְמָקוֹם שֶׁכָּלוּ חַיָּב לְבָעֵר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר צֵא וְהָבֵא לְךָ אַף אַתָּה:

גְּמָרָא – כֵּילּוֹ מִטִּבֶּרְיָה וְלֹא כֵּילּוֹ מִצִּפּוֹרִין. אָמַר לוֹ: מִצִּפּוֹרִין הֲבֵאתִים אִם אֵין אַתְּ מַאֲמִינֵנִי – צֵא וְהָבֵא לְךָ אַף אַתָּה.

רַבִּי חֲנַנְיָה וְרַבִּי פִּינְחָס רַבִּי יוּדָה וְרַבִּי יוֹסָה, שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד, דְּתָנֵינַן תַּמָּן: אוֹכְלִין עַל הַמַּפְקָר וְאֵין אוֹכְלִין עַל הַשָּׁמוּר, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אַף עַל הַשָּׁמוּר. אָמַר לוֹן: מִן הַשָּׁמוּר הֲבֵאתִים וְאִם אֵין אַתְּ מַאֲמִינֵנִי – חֲרֵי שָׂדֶה פְּלוֹנִי מְשֻׁמֶּרֶת לְפָנֶיךָ, צֵא וְהָבֵא לְךָ אַף אַתָּה:

הֲלָכָה ג' מַתְנִי' – מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לִמְכּוֹר בְּהֵמָה דַּקָּה לָעַכּוּ"ם – מוֹכְרִין. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לִמְכּוֹר – אֵין מוֹכְרִין. וְאַל יִשָּׂנֶה אָדָם מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת. וּבְכָל מָקוֹם אֵין מוֹכְרִין לָהֶן בְּהֵמָה גַּסָּה עֲגָלִים וּסְיָחִים שְׁלֵמִין וּשְׁבוּרִין. רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בִּשְׁבוּרָה. בֶּן בְּתֵירָה מַתִּיר בַּסּוּס.

גְּמָרָא – מַתָּר לְגַדֵּל. אָמַר רַבִּי בָּא: כְּגוֹן מָהִיר שֶׁהוּא שִׁשָּׁה עָשָׂר מִיל עַל שִׁשָּׁה עָשָׂר מִיל.

[דף כ"ז ע"א]

חָוֹון בָּעֵיי מֵימַר מַאן דְּמַר מַתָּר לְמִכּוֹר – מַתָּר לְיַחֵד. מַאן דְּאָמַר אָסוּר לְמִכּוֹר – אָסוּר לְיַחֵד. רַבִּי יוֹנָה, רַבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רַב: וְאַפִּילוּ כְּמַאן דְּאָמַר מֻתָּר לְמִכּוֹר – אָסוּר לְיַחֵד. מַה בֵּין לְמִכֹּר, מַה בֵּין לְיַחֵד? תַּמָּן, מִכֵּיוָן שֶׁהוּא מוֹכְרָהּ לוֹ כִּבְהֶמְתּוֹ שֶׁל עַכּוּ"ם הִיא, בְּרַם הָכָא בְּהֶמְתּוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל הִיא וְהוּא חָשׁוּד עָלֶיהָ.

מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לִמְכּוֹר – אֵין מוֹכְרִין. לָמָּה? שֶׁהֵיא מוֹצִיאָהּ מִידֵי גִּזָּהּ. הַגַּע עַצְמְךָ שֶׁהָיְתָה עֲז. שֶׁהוּא מוֹצִיאָהּ מִידֵי בְּכוֹרָהּ. הַגַּע עַצְמְךָ שֶׁהָיָה זָכָר – שֶׁהוּא מוֹצִיאוֹ מִידֵי מַתָּנוֹת. מֵעַתָּה חִטִּין אַל יִמְכֹּר לוֹ – שֶׁהוּא מוֹצִיאָן מִידֵי חַלָּה, יַיִן וְשֶׁמֶן אַל יִמְכֹּר לוֹ – שֶׁהוּא מוֹצִיאָן מִידֵי בְּרָכָה.

בְּכָל מָקוֹם אֵין מוֹכְרִין לָהֶן בְּהֵמָה גַּסָּה. מַה בֵּין גַּסָּה מַה בֵּין בְּהֵמָה דַּקָּה? בְּהֵמָה גַּסָּה יֵשׁ בָּהּ חִיּוּב חַטָּאת, בְּהֵמָה דַּקָּה אֵין בָּהּ חִיּוּב חַטָּאת. וְאֵינוֹ חוֹלֵב וְאֵינוֹ גּוֹזֵז. תַּמָּן הוּא מִתְחַיֵּב, בְּרַם הָכָא הִיא מִתְחַיֶּבֶת. וְכֵיוָן שֶׁהוּא מוֹכְרָהּ לוֹ, לֹא בְּהֶמְתּוֹ שֶׁל עַכּוּ״ם הוּא? בְּרַם הָכָא בְּהֶמְתּוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא וְהוּא חָשׁוּד עָלֶיהָ. אָמַר רַבִּי אִימֵּי בַּבְלִיי בְּשֵׁם רַבָּנִין דְּתַמָּן: פְּעָמִים שֶׁהוּא מוֹכְרָהּ לוֹ לְנִפָּיוֹן וְהוּא מַחֲזִירָהּ לוֹ לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים וְנִמְצָא עוֹבֵר עֲבֵרָה בִּבְהֶמְתּוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל. מֵעַתָּה לְנִפָּיוֹן אָסוּר שֶׁלֹּא לְנִפָּיוֹן מֻתָּר?! זוֹ מִפְּנֵי זוֹ!

עָבַר וּמָכַר – קוֹנְסִין בּוֹ. כְּשֵׁם שֶׁקּוֹנְסִין לַהֲלָכָה כָּךְ קוֹנְסִין לְמִנְהָג. מִנַּיִן שֶׁקּוֹנְסִין בּוֹ לְמִנְהָג? חַד בַּר נַשׁ זָבִין גַּמְלָא לְחַד אַרְמָאי, אֲתָא עוֹבָדָא קוֹמֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וְקָנְסֵיהּ בְּכֵיפְלָהּ בְּגִין דְּייִחְזֵר לֵיהּ גַּמְלָא. אָמַר רַבִּי יוֹסָה בֵּי רַבִּי בּוֹן: לַפַּרְסוּר קָנְסוּ וַהֲווֹן צוֹוְחִין לֵיהּ בְּרָא דְמַסְרְסֵר לַאֲרַמָּאָה. מַה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרַבִּי יוּדָה? דִּתְנַן בְּשֵׁם רַבִּי יוּדָה: הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה מִן הָעַכּוּ״ם וְיָלְדָה בְּכוֹר – מַעֲלֶה עִמּוֹ בְּשֶׁוֶה וְנוֹתֵן חֲצִי דָּמִים לַכֹּהֵן. נָתְנָהּ לוֹ בְּקַבָּלָה – מַעֲלֶה עִמּוֹ אֲפִילּוּ עֶשֶׂר דְּמִים בְּשֶׁוֶה וְנוֹתֵן כָּל הַדָּמִים לַכֹּהֵן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הוֹאִיל וְאֶצְבַּע הָעַכּוּ״ם בְּאֶמְצַע – נִפְטֶרֶת מִן הַבְּכוֹרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּרַבִּי יוּדָה,

[דף כ״ז ע״ב]

וְרַבָּה מִן דְּרַבִּי יוּדָה, מַה דְּאָמַר רַבִּי יוּדָה מִשּׁוּם הִלְכוֹת בְּכוֹרָה, מַה דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מִשּׁוּם הִלְכוֹת בְּהֵמָה גַּסָּה.

רַבִּי יוּדָה מַתִּיר בְּשִׁבּוּרָה. לֹא אָמַר רַבִּי יוּדָה אֶלָּא בְּשִׁבּוּרָה שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לְהִתְרַפְּאוֹת. אָמְרוּ לוֹ: וַהֲרֵי מְבִיאִין לָהּ זָכָר וְנִרְבַּעַת מִמֶּנּוּ? אָמַר לָהֶם: אַף אֲנִי לֹא אָמַרְתִּי אֶלָּא בְּשָׁבוּר, זָכָר שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְרַפְּאוֹת. אָמְרוּ לוֹ: וַהֲרֵי מְבִיאִין לוֹ נְקֵבָה וְהוּא רוֹבְעָהּ וְהִיא יוֹלֶדֶת. רַב אָבוּן בְּשֵׁם רַבָּנִין דְּתַמָּן: זֹאת אוֹמֶרֶת, שֶׁאָסוּר לְהַמְצִיא לָהֶן זֶרַע.

תַּמָּן תְּנִינַן, הַלּוֹקֵחַ עוֹבֵר חָמוֹרוֹ שֶׁל עַכּוּ״ם, הַמּוֹכֵר לוֹ אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ רַשַּׁאי, הַמִּשְׁתַּתֵּף לוֹ וְהַמְקַבֵּל מִמֶּנּוּ וְהַנּוֹתֵן לוֹ בְּקַבָּלָה – פָּטוּר מִן הַבְּכוֹרָה. רַבִּי חַגַּיי בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי יוֹסֵי: לֵית הָדָא אָמְרָה שֶׁאָסוּר

לְהַמְצִיא לָהֶן עֲבָדִים. אָמַר לֵיהּ: כְּבָר קָדָמְךָ רַבִּי אָבוֹן, דְּאָמַר רַבִּי אַבָּא בְּשֵׁם רַבָּנִין דְּתַמָּן: זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאָסוּר לְהַמְצִיא לָהֶן עֲרַע:

בֶּן בְּתֵירָה מַתִּיר בְּסוּם. לֹא אָמַר רַבִּי יוּדָה אֶלָּא בְּסוּם זָכָר שֶׁהוּא הוֹרֵג בְּעָלָיו בַּמִּלְחָמָה. יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהוּא רָץ אַחַר נְקֵבָה, וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהוּא עוֹמֵד וּמַשְׁתִּין. מַה נְפַק מִן בֵּינֵיהוֹן? הַפָּרִים. מַאן דְּאָמַר שֶׁהוּא רָץ אַחַר נְקֵבָה – זֶה אֵינוֹ רָץ אַחַר נְקֵבָה. מַאן דְּאָמַר שֶׁהוּא עוֹמֵד וּמַשְׁתִּין אַף הוּא עוֹמֵד וּמַשְׁתִּין דִּבְרֵי חֲכָמִים. רַבִּי אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי תַּנְחוּם בַּר חִיָּה: לְכְשֶׁיְּזַקִּין הוּא כּוֹדֵנוּ בָּרְחַיִם:

רַבִּי יוֹסָה בֵּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי חוֹנָה בֶּן בְּתֵירָה וְרַבִּי נָתָן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד, דְּתָנֵי, הוֹצִיא בְּהֵמָה וְחַיָּה וְעוֹפוֹת בֵּין חַיִּים בֵּין מֵתִים – חַיָּב. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: מֵתִים – חַיָּב. חַיִּין – פָּטוּר. רַבָּנִין אִית לְהוֹן מִשּׁוּם חַיָּב חַטָּאת. וְאִינּוּן מְתִיבִין לֵיהּ הָכִין? כְּשֵׁיטָתוֹ דְּשֵׁשִׁיבוּהוּ, כְּשֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁאַתְּ אוֹמֵר מִשּׁוּם הִלְכוֹת בְּהֵמָה גַּפָּה אוּף אִית לָן לְכְשֶׁיְּזַקִּין הוּא כּוֹדֵנוּ בָּרְחַיִם. רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי, שֶׁהוּא אָסוּר מִשּׁוּם שְׁנֵי דְּבָרִים: מִשּׁוּם כְּלִי זַיִן וּמִשּׁוּם הִלְכוֹת בְּהֵמָה גַּפָּה. וְתָנֵי כֵּן, חַיָּה גַּפָּה כִּבְהֵמָה גַּפָּה. מַאן תְּנִיתָא רַבִּי? דִּבְרֵי חֲכָמִים. רַבִּי בִּיסְנָא חַנִּין בַּר בָּא בְּשֵׁם רַב חִיָּה: גַּפָּה כַּבְּהֵמָה דַּקָּה.

הֲלָכָה ד׳ מַתְנִי׳ – מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לוֹכַל צְלִי בְּלֵילֵי פְּסָחִים – אוֹכְלִין. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לוֹכַל – אֵינָן אוֹכְלִין.

[דף כ״ח ע״א]

מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַדְלִיק אֶת הַגֵּר בְּלֵילֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים – מַדְלִיקִין. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק – אֵין מַדְלִיקִין. מַדְלִיקִין בְּכָתֵי כְּנֶסְיוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וּבִמְבוֹאוֹת אֲפֵלִין וְעַל גַּבֵּי הַחוֹלִין.

גְּמָרָא – רַבִּי בָּא בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי אִימִּי: אַפְלוּ בָּשָׂר עֵגֶל אַפְלוּ בָּשָׂר עוֹף? אָמַר לֵיהּ: אֲפִלּוּ בְּשַׂר עוֹף. סָבְרִין מֵימַר, אֲפִלּוּ בֵּיצָה אֲפִלּוּ קוֹלְקֶם. אָמַר רַבִּי יוּדָן בֵּי רַבִּי חַנִּין: וּבִלְבַד מִן הַשְּׁחֻטָה.

תָּנֵי, רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, אֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא נָהֲגוּ לְהַדְלִיק – מַדְלִיקִין. רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, רַבִּי יוֹסָה בֶּן שָׁאוּל בְּשֵׁם רַבִּי: הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. דָּרַשׁ רַבִּי חִיָּה בַּר בָּא לְטִיבֶּרְיָה, כַּהֲדָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר.

רַבִּי יוֹסָה אָמַר לָהּ, רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן, רַבִּי חִזְקִיָּה וְאָמְרֵי לָהּ רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן: מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַדְלִיק – מְשַׁבָּח מִמָּקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק. אָמַר רַבִּי

יְרְמְיָה: תֵּדַע שֶׁהוּא כֵּן, שֶׁהֲרֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, אֲפִילוּ מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק – מַדְלִיקִין.

רַבִּי בָּא וְרַבִּי סִימוֹן תְּרֵיהוֹן אָמְרִין, תֵּדַע לְךָ שֶׁהוּא כֵּן, שֶׁהֲרֵי הָאִישׁ הַזֶּה צָנוּעַ וְאֵינוֹ מְשַׁמֵּשׁ מִטָּתוֹ לְאוֹר הַנֵּר. בֵּיוָן כְּמַאן דְּאָמַר 'מַדְלִיקִין' בֵּין כְּמַאן דְּאָמַר 'אֵין מַדְלִיקִין' – מִפְּנֵי הֶרְגֵּל עֲבֵרָה. מַאן דְּאָמַר 'מַדְלִיקִין' – שֶׁהוּא רוֹאֶה וּמִתְבַּיֵּשׁ. וּמַאן דְּאָמַר 'אֵין מַדְלִיקִין' – שֶׁלֹּא יִרְאֶה וְיִתְאַוֶּה.

תָּנֵי, אֲפִילוּ בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מֶרְחַצָיוֹת. לָכֵן צְרִיכָה אֲפִילוּ מָקוֹם שֶׁלֹּא נָהֲגוּ לְהַדְלִיק –מַדְלִיקִין.

יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, מַהוּ לְהַדִּיחַ כְּבָשִׁין וּשְׁלָקוֹת מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָן? רַב אָמַר: אָסוּר. רַבִּי לְעָזָר אָמַר: מֻתָּר. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר: מַה טַּעַם אָמְרוּ מַדִּיחִין כְּבָשִׁים וּשְׁלָקוֹת מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָן? מִפְּנֵי סַכָּנָה. שַׁנְיָא הִיא יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּחוֹל.

הֲתִיב רַבִּי חֲנַנְיָה חַבְרוּן דְּרַבָּנִין: מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר – יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת – חַיּוֹת מִתְחַלֶּקֶת לָעֶרֶב, שַׁנְיָא הִיא, שֶׁעַל יְדֵי שֶׁהוּא דָּבָר קַל, שָׁמָּא יִשְׁכַּח וְיֹאכַל. הֲתִיב רַבִּי פִּנְחָס: מַתְנִיתָא דְּרַבִּי לְעָזָר פְּלִיגָא עָלוֹי – יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת שַׁבָּתוֹן שְׁבוּת, וּבְחוֹל שַׁבָּתוֹן שְׁבוּת. אִם בַּחוֹל אַתְּ שׁוֹבֶת לֹא כָּל שֶׁכֵּן בַּשַּׁבָּת? לֹא צוֹרְכָה דִּלְא, אֲפִילוּ דְּבָרִים שֶׁאַתְּ מֻתָּר לַעֲשׂוֹתָן בַּחוֹל – אַתְּ שׁוֹבֶת עֲלֵיהֶן בַּשַּׁבָּת. וְאֵי זוֹ? זוֹ הֲדָחַת כְּבָשִׁים וּשְׁלָקוֹת.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְּשֵׁם רַבִּי אַבָּהוּ: נִרְאִין דְּבָרִים בְּדָבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לָבוֹא בְּצוֹנֵן, אֲבָל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לָבוֹא בְּרוֹתְחִין עַד דְּיֵידָא גְּלְשָׁה הוּא מְקַנֵּב. אָמַר רַבִּי מָנָא: אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן,

[דף כ"ח ע"ב]

אַף מִתְבַּיֵּשׁ וְלֹא מְקַנֵּב וְנִמְצָא בָּא לִידֵי סַכָּנָה.

רַבִּי בָּא בְעָא קוֹמֵי רַבִּי אֵימִי: מַהוּ לְהַדִּיחַ כְּבָשִׁים וּשְׁלָקוֹת מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָן? אָמַר לֵיהּ: שָׁרֵי. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא שָׁאַל לְרַבִּי חִיָּה וּלְרַבִּי יֶסָּה: מַהוּ לְהַדִּיחַ כְּבָשִׁים וּשְׁלָקוֹת מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָן? אָמַר לֵיהּ: שָׁרֵי.

רַבִּי זְעֵירָה בְּעָא קוֹמֵי רַבִּי אֵימִי: מַהוּ מֵימָר לַחֲלִיטָה – עֲבַד לִי חֲלִיטָה? אָמַר לֵיהּ: שָׁרֵי. עֲבַד לִי תּוּפִּין – שָׁרֵי. עֲבַד לִי פִּתִּילָה – אָמַר לֵיהּ: לֹא. מַה בֵּין זֶה לָזֶה? זֶה אוֹכֵל נֶפֶשׁ וְזֶה אֵינוֹ אוֹכֵל נֶפֶשׁ.

הֲלָכָה ה' מַתְנִי' – מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּתִשְׁעָה בְּאָב – עוֹשִׂין. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת – אֵינָן עוֹשִׂין. וּבְכָל מָקוֹם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּטֵלִין. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: יַעֲשׂוּ כָּל אָדָם עַצְמָן כְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים.

גְּמָרָא – רַבִּי אָבוּן רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רַבִּי יוּדָן נְשִׂיָּא כְּמַתְמִיהַּ: יַעֲשׂוּ כָּל אָדָם עַצְמָן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים? כָּל עַצְמָן לֹא גָּזְרוּ חֲכָמִים בַּפַּטָּלָה כְּתִשְׁעָה בְּאָב:

הֲלָכָה ו' מַתְנִי' – וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בִּיהוּדָה הָיוּ עוֹשִׂין מְלָאכָה בְּעַרְבֵי פְּסָחִים עַד חֲצוֹת. וּבַגְּלִיל לֹא הָיוּ עוֹשִׂין כָּל עִקָּר.

הַלַּיְלָה, בֵּית שַׁמַּאי אוֹסְרִין, וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין עַד שֶׁתָּנֵץ הַחַמָּה:

גְּמָרָא – הָא יוֹם אָסוּר. רַבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: יוֹם פֶּסַח הוּא לַה'. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן, רַבִּי לָא בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר: שְׁנֵי תַּלְמִידִים שָׁנוּ אוֹתָהּ. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: אַשְׁכָּחִית אָמַר: תְּלָתָא אִינּוּן, חַד אָמַר אָסוּר, וְחַד אָמַר מֻתָּר, וְחַד אָמַר מִנְהָג.

הֲלָכָה ז' מַתְנִי' – רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל מְלָאכָה שֶׁהִתְחִיל בָּהּ קֹדֶם לְאַרְבָּעָה עָשָׂר גּוֹמְרָהּ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר, אֲבָל לֹא יַתְחִיל בָּהּ בַּתְּחִלָּה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר אַף עַל פִּי שֶׁיָּכוֹל לְגוֹמְרָהּ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: שָׁלֹשׁ אֻמָּנִיּוֹת עוֹשִׂין מְלָאכָה בְּעַרְבֵי פְּסָחִים – הַחַיָּטִים וְהַסַּפָּרִים וְהַכּוֹבְסִין. רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הָרוֹצְעָנִים.

גְּמָרָא – וּבִלְבַד דָּבָר שֶׁהוּא לְצָרְכּוֹ הַמּוֹעֵד. אֲבָל לֹא יַתְחִיל בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר אֲפִילוּ דָּבָר שֶׁהוּא לְצָרְכּוֹ הַמּוֹעֵד.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: שָׁלֹשׁ אֻמָּנִיּוֹת עוֹשִׂין מְלָאכָה בְּעַרְבֵי פְּסָחִים, הַחַיָּטִין – שֶׁכֵּן הֶדְיוֹט תּוֹפֵר כְּדַרְכּוֹ בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד. הַסַּפָּרִין – שֶׁכֵּן נְזִירִין וּמְצֹרָעִין מְגַלְּחִין בַּמּוֹעֵד. הַכּוֹבְסִין – שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הָעוֹלִין מִטְּמְאָה לְטָהֳרָה לִהְיוֹת מְכַבְּסִין בַּמּוֹעֵד.

רַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הָרוֹצְעָנִין – שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ עוֹלֵי רְגָלִים לִהְיוֹת מְתַקְּנִין מִנְעָלֵיהֶן וְסַנְדָּלֵיהֶן בַּמּוֹעֵד. וְרַבָּנִין אָמְרִין: עֲשִׁירִים הָיוּ, בִּבְהֵמָה הָיוּ עוֹלִין.

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת עֲבוֹדָה זָרָה פֶּרֶק שְׁמִינִי

ח,א בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִין: אֵין בּוֹצְרִין עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, וְאֵין דּוֹרְכִין עִם יִשְׂרָאֵל הָעוֹשֶׂה בְּטָמְאָה, אֲבָל דּוֹרְכִין עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים. חָזְרוּ לוֹמַר: אֵין דּוֹרְכִין עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, וְאֵין בּוֹצְרִין עִם יִשְׂרָאֵל הָעוֹשֶׂה בְּטָמְאָה, אֲבָל בּוֹצְרִין עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, וּמוֹלִיכִין עִמּוֹ חָבִיּוֹת חֲדָשׁוֹת אֲבָל לֹא יְשָׁנוֹת; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶחָד חֲדָשׁוֹת וְאֶחָד יְשָׁנוֹת - מְסַיְּעִין אוֹתוֹ עַד שֶׁנִּתְעַלֵּם מִשְּׁנֵיהֶן. נִתְעַלֵּם מִשְּׁנֵיהֶן - נַעֲשָׂה יַיִן נֶסֶךְ. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים: אֵין מְסַיְּעִין אֶת הַנִּחְתּוֹם הָעוֹשֶׂה בְּטָמְאָה, וְאֵין מוֹלִיכִין עִמּוֹ גְּרִיצוֹת לְתַנּוּר. חָזְרוּ לוֹמַר: מְסַיְּעִין אֶת הַנִּחְתּוֹם הָעוֹשֶׂה בְּטָמְאָה, וּמוֹלִיכִין עִמּוֹ גְּרִיצוֹת לַתַּנּוּר. וּבְסוּרְיָא - מְסַיְּעִין אֶת הַנִּחְתּוֹם הָעוֹשֶׂה בְּטָמְאָה, וּמוֹלִיכִין עִמּוֹ גְּרִיצוֹת לְתַנּוּר.

ח,ב יִשְׂרָאֵל הָעוֹשֶׂה עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּגַת - הֲרֵי זֶה מַעֲלֶה אֶת הַלֶּחֶם לְגַבֵּי תַּפּוּחַ, וּמוֹרִיד אֶת הַלֶּחֶם מִגַּבֵּי תַּפּוּחַ, אַף עַל פִּי שֶׁהַיַּיִן צָף עַל יָדָיו - מָתָר, שֶׁאֵין דַּרְכָּן לְנַסֵּךְ כֵּן. וְהָעוֹבֵד כּוֹכָבִים הָעוֹשֶׂה עִם יִשְׂרָאֵל בְּגַת - הֲרֵי זֶה מַעֲלֶה הַלֶּחֶם לְגַבֵּי תַּפּוּחַ, וּמוֹרִיד אֶת הַלֶּחֶם מִגַּבֵּי תַּפּוּחַ, אַף עַל פִּי שֶׁהַיַּיִן צָף עַל גַּבֵּי יָדָיו - מָתָר שֶׁאֵין דַּרְכָּן מְנַסְּכִים כָּךְ. הַשּׁוֹקֵל עֲנָבִים בְּכַף מֹאזְנַיִם, אַף עַל פִּי שֶׁהַיַּיִן צָף עַל גַּבֵּי יָדָיו - מָתָר שֶׁאֵין דַּרְכָּן מְנַסְּכִין כָּךְ. הַדּוֹרֵס עֲנָבִים בֶּחָבִית, אַף עַל פִּי שֶׁהַיַּיִן צָף עַל גַּבֵּי יָדָיו - מָתָר שֶׁאֵין דַּרְכָּם מְנַסְּכִין כָּךְ. נָפַל לַבְּאֵר וְנָגַע בּוֹ טִפָּה כָּל שֶׁהוּא - אָסַר. יָרְדוּ לִשְׁלוֹת חַרְצַנִּין וְזָגִין מִן הַבְּאֵר, זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה, וּבָאוּ וְשָׁאֲלוּ אֶת חֲכָמִים וְאָמְרוּ: יִמְכְּרוּ כֻּלָּם לְעוֹבְדֵי כוֹכָבִים. אַגְרַדְמָן שֶׁטָּעַם מִן הַכּוֹס וְהֶחֱזִירוֹ לֶחָבִית - אָסוּר. קֻדַּח בַּמְּנִיקַת, וְנָפְלָה מִמֶּנָּה טִפָּה כָּל שֶׁהִיא - אָסוּרָה, מִפְּנֵי שֶׁטִּפָּה שֶׁל יַיִן אֲסוּרָה וְאוֹסֶרֶת כָּל שֶׁהִיא.

ח,ג יִשְׂרָאֵל שֶׁהִכְנִיס יֵינוֹ לִרְשׁוּת עוֹבֵד כּוֹכָבִים, אִם יֵשׁ עָלָיו מִפְתָּח אוֹ חוֹתָם - מָתָר, וְאִם לָאו - אָסוּר. לָוָה מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ עָלָיו מַפְתֵּחַ אוֹ חוֹתָם - אָסוּר עַד שֶׁיְּשַׁלֵּם שׁוּמַר. יִשְׂרָאֵל שֶׁטִּהֵר יֵינוֹ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים וְנָתְנוּ בִּרְשׁוּתוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ עָלָיו מַפְתֵּחַ אוֹ חוֹתָם - אָסוּר. אִם הָיָה אוֹצָר פָּתוּחַ לִרְשׁוּת הָרַבִּים - מָתָר. בְּעִיר שֶׁכֻּלָּהּ עוֹבְדֵי כוֹכָבִים - אָסוּר עַד שֶׁיְּשַׁלֵּם שׁוּמַר. יִשְׂרָאֵל שֶׁטִּהֵר יֵינוֹ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים וְנָתְנוּ בִּרְשׁוּתוֹ, וְהָלָה כָּתַב לוֹ: "הִתְקַבַּלְתִּי מִמְּךָ מָעוֹת" - מָתָר. אֲבָל אִם יָרְצָה יִשְׂרָאֵל - אֵין מַנִּיחוֹ עַד שֶׁיִּתֵּן אֶת מְעוֹתָיו. זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה בְּבֵית שְׁאָן, וְאָמְרוּ: אֵין זוֹ אֶלָּא עַרְמָה. יִשְׂרָאֵל שֶׁטִּהֵר יֵינוֹ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים, וְנָתְנוּ בִּרְשׁוּת עוֹבֵד כּוֹכָבִים אַחֵר, זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה, וְשָׁאֲלוּ אֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר וְאָמַר: רְשׁוּת עוֹבֵד כּוֹכָבִים אַחַת. יִשְׂרָאֵל שֶׁטִּהֵר יֵינוֹ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים, וְנָתְנוּ בִּשְׁתֵּי חֲצֵרוֹת אוֹ בִּשְׁתֵּי עֲיָרוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁיּוֹצֵא וְנִכְנָס מֵחָצֵר זוֹ לְחָצֵר זוֹ, וּמֵעִיר זוֹ לְעִיר זוֹ - מָתָר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּחֶזְקַת מִשְׁתַּמֵּר. אִם הָיְתָה חֲזָקָה לוֹ בְּמָקוֹם אֶחָד - אָסוּר. פְּרוּזָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל וְעוֹבֵד כּוֹכָבִים כּוֹנְסִין לְתוֹכוֹ יַיִן, אַף עַל פִּי שֶׁחֲבִיּוֹת פְּתוּחוֹת וְהָעוֹבֵד כּוֹכָבִים יוֹשֵׁב וּמְשַׁמְּרָן - מָתָר מִפְּנֵי שֶׁבְּחֶזְקַת הַמִּשְׁתַּמֵּר.

ח,ד הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת חֲצִי הַיּוֹם בְּאָסוּר וַחֲצִי הַיּוֹם בְּהֶתֵּר, וְנָתַן כֻּלָּן בִּכְרֵךְ אֶחָד - כֻּלָּן אֲסוּרוֹת. אֵלּוּ בִּפְנֵי עַצְמָן וְאֵלּוּ בִּפְנֵי עַצְמָן, רִאשׁוֹנוֹת - אֲסוּרוֹת, וּשְׁנִיּוֹת - מֻתָּרוֹת. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ מְלָאכָה, וּלְעִתּוֹתֵי עֶרֶב אָמַר לוֹ: "הוֹלֵךְ לִי

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

אֶת הַלָּגִין הַזֶּה בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי״ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל רַשַּׁאי לַעֲשׂוֹת כֵּן, שְׂכָרוֹ - מָתָּר. הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לִרְכֹּב עָלָיו, וְאָמַר לוֹ: ״תְּנָה לִי אֶת הַלָּגִין הַזֶּה עָלַיִךְ״ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל רַשַּׁאי לַעֲשׂוֹת כֵּן, שְׂכָרוֹ - מָתָּר. אוֹמֵר אָדָם לַחֲבֵרוֹ וּלְפוּעֲלוֹ: צְאוּ וְאִכְלוּ בְּדֵינָר זֶה, צְאוּ וּשְׁתוּ בְּדֵינָר זֶה, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם מַעֲשְׂרוֹת וּמִשּׁוּם שְׁבִיעִית וּמִשּׁוּם יַיִן נֶסֶךְ. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ: צֵא וֶאֱכוֹל כִּכַּר וַאֲנִי נוֹתֵן דָּמֶיהָ, צֵא וּשְׁתֵה רְבִיעִית וַאֲנִי נוֹתֵן אֶת דָּמֶיהָ - הֲרֵי זֶה חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם מַעֲשְׂרוֹת וּמִשּׁוּם שְׁבִיעִית וּמִשּׁוּם יַיִן נֶסֶךְ. הַנּוֹתֵן צֶמֶר לְצַבָּע עוֹבֵד כּוֹכָבִים לְצַבְּעַ לוֹ - אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא צָבְעוֹ בְּחֹמֶץ שֶׁל יַיִן נֶסֶךְ. אִם בָּאוּ לְבֵית חֶשְׁבּוֹן - אָסוּר.

ח,ה הַמְנִיחַ יֵינוֹ בְּפוּנְדָּק וְנִכְנַס לַכְּרָךְ, אַף עַל פִּי שֶׁשָּׁהָה לִזְמַן מְרֻבֶּה - מָתָּר. וְאִם הוֹדִיעוֹ, אוֹ שֶׁנָּעַל עָלָיו בְּפוּנְדָּקוֹ - אָסוּר. הַמְנִיחַ יֵינוֹ בִּסְפִינָה וְנִכְנַס לַכְּרָךְ, אַף עַל פִּי שֶׁשָּׁהָה לִזְמַן מְרֻבֶּה - מָתָּר. וְאִם הוֹדִיעוֹ אוֹ שֶׁהִפְלִיגָה סְפִינָתוֹ בַּיָּם - אָסוּר. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: הָיָה שָׁם לָגִין מָלֵא וְקָשׁוּר לְכַרְעֵי הַמִּטָּה, וְאֵין הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים יוֹדֵעַ בּוֹ - מָתָּר. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: וַהֲלֹא פִּשְׁתָּם נָכָר בֵּין מִלְמַעְלָה בֵּין מִלְמַטָּה, אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּפְתַּח וְיִגֹּף וְיִנָּגֵב. הַמְשַׁלַּח חָבִית שֶׁל יַיִן בְּיַד בְּתּוֹ, וְשֶׁל צִיר וְשֶׁל חֹמֶץ וְשֶׁל מוֹרֵיס וְשֶׁל שֶׁמֶן וְשֶׁל דְּבַשׁ בְּיַד הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, אִם הָיָה מַכִּיר חוֹתָמוֹ וּשְׁמוֹ - מָתָּר, וְאִם לָאו - אָסוּר. יֵינוֹ אֲצֶל הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, מֻהְסָּתָם - אָסוּר מִשּׁוּם יַיִן נֶסֶךְ. אֲבָל הַצִּיר וְהַמּוֹרִיס וְהַדְּבַשׁ, אִם רָאָה אוֹתוֹ שֶׁמְּנַסְּכִין - אֲסוּרִין, וְאִם לָאו - מֻתָּרִין. יִשְׂרָאֵל הֶחָשׁוּד - שׁוֹתִין בְּמַרְתֵּפוֹ וְאֵין שׁוֹתְתִין מִלְּגִינוֹ. וְאִם הָיָה חָשׁוּד עַל הַשְּׁתִיָּה - אַף מִמַּרְתֵּפוֹ אָסוּר.

ח,ו עוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁהָיָה חַיָּב מָעוֹת לְיִשְׂרָאֵל, אַף עַל פִּי שֶׁמָּכַר יַיִן נֶסֶךְ וְהֵבִיא לוֹ, עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וְהֵבִיא לוֹ - מָתָּר. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ: הַמְתֵּן עַד שֶׁאֶמְכֹּר יַיִן נֶסֶךְ וְאָבִיא לְךָ, עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וְאָבִיא לְךָ - אָסוּר. הַמּוֹכֵר יֵינוֹ לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים וּפָסַק עִמּוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁעָתִיד לְמָחוֹת אֶת הַמַּחְצָלָאוֹת וְאֶת הַמִּדּוֹת - מָתָּר. וְחֶנְוָנִי, בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ - אָסוּר. מִפְּנֵי שֶׁרְאשׁוֹן רְאשׁוֹן זָקוּף עָלָיו. עוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁשָּׁלַח לַגִּנָּה אֵצֶל יִשְׂרָאֵל, וּמְקֻצָּת עַכָּבֶת יַיִן לְתוֹכוֹ - הֲרֵי זֶה מְמַלֵּא לוֹ הַלָּגִין וְנוֹעֵל וְנוֹטֵל מִמֶּנּוּ דְּמֵי כֻלָּן וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ.

מַסֶּכֶת עֲבוֹדָה זָרָה פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

ט,א הַמְעָרֶה מִכְלֵי לִכְלֵי קְלוּחַ, מְשֻׁכְּנֶגֶד שֶׁפְּתַח שֶׁל חָבִית וּלְמַטָּה -הֲרֵי זֶה אָסוּר. הַגֶּת וְהַמַּחַץ וְהַמַּשְׁפֵּךְ שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים - רַבִּי מַתְיָר, וַחֲכָמִים אוֹסְרִין. וּמוֹדֶה רַבִּי בְּקַנְקַנִּים - שֶׁהֵן אֲסוּרוֹת. מִפְּנֵי מָה אֵלּוּ אֲסוּרוֹת וְאֵלּוּ מֻתָּרוֹת? אֵלּוּ - עֲשׂוּיוֹת לְמָכְנָס, וְאֵלּוּ - עֲשׂוּיוֹת שֶׁלֹּא לְמָכְנָס. שֶׁל עֵץ וְשֶׁל אֶבֶן - צָרִיךְ לְנַגֵּב. אִם הָיוּ זְפוּתִין - צָרִיךְ לְקַלֵּף.

ט,ב הַלּוֹקֵחַ כְּלֵי תַּשְׁמִישׁ מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, דְּבָרִים שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן - מַטְבִּילָן וְהֵן טְהוֹרִין. דְּבָרִים שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, כְּגוֹן כּוֹסוֹת וּצְלוֹחִית - יַדִּיחֵן בְּצוֹנֵן. כְּגוֹן הַיּוֹרוֹת וְהַמַּחֲמִין וְהַטּוּגְנִין וְקַמְקוֹמוֹסִין - יַדִּיחֵן בְּרוֹתְחִין. כְּגוֹן הַסַּכִּינִין וְהַשַּׁפּוּדִים וְהָאֲסָכְלָאוֹת - מְלַבְּנָן בָּאוּר וְהֵן טְהוֹרִין. וְכֻלָּן שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן עַד שֶׁלֹּא יַגְעִיל, וְטָבַל וְלִבֵּן - הֲרֵי זֶה מָתָּר.

ט,ג מִי שֶׁהָיוּ גְּתָיו וּבַדָּיו טְמֵאִין, וּמְבַקֵּשׁ לְטַהֲרָן, הַדַּפִּים וְהַלּוּלָבִים וְהָעֲדָשׁוֹת - מְנַגְּבָן וְהֵן טְהוֹרִין. הָעֲקָלִין שֶׁל נְצָרִים וְשֶׁל בִּצְבּוּץ - צָרִיךְ לְנַגֵּב. שֶׁל חֲשִׁישָׁה וְשֶׁל גֶּמִי - צָרִיךְ לְיַשֵּׁן. וְכַמָּה מְיַשְּׁנָן? שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִגַּת לְגַת וּמִבַּד לְבַד. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: הָרוֹצֶה לְטַהֲרָן - אוֹ חוֹלְטָן מִיַּד בַּחַמִּין, אוֹ מוֹלְגָן בְּמֵי זֵיתִים. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי: נוֹתְנָן בַּנָּהָר שֶׁמֵּימָיו מְהֻלָּכִין מְלֹא עֵינוֹ. הַצְּנוּר שֶׁמֵּימָיו מְקֻלָּחִין - כְּשֵׁם שֶׁמְּנַגֵּב לְטָהֳרָה, כָּךְ מְנַגֵּב לְיַיִן נֶסֶךְ.

ט,ד עַל שֶׁבַע מְצוֹת נִצְטַוּוּ בְּנֵי נֹחַ: עַל הַדִּינִין, וְעַל עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, וְעַל גִּלּוּי עֲרָיוֹת, וְעַל שְׁפִיכוּת דָּמִים, וְעַל הַגָּזֵל, וְעַל אֵבֶר מִן הַחַי. עַל הַדִּינִין כֵּיצַד? כְּשֵׁם שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְצֻוִּין לְהוֹשִׁיב בָּתֵּי דִינִין בַּעֲיָרוֹת שֶׁלָּהֶן - כָּךְ בְּנֵי נֹחַ מְצֻוִּין לְהוֹשִׁיב בָּתֵּי דִינִין בְּעִיר שֶׁלָּהֶם. עַל עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וְעַל בִּרְכַּת הַשֵּׁם כֵּיצַד? עוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁעָבַד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּבֵרַךְ אֶת הַשֵּׁם. לֹא נִתְּנָה מִיתָה לִבְנֵי נֹחַ אֶלָּא בְּסִיף בִּלְבַד. עַל גִּלּוּי עֲרָיוֹת כֵּיצַד? כָּל עֶרְוָה שֶׁבֵּית דִּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל מְמִיתִין עָלֶיהָ - בְּנֵי נֹחַ מְזַהֲרִים עָלֶיהָ, וְכָל עֶרְוָה שֶׁבֵּית דִּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל מְזַהֲרִים עָלֶיהָ - בְּנֵי נֹחַ מוּמָתִין עָלֶיהָ; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הָרִבְּה עֲרָיוֹת שֶׁאֵין בֵּית דִּין מְמִיתִין עָלֶיהָ - בְּנֵי נֹחַ מְזַהֲרִים עָלֶיהָ. בָּא עַל עֶרְוַת יִשְׂרָאֵל - נִדּוֹן בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל. בָּא עַל עֶרְוַת הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים - נִדּוֹן בְּדִינֵי הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. וְאֵין לִי אֶלָּא נַעֲרָה מְאֹרָסָה בִּלְבַד. וְעַל שְׁפִיכוּת דָּמִים כֵּיצַד? עוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים, עוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּיִשְׂרָאֵל - חַיָּב. יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים - פָּטוּר. עַל הַגְּזֵלָה כֵּיצַד? גָּנַב גָּזַל יָפַת תֹּאַר, וְכֵן כַּיּוֹצֵא בּוֹ, עוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים, עוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּיִשְׂרָאֵל - אָסוּר. יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים - מָתָר. עַל אֵבֶר מִן הַחַי כֵּיצַד? אֵבֶר הַמִּדַּלְדֵּל בַּבְּהֵמָה וְאֵין בּוֹ לְהַעֲלוֹת אֲרוּכָה, בָּשָׂר הַמִּדַּלְדֵּל בַּבְּהֵמָה וְאֵין בּוֹ לְהַעֲלוֹת אֲרֻכָּה - אָסוּר לִבְנֵי נֹחַ וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר לְיִשְׂרָאֵל. וְאִם יֵשׁ בּוֹ לְהַעֲלוֹת אֲרֻכָּה - מָתָר לְיִשְׂרָאֵל וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר לִבְנֵי נֹחַ. נָטַל צִפּוֹר שֶׁאֵין בָּהּ כַּזַּיִת וַאֲכָלָהּ - רַבִּי פּוֹטֵר, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בַּרְבִּי שִׁמְעוֹן מְחַיֵּב. וּמַה עַל אֵבֶר מִן הַחַי מִמֶּנּוּ - חַיָּב, כָּלוֹ - לֹא יְהֵא חַיָּב! חֶנְקָהּ וַאֲכָלָהּ - פָּטוּר. רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אַף עַל דָּם מִן הַחַי. רַבִּי חִדְקָא אוֹמֵר: אַף עַל הַסְּרוּס. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף עַל הַכְּשָׁפִים. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּל הָאָמוּר בַּפָּרָשָׁה - בְּנֵי נֹחַ מְזַהֲרִין עָלֶיהָ, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יח): לֹא יִמָּצֵא בְךָ מַעֲבִיר בְּנוֹ וּבִתּוֹ בָּאֵשׁ וְגוֹ' וְחוֹבֵר חָבֶר כִּי תוֹעֲבַת ה'. אֶפְשָׁר שֶׁכָּתוּב עֹנֶשׁ עַד שֶׁלֹּא יַזְהִיר? אֶלָּא מַזְהִיר וְאַחַר כָּךְ עוֹנֵשׁ, מְלַמֵּד: שֶׁהִזְהִיר וְאַחַר כָּךְ עוֹנְשִׁין. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: [אַף] עַל הַכִּלְאַיִם. מָתָר לִבְנֵי נֹחַ לִזְרֹעַ וּלְלַבֵּשׁ כִּלְאַיִם. אָסוּר לְהַרְבִּיעַ וּלְהַרְכִּיב אִילָנוֹת.

מַסֶּכֶת הוֹרָיוֹת פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א,א הוֹרוּ בֵּית דִּין, וְיָדַע אֶחָד מֵהֶן שֶׁטָּעוּ. אוֹ שֶׁהָיָה אֶחָד מִן הַתַּלְמִידִים וְתִיקִים יוֹשֵׁב לְפָנֵיהֶם וְרָאוּי לְהוֹרָאָה כְּשִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי, וְהָלַךְ וְעָשָׂה עַל פִּיהֶן - הֲרֵי זֶה חַיָּב, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא תָלָה בְּבֵית דִּין:

א,ב הוֹרוּ בֵּית דִּין, וְעָשׂוּ כָּל הַקָּהָל אוֹ רֻבָּן עַל פִּיהֶן, בִּזְמַן שֶׁהוֹרָאָתוֹ הוֹרָאַת בֵּית דִּין - פְּטוּרִין, וְהָעוֹשִׂין עַל פִּיהֶם - מְבִיאִין פַּר. וְאֵין הוֹרָיָתָן הוֹרַיִת בֵּית דִּין - מְבִיאִין פַּר. הָעוֹשִׂין עַל פִּיו - מְבִיאִין כִּשְׂבָּה אוֹ שְׂעִירָה. הוֹרוּ בֵּית דִּין, וְעָשׂוּ שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה שִׁבְטִים אוֹ רֻבָּן עַל פִּיהֶם, בִּזְמַן שֶׁהוֹרָאָתָן הוֹרַיִת בֵּית דִּין - פְּטוּרִין, וְהָעוֹשִׂין עַל פִּיהֶן - מְבִיאִין פַּר. אֵין הוֹרָיָתָן הוֹרָיוֹת בֵּית דִּין - חַיָּבִין. וְעוֹשִׂין עַל פִּיהֶן - מְבִיאִין כִּשְׂבָּה אוֹ שְׂעִירָה. עָשׂוּ עַל הוֹרַיִת עַצְמָן - פְּטוּרִים. הוֹרָיוֹת כֹּהֵן מָשִׁיחַ - חַיָּבִין. הוֹרוּ בֵּית דִּין וְאֶחָד מֵהֶן אֵינוֹ שָׁם - פְּטוּרִין. רַבִּי אָמַר: אוֹמֵר אֲנִי: עַד שֶׁיִּהֵא מַפְלָא שֶׁבָּהֶן:

א,ג חִסֵּר בְּהוֹרָיָה שֶׁאֵין בְּדִינֵי נְפָשׁוֹת. בְּדִינֵי נְפָשׁוֹת שֶׁאֵין בְּהוֹרָיָה. שֶׁבְּהוֹרָיָה - עַד שֶׁהוֹרוּ כֻּלָּן כְּאֶחָד. וּבְדִינֵי נְפָשׁוֹת - הוֹלְכִין אַחַר הָרֹב. שֶׁבְּהוֹרָיָה - עַד שֶׁהוֹרוּ בֵּית דִּין שִׁבְעִים, וּבְדִינֵי נְפָשׁוֹת - הוֹלְכִין אַחַר הַגְּזִית. וּבְדִינֵי נְפָשׁוֹת - נוֹתְנִין בְּכָל מָקוֹם. יָחִיד שֶׁהוֹרָה עַצְמוֹ עַל פִּיו - הֲרֵי זֶה חַיָּב, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבַּר טו, ל): "וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּיָד רָמָה":

א,ד הָאוֹכֵל שְׁקָצִים - זֶה מוּמָר. כֵּיצַד מוּמָר אוֹכֵל נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים. הָאוֹכֵל בְּשַׂר חֲזִיר, וְהַשּׁוֹתֶה יֵין נָסֶךְ, אוֹ הַמְּחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת, וְהַמְּנַסֵּךְ. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הַלּוֹבֵשׁ

תּוֹסֶפְתָּא

כִּלְאַיִם. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אַף הָעוֹשֶׂה דָּבָר שֶׁאֵין הַיֵּצֶר תָּאֵב לוֹ:

א,ה הוֹרוּ בֵּית דִּין שֶׁהוּא מוֹצָאֵי שַׁבָּת, וְאַחַר כָּךְ זָרְחָה חַמָּה - אֵין זֶה הוֹרָיָה אֶלָּא טָעוּת. הוֹרוּ בֵּית דִּין לַעֲקוֹר אֶת כָּל הַגּוּף, אָמְרוּ: אֵין דָּם בַּתּוֹרָה, אֵין חֵלֶב בַּתּוֹרָה, אֵין פִּגּוּל בַּתּוֹרָה - הֲרֵי אֵלּוּ פְּטוּרִין. הוֹרוּ לְבַטֵּל מִקְצָת וּלְקַיֵּם מִקְצָת - הֲרֵי אֵלּוּ חַיָּבִין. כֵּיצַד? אָמְרוּ: יֵשׁ דָּם, אֲבָל אֵין חַיָּבִין אֶלָּא עַל דַּם הַקָּרֵב לְשִׁלְמִים. יֵשׁ חֵלֶב בַּתּוֹרָה, אֲבָל אֵין חַיָּבִין אֶלָּא עַל חֵלֶב הַקָּרֵב לְשִׁלְמִים. יֵשׁ פִּגּוּל בַּתּוֹרָה, אֲבָל אֵין חַיָּבִין אֶלָּא עַל פִּגּוּל שֶׁבִּשְׁלָמִים - הֲרֵי אֵלּוּ חַיָּבִין, שֶׁנֶּאֱמַר: דָּבָר. נֶאֱמַר כָּאן דָּבָר, וְנֶאֱמַר לְהַלָּן דָּבָר. מַה דָּבָר הָאָמוּר לְהַלָּן - מִקְצָתוֹ וְלֹא כֻלּוֹ, אַף דָּבָר הָאָמוּר כָּאן - מִקְצָתוֹ וְלֹא כֻלּוֹ. אַתָּה אוֹמֵר דָּבָר מִקְצָתוֹ וְלֹא כֻלּוֹ, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא כֻלּוֹ? תַּלְמוּד לוֹמַר (דִּבְרִים יז, ח): "בֵּין דַּם לְדָם" - וְלֹא כָּל דַּם. בֵּין דִּין לְדִין - וְלֹא כָּל דִּין. בֵּין נֶגַע לָנֶגַע - וְלֹא כָּל נֶגַע. הָא אֵין צָרִךְ לוֹמַר בַּלָּשׁוֹן הָרִאשׁוֹן, אֶלָּא בַּלָּשׁוֹן הָאַחֲרוֹן. נֶאֱמַר כָּאן דָּבָר, וְנֶאֱמַר לְהַלָּן דָּבָר. מַה דָּבָר הָאָמוּר לְהַלָּן - מִקְצָתוֹ וְלֹא כֻלּוֹ. אַף דָּבָר הָאָמוּר כָּאן - מִקְצָתוֹ וְלֹא כֻלּוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: חָטְאוּ שִׁשָּׁה וְהֵן רָבָּן, אוֹ שִׁבְעָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ רָבָּן - הֲרֵי חַיָּבִין:

א,ו הוֹרוּ בֵּית דִּין שֶׁל אֶחָד מִן הַשְּׁבָטִים, וְעָשָׂה אוֹתוֹ הַשֵּׁבֶט עַל פִּיהֶן - אוֹתוֹ הַשֵּׁבֶט חַיָּב, וּשְׁאָר הַשְּׁבָטִים פְּטוּרִין. רַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הוֹרָאַת בֵּית דִּין עִם כָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט - כְּהוֹרָאַת בֵּית דִּין לַצִּבּוּר, שֶׁאֵין בֵּית דִּין וּמְשִׁיחַ חַיָּבִין אֶלָּא עַל הֶעְלֵם דָּבָר עִם שִׁגְגַת הַמַּעֲשֶׂה, וְהֶעְלֵם דָּבָר בְּבֵית דִּין וְשִׁגְגַת הַמַּעֲשֶׂה בַּקָּהָל. עָשׂוּ עַל הוֹרַיַּת עַצְמָן - פְּטוּרִין. עַל הוֹרַיַּת כֹּהֵן מָשִׁיחַ - חַיָּבִין. אֵין חַיָּבִין אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁדִּרְשׁוּנוֹ כָּרֵת וְשִׁגְגָתוֹ חַטָּאת, וְכֹהֵן מָשִׁיחַ, וְלֹא בַּעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁדִּרְשׁוּנוֹ כָּרֵת וְשִׁגְגָתוֹ חַטָּאת. מָשִׁיחַ בַּעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים - חַיָּב עַל שִׁגְגַת הַמַּעֲשֶׂה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הֲרֵי הוּא כִּשְׁאָר כָּל מִצְוֹת הָעֲלֵם דָּבָר עִם שִׁגְגַת הַמַּעֲשֶׂה - מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי:

הַשָּׁלֵם

א,ז אֵין חַיָּבִין עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ, וְאֵין מְבִיאִין אָשָׁם תָּלוּי עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ. וּמֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבִּנְדָּה. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: מִפְּנֵי מָה חַיָּבִין עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁבִּנְדָּה? מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ לֹא תַעֲשֶׂה. וְעוֹד רַבִּי יְהוּדָה הָיָה אוֹמֵר בָּהֶן כְּלָל: כְּשֶׁהַיָּחִיד בְּאָשָׁם תָּלוּי - נָשִׂיא כַּיּוֹצֵא בּוֹ, וּמְשִׁיחַ וּבֵית דִּין פְּטוּרִין. וּכְשֶׁהוּא בְּאָשָׁם וַדַּאי - נָשִׂיא וּמְשִׁיחַ כַּיּוֹצֵא בּוֹ, וּבֵית דִּין פְּטוּרִין:

א,ח שְׁמִיעַת הַקּוֹל, וּבִטּוּי שְׂפָתַיִם, וְטֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו - בֵּית דִּין פְּטוּרִין, יָחִיד נָשִׂיא וּמְשִׁיחַ חַיָּב. אֶלָּא שֶׁאֵין הַנָּשִׂיא חַיָּב עַל שְׁמִיעַת הַקּוֹל, וְלֹא עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו - שֶׁהֵן בְּעוֹלֶה וְיוֹרֵד. נָשִׂיא - כַּיּוֹצֵא בּוֹ, וּמְשִׁיחַ וּבֵית דִּין - פְּטוּרִין. כְּשֶׁהוּא בְּקִבּוּעָה, יָחִיד וְנָשִׂיא וּמְשִׁיחַ - מְבִיאִין שְׂעִירָה, וּבֵית דִּין - פַּר וְשָׂעִיר, [פַּר] לְעוֹלָה וְשָׂעִיר לַחַטָּאת:

מַסֶּכֶת הוֹרָיוֹת פֶּרֶק שֵׁנִי

ב,א אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁבֵּין כֹּהֵן גָּדוֹל לְכֹהֵן הֶדְיוֹט: פַּר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת, וּפַר יוֹם הַכִּפּוּרִים, וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה. לֹא פּוֹרֵעַ, וְלֹא פּוֹרֵם. אֲבָל פּוֹרֵם מִלְמַטָּה, וְהַהֶדְיוֹט מִלְמַעְלָה. אֵין מְטַמֵּא לִקְרוֹבִין. וּמְצֻוֶּה עַל הַבְּתוּלָה, וּמַזֶּהֶר עַל הָאַלְמָנָה, וּמַחֲזִיר אֶת הָרוֹצֵחַ, וּמַקְרִיב אוֹנֶן וְאֵינוֹ אוֹכֵל. מַקְרִיב חֵלֶק בָּרֹאשׁ, וְנוֹטֵל חֵלֶק בָּרֹאשׁ. וְכָל עֲבוֹדַת יוֹם הַכִּפּוּרִים - אֵינָהּ כְּשֵׁרָה אֶלָּא בּוֹ. וּפָטוּר עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. וְכֻלָּן נוֹהֲגִין בְּמֵרְכָּבָה בְּגָדִים שָׁעָבָר, חוּץ מִפַּר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת. כֻּלָּן אֵינָן נוֹהֲגִין בְּמִשּׁוּחַ מִלְחָמָה - חוּץ מֵחֻמְשָׁה דְּבָרִים שֶׁפֵּרֵשׁ הַכָּתוּב בַּפָּרָשָׁה. לֹא פּוֹרֵעַ, וְלֹא פּוֹרֵם, וְאֵין מְטַמֵּא לִקְרוֹבָיו, וּמְצֻוֶּה עַל הַבְּתוּלָה, וּמַזֶּהֶר בְּאַלְמָנָה, וּמַחֲזִיר אֶת הָרוֹצֵחַ; דִּבְרֵי

תּוֹסֶפְתָּא

רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מַחְזִיר אֶת הָרוֹצֵחַ:

ב,ב אֵיזֶהוּ נָשִׂיא? [נָשִׂיא] יִשְׂרָאֵל, וְלֹא נָשִׂיא שֵׁבֶט. נָשִׂיא יִשְׂרָאֵל וְנָשִׂיא בֵּית דָּוִד - זֶה מֵבִיא לְעַצְמוֹ, וְזֶה מֵבִיא לְעַצְמוֹ:

ב,ג אֵיזֶהוּ מָשִׁיחַ? מָשׁוּחַ בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. אֵין בֵּין מָשׁוּחַ בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה לִמְרֻבֶּה בְּבְגָדִים, אֶלָּא שֶׁהַמְּרֻבֶּה בִּבְגָדִים - צָרִיךְ לְהָבִיא פַּר; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינוֹ צָרִיךְ לְהָבִיא פַּר:

ב,ד פַּר מָשִׁיחַ וּפַר הָעֵדָה - פַּר מָשִׁיחַ קֹדֶם לְפַר הָעֵדָה בְּכָל מַעֲשָׂיו, הוֹאִיל וּפַר מָשִׁיחַ מְכַפֵּר, וְהָעֵדָה מִתְכַּפֶּרֶת, מוּטָב שֶׁיְּקַדִּים הַמְכַפֵּר לַמִּתְכַּפֵּר, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא טז, ו): ״וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ״ וְגוֹ׳. פַּר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת - קֹדֶם לַפָּר וְשָׂעִיר שֶׁל עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים. וּפַר וְשָׂעִיר שֶׁל עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים - קֹדֶם לְשָׂעִיר שֶׁל נָשִׂיא. וְשָׂעִיר שֶׁל נָשִׂיא - קֹדֶם לְשָׂעִיר שֶׁל יָחִיד. וְשָׂעִיר שֶׁל יָחִיד - קֹדֶם לְכִבְשָׂה שֶׁל יָחִיד. שְׁתֵּי הַלֶּחֶם - קוֹדְמוֹת לַכְּבָשִׂים. הָעֹמֶר - קֹדֶם לַכְּבָשׂ הַקָּרֵב עִמּוֹ. זֶה הַכְּלָל: הַבָּא בְּגִין הַיּוֹם - קֹדֶם לַבָּא בְּגִין הַלֶּחֶם:

ב,ה הוּא וְאָבִיו וְרַבּוֹ עוֹמְדִין בַּשֶּׁבִי - הוּא קֹדֶם לְרַבּוֹ, וְרַבּוֹ קֹדֶם לְאָבִיו, וְאִמּוֹ קוֹדֶמֶת לְכָל אָדָם. אֵיזֶהוּ רַבּוֹ? רַבּוֹ שֶׁלִּמְּדוֹ תּוֹרָה, לֹא שֶׁלִּמְּדוֹ אוּמָנוּת. וְאֵיזֶה? זֶה שֶׁפָּתַח לוֹ תְּחִלָּה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: רַבּוֹ שֶׁלִּמְּדוֹ חָכְמָה, לֹא רַבּוֹ שֶׁלִּמְּדוֹ תּוֹרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁרֹּב תַּלְמוּדוֹ מִמֶּנּוּ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּל שֶׁהֵאִיר עֵינָיו בְּמִשְׁנָתוֹ:

ב,ו הָאִישׁ - קֹדֶם לְאִשָּׁה, לְהַחֲיוֹתוֹ, לְהָשִׁיב אֲבֵדָה. וְאִשָּׁה - קוֹדֶמֶת לְאִישׁ, לְכִסּוּת, וּלְהוֹצִיא מִבֵּית הַשֶּׁבִי. בְּזְמַן שֶׁשְּׁנֵיהֶן עוֹמְדִין בְּקַלְקָלָה - הָאִישׁ קֹדֶם. מַעֲשֶׂה שֶׁהָלַךְ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְרוֹמִי, אָמְרוּ לוֹ: יֵשׁ כָּאן תִּינוֹק אֶחָד יְרוּשַׁלְמִי יָפֶה עֵינַיִם וְטוֹב רֹאִי עוֹמֵד לְקֻלּוֹן, הָלַךְ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְבָדְקוֹ, כֵּינָן שֶׁהִגִּיעַ לַפֶּתַח, קָרָא אֶת הַמִּקְרָא הַזֶּה (יְשַׁעְיָהוּ מב): מִי נָתַן לִמְשִׁסָּה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל לְבוֹזְזִים. נַעֲנָה אוֹתוֹ תִּינוֹק וְאָמַר (שָׁם): הֲלֹא ה׳ זוּ חָטָאנוּ לוֹ וְגוֹ׳. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מֵעִיד אֲנִי עָלַי אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ שֶׁאֵינִי זָז מִכָּאן עַד שֶׁאֲנִי פּוֹדֶה אוֹתוֹ בְּמָמוֹן הַרְבֵּה. פָּדָאוֹ בְּמָמוֹן הַרְבֵּה, וְשִׁגְּרוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעָלָיו נֶאֱמַר (אֵיכָה ד, ב): ״בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים הַמְסֻלָּאִים בַּפָּז״ וְגוֹ׳:

בַּ,ז מִנַּיִן שֶׁכָּל הַשּׁוֹנֶה פֶּרֶק אֶחָד לַחֲבֵרוֹ, מַעֲלָה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ הוּא יְצָרוֹ וְרָקְמוּ וְהֶבִיאוּ לְעוֹלָם? שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָה טו, יט): ״אִם תּוֹצִיא יָקָר מִזּוֹלֵל כְּפִי תִּהְיֶה״, כְּאוֹתוֹ הַפֶּה שֶׁזָּרַק נְשָׁמָה בָּאָדָם הָרִאשׁוֹן, כָּךְ כָּל הַמַּכְנִיס בְּרִיָּה אַחַת תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה - מַעֲלִין עָלָיו כְּאִלּוּ יְצָרוֹ וְרָקְמוֹ וְהֶבִיאוֹ לָעוֹלָם. יָקָר - הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי ג, טו): ״יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים״. וְאוֹמֵר (מִשְׁלֵי כ, טו): ״יֵשׁ זָהָב וְרֹב פְּנִינִים וּכְלֵי יָקָר שִׂפְתֵי דַעַת״:

ב,ח חָכָם - קֹדֶם לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. מֵת חָכָם - אֵין לָנוּ כַּיּוֹצֵא בּוֹ. מֵת מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל - כָּל יִשְׂרָאֵל רְאוּיִם לַמְּלוּכוּת. הַמֶּלֶךְ - קֹדֶם לְכֹהֵן גָּדוֹל, שֶׁנֶּאֱמַר (מְלָכִים-א א, לג): ״וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לָהֶם קְחוּ עִמָּכֶם אֶת עַבְדֵי אֲדוֹנֵיכֶם וְהִרְכַּבְתֶּם אֶת שְׁלֹמֹה בְנִי עַל הַפִּרְדָּה אֲשֶׁר לִי״ וְגוֹ׳. כֹּהֵן גָּדוֹל קֹדֶם לְנָבִיא, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם א, לד): ״וּמָשַׁח אוֹתוֹ שָׁם צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא״ - הַקְּדִים צָדוֹק לְנָתָן. וְאוֹמֵר (זְכַרְיָה ג, ח): ״שְׁמַע נָא יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אַתָּה וְרֵעֶיךָ הַיּוֹשְׁבִים לְפָנֶיךָ״ וְגוֹ׳. יָכוֹל בְּנֵי אָדָם הֲדְיוֹטוֹת הָיוּ? תַּלְמוּד לוֹמַר: ״כִּי אַנְשֵׁי מוֹפֵת הֵמָּה״, אֵין מוֹפֵת אֶלָּא נָבִיא, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יג, ב): ״וְנָתַן אֵלֶיךָ אוֹת אוֹ מוֹפֵת״:

ב,ט מָשׁוּחַ בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה - קוֹדֵם לְמֻרְבֶּה בְּבָגְדִים. מֻרְבֶּה בְּבָגְדִים - קוֹדֵם לְמָשׁוּחַ מִלְחָמָה. מָשׁוּחַ מִלְחָמָה - קֹדֶם לְסָגָן. סָגָן - קוֹדֵם לְרֹאשׁ מִשְׁמָר. רֹאשׁ מִשְׁמָר - קֹדֶם לְרֹאשׁ בֵּית אָב. רֹאשׁ בֵּית אָב - קֹדֶם לְמֻרְכָּל. - קֹדֶם לַגִּזְבָּר. גִּזְבָּר - קֹדֶם לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. כֹּהֵן הֶדְיוֹט - קֹדֶם לַלֵּוִי. לֵוִי - קֹדֶם

הַשָּׁלֵם

תוֹסֶפְתָּא

לִישְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל - לְמַמְזֵר. מַמְזֵר - לְנָתִין. נָתִין - לְגֵר. גֵּר - לְעֶבֶד מְשֻׁחְרָר. אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁכֻּלָּן שָׁוִין, אֲבָל אִם הָיָה מַמְזֵר תַּלְמִיד חָכָם, וְכֹהֵן גָּדוֹל עַם הָאָרֶץ - מַמְזֵר תַּלְמִיד חָכָם קוֹדֵם לְכֹהֵן גָּדוֹל עַם הָאָרֶץ, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ג, טו): "יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חֲפָצֶיךָ לֹא יִשְׁווּ בָהּ"! רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: בַּדִּין הוּא שֶׁיַּקְדִּים עֶבֶד מְשֻׁחְרָר לְגֵר, מִפְּנֵי שֶׁזֶּה גָּדַל בִּקְדֻשָּׁה, וְזֶה שֶׁלֹּא בִקְדֻשָּׁה, אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁזֶּה הָיָה בִּכְלָל אָרוּר, וְזֶה לֹא הָיָה בִּכְלָל אָרוּר:

ב,י מִפְּנֵי מָה הַכֹּל קוֹפְצִין לִישָּׂא אֶת הַגִּיּוֹרֶת, וְאֵין הַכֹּל קוֹפְצִין לִישָּׂא אֶת הַמְשֻׁחְרֶרֶת? מִפְּנֵי שֶׁהַגִּיּוֹרֶת - הָיְתָה בְּחֶזְקַת מְשֻׁחְרֶרֶת, וְשִׁפְחָה מְשֻׁחְרֶרֶת - הָיְתָה בְּחֶזְקַת מְפֻקֶּרֶת. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: מִפְּנֵי שֶׁמְּצִין לְקָלָלָה בִּפְנֵי כָל הַבְּרִיּוֹת. מִפְּנֵי מָה הַכֹּל נִשְׂאָלִין עַל הָעֶבֶד? מִפְּנֵי שֶׁעִסְקוֹ רַע עִם הַבְּרִיּוֹת:

ב,יא (תְּהִלִּים קלה, יט): "בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת ה', [בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת ה'], בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת ה', יִרְאֵי ה' בָּרְכוּ אֶת ה'". נִמְצְאוּ: יִשְׂרָאֵל - מְבָרְכִין אַחַת. בֵּית אַהֲרֹן - שְׁתַּיִם. בֵּית הַלֵּוִי - שָׁלֹשׁ. יִשְׂרָאֵל יִרְאֵי ה' - מְבָרְכִין אַרְבַּע:

הַדֶּרֶן עֲלָךְ תּוֹסֶפְתָּא סֵדֶר נְזִיקִין

מַסֶּכֶת קָרְבָּנוֹת פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: כָּל הַזְּבָחִים שֶׁנִּזְבְּחוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן - כְּשֵׁרִין, אֶלָּא שֶׁלֹּא עָלוּ לַבְּעָלִים לְשֵׁם חוֹבָה, חוּץ מִן הַפֶּסַח וּמִן הַחַטָּאת. הַפֶּסַח בִּזְמַנּוֹ וְהַחַטָּאת בְּכָל זְמַן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַף הָאָשָׁם, הַפֶּסַח בִּזְמַנּוֹ וְחַטָּאת וְהָאָשָׁם בְּכָל זְמַן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: חַטָּאת בָּאָה עַל חַטָּאת, וְאָשָׁם בָּא עַל אֲשָׁמָה, מַה חַטָּאת פְּסוּלָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ אַף אָשָׁם פָּסוּל שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ.

הַשָּׁלֵם

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא, אִם אָמַרְתָּ בְּחַטָּאת, שֶׁדָּמָהּ נִתָּן לְמַעְלָה, לְפִיכָךְ אִם שְׁחָטָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ - פְּסוּלָה, תֹּאמַר בָּאָשָׁם שֶׁדָּמוֹ נִתָּן לְמַטָּה, וְאִם שְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ - כָּשֵׁר, אַף אָשָׁם שֶׁדָּמוֹ נִתָּן לְמַטָּה, אִם שְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ - יְהֵא פָּסוּל. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא, אִם אָמַרְתָּ בְּפֶסַח שֶׁיֵּשׁ לוֹ זְמַן קְבוּעַ, וְאִם שְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ - כָּשֵׁר. וְאָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: חַטָּאת תּוֹכִיחַ, שֶׁאֵין לָהּ זְמַן קְבוּעַ, וְאִם שְׁחָטָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ - הֲרֵי הִיא פְּסוּלָה, אַף אָשָׁם שֶׁאֵין לוֹ זְמַן קְבוּעַ, אִם שְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ - יְהֵא פָּסוּל. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: נֶחְזוֹר חֲלִילָה. חָזַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְאָמַר: אַף חַטָּאת הֲרֵי הִיא וְאָשָׁם הֲרֵי הִיא, מַה חַטָּאת פְּסוּלָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ אַף אָשָׁם פָּסוּל שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: בְּחַטָּאת הוּא אוֹמֵר: "וְשָׁחַט אוֹתָהּ לְחַטָּאת" - שֶׁתְּהֵא שְׁחִיטָתָהּ לְשֵׁם חַטָּאת, בְּפֶסַח הוּא אוֹמֵר (שמות יב, כז): "זֶבַח פֶּסַח הוּא לַה'" - שֶׁתְּהֵא זְבִיחָה לְשֵׁם פֶּסַח, אֲבָל אָשָׁם, אֵינוֹ אוֹמֵר "אָשָׁם הוּא", אֶלָּא בִּשְׁעַת הֶקְטֵר חֲלָבִים, הוּא עַצְמוֹ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִקְטִיר חֶלְבּוֹ - כָּשֵׁר.

ב. אָשָׁם בֶּן שָׁנָה שֶׁהֶבִיאוֹ בֶּן שְׁתַּיִם, וּבֶן שְׁתַּיִם שֶׁהֶבִיאוֹ בֶּן שָׁנָה, אוֹ שֶׁשְּׁחָטוֹ מֵחָסֵר זְמַן בַּבְּעָלִים - תְּעַבֵּר צוּרָתוֹ וְיֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. עוֹלַת נָזִיר וְעוֹלַת יוֹלֶדֶת, וְעוֹלַת מְצֹרָע שֶׁשְּׁחָטָן בְּנֵי שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ וְיוֹם אֶחָד, אוֹ שֶׁשְּׁחָטָן מֵחָסֵר זְמַן בַּבְּעָלִים, וְעוֹלִין עַל גַּבֵּי מִזְבֵּחַ וּטְעוּנִין נְסָכִים, אֲבָל שֶׁלֹּא עָלוּ לַבְּעָלִים לְשֵׁם חוֹבָה. זֶה הוּא כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר: כָּל שֶׁאֵינוֹ פּוֹסֵל בְּעוֹלַת נְדָבָה - אֵינוֹ פּוֹסֵל בְּעוֹלָה, וְכָל הַפּוֹסֵל בְּחַטָּאת - פּוֹסֵל בְּאָשָׁם, חוּץ מִן הָאָשָׁם שֶׁשְּׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ.

ג. כְּבָשִׂים שֶׁשְּׁחָטָן לְשֵׁם כְּבָשִׂים, וְנִמְצְאוּ אֵילִים - עָלוּ לַצָּבוּר לְשֵׁם אֵילִים. אֵילִי צִבּוּר שֶׁשְּׁחָטָן לְשֵׁם אֵילִים, וְנִמְצְאוּ

תּוֹסֶפְתָּא

כְּבָשִׂים, עָלוּ לְצִבּוּר לְשֵׁם כְּבָשִׂים, וְהַשְּׁאָר יַעֲלוּ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וּטְעוּנִין נְסָכִין.

ד. שְׁחָטוֹ לִשְׁמוֹ, וּמְלָקוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ - כָּשֵׁר, שֶׁכְּבָר הָכְשַׁר בִּשְׁחִיטָה, חוּץ לִמְקוֹמוֹ - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת, חוּץ לִזְמַנּוֹ - פִּגּוּל וְחַיָּבִים עָלָיו כָּרֵת. חוּץ לִמְקוֹמוֹ וְחוּץ לִזְמַנּוֹ - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁיר בְּהִלּוּךְ. וְכֵן בְּחוּץ לִזְמַנּוֹ וְחוּץ לִמְקוֹמוֹ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: מְצַאנִי יוֹסֵי בְּרַבִּי בְּצִיפּוֹרִין, וְאָמַר לִי: הִלּוּךְ, שֶׁהָיָה רַבִּי מֵאִיר פּוֹסֵל בּוֹ, מַה אַתָּה בּוֹ, אָמַרְתִּי לוֹ: מַכְשִׁיר אֲנִי. אָמַר לִי: מֵאֵיזֶה טַעַם? אָמַרְתִּי לוֹ: לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲבוֹדָה שֶׁלֹּא שְׁחָטָהּ, וְשֶׁלֹּא קִבְּלָהּ וְשֶׁלֹּא זָרְקָהּ, אֲבָל אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא בְּהִלּוּךְ. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כָּל הִלּוּךְ שֶׁעֲבוֹדָה צְרִיכָה לוֹ - פּוֹסֵל בַּעֲבוֹדָה, וְכָל הִלּוּךְ שֶׁאֵין עֲבוֹדָה צְרִיכָה לוֹ - אֵינוֹ פּוֹסֵל בַּעֲבוֹדָה. אֵיזֶהוּ הִלּוּךְ שֶׁעֲבוֹדָה צְרִיכָה לוֹ? שְׁחָטוֹ וְקִבֵּל לֵילֵךְ, וּלְזָרְקוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וּבִשְׁעַת הִלּוּכוֹ חִשֵּׁב עָלָיו - זֶה הִלּוּךְ שֶׁעֲבוֹדָה צְרִיכָה לוֹ. אֲבָל שְׁחָטוֹ, וְקִבֵּל לֵילֵךְ לְהָנִיחוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר, וּבִשְׁעַת הִלּוּכוֹ חִשֵּׁב עָלָיו - זֶה הוּא הִלּוּךְ שֶׁאֵין עֲבוֹדָה צְרִיכָה לוֹ.

ה. וְכֵן הָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֲפִלּוּ רַגְלוֹ אַחַת עַל גַּבֵּי הָרִצְפָּה - פָּסוּל. רַגְלוֹ אַחַת עַל גַּבֵּי הָרִצְפָּה, וְרַגְלוֹ אַחַת עַל גַּבֵּי הַלְּבֵנָה, רַגְלוֹ אַחַת עַל גַּבֵּי הָרִצְפָּה, וְרַגְלוֹ אַחַת עַל גַּבֵּי הַכֵּלִי, שֶׁאִם יִנָּטֵל הַכֵּלִי וְיָכוֹל לַעֲמֹד בִּפְנֵי עַצְמוֹ - כָּשֵׁר, וְאִם לָאו - פָּסוּל. קִבֵּל בִּימִינוֹ וּבִשְׂמֹאלוֹ כְּאֶחָד - פָּסוּל. רַבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁיר. הָיְתָה שְׂמֹאל מְסַיַּעַת אֶת הַיָּמִין - הַכֹּל מוֹדִים שֶׁהוּא כָּשֵׁר. הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ יַד - אֵין טָעוּן יָמִין, וְכָל שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בּוֹ יַד - טָעוּן יָמִין. כָּל שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ ״אֶצְבַּע״ - טָעוּן יָמִין, וְכָל שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בּוֹ ״אֶצְבַּע״ - אֵין טָעוּן יָמִין. רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ מַתַּנַת יַד, שְׁנָה בְּמַתָּנָה - פָּסוּל. בְּקִבָּלָה - כָּשֵׁר. וְכָל שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ קִבָּלַת יַד, שְׁנָה בְּקִבָּלָה - פָּסוּל. בְּמַתָּנָה - כָּשֵׁר. קִבֵּל

הַשָּׁלֵם

הַכֹּהֵן, קִבֵּל הַכָּשֵׁר, קִבֵּל בִּימִינוֹ, קִבֵּל בִּכְלִי הֶקְדֵּשׁ, קִבֵּל כָּשֵׁר חָזַר וְקִבֵּל פָּסוּל, קִבֵּל בִּשְׂמֹאל, קִבֵּל בִּכְלִי חל - פָּסוּל. קִבֵּל הַכָּשֵׁר וְזָרַק הַפָּסוּל, קִבֵּל הַפָּסוּל וְזָרַק הַכָּשֵׁר - פָּסוּל.

ו. דָּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָה: מִנַּיִן לְקַבָּלַת הַדָּם שֶׁלֹּא תְּהֵא אֶלָּא בְּכֹהֵן תָּמִים וּבִכְלֵי שָׁרֵת? תַּלְמוּד לוֹמַר (וַיִּקְרָא ט, ט): ״וְהִקְרִבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת הַדָּם אֵלָיו״! יָכוֹל זוֹ זְרִיקָה, כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר: ״וְזָרְקוּ״ - זוֹ זְרִיקָה אֲמוּרָה, הָא אֵינוֹ אוֹמֵר כָּאן ״וְהִקְרִבוּ״ אֶלָּא זוֹ קַבָּלָה, מַקִּישׁ קַבָּלָה לִזְרִיקָה, מָה זְרִיקָה בְּכֹהֵן תָּמִים וּבִכְלֵי שָׁרֵת, אַף בְּקַבָּלָה בְּכֹהֵן תָּמִים וּבִכְלֵי שָׁרֵת. וּלְהַלָּן הוּא אוֹמֵר: ״וּמָשַׁחְתָּ אוֹתָם וְכִהַנּוּ לִי״, מָה כֹּהֵן הָאָמוּר לְהַלָּן בְּכֹהֵן תָּמִים וּכְלֵי שָׁרֵת, אַף כֹּהֵן הָאָמוּר כָּאן כֹּהֵן תָּמִים וּכְלֵי שָׁרֵת. אָמַר לוֹ רַבִּי טַרְפוֹן: עֲקִיבָה! עַד מָתַי אַתָּה מְגַבֵּב וּמֵבִיא עָלֵינוּ? אֲקַפֵּחַ אֶת בָּנַי אִם לֹא הִפְרִישׁ שִׁמְעָתִי בֵּין קַבָּלָה לִזְרִיקָה, וְאַתָּה הֲשִׁוִּתָהּ קַבָּלָה לִזְרִיקָה. אָמַר לוֹ: תַּרְשֵׁנִי לוֹמַר לְפָנֶיךָ מַה שֶּׁלִּמַּדְתַּנִי? אָמַר לוֹ: אֱמוֹר! אָמַר לוֹ: קַבָּלָה, לֹא עָשָׂה בָּהּ מַחֲשָׁבָה כְּמַעֲשֶׂה. זְרִיקָה, עָשָׂה בָּהּ מַחֲשָׁבָה כְּמַעֲשֶׂה. הַמְקַבֵּל בַּחוּץ - כָּשֵׁר. הַזּוֹרֵק בַּחוּץ - פָּסוּל. קִבְּלוּהוּ פְּסוּלִין - אֵין חַיָּבִין עָלָיו. זְרָקוּהוּ - פְּסוּלִין - חַיָּבִין עָלָיו. אָמַר לוֹ: הָעֲבוֹדָה! שֶׁלֹּא הִטִּיתָהּ יָמִין וּשְׂמֹאל. אֲנִי שָׁמַעְתִּי וְלֹא הָיָה לִי לְפָרֵשׁ, וְאַתָּה דּוֹרֵשׁ וּמַסְכִּים לַהֲלָכָה, הָא כָּל הַפּוֹרֵשׁ מִפִּי כְּפוֹרֵשׁ מֵחַיָּיו.

ז. דַּם פָּרַת חַטָּאת, שׁוֹחֵט בִּימִינוֹ וּמְקַבֵּל בִּשְׂמֹאלוֹ, וּמַזֶּה בְּאֶצְבַּע הַיְמָנִית, וְאִם שִׁנָּה - פָּסוּל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בִּימִינוֹ הָיָה שׁוֹחֵט וְנוֹתֵן אֶת הַסַּכִּין לְפָנָיו, אוֹ לָזֶה שֶׁעוֹמֵד בְּצִדּוֹ וּמְקַבְּלוֹ בִּימִינוֹ, וּמְעָרֶה בִּשְׂמֹאלוֹ, וּמַזֶּה בְּאֶצְבַּע הַיְמָנִית. וְאִם שִׁנָּה - פָּסוּל. הַזָּיוֹת שֶׁבַּפָּרָה, הַזָּן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, אוֹ שֶׁאֵינָן מְכֻוָּנוֹת, אוֹ שֶׁחִסֵּר אַחַת מֵהֶן שֶׁטָּבַל אַחַת וְהִזָּה שְׁתַּיִם, אוֹ שֶׁטָּבַל שְׁתַּיִם, וְהִזָּה אַחַת - הֲרֵי אֵלּוּ פְּסוּלוֹת. הַזָּיוֹת שֶׁבִּמְצֹרָע, שֶׁהַזָּן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן שֶׁאֵינָן מְכֻוָּנוֹת - הֲרֵי אֵלּוּ

תוֹסֶפְתָּא

כְּשֵׁרוֹת. דַּם אֶשְׁמוֹ שֶׁל מְצוֹרָע - מְקַבֵּל בִּימִינוֹ וּמְעֶרֶה בִּשְׂמֹאלוֹ, וּמַזֶּה בְּאֶצְבַּע הַיְמָנִית. וְאִם שִׁנָּה - פָּסוּל. פִּנָּה מִשְּׂמֹאלוֹ לִימִינוֹ, וְעֵרָה לִשְׂמֹאלוֹ, וְחָזַר וְהִזָּה בִּימִינוֹ - פָּסוּל, לֹא מִפְּנֵי שֶׁשִּׁנָּה - פָּסוּל, אֶלָּא שֶׁחִסֵּר הַלּוֹג טִפָּה כָּל שֶׁהוּא.

ח. דַּם כָּל הַנִּתָּנִין לְמַעְלָן, שֶׁנִּתָּנָן שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּן, אוֹ שֶׁאֵינָן מְכֻוָּנוֹת - הֲרֵי אֵלּוּ כְּשֵׁרִין. דַּם הַנִּתָּנִין לְמַגָּעָן, שֶׁנִּתָּנָן שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּן, אוֹ שֶׁמְּכָוָּן שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד הַיְסוֹד - הֲרֵי אֵלּוּ פְּסוּלִין. דַּם כָּל הַנִּתָּנִין לְמַעְלָן, מִקְצָת כְּלִי וְנוֹתֵן בַּיָּד, וְאִם נָתַן בַּכֶּלִי - פָּסוּל. לֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצֹרָע, נוֹטֵל בִּימִינוֹ וּמְקַבֵּל בִּשְׂמֹאלוֹ, וּמַזֶּה בְּאֶצְבַּע הַיְמָנִית. וְאִם שִׁנָּה - פָּסוּל. אֲבָל בְּעוֹף אֵינוֹ כֵּן, אֶלָּא שֶׁבְּעוֹלַת הָעוֹף מִמַּצָּה מֵעַצְמוֹ, וּבְחַטָּאת הָעוֹף - מַזֶּה וּמְמַצֶּה מֵעַצְמוֹ. כֻּלָּן שֶׁקִּבְּלוּ בַּיָּד וְהִזּוּהָ בִּכְלִי, בִּכְלִי וְהִזּוּהָ בַּיָּד - הֲרֵי אֵלּוּ פְּסוּלִין. הֶקְטֵר חֲלָבִין וְאֵמוּרִין וְעֵצִים, שֶׁנִּתָּנָן עַל גַּבֵּי הָאִישִׁים, בֵּין בַּיָּד בֵּין בַּכֶּלִי, בֵּין בִּשְׂמֹאלוֹ בֵּין בִּימִינוֹ - הֲרֵי אֵלּוּ כְּשֵׁרִין. הַיַּיִן שֶׁנִּסְכוֹ בַּסְּקָוָה, הַקֻּמֶץ וְהַלְּבוֹנָה, וּמִנְחַת כֹּהֲנִים וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ, וּמִנְחַת נְסָכִים שֶׁקִּדְּשׁוּ בַּכֶּלִי, שֶׁנִּתָּן עַל גַּבֵּי הָאִישִׁים, בֵּין בַּיָּד בֵּין בַּכֶּלִי, בֵּין בִּימִין בֵּין בִּשְׂמֹאל - הֲרֵי אֵלּוּ כְּשֵׁרִין. וְכֵלָּן שֶׁנִּסְכוּ בַּסְּקָוָה וְנִסְּכוּ בַּהִין - כְּשֵׁר. בַּיָּד וּבַכֶּלִי חֹל - פָּסוּל. אֶחָד נִסּוּךְ הַמַּיִם, וְאֶחָד נִסּוּךְ הַיַּיִן, שֶׁנִּסְכוּ בֵּין בַּהִין בֵּין בַּקְּרָקָעוֹת, בֵּין בַּסְּקָוָה בֵּין בְּמֵנִיקוֹת - הֲרֵי אֵלּוּ כְּשֵׁרִין.

מַסֶּכֶת קָרְבָּנוֹת פֶּרֶק שֵׁנִי

א. הַשּׁוֹחֵט הַזָּבַח לִזְרֹק דָּמוֹ בַּחוּץ, אוֹ מִקְצָת דָּמוֹ בַּחוּץ, לְהַקְטִיר אִמּוּרָיו בַּחוּץ, אוֹ כַּזַּיִת מֵאֵמוּרָיו בַּחוּץ, לֶאֱכֹל בְּשָׂרוֹ בַּחוּץ, אוֹ כַּזַּיִת מִבְּשָׂרוֹ בַּחוּץ - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. וְכֵן אַתָּה אוֹמֵר בַּעֲרָלִים וּבְטֻמְאִים. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזָּבַח עַל מְנָת שֶׁיְּזָרְקוּ עֲרֵלִים וְטֻמְאִים אֶת דָּמוֹ בַּחוּץ, אוֹ מִקְצָת דָּמוֹ לְמָחָר, עַל מְנָת שֶׁיְּקַטְּרוּ עֲרֵלִים וְטֻמְאִים אֶת אֵמוּרָיו לְמָחָר, אוֹ כַּזַּיִת מֵאֵמוּרָיו לְמָחָר, עַל מְנָת שֶׁיֹּאכְלוּ עֲרֵלִים וְטֻמְאִים אֶת בְּשָׂרוֹ לְמָחָר, אוֹ כַּזַּיִת מִבְּשָׂרוֹ לְמָחָר - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת.

ב. הַשּׁוֹחֵט אֶת הָעוֹלָה לִזְרֹק אֶת דָּמָהּ בַּחוּץ, אוֹ מִקְצָת דָּמָהּ בַּחוּץ, לֶאֱכוֹל[1] בְּשָׂרָהּ בַּחוּץ, אוֹ כַּזַּיִת מִבְּשָׂרָהּ בַּחוּץ - פְּסוּלָה, וְאֵין בָּהּ כָּרֵת. וְכֵן אַתָּה אוֹמֵר בַּעֲרָלִים וּבְטֻמְאִים. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזָּבַח לֶאֱכוֹל כַּזַּיִת מֵעִזֹּר הָאֲלָיָה חוּץ לִמְקוֹמָהּ - פָּסוּל, וְאֵין בָּהּ כָּרֵת. חוּץ לִזְמַנָּהּ - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יְהוּדָה אִישׁ אוֹכְלִים אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי יַעֲקֹב, וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אִישׁ כְּפַר עַכּוֹס אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן: אֶחָד עוֹר שֶׁתַּחַת הָאַלְיָה, וְאֶחָד עוֹר הָרֹאשׁ שֶׁל הָעֵגֶל הָרַךְ, וְעוֹר פַּרְסוֹת בְּהֵמָה דַּקָּה, וְכָל הַנֶּאֱכָלִין בְּעוֹר הַבָּשָׂר חוּץ לִמְקוֹמוֹ - פָּסוּל, וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. חוּץ לִזְמַנּוֹ - פִּגּוּל, וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. כָּל הַזְּבָחִים שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, קִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק חוּץ לִזְמַנָּן, אוֹ שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת, וּבִלְבַד שֶׁיְּקָרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ. כֵּיצַד קָרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ? שָׁחַט בִּשְׁתִּיקָה וְקִבֵּל וְהָלַךְ וְזָרַק חוּץ לִזְמַנּוֹ, אוֹ שֶׁשָּׁחַט חוּץ לִזְמַנּוֹ, וְקִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק בִּשְׁתִּיקָה, אוֹ שֶׁשָּׁחַט וְקִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק חוּץ לִזְמַנּוֹ - זֶה הוּא שֶׁקָּרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ. כֵּיצַד לֹא קָרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ? שָׁחַט חוּץ לִמְקוֹמוֹ, וְקִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק חוּץ לִזְמַנּוֹ, אוֹ שֶׁשָּׁחַט חוּץ לִזְמַנּוֹ, וְקִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק חוּץ לִמְקוֹמוֹ

הַשָּׁלֵם

מִקְצָת דָּמוֹ לְמָחָר, לְהַקְטִיר אֶת אֵמוּרָיו לְמָחָר, אוֹ כַּזַּיִת מֵאֵמוּרָיו לְמָחָר, לֶאֱכֹל בְּשָׂרוֹ לְמָחָר, אוֹ כַּזַּיִת מִבְּשָׂרוֹ לְמָחָר - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. וְכֵן אַתָּה אוֹמֵר בַּעֲרָלִים וּבְטֻמְאִים. כֵּיצַד? הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזָּבַח, עַל מְנָת שֶׁיְּזָרְקוּ עֲרֵלִים וּטְמֵאִים אֶת דָּמוֹ לְמָחָר, אוֹ מִקְצָת דָּמוֹ לְמָחָר, עַל מְנָת שֶׁיְּקַטְּרוּ עֲרֵלִים וּטְמֵאִין אֶת אֵמוּרָיו לְמָחָר, אוֹ כַּזַּיִת אֵמוּרָיו לְמָחָר, עַל מְנָת שֶׁיֹּאכְלוּ עֲרֵלִים וּטְמֵאִים אֶת בְּשָׂרוֹ לְמָחָר, אוֹ כַּזַּיִת מִבְּשָׂרוֹ לְמָחָר - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת.

ב. הַשּׁוֹחֵט אֶת הָעוֹלָה לִזְרֹק אֶת דָּמָהּ בַּחוּץ, אוֹ מִקְצָת דָּמָהּ בַּחוּץ, לֶאֱכוֹל[1] בְּשָׂרָהּ בַּחוּץ, אוֹ כַּזַּיִת מִבְּשָׂרָהּ בַּחוּץ - פְּסוּלָה, וְאֵין בָּהּ כָּרֵת. וְכֵן אַתָּה אוֹמֵר בַּעֲרָלִים וּבְטֻמְאִים. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזָּבַח לֶאֱכוֹל כַּזַּיִת מֵעִזֹּר הָאֲלָיָה חוּץ לִמְקוֹמָהּ - פָּסוּל, וְאֵין בָּהּ כָּרֵת. חוּץ לִזְמַנָּהּ - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יְהוּדָה אִישׁ אוֹכְלִים אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי יַעֲקֹב, וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אִישׁ כְּפַר עַכּוֹס אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן: אֶחָד עוֹר שֶׁתַּחַת הָאַלְיָה, וְאֶחָד עוֹר הָרֹאשׁ שֶׁל הָעֵגֶל הָרַךְ, וְעוֹר פַּרְסוֹת בְּהֵמָה דַּקָּה, וְכָל הַנֶּאֱכָלִין בְּעוֹר הַבָּשָׂר חוּץ לִמְקוֹמוֹ - פָּסוּל, וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. חוּץ לִזְמַנּוֹ - פִּגּוּל, וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. כָּל הַזְּבָחִים שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, קִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק חוּץ לִזְמַנָּן, אוֹ שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת, וּבִלְבַד שֶׁיְּקָרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ. כֵּיצַד קָרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ? שָׁחַט בִּשְׁתִּיקָה וְקִבֵּל וְהָלַךְ וְזָרַק חוּץ לִזְמַנּוֹ, אוֹ שֶׁשָּׁחַט חוּץ לִזְמַנּוֹ, וְקִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק בִּשְׁתִּיקָה, אוֹ שֶׁשָּׁחַט וְקִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק חוּץ לִזְמַנּוֹ - זֶה הוּא שֶׁקָּרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ. כֵּיצַד לֹא קָרֵב הַמַּתִּיר כְּמִצְוָתוֹ? שָׁחַט חוּץ לִמְקוֹמוֹ, וְקִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק חוּץ לִזְמַנּוֹ, אוֹ שֶׁשָּׁחַט חוּץ לִזְמַנּוֹ, וְקִבֵּל וְהִלֵּךְ וְזָרַק חוּץ לִמְקוֹמוֹ

[1] הֵינוּ לְהַקְטִיר.

תּוֹסֶפְתָּא

וְלִזְמַנּוֹ, אוֹ שֶׁשְּׁחַט וְקִבֵּל הָלַךְ וְזָרַק חוּץ לִמְקוֹמוֹ, בֵּין שֶׁהַקְּדִים מַחֲשֶׁבֶת זְמַן לְמַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם, וּבֵין שֶׁהִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם לְמַחֲשֶׁבֶת זְמַן - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף בָּזֶה הִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת זְמַן לְמַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. הִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם לְמַחֲשֶׁבֶת זְמַן - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. כֵּיצַד קָדְמָה מַחֲשֶׁבֶת זְמַן לְמַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם? שְׁחָטוֹ חוּץ לִזְמַנּוֹ, קִבֵּל וְהִלַּךְ וְזָרַק חוּץ לִמְקוֹמוֹ. כֵּיצַד קָדְמָה מַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם לְמַחֲשֶׁבֶת זְמַן? שְׁחַט חוּץ לִמְקוֹמוֹ וְקִבֵּל וְהָלַךְ וְזָרַק חוּץ לִזְמַנּוֹ. הַפֶּסַח וְהַחַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, [וְקִבֵּל וְהִלַּךְ וְזָרַק חוּץ לִזְמַנּוֹ] - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא קָרַב הַמְּתִיר כְּמִצְוָתוֹ. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבַח, לְאֶכֹל בְּשָׂרוֹ לַחוּץ, לְהַקְטִיר מֵאֲמוּרָיו לְמָחָר, לֶאֱכֹל בְּשָׂרוֹ לְמָחָר, לְהַקְטִיר מֵאֲמוּרָיו לַחוּץ, בֵּין שֶׁהִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת זְמַן לְמַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם, וּבֵין שֶׁהִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם לְמַחֲשֶׁבֶת זְמַן - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף בָּזֶה הִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת זְמַן לְמַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. הִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם לְמַחֲשֶׁבֶת זְמַן - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת.

ג. כָּל הַזְּבָחִים שֶׁשְּׁחָטָן חוּץ לִזְמַנּוֹ, אוֹ שֶׁקִּבְּלוּ פְּסוּלִין אֶת הַדָּם, וּזְרָקוּהוּ בְּשִׁתִּיקָה, אוֹ שֶׁלָּן הַדָּם וּזְרָקוּהוּ בְּשִׁתִּיקָה, אוֹ שֶׁיָּצָא הַדָּם חוּץ לַקְּלָעִים, וּזְרָקוּהוּ בְּשִׁתִּיקָה, אוֹ חוּץ לִזְמַנּוֹ - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבַח לֶאֱכֹל מִבְּשָׂרוֹ כַּזַּיִת בַּחוּץ, וְכֵן כַּזַּיִת בִּפְנִים לְהַקְטִיר כַּזַּיִת מֵאֲמוּרָיו בִּפְנִים, וְכַזַּיִת בַּחוּץ - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. לֶאֱכֹל מִבְּשָׂרוֹ כַּזַּיִת בַּחוּץ, וְכַזַּיִת לְמָחָר, לְהַקְטִיר מֵאֲמוּרָיו כַּזַּיִת הַיּוֹם, וְכַזַּיִת לְמָחָר - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבַח לֶאֱכֹל מִבְּשָׂרוֹ כַּחֲצִי זַיִת בִּפְנִים, וְכַחֲצִי זַיִת בַּחוּץ, וְכַחֲצִי זַיִת בִּפְנִים - כָּשֵׁר. וְכֵן לְמָחָר - כָּשֵׁר. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבַח, לֶאֱכֹל חֲצִי זַיִת מִבְּשָׂרוֹ בַּחוּץ, וַחֲצִי זַיִת לְמָחָר, לְהַקְטִיר מֵאֲמוּרָיו כַּחֲצִי זַיִת הַיּוֹם וְכַחֲצִי זַיִת לְמָחָר, בֵּין

הַשָּׁלֵם

שֶׁהִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם לְמַחֲשֶׁבֶת זְמַן, בֵּין שֶׁהִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת זְמַן לְמַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף בָּזֶה אִם הִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת זְמַן לְמַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. הִקְדִּים מַחֲשֶׁבֶת מָקוֹם לְמַחֲשֶׁבֶת זְמַן - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבַח, לֶאֱכֹל מִבְּשָׂרוֹ כַּחֲצִי זַיִת בַּחוּץ, לְהַקְטִיר מֵאֲמוּרָיו כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר, לֶאֱכֹל מִבְּשָׂרוֹ כַּחֲצִי זַיִת בַּחוּץ, לְהַקְטִיר מֵאֲמוּרָיו כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר, לֶאֱכֹל מִבְּשָׂרוֹ כַּחֲצִי זַיִת בַּחוּץ, לְהַקְטִיר מֵאֲמוּרָיו כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר - כָּשֵׁר, שֶׁאֵין אֲכִילָה וְהַקְטָרָה מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. אֲבָל אֲכִילָה וַאֲכִילָה, הַקְטָרָה וְהַקְטָרָה - מִצְטָרְפוֹת זוֹ עִם זוֹ. כֵּיצַד? הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבַח לֶאֱכֹל מִבְּשָׂרוֹ כַּזַּיִת בַּחוּץ, כַּזַּיִת לְמָחָר, לְהַקְטִיר מֵאֲמוּרָיו כַּזַּיִת בַּחוּץ, כַּזַּיִת לְמָחָר - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת, מִפְּנֵי שֶׁאֲכִילָה וַאֲכִילָה, הַקְטָרָה וְהַקְטָרָה - מִצְטָרְפוֹת זוֹ עִם זוֹ[2]. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבַח, לֶאֱכֹל מִבְּשָׂרוֹ כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר, וּבִשְׁעַת זְרִיקָה חָשַׁב עוֹד לְהַקְטִיר מֵאֲמוּרָיו כַּחֲצִי זַיִת לְמָחָר - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת, מִפְּנֵי שֶׁשְּׁחִיטָה וּזְרִיקָה מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְפַגֵּל. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבַח, לֶאֱכֹל מִבְּשָׂרוֹ פָּחוֹת מִכַּזַּיִת, לְמָחָר - כָּשֵׁר, שֶׁאֵין פָּחוֹת מִכַּזַּיִת, מְפַגֵּל וּפוֹסֵל בְּכָל מָקוֹם.

ד. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבַח, לֶאֱכֹל אֲמוּרָיו, וּלְהַקְטִיר בְּשָׂרוֹ, לֶאֱכֹל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לֶאֱכֹל, וּלְהַקְטִיר הַדָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהַקְטִיר - כָּשֵׁר. וְרַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל, לְהַנִּיחַ אֶת דָּמוֹ, וְאֶת אֲמוּרָיו לְמָחָר, אוֹ לְהוֹצִיא לַחוּץ - כָּשֵׁר. וְרַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: רַבִּי אֶלִיעֶזֶר פּוֹסֵל וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מַכְשִׁיר. אָמַר לָהֶן רַבִּי יְהוּדָה: מַה אִם הִנִּיחַ אֶת הַדָּם לְמָחָר - אֵינוֹ פּוֹסֵל. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: זֶה וְזֶה כָּשֵׁר, אֵין לְךָ שֶׁפּוֹסֵל אֶלָּא מַחֲשֶׁבֶת

---

[2] פֵּרוּשׁ: שֶׁאִם לֹא הָיוּ מִצְטָרְפִין הָיָה כָּשֵׁר (הַגְרָ"א).

תּוֹסֶפְתָּא

אֲכִילָה וְהַקְטָרָה, וּזְרִיקַת דָּמִים. אָמַר רַבִּי: כְּשֶׁהָלַכְתִּי לְמַצּוֹת מְדוֹתַי אֵצֶל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן שַׁמּוּעַ מָצָאתִי יוֹסֵף הַבַּבְלִי יוֹשֵׁב לְפָנָיו וְהָיָה חָבִיב לוֹ בְּיוֹתֵר עַד לְאַחַת. אָמַר לוֹ: רַבִּי! הִשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבַח לְהָנִיחַ מִדָּמוֹ לְמָחָר מַהוּ. אָמַר לוֹ: כָּשֵׁר. עַרְבִית? אָמַר לוֹ: כָּשֵׁר. שַׁחֲרִית? אָמַר לוֹ: כָּשֵׁר. צָהֳרַיִם? אָמַר לוֹ: כָּשֵׁר. מִנְחָה? אָמַר לוֹ: כָּשֵׁר, אֶלָּא שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל. צָהֲבוּ פָּנָיו שֶׁל יוֹסֵף הַבַּבְלִי. אָמַר לוֹ: יוֹסֵף! כְּמִדָּמֶה אֲנִי שֶׁלֹּא כִּוַּנְנוּ שְׁמוּעָתֵנוּ עַד עַתָּה. אָמַר לוֹ: רַבִּי! הֵן, אֶלָּא שֶׁרַבִּי יְהוּדָה פּוֹסֵל שָׁנָה לִי וְהֶחְזַרְתִּי עַל כָּל תַּלְמִידָיו וּבִקַּשְׁתִּי לִי חָבֵר וְלֹא מָצָאתִי, עַכְשָׁו שֶׁשָּׁנִיתָ לִי פָּסוּל הֶחֱזַרְתָּ לִי אֲבֵדָתִי, זָלְגוּ עֵינָיו שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן שַׁמּוּעַ דְּמָעוֹת. אָמַר: אַשְׁרֵיכֶם תַּלְמִידַי חֲכָמִים שֶׁדִּבְרֵי תוֹרָה חֲבִיבִים עֲלֵיכֶם בְּיוֹתֵר, קָרָא עָלָיו הַמִּקְרָא הַזֶּה (תְּהִלִּים קיט, צז): "מָה אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ כָּל הַיּוֹם שִׂיחָתִי" וְגוֹ', מִפְּנֵי שֶׁרַבִּי יְהוּדָה בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי אִלְעַי וְרַבִּי אִלְעַי תַּלְמִידוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, לְפִיכָךְ שָׁנָה לוֹ מִשְׁנַת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

מַסֶּכֶת קָרְבָּנוֹת פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. כָּל הַזְּבָחִים שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן - הֲרֵי אֵלּוּ כְּשֵׁרִין, לְפִיכָךְ אִם חָשַׁב עָלָיו חוּץ לִמְקוֹמוֹ - פָּסוּל, וְאֵין בּוֹ כָּרֵת חוּץ לִזְמַנּוֹ - פִּגּוּל, וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. כָּל הַזְּבָחִים שֶׁשְּׁחָטָן אֶחָד מִן הַפְּסוּלִין - הֲרֵי אֵלּוּ כְּשֵׁרִים, לְפִיכָךְ אִם חָשַׁב עָלָיו חוּץ לִמְקוֹמוֹ - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת, חוּץ לִזְמַנּוֹ - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. כֵּיצַד? הַשּׁוֹחֵט אֶת הַזֶּבַח עַל מְנָת שֶׁיִּזְרְקוּ עֲרָלִים וּטְמֵאִים אֶת דָּמוֹ, עַל מְנָת שֶׁיַּקְטִירוּ עֲרָלִים וּטְמֵאִים אֶת אֲמוּרָיו, עַל מְנָת שֶׁיֹּאכְלוּ עֲרָלִים וּטְמֵאִים אֶת בְּשָׂרוֹ - כָּשֵׁר, לְפִיכָךְ אִם חָשַׁב עָלָיו חוּץ לִמְקוֹמוֹ - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת. חוּץ לִזְמַנּוֹ - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת.

ב. קִבֵּל הַכֹּהֵן, קִבֵּל הַכָּשֵׁר, קִבֵּל בִּימִינוֹ, קִבֵּל בִּכְלִי הֶקְדֵּשׁ - כָּשֵׁר, לְפִיכָךְ אִם חָשַׁב עָלָיו חוּץ לִמְקוֹמוֹ - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת, חוּץ לִזְמַנּוֹ - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. חָשַׁב לִתֵּן אֶת הַנִּתָּנִין לְמַטָּה לְמַעְלָה, וְאֶת הַנִּתָּנִין לְמַעְלָה לְמַטָּה, אֶת הַנִּתָּנִין בִּפְנִים בַּחוּץ וְאֶת הַנִּתָּנִין בַּחוּץ בִּפְנִים - כָּשֵׁר, לְפִיכָךְ אִם חָשַׁב עָלָיו חוּץ לִמְקוֹמוֹ - פָּסוּל וְאֵין בּוֹ כָּרֵת, חוּץ לִזְמַנּוֹ - פִּגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. כָּל הַזְּבָחִים שֶׁקִּבֵּל דָּמָן אֶחָד מִן הַפְּסוּלִין - הֲרֵי הוּא פָּסוּל, לְפִיכָךְ אִם חָשַׁב עָלָיו, בֵּין חוּץ לִמְקוֹמוֹ בֵּין חוּץ לִזְמַנּוֹ - אֵין בּוֹ מִשּׁוּם פִּגּוּל.

ג. הַפֶּסַח וְהַחַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן - הֲרֵי הֵן פְּסוּלִין, לְפִיכָךְ אִם חָשַׁב עֲלֵיהֶן בֵּין חוּץ לִזְמַנּוֹ וּבֵין חוּץ לִמְקוֹמָן - אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל. אֶחָד הַפֶּסַח וְחַטָּאת, וְאֶחָד כָּל הַזְּבָחִים, שֶׁקִּבֵּל דָּמָן זָר וְאוֹנֵן וּטְבוּל יוֹם, מְחֻסָּר בְּגָדִים וּמְחֻסָּר כִּפּוּרִים, וְשֶׁלֹּא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם, עָרֵל, טָמֵא, יוֹשֵׁב וְעוֹמֵד עַל גַּבֵּי כְלִי, עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה, עַל גַּבֵּי רַגְלֵי חֲבֵרוֹ - פָּסוּל, לְפִיכָךְ אִם חָשַׁב עָלָיו, בֵּין חוּץ לִזְמַנּוֹ בֵּין חוּץ לִמְקוֹמוֹ - אֵין בּוֹ מִשּׁוּם פִּגּוּל. [[3]קִבֵּל זָר קִבֵּל פָּסוּל קִבֵּל בִּשְׂמֹאל קִבֵּל בִּכְלִי חוֹל פָּסוּל לְפִיכָךְ אִם חָשַׁב עָלָיו בֵּין חוּץ לִזְמַנּוֹ וּבֵין חוּץ לִמְקוֹמוֹ - אֵין בּוֹ מִשּׁוּם פִּגּוּל]. נָתַן אֶת הַנִּתָּנִין בַּחוּץ בִּפְנִים וְאֶת הַנִּתָּנִין בִּפְנִים בַּחוּץ - פָּסוּל. לְפִיכָךְ אִם חָשַׁב עָלָיו בֵּין חוּץ לִזְמַנּוֹ וּבֵין חוּץ לִמְקוֹמוֹ - אֵין בּוֹ מִשּׁוּם פִּגּוּל. זֶה הַכְּלָל, אֵין הַזֶּבַח נִפְסָל אֶלָּא בְּאַרְבָּעָה דְּבָרִים - בִּשְׁחִיטָה, וּבְמַתָּן כְּלִי, וּבְהִלּוּךְ, וּבִזְרִיקָה, מוּסָף עֲלֵיהֶן הַפֶּסַח וְהַחַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, וּמוּסָף עֲלֵיהֶן הַזֶּבַח שֶׁהוּא נִפְסָל בְּמַחְשָׁבָה בַּעֲרָלִים וּבְטֻמְאִים.

ד. כָּל הַזְּבָחִים שֶׁשְּׁחָטָן רִאשׁוֹן בִּשְׁתִיקָה וְהַשֵּׁנִי חוּץ לִזְמַנּוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁזֶּה שָׁחַט בִּשְׁתִיקָה וְזָרַק אֶת הַדָּם - פּוֹסֵל. הַפֶּסַח וְהַחַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָן רִאשׁוֹן לִשְׁמָן וְהַשֵּׁנִי

---

[3] הַגְּרָ"א מוֹחֵק אֶת כָּל מַה שֶּׁבְּסוֹגְרַיִם הַמְרֻבָּעוֹת.

תּוֹסֶפְתָּא

שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, אַף עַל פִּי שֶׁזֶּה שָׁחַט לִשְׁמָן וְזָרַק אֶת הַדָּם - פָּסוּל. זֶה הוּא כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר: כָּל הַנִּפְסָל בְּמַחְשָׁבָה, בֵּין שֶׁעַל הָרִאשׁוֹן חִשֵּׁב, וּבֵין שֶׁעַל הָאַחֲרוֹן חִשֵּׁב - פָּסוּל, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ דַּם הַנֶּפֶשׁ בִּכְזַיִת אַחֵר - פָּסוּל. כָּל הַנִּפְסָל בְּמַעֲשֶׂה, בֵּין שֶׁעַל הָרִאשׁוֹן חִשֵּׁב, וּבֵין שֶׁעַל הָאַחֲרוֹן חִשֵּׁב - פָּסוּל, אִם יֵשׁ דַּם הַנֶּפֶשׁ בִּכְזַיִת אַחֵר, יַחֲזֹר וְיקַבֵּל - כָּשֵׁר. קִבֵּל הַזָּר, קִבֵּל הַפָּסוּל, קִבֵּל בִּשְׂמֹאלוֹ, קִבֵּל בִּכְלִי חוֹל - פָּסוּל. אִם יֵשׁ דַּם הַנֶּפֶשׁ בִּכְזַיִת אַחֵר, יַחֲזֹר וְיקַבֵּל - כָּשֵׁר. קִבֵּל בִּכְלִי קֹדֶשׁ וְנָתַן בִּכְלִי חוֹל - יַחֲזֹר וְיקַבֵּל בִּכְלִי קֹדֶשׁ. נָתַן אֶת הַנִּתָּן לְמַטָּן לְמַעְלָן, וְאֶת הַנִּתָּן לְמַעְלָן לְמַטָּן, אֶת הַנִּתָּן בִּפְנִים בַּחוּץ, וְאֶת הַנִּתָּן בַּחוּץ בִּפְנִים - פָּסוּל. אִם יֵשׁ דַּם הַנֶּפֶשׁ בִּכְזַיִת אַחֵר, יַחֲזֹר וְיקַבֵּל - כָּשֵׁר.

ה. יֵשׁ מֵהֶן מְפַגְּלִין וְלֹא מִתְפַּגְּלִין, מִתְפַּגְּלִין וְלֹא מְפַגְּלִין, מְפַגְּלִין וּמִתְפַּגְּלִין, לֹא מְפַגְּלִין וְלֹא מִתְפַּגְּלִין. אֵלּוּ שֶׁהֵן מְפַגְּלִין וְלֹא מִתְפַּגְּלִין: שְׁחִיטָה, קִבּוּל וְהִלּוּךְ. כֵּיצַד? שָׁחַט קִבֵּל וְהִלֵּךְ עַל מְנָת לְהַקְטִיר אֵמוּרִין לְמָחָר - הֲרֵי אֵלּוּ מְפַגְּלִין. כֵּיצַד אֵין מִתְפַּגְּלִין? שָׁחַט עַל מְנָת לְקַבֵּל, וְקִבֵּל עַל מְנָת לְהַלֵּךְ לְמָחָר - הֲרֵי אֵלּוּ אֵין מִתְפַּגְּלִין. וְאֵלּוּ שֶׁהֵן מִתְפַּגְּלִין וְלֹא מְפַגְּלִין: שִׁיָּרֵי הַדָּם וְהַקְטֵר אֵמוּרִין וַאֲכִילַת בָּשָׂר. כֵּיצַד? שָׁחַט לִשְׁפּוֹךְ שִׁיָּרֵי הַדָּם, עַל מְנָת לְהַקְטִיר אֵמוּרִין וְלֶאֱכֹל מִן הַבָּשָׂר לְמָחָר - הֲרֵי אֵלּוּ מִתְפַּגְּלִין. כֵּיצַד אֵין מְפַגְּלִין? שָׁפַךְ שִׁיָּרֵי הַדָּם עַל מְנָת לְהַקְטִיר אֵמוּרִין, וְהִקְטִיר אֵמוּרִין עַל מְנָת לֶאֱכֹל מִן הַבָּשָׂר לְמָחָר - הֲרֵי אֵלּוּ אֵין מְפַגְּלִין. זְרִיקָה מְפַגֶּלֶת וּמִתְפַּגֶּלֶת, כֵּיצַד הֵיא מְפַגֶּלֶת? שָׁחַט קִבֵּל וְהִלֵּךְ עַל מְנָת לִזְרֹק אֶת הַדָּם לְמָחָר - הֲרֵי זוֹ מְפַגֶּלֶת. כֵּיצַד מִתְפַּגֶּלֶת? זָרַק אֶת הַדָּם עַל מְנָת לִשְׁפֹּךְ שִׁיָּרֵי הַדָּם, לְהַקְטִיר אֵמוּרִין לֶאֱכֹל מִן הַבָּשָׂר לְמָחָר - הֲרֵי זוֹ מִתְפַּגֶּלֶת. אֵלּוּ לֹא מְפַגְּלִין וְלֹא מִתְפַּגְּלִין: הָעֲצָמוֹת, וְהַגִּידִים, וְהַקְּרָנַיִם, וְהַטְּלָפַיִם, וְצֶמֶר שֶׁבְּרֹאשֵׁי כְּבָשִׂים, וּשְׂעַר שֶׁבְּזִקַּן הַתְּיָשִׁים,

הַשָּׁלֵם

בֵּיצֵי תּוֹרִין וּמוֹרַאַת הָעוֹף, וְהַנּוֹצָה, וְהָעוֹר, הָאַבָר, וְהָאָלֶל, וְהַשַּׁלְיָא - כָּל אֵלּוּ אֵין מְפַגְּלִין אֶת הַזֶּבַח, לֹא חוּץ לִזְמַנּוֹ וְלֹא חוּץ לִמְקוֹמוֹ, וְאֵין מַחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בָּהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל. וְהַמַּעֲלֶה אוֹתָן בַּחוּץ - פָּטוּר.

איוב פרק לד

א וַיַּעַן אֱלִיהוּא וַיֹּאמַר:
ב שִׁמְעוּ חֲכָמִים מִלָּי וְיֹדְעִים הַאֲזִינוּ לִי:
ג כִּי־אֹזֶן מִלִּין תִּבְחָן וְחֵךְ יִטְעַם לֶאֱכֹל:
ד מִשְׁפָּט נִבְחֲרָה־לָּנוּ נֵדְעָה בֵינֵינוּ מַה־טּוֹב:
ה כִּי־אָמַר אִיּוֹב צָדַקְתִּי וְאֵל הֵסִיר מִשְׁפָּטִי:
ו עַל־מִשְׁפָּטִי אֲכַזֵּב אָנוּשׁ חִצִּי בְלִי־פָשַׁע:
ז מִי־גֶבֶר כְּאִיּוֹב יִשְׁתֶּה־לַּעַג כַּמָּיִם:
ח וְאָרַח לֶחְבְרָה עִם־פֹּעֲלֵי אָוֶן וְלָלֶכֶת עִם־
אַנְשֵׁי־רֶשַׁע:
ט כִּי־אָמַר לֹא יִסְכָּן־גֶּבֶר בִּרְצוֹתוֹ עִם־אֱלֹהִים:
י לָכֵן | אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ לִי
חָלִלָה לָאֵל מֵרֶשַׁע וְשַׁדַּי מֵעָוֶל:
יא כִּי פֹעַל אָדָם יְשַׁלֶּם־לוֹ וּכְאֹרַח אִישׁ
יַמְצִאֶנּוּ:
יב אַף־אָמְנָם אֵל לֹא־יַרְשִׁיעַ וְשַׁדַּי לֹא־יְעַוֵּת
מִשְׁפָּט:
יג מִי־פָקַד עָלָיו אָרְצָה וּמִי שָׂם תֵּבֵל כֻּלָּהּ:
יד אִם־יָשִׂים אֵלָיו לִבּוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו
יֶאֱסֹף:
טו יִגְוַע כָּל־בָּשָׂר יָחַד וְאָדָם עַל־עָפָר יָשׁוּב:
טז וְאִם־בִּינָה שִׁמְעָה־זֹּאת הַאֲזִינָה לְקוֹל מִלָּי:
יז הַאַף שׂוֹנֵא מִשְׁפָּט יַחֲבוֹשׁ וְאִם־צַדִּיק כַּבִּיר
תַּרְשִׁיעַ:
יח הָאֹמֵר לְמֶלֶךְ בְּלִיָּעַל רָשָׁע אֶל־נְדִיבִים:
יט אֲשֶׁר לֹא־נָשָׂא | פְּנֵי שָׂרִים וְלֹא נִכַּר־שׁוֹעַ
לִפְנֵי־דָל
כִּי־מַעֲשֵׂה יָדָיו כֻּלָּם:
כ רֶגַע | יָמֻתוּ וַחֲצוֹת לָיְלָה
יִגְעֲשׁוּ עָם וְיַעֲבֹרוּ וְיָסִירוּ אַבִּיר לֹא בְיָד:
כא כִּי־עֵינָיו עַל־דַּרְכֵי־אִישׁ וְכָל־צְעָדָיו יִרְאֶה:
כב אֵין־חֹשֶׁךְ וְאֵין צַלְמָוֶת לְהִסָּתֵר שָׁם פֹּעֲלֵי
אָוֶן:
כג כִּי לֹא עַל־אִישׁ יָשִׂים עוֹד לַהֲלֹךְ אֶל־אֵל
בַּמִּשְׁפָּט:
כד יָרַע כַּבִּירִים לֹא־חֵקֶר וַיַּעֲמֵד אֲחֵרִים
תַּחְתָּם:
כה לָכֵן יַכִּיר מַעַבְדֵיהֶם וְהָפַךְ לַיְלָה וְיִדַּכָּאוּ:
כו תַּחַת־רְשָׁעִים סְפָקָם בִּמְקוֹם רֹאִים:
כז אֲשֶׁר עַל־כֵּן סָרוּ מֵאַחֲרָיו וְכָל־דְּרָכָיו לֹא
הִשְׂכִּילוּ:
כח לְהָבִיא עָלָיו צַעֲקַת־דָּל וְצַעֲקַת עֲנִיִּים
יִשְׁמָע:
כט וְהוּא יַשְׁקֹט | וּמִי יַרְשִׁעַ וַיַּסְתֵּר פָּנִים וּמִי
יְשׁוּרֶנּוּ
וְעַל־גּוֹי וְעַל־אָדָם יָחַד:
ל מֵמְלֹךְ אָדָם חָנֵף מִמּוֹקְשֵׁי עָם:
לא כִּי־אֶל־אֵל הֶאָמַר נָשָׂאתִי לֹא אֶחְבֹּל:
לב בִּלְעָדַי אֱחֶזֶה אַתָּה הוֹרֵנִי אִם־עָוֶל פָּעַלְתִּי
לֹא אֹסִיף:
לג הֶמֵעִמְּךָ יְשַׁלְּמֶנָּה | כִּי־מָאַסְתָּ כִּי־אַתָּה תִבְחַר
וְלֹא־אֲנִי וּמַה־יָּדַעְתָּ דַּבֵּר:
לד אַנְשֵׁי לֵבָב יֹאמְרוּ לִי וְגֶבֶר חָכָם שֹׁמֵעַ לִי:
לה אִיּוֹב לֹא־בְדַעַת יְדַבֵּר וּדְבָרָיו לֹא בְהַשְׂכֵּיל:
לו אָבִי יִבָּחֵן אִיּוֹב עַד־נֶצַח עַל־תְּשֻׁבֹת בְּאַנְשֵׁי־
אָוֶן:
לז כִּי יֹסִיף עַל־חַטָּאתוֹ פֶּשַׁע בֵּינֵינוּ
יִשְׂפֹּק וְיֶרֶב אֲמָרָיו לָאֵל:

איוב פרק לה

א וַיַּעַן אֱלִיהוּא וַיֹּאמַר:
ב הֲזֹאת חָשַׁבְתָּ לְמִשְׁפָּט אָמַרְתָּ צִדְקִי מֵאֵל:
ג כִּי־תֹאמַר מַה־יִּסְכָּן־לָךְ מֶה־אֹעִיל מֵחַטָּאתִי:
ד אֲנִי אֲשִׁיבְךָ מִלִּין וְאֶת־רֵעֶיךָ עִמָּךְ:
ה הַבֶּט שָׁמַיִם וּרְאֵה וְשׁוּר שְׂחָקִים גָּבְהוּ מִמֶּךָּ:
ו אִם־חָטָאתָ מַה־תִּפְעָל־בּוֹ וְרַבּוּ פְשָׁעֶיךָ מַה־תַּעֲשֶׂה־לוֹ:
ז אִם־צָדַקְתָּ מַה־תִּתֶּן־לוֹ אוֹ מַה־מִּיָּדְךָ יִקָּח:
ח לְאִישׁ־כָּמוֹךָ רִשְׁעֶךָ וּלְבֶן־אָדָם צִדְקָתֶךָ:
ט מֵרֹב עֲשׁוּקִים יַזְעִיקוּ יְשַׁוְּעוּ מִזְּרוֹעַ רַבִּים:
י וְלֹא־אָמַר אַיֵּה אֱלוֹהַּ עֹשָׂי נֹתֵן זְמִרוֹת בַּלָּיְלָה:
יא מַלְּפֵנוּ מִבַּהֲמוֹת אֶרֶץ וּמֵעוֹף הַשָּׁמַיִם יְחַכְּמֵנוּ:
יב שָׁם יִצְעֲקוּ וְלֹא יַעֲנֶה מִפְּנֵי גְּאוֹן רָעִים:
יג אַךְ־שָׁוְא לֹא־יִשְׁמַע | אֵל וְשַׁדַּי לֹא יְשׁוּרֶנָּה:
יד אַף כִּי־תֹאמַר לֹא תְשׁוּרֶנּוּ דִּין לְפָנָיו וּתְחוֹלֶל לוֹ:
טו וְעַתָּה כִּי־אַיִן פָּקַד אַפּוֹ וְלֹא־יָדַע בַּפַּשׁ מְאֹד:
טז וְאִיּוֹב הֶבֶל יְפַצֶּה־פִּיהוּ בִּבְלִי־דַעַת מִלִּין יַכְבִּר:
ק וַיֹּסֶף אֱלִיהוּא וַיֹּאמַר:

איוב פרק לו

א וַיֹּסֶף אֱלִיהוּא וַיֹּאמַר:
ב כַּתַּר־לִי זְעֵיר וַאֲחַוֶּךָּ כִּי עוֹד לֵאלוֹהַּ מִלִּים:
ג אֶשָּׂא דֵעִי לְמֵרָחוֹק וּלְפֹעֲלִי אֶתֵּן־צֶדֶק:
ד כִּי־אָמְנָם לֹא־שֶׁקֶר מִלָּי תְּמִים דֵּעוֹת עִמָּךְ:
ה הֵן־אֵל בַּבִּיר וְלֹא יִמְאָס בַּבִּיר כֹּחַ לֵב:
ו לֹא־יְחַיֶּה רָשָׁע וּמִשְׁפַּט עֲנִיִּים יִתֵּן:
ז לֹא־יִגְרַע מִצַּדִּיק עֵינָיו
וְאֶת־מְלָכִים לַכִּסֵּא וַיּוֹשִׁיבֵם לָנֶצַח וַיִּגְבָּהוּ:
ח וְאִם־אֲסוּרִים בַּזִּקִּים יִלָּכְדוּן בְּחַבְלֵי־עֹנִי:
ט וַיַּגֶּד לָהֶם פָּעָלָם וּפִשְׁעֵיהֶם כִּי יִתְגַּבָּרוּ:
י וַיְגַל אָזְנָם לַמּוּסָר וַיֹּאמֶר כִּי־יָשׁוּבוּן מֵאָוֶן:
יא אִם־יִשְׁמְעוּ וְיַעֲבֹדוּ יְכַלּוּ יְמֵיהֶם בַּטּוֹב וּשְׁנֵיהֶם בַּנְּעִימִים:
יב וְאִם־לֹא יִשְׁמְעוּ בְּשֶׁלַח יַעֲבֹרוּ וְיִגְוְעוּ בִּבְלִי־דָעַת:
יג וַחֲנִפֵי־לֵב יָשִׂימוּ אָף לֹא יְשַׁוְּעוּ כִּי אָסָרָם:
יד תָּמֹת בַּנֹּעַר נַפְשָׁם וְחַיָּתָם בַּקְּדֵשִׁים:
טו יְחַלֵּץ עָנִי בְעָנְיוֹ וַיְגַל בַּלַּחַץ אָזְנָם:
טז וְאַף הֲסִיתְךָ | מִפִּי־צָר רַחַב לֹא־מוּצָק תַּחְתֶּיהָ
וְנַחַת שֻׁלְחָנְךָ מָלֵא דָּשֶׁן:
יז וְדִין־רָשָׁע מָלֵאתָ דִּין וּמִשְׁפָּט יִתְמֹכוּ:
יח כִּי־חֵמָה פֶּן־יְסִיתְךָ בְסֹפֶק וְרֹב־כֹּפֶר אַל־יַטֶּךָּ:
יט הֲיַעַרְךָ שׁוּעֲךָ לֹא בְצָר וְכֹל מַאֲמַצֵּי־כֹחַ:
כ אַל־תִּשְׁאַף הַלַּיְלָה לַעֲלוֹת עַמִּים תַּחְתָּם:
כא הִשָּׁמֶר אַל־תֵּפֶן אֶל־אָוֶן כִּי־עַל־זֶה בָּחַרְתָּ מֵעֹנִי:
כב הֵן־אֵל יַשְׂגִּיב בְּכֹחוֹ מִי כָמֹהוּ מוֹרֶה:
כג מִי־פָקַד עָלָיו דַּרְכּוֹ וּמִי־אָמַר פָּעַלְתָּ עַוְלָה:
כד זְכֹר כִּי־תַשְׂגִּיא פָּעֳלוֹ אֲשֶׁר שֹׁרְרוּ אֲנָשִׁים:
כה כָּל־אָדָם חָזוּ־בוֹ אֱנוֹשׁ יַבִּיט מֵרָחוֹק:
כו הֵן־אֵל שַׂגִּיא וְלֹא נֵדָע מִסְפַּר שָׁנָיו וְלֹא־חֵקֶר:
כז כִּי יִגְרַע נִטְפֵי־מָיִם יָזְקוּ מָטָר לְאֵדוֹ:

כח אֲשֶׁר־יִזְלוּ שְׁחָקִים יִרְעֲפוּ עָלֵי | אָדָם רָב:
כט אַף אִם־יָבִין מִפְרְשֵׂי־עָב תְּשָׁאוֹת סֻכָּתוֹ:
ל הֵן־פָּרַשׂ עָלָיו אוֹרוֹ וְשָׁרְשֵׁי הַיָּם כִּסָּה:
לא כִּי־בָם יָדִין עַמִּים יִתֵּן־אֹכֶל לְמַכְבִּיר:
לב עַל־כַּפַּיִם כִּסָּה־אוֹר וַיְצַו עָלֶיהָ בְמַפְגִּיעַ:
לג יַגֵּיד עָלָיו רֵעֽוֹ מִקְנֶה אַף עַל־עוֹלֶה:

איוב פרק לז

א אַף־לְזֹאת יֶחֱרַד לִבִּי וְיִתַּר מִמְּקוֹמוֹ:
ב שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ בְּרַגְזָ קוֹלוֹ וְהֶגֶה מִפִּיו יֵצֵא:
ג תַּחַת־כָּל־הַשָּׁמַיִם יְשָׁרֵהוּ וְאוֹרוֹ עַל־כַּנְפוֹת הָאָרֶץ:
ד אַחֲרָיו | יִשְׁאַג־קוֹל יַרְעֵם בְּקוֹל גְּאוֹנוֹ וְלֹא יְעַקְּבֵם כִּי־יִשָּׁמַע קוֹלוֹ:
ה יַרְעֵם אֵל בְּקוֹלוֹ נִפְלָאוֹת עֹשֶׂה גְּדֹלוֹת וְלֹא נֵדָע:
ו כִּי לַשֶּׁלֶג | יֹאמַר הֱוֵא אָרֶץ וְגֶשֶׁם מָטָר וְגֶשֶׁם מִטְרוֹת עֻזּוֹ:
ז בְּיַד־כָּל־אָדָם יַחְתּוֹם לָדַעַת כָּל־אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ:
ח וַתָּבוֹא חַיָּה בְמוֹ־אָרֶב וּבְמְעוֹנֹתֶיהָ תִּשְׁכֹּן:
ט מִן־הַחֶדֶר תָּבוֹא סוּפָה וּמִמְּזָרִים קָרָה:
י מִנִּשְׁמַת־אֵל יִתֵּן־קֶרַח וְרֹחַב מַיִם בְּמוּצָק:
יא אַף־בְּרִי יַטְרִיחַ עָב יָפִיץ עֲנַן אוֹרוֹ:
יב וְהוּא מְסִבּוֹת | מִתְהַפֵּךְ בְּתַחְבּוּלֹתָו לְפָעֳלָם כֹּל אֲשֶׁר יְצַוֶּם | עַל־פְּנֵי תֵבֵל אָרְצָה:
יג אִם־לְשֵׁבֶט אִם־לְאַרְצוֹ אִם־לְחֶסֶד יַמְצִאֵהוּ:
יד הַאֲזִינָה זֹאת אִיּוֹב עֲמֹד וְהִתְבּוֹנֵן | נִפְלְאוֹת אֵל:
טו הֲתֵדַע בְּשׂוּם־אֱלוֹהַּ עֲלֵיהֶם וְהפִּיעַ אוֹר עֲנָנוֹ:
טז הֲתֵדַע עַל־מִפְלְשֵׁי־עָב מִפְלְאוֹת תְּמִים דֵּעִים:
יז אֲשֶׁר־בְּגָדֶיךָ חַמִּים בְּהַשְׁקֵט אֶרֶץ מִדָּרוֹם:
יח תַּרְקִיעַ עִמּוֹ לִשְׁחָקִים חָזָק כְּרְאֵי מוּצָק:
יט הוֹדִיעֵנוּ מַה־נֹּאמַר לוֹ לֹא־נַעֲרֹךְ מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ:
כ הֲיְסֻפַּר־לוֹ כִּי אֲדַבֵּר אִם־אָמַר אִישׁ כִּי יְבֻלָּע:
כא וְעַתָּה | לֹא רָאוּ אוֹר בָּהִיר הוּא בַּשְּׁחָקִים וְרוּחַ עָבְרָה וַתְּטַהֲרֵם:
כב מִצָּפוֹן זָהָב יֵאָתֶה עַל־אֱלוֹהַּ נוֹרָא הוֹד:
כג שַׁדַּי לֹא־מְצָאנֻהוּ שַׂגִּיא־כֹחַ וּמִשְׁפָּט וְרֹב־צְדָקָה לֹא יְעַנֶּה:
כד לָכֵן יְרֵאוּהוּ אֲנָשִׁים לֹא־יִרְאֶה כָּל־חַכְמֵי־לֵב:

איוב פרק לח

א וַיַּעַן־יְהוָה אֶת־אִיּוֹב מנהסערה מִן | הַסְּעָרָה וַיֹּאמַר:
ב מִי זֶה | מַחְשִׁיךְ עֵצָה בְמִלִּין בְּלִי־דָעַת:
ג אֱזָר־נָא כְגֶבֶר חָלָצֶיךָ וְאֶשְׁאָלְךָ וְהוֹדִיעֵנִי:
ד אֵיפֹה הָיִיתָ בְּיָסְדִי־אָרֶץ הַגֶּד אִם־יָדַעְתָּ בִינָה:
ה מִי־שָׂם מְמַדֶּיהָ כִּי תֵדָע אוֹ מִי־נָטָה עָלֶיהָ קָו:
ו עַל־מָה אֲדָנֶיהָ הָטְבָּעוּ אוֹ מִי־יָרָה אֶבֶן פִּנָּתָהּ:
ז בְּרָן־יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל־בְּנֵי אֱלֹהִים:
ח וַיָּסֶךְ בִּדְלָתַיִם יָם בְּגִיחוֹ מֵרֶחֶם יֵצֵא:
ט בְּשׂוּמִי עָנָן לְבֻשׁוֹ וַעֲרָפֶל חֲתֻלָתוֹ:
י וָאֶשְׁבֹּר עָלָיו חֻקִּי וָאָשִׂים בְּרִיחַ וּדְלָתָיִם:
יא וָאֹמַר עַד־פֹּה תָּבוֹא וְלֹא תֹסִיף וּפֹא־יָשִׁית

בִּגְאוֹן גַּלֶּיךָ׃
יב הֲמִמָּיְמֶיךָ צִוִּיתָ בֹּקֶר ידעתה שחר יְדַעְתָּ
הַשַּׁחַר מְקוֹמוֹ׃
יג לֶאֱחֹז בִּכְנָפוֹת הָאָרֶץ וְיִנָּעֲרוּ רְשָׁעִים מִמֶּנָּה׃
יד תִּתְהַפֵּךְ כְּחֹמֶר חוֹתָם וְיִתְיַצְּבוּ כְּמוֹ לְבוּשׁ׃
טו וְיִמָּנַע מֵרְשָׁעִים אוֹרָם וּזְרוֹעַ רָמָה תִּשָּׁבֵר׃
טז הֲבָאתָ עַד־נִבְכֵי־יָם וּבְחֵקֶר תְּהוֹם
הִתְהַלָּכְתָּ׃
יז הֲנִגְלוּ לְךָ שַׁעֲרֵי־מָוֶת וְשַׁעֲרֵי צַלְמָוֶת תִּרְאֶה׃
יח הִתְבַּנַנְתָּ עַד־רַחֲבֵי־אָרֶץ הַגֶּד אִם־יָדַעְתָּ
כֻּלָּהּ׃
יט אֵי־זֶה הַדֶּרֶךְ יִשְׁכָּן־אוֹר וְחֹשֶׁךְ אֵי־זֶה מְקוֹמוֹ׃
כ כִּי תִקָּחֶנּוּ אֶל־גְּבוּלוֹ וְכִי־תָבִין נְתִיבוֹת בֵּיתוֹ׃
כא יָדַעְתָּ כִּי־אָז תִּוָּלֵד וּמִסְפַּר יָמֶיךָ רַבִּים׃
כב הֲבָאתָ אֶל־אֹצְרוֹת שֶׁלֶג וְאוֹצְרוֹת בָּרָד
תִּרְאֶה׃
כג אֲשֶׁר־חָשַׂכְתִּי לְעֵת־צָר לְיוֹם קְרָב
וּמִלְחָמָה׃
כד אֵי־זֶה הַדֶּרֶךְ יֵחָלֵק אוֹר יָפֵץ קָדִים עַלֵי־
אָרֶץ׃
כה מִי־פִלַּג לַשֶּׁטֶף תְּעָלָה וְדֶרֶךְ לַחֲזִיז קֹלוֹת׃
כו לְהַמְטִיר עַל־אֶרֶץ לֹא־אִישׁ מִדְבָּר לֹא־אָדָם
בּוֹ׃
כז לְהַשְׂבִּיעַ שֹׁאָה וּמְשֹׁאָה וּלְהַצְמִיחַ מֹצָא
דֶשֶׁא׃
כח הֲיֵשׁ־לַמָּטָר אָב אוֹ מִי־הוֹלִיד אֶגְלֵי־טָל׃
כט מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקָּרַח וּכְפֹר שָׁמַיִם מִי יְלָדוֹ׃
ל כָּאֶבֶן מַיִם יִתְחַבָּאוּ וּפְנֵי תְהוֹם יִתְלַכָּדוּ׃
לא הֲתִקְשֹׁר מַעֲדַנּוֹת כִּימָה אִו־מֹשְׁכוֹת כְּסִיל
תְּפַתֵּחַ׃
לב הֲתֹצִיא מַזָּרוֹת בְּעִתּוֹ וְעַיִשׁ עַל־בָּנֶיהָ
תַנְחֵם׃
לג הֲיָדַעְתָּ חֻקּוֹת שָׁמָיִם אִם־תָּשִׂים מִשְׁטָרוֹ
בָּאָרֶץ׃
לד תְּרִים לָעָב קוֹלֶךָ וְשִׁפְעַת־מַיִם תְּכַסֶּךָּ׃
לה הֲתִשַׁלַּח בְּרָקִים וְיֵלֵכוּ וְיֹאמְרוּ לְךָ הִנֵּנוּ׃
לו מִי־שָׁת בַּטֻּחוֹת חָכְמָה אִו מִי־נָתַן לַשֶּׂכְוִי
בִינָה׃
לז מִי־יְסַפֵּר שְׁחָקִים בְּחָכְמָה וְנִבְלֵי שָׁמַיִם מִי
יַשְׁכִּיב׃
לח בְּצֶקֶת עָפָר לַמּוּצָק וּרְגָבִים יִדָּבָקוּ׃
לט הֲתָצוּד לְלָבִיא טָרֶף וְחַיַּת כְּפִירִים תְּמַלֵּא׃
מ כִּי־יָשְׁחוּ בַמְּעוֹנוֹת יֵשְׁבוּ בַסֻּכָּה לְמוֹ־אָרֵב׃
מא מִי יָכִין לָעֹרֵב צֵידוֹ
כִּי־יְלָדָו אֶל־אֵל יְשַׁוֵּעוּ יִתְעוּ לִבְלִי־אֹכֶל׃

איוב פרק לט

א הֲיָדַעְתָּ עֵת לֶדֶת יַעֲלֵי־סֶלַע חֹלֶל אַיָּלוֹת
תִּשְׁמֹר׃
ב תִּסְפֹּר יְרָחִים תְּמַלֶּאנָה וְיָדַעְתָּ עֵת לִדְתָּנָה׃
ג תִּכְרַעְנָה יַלְדֵיהֶן תְּפַלַּחְנָה חֶבְלֵיהֶם
תְּשַׁלַּחְנָה׃
ד יַחְלְמוּ בְנֵיהֶם יִרְבּוּ בַבָּר יָצְאוּ וְלֹא־שָׁבוּ לָמוֹ׃
ה מִי־שִׁלַּח פֶּרֶא חָפְשִׁי וּמֹסְרוֹת עָרוֹד מִי
פִתֵּחַ׃
ו אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי עֲרָבָה בֵיתוֹ וּמִשְׁכְּנוֹתָיו מְלֵחָה׃
ז יִשְׂחַק לַהֲמוֹן קִרְיָה תְּשֻׁאוֹת נֹגֵשׂ לֹא יִשְׁמָע׃
ח יְתוּר הָרִים מִרְעֵהוּ וְאַחַר כָּל־יָרֹק יִדְרוֹשׁ׃
ט הֲיֹאבֶה רֵים עָבְדֶךָ אִם־יָלִין עַל־אֲבוּסֶךָ׃
י הֲתִקְשָׁר־רֵים בְּתֶלֶם עֲבֹתוֹ אִם־יְשַׂדֵּד עֲמָקִים

אַחֲרֶיךָ׃
יא הֲתִבְטַח־בּוֹ כִּי־רַב כֹּחוֹ וְתַעֲזֹב אֵלָיו יְגִיעֶךָ׃
יב הַתַּאֲמִין בּוֹ כִּי־ישוב יָשִׁיב זַרְעֶךָ וְגָרְנְךָ
יֶאֱסֹף׃
יג כְּנַף־רְנָנִים נֶעֱלָסָה אִם־אֶבְרָה חֲסִידָה וְנֹצָה׃
יד כִּי־תַעֲזֹב לָאָרֶץ בֵּיצֶיהָ וְעַל־עָפָר תְּחַמֵּם׃
טו וַתִּשְׁכַּח כִּי־רֶגֶל תְּזוּרָהָ וְחַיַּת הַשָּׂדֶה
תְּדוּשֶׁהָ׃
טז הִקְשְׁתָה בָּנֶיהָ לְלֹא־לָהּ לְרִיק יְגִיעָהּ בְּלִי־
פָחַד׃
יז כִּי־הִשָּׁהּ אֱלוֹהַּ חָכְמָה וְלֹא־חָלַק לָהּ בַּבִּינָה׃
יח בָּעֵת בַּמָּרוֹם תַּמְרִיא תִּשְׂחַק לַסּוּס וּלְרֹכְבוֹ׃
יט הֲתִתֵּן לַסּוּס גְּבוּרָה הֲתַלְבִּישׁ צַוָּארוֹ רַעְמָה׃
כ הֲתַרְעִישֶׁנּוּ כָּאַרְבֶּה הוֹד נַחְרוֹ אֵימָה׃
כא יַחְפְּרוּ בָעֵמֶק וְיָשִׂישׂ בְּכֹחַ יֵצֵא לִקְרַאת־
נָשֶׁק׃
כב יִשְׂחַק לְפַחַד וְלֹא יֵחָת וְלֹא־יָשׁוּב מִפְּנֵי־
חָרֶב׃
כג עָלָיו תִּרְנֶה אַשְׁפָּה לַהַב חֲנִית וְכִידוֹן׃
כד בְּרַעַשׁ וְרֹגֶז יְגַמֶּא־אָרֶץ וְלֹא־יַאֲמִין כִּי־קוֹל
שׁוֹפָר׃
כה בְּדֵי שֹׁפָר | יֹאמַר הֶאָח וּמֵרָחוֹק יָרִיחַ
מִלְחָמָה
רַעַם שָׂרִים וּתְרוּעָה׃
כו הֲמִבִּינָתְךָ יַאֲבֶר־נֵץ יִפְרֹשׂ כְּנָפָו לְתֵימָן׃
כז אִם־עַל־פִּיךָ יַגְבִּיהַּ נָשֶׁר וְכִי יָרִים קִנּוֹ׃
כח סֶלַע יִשְׁכֹּן וְיִתְלָנָן עַל שֶׁן־סֶלַע וּמְצוּדָה׃
כט מִשָּׁם חָפַר־אֹכֶל לְמֶרָחוֹק עֵינָיו יַבִּיטוּ׃
ל וְאֶפְרֹחָו יְעַלְעוּ־דָם וּבַאֲשֶׁר חֲלָלִים שָׁם הוּא׃

איוב פרק מ

א וַיַּעַן יְהוָה אֶת־אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
ב הֲרַב עִם־שַׁדַּי יִסּוֹר מוֹכִיחַ אֱלוֹהַּ יַעֲנֶנָּה׃
ג וַיַּעַן אִיּוֹב אֶת־יְהוָה וַיֹּאמַר׃
ד הֵן קַלֹּתִי מָה אֲשִׁיבֶךָּ יָדִי שַׂמְתִּי לְמוֹ־פִי׃
ה אַחַת דִּבַּרְתִּי וְלֹא אֶעֱנֶה וּשְׁתַּיִם וְלֹא אוֹסִיף׃
ו וַיַּעַן־יְהוָה אֶת־אִיּוֹב מנסערה מִן |
סְעָרָה וַיֹּאמַר׃
ז אֱזָר־נָא כְגֶבֶר חָלָצֶיךָ אֶשְׁאָלְךָ וְהוֹדִיעֵנִי׃
ח הַאַף תָּפֵר מִשְׁפָּטָי תַּרְשִׁיעֵנִי לְמַעַן תִּצְדָּק׃
ט וְאִם־זְרוֹעַ כָּאֵל | לָךְ וּבְקוֹל כָּמֹהוּ תַרְעֵם׃
י עֲדֵה נָא גְאוֹן וָגֹבַהּ וְהוֹד וְהָדָר תִּלְבָּשׁ׃
יא הָפֵץ עֶבְרוֹת אַפֶּךָ וּרְאֵה כָל־גֵּאֶה
וְהַשְׁפִּילֵהוּ׃
יב רְאֵה כָל־גֵּאֶה הַכְנִיעֵהוּ וְהָדְךְ רְשָׁעִים
תַּחְתָּם׃
יג טָמְנֵם בֶּעָפָר יָחַד פְּנֵיהֶם חֲבֹשׁ בַּטָּמוּן׃
יד וְגַם־אֲנִי אוֹדֶךָּ כִּי־תוֹשִׁיעַ לְךָ יְמִינֶךָ׃
טו הִנֵּה־נָא בְהֵמוֹת אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי עִמָּךְ חָצִיר
כַּבָּקָר יֹאכֵל׃
טז הִנֵּה־נָא כֹחוֹ בְמָתְנָיו וְאוֹנוֹ בִּשְׁרִירֵי בִטְנוֹ׃
יז יַחְפֹּץ זְנָבוֹ כְּמוֹ־אָרֶז גִּידֵי פַחְדָו יְשֹׂרָגוּ׃
יח עֲצָמָיו אֲפִיקֵי נְחֹשֶׁת גַּרְמָיו כְּמֹטִיל בַּרְזֶל׃
יט הוּא רֵאשִׁית דַּרְכֵי־אֵל הָעֹשׂוֹ יגש חַרְבּוֹ׃
כ כִּי־בוּל הָרִים יִשְׂאוּ־לוֹ וְכָל־חַיַּת הַשָּׂדֶה
יְשַׂחֲקוּ־שָׁם׃
כא תַּחַת־צֶאֱלִים יִשְׁכָּב בְּסֵתֶר קָנֶה וּבְצָה׃
כב יְסֹכְכֻהוּ צֶאֱלִים צַלְלוֹ יְסֹבְבוּהוּ עַרְבֵי־נָחַל׃
כג הֵן יַעֲשֹׁק נָהָר לֹא יַחְפּוֹז יִבְטַח | כִּי־יָגִיחַ

יַרְדֵּן אֶל־פִּיהוּ׃

כד בְּעֵינָיו יִקָּחֻנוּ בְּמוֹקְשִׁים יִנָּקֶב־אָף׃

כה תִּמְשֹׁךְ לִוְיָתָן בְּחַכָּה וּבְחֶבֶל תַּשְׁקִיעַ לְשֹׁנוֹ׃

כו הֲתָשִׂים אַגְמֹן בְּאַפּוֹ וּבְחוֹחַ תִּקֹּב לֶחֱיוֹ׃

כז הֲיַרְבֶּה אֵלֶיךָ תַּחֲנוּנִים אִם־יְדַבֵּר אֵלֶיךָ רַכּוֹת׃

כח הֲיִכְרֹת בְּרִית עִמָּךְ תִּקָּחֶנּוּ לְעֶבֶד עוֹלָם׃

כט הַתְשַׂחֵק־בּוֹ כַּצִּפּוֹר וְתִקְשְׁרֶנּוּ לְנַעֲרוֹתֶיךָ׃

ל יִכְרוּ עָלָיו חַבָּרִים יֶחֱצוּהוּ בֵּין כְּנַעֲנִים׃

לא הַתִּמַּלֵּא בְשֻׂכּוֹת עוֹרוֹ וּבְצִלְצַל דָּגִים רֹאשׁוֹ׃

לב שִׂים־עָלָיו כַּפֶּךָ זְכֹר מִלְחָמָה אַל־תּוֹסֵף׃

נדפס לזכות
הילדה
מלכה בת
רעות תחי׳
שזכות לימוד התורה תגן
בעדה שתזכה לרפואה
שלימה ברנ״ב אבריה
ושס״ה גידיה במהרה
בתוך שאר חולי עמו
ישראל, אמן

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת נשא

יום **ראשון**	**ג** 9	**ליימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא קב ירושלמי: פסחים כב תוספתא: עבודה זרה ח נ"ך: איוב לד משניות: ברכות ח זוהר: חלק א עמ' טו-טז	**מז לעומר** עלות השחר (72 דק') ... 4:18 | חצות היום ..... 12:37 נץ החמה ..... 5:30 | שקיעה ..... 7:44 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:21 | צאת הכוכבים ..... 8:01 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:04 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:56
יום **שני**	**ד** 10	**ליימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא קג ירושלמי: פסחים כג תוספתא: עבודה זרה ט נ"ך: איוב לה משניות: ברכות ט זוהר: חלק א עמ' יז-יח	**מח לעומר** עלות השחר (72 דק') ... 4:18 | חצות היום ..... 12:38 נץ החמה ..... 5:30 | שקיעה ..... 7:45 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:21 | צאת הכוכבים ..... 8:02 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:04 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:57
יום **שלישי**	**ה** 11 הדלקת נרות (40 דק'): 7:05 (20 דק'): 7:25	**ליימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא קד ירושלמי: פסחים כד תוספתא: הוריות א נ"ך: איוב לו משניות: פאה א זוהר: חלק א עמ' יט-כ	**ערב חג השבועות, מט לעומר** עלות השחר (72 דק') ... 4:18 | חצות היום ..... 12:38 נץ החמה ..... 5:30 | שקיעה ..... 7:45 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:21 | צאת הכוכבים ..... 8:02 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:04 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:57
יום **רביעי**	**ו** 12 מוצ"ח לשיטת ר"ת: 8:57	**ליימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא קה ירושלמי: פסחים כה תוספתא: הוריות ב נ"ך: איוב לז משניות: פאה ב זוהר: חלק א עמ' כא-כב	**חג השבועות** עלות השחר (72 דק') ... 4:18 | חצות היום ..... 12:38 נץ החמה ..... 5:30 | שקיעה ..... 7:45 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:21 | צאת הכוכבים ..... 8:02 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:04 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:57
יום **חמישי**	**ז** 13	**ליימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא קו ירושלמי: פסחים כו תוספתא: קרבנות א נ"ך: איוב לח משניות: פאה ג זוהר: חלק א עמ' כג-כד	**אסרו חג** עלות השחר (72 דק') ... 4:18 | חצות היום ..... 12:38 נץ החמה ..... 5:30 | שקיעה ..... 7:46 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:21 | צאת הכוכבים ..... 8:03 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:04 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:58
יום **שישי**	**ח** 14 הדלקת נרות (40 דק'): 7:06 (20 דק'): 7:26	**ליימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא קז ירושלמי: פסחים כז תוספתא: קרבנות ב נ"ך: איוב לט משניות: פאה ד זוהר: חלק א עמ' כה-כו	**ערב שבת קודש** עלות השחר (72 דק') ... 4:18 | חצות היום ..... 12:38 נץ החמה ..... 5:30 | שקיעה ..... 7:46 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:21 | צאת הכוכבים ..... 8:03 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:04 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:58
שב"ק	**ט** 14 מוצש"ק לשיטת ר"ת: 8:58	**ליימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא קח ירושלמי: פסחים כח תוספתא: קרבנות ג נ"ך: איוב מ משניות: פאה ה זוהר: חלק א עמ' כז-כח	**שבת קודש פרשת נשא** עלות השחר (72 דק') ... 4:18 | חצות היום ..... 12:39 נץ החמה ..... 5:30 | שקיעה ..... 7:46 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:21 | צאת הכוכבים ..... 8:04 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:04 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 8:58

כְּכָל שֶׁיֵּשׁ יוֹתֵר שָׁלוֹם וְאַהֲבָה בַּבַּיִת, יוֹתֵר קִרְבָה וְאַחְוָה, יוֹתֵר דְּבוּרִים טוֹבִים, יוֹתֵר הַעֲרָכָה וְיוֹתֵר הַחְשָׁבָה, יֵשׁ יוֹתֵר עֲבוֹדַת ה'!

(משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)